

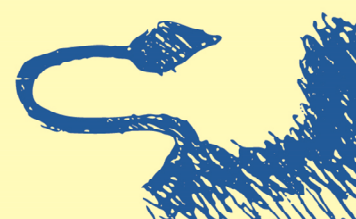
Rekenkamer Leeuwarden

Vergunningenbeleid gemeente Leeuwarden

*'Meer in het bijzonder de vergunningen- en
ontheffingenverlening voor festivals in de Groene Ster'*

augustus 2020

Rekenkamer

“Het lastige is ook. Ik weet dat als ik een evenement toesta, dan geef ik hen een vergunning om overlast te veroorzaken. Want, had ik geen vergunning hoeven geven, dan was er niets aan de hand geweest. Maar er is iets gaande, waardoor de overheid zegt: 'Akkoord. Wij gaan hier in de belangenafweging met jou mee. Jij mag iets gaan doen. En wij snappen dat niet alle mensen hier blij mee zullen zijn'.”

Colofon

Samenstelling Rekenkamer Leeuwarden

Voorzitter: Joop Roebroek
Externe leden: Miranda Domenie
Bert Lokhorst
Secretaris: Reina Duijtshoff

Telefoon: 058-751 2630
E-mail: rekenkamer@leeuwarden.nl

Inhoud

1.	INLEIDING	2
1.1	AANLEIDING	2
1.2	ONDERZOEKSVRAGEN	3
1.3	ONDERZOEKSVERANTWOORDING	3
1.4	LEESWIJZER	4
2.	BEANTWOORDING VAN ONDERZOEKSVRAGEN	6
2.1	CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN TEN AANZIEN VAN ONDERZOEKSVRAGEN	6
3.	EEN NADERE ANALYSE	16
3.1	DE FASE VAN 'LEARNING BY DOING' PERIODE ZOMER 2014 TOT JUNI 2017	17
3.1.1	<i>Het eerste festivalseizoen in De Groene Ster - 2014</i>	17
3.1.2	<i>Oprichting GSD en de eerste bezwaarschriften en juridische procedures gericht op Psy-Fi Festivaljaar 2015</i>	18
3.1.3	<i>Herhaling van zetten Festivaljaar 2016</i>	19
3.1.4	<i>Nieuwe 'Beleidsregel geluid' 2017</i>	19
3.1.5	<i>Concluderend voor deze episode</i>	20
3.2	INTERMEZZO: DE EERSTE UITSPRAKEN IN DE BEROEPSZAKEN ROND DE FESTIVALS IN DE GROENE STER	21
3.2.1	<i>Eerste uitspraken in beroep</i>	21
3.2.2	<i>De oproep van de rechter 18 juli 2017</i>	22
3.2.3	<i>Concluderend voor deze periode</i>	23
3.3	DE ZOEKTOCHT NAAR EEN GEZAMENLIJKE OPLOSSING 18 JULI 2017 – JANUARI 2018	23
3.4	DE PERIODE JANUARI 2018 TOT FEBRUARI 2020	28
3.4.1	<i>Concluderend voor deze episode</i>	32
4.	AFSLUITENDE BESCHOUWING	33
5.	BIJLAGEN	37
BIJLAGE 1	TIJDLIJN VERGUNNINGENONDERZOEK	38
BIJLAGE 2	HET FEITENRELAAS	73
BIJLAGE 3	DE ZOEKTOCHT NAAR EEN GEZAMENLIJKE OPLOSSING NADER BESCHOUWD	104
BIJLAGE 4	HET KOSTENPLAATJE	110
BIJLAGE 5	DE INFORMATIEVOORZIENING AAN DE RAAD	113
BIJLAGE 6	OVERZICHT ONTWIKKELING VERGUNNINGEN	115

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

Op 18 september 2019 neemt de gemeenteraad van Leeuwarden een motie aan waarin de raad de Rekenkamer van Leeuwarden verzoekt een onderzoek te verrichten naar de vergunningverlening voor festivals.

De raad stelt vast dat 'er al enige tijd van meerdere kanten kritiek wordt geuit op de (procedure van de) vergunningen- en ontheffingenverlening rond festivals'. Daarnaast zijn er in de ogen van de raad 'twijfels ontstaan over de doelmatigheid' van die vergunningen- en ontheffingenverlening 'gelet op de juridische kosten'. De raad onderbouwt het verzoek aan de rekenkamer met de stelling dat het noodzakelijk is dat de gemeenteraad vanuit haar controlerende en budgethoudende taak zicht heeft op de vraag of de vergunningen- en ontheffingenverlening voor festivals transparant, rechtmatig en doelmatig gebeurt. Daarnaast is het in de ogen van de raad van belang dat, gelet op de belangen van alle betrokkenen, onafhankelijk onderzoek ter zake verricht wordt. De uitkomsten van het onderzoek, tenslotte, kunnen gebruikt worden om de werkwijze rond de vergunningen en ontheffingen in de toekomst te optimaliseren.

Het concrete verzoek aan de rekenkamer luidt:

- onderzoek te doen naar de vergunningen- en ontheffingenverlening aan festivals van de afgelopen jaren;
- daarbij te kijken naar de rol van de ambtelijke organisatie, college en raad;
- waar aan de orde, aanbevelingen te doen voor verbetering van het proces van vergunningen en ontheffingenverlening.

Op basis van een kort vooronderzoek komt de Rekenkamer tot een nadere precisering van het onderzoeksobject. Waar in de motie van de raad sprake is van 'de (procedure van de) vergunningen- en ontheffingenverlening rond festivals' spitst de Rekenkamer het onderzoeksobject toe op 'de vergunningen- en ontheffingenverlening voor festivals in de Groene Ster'. Daarnaast acht de Rekenkamer het zinvol niet louter naar de verlening van vergunningen (omgevingsvergunningen, evenementenvergunningen en geluidsontheffingen) te kijken, maar die vergunningen- en ontheffingenverlening ook (kort) in het bredere licht van het evenementenbeleid van de gemeente aan een beschouwing te onderwerpen.

1.2 Onderzoeksvragen

Deze keuzes resulteerden uiteindelijk in de volgende zeven vragen voor het onderzoek:

1. Hoe zien de tijdlijn en het feitenrelaas rond de vergunningen- en ontheffingenverlening voor Festivals in de Groene Ster er (vanaf 2014) concreet uit?
2. Welke conclusies kunnen in termen van rechtmatigheid, effectiviteit, transparantie, responsiviteit en adequaatheid¹ worden getrokken op basis van die tijdlijn en feitenrelaas?
3. Hoe staat het met de kosten van de vergunningen- en ontheffingenverlening (doelmatigheid/efficiency²) voor festivals in de Groene Ster?
4. Wat was de rol van de ambtelijke organisatie, het college en de raad inzake de vergunningen- en ontheffingenverlening voor Festivals in de Groene Ster?
5. Op welke wijze is de raad geïnformeerd over de gang van zaken rond de vergunningen- en ontheffingenverlening voor festivals in de Groene Ster?
6. Hoe kijken directbetrokkenen (gemeente Leeuwarden, de organisatoren van festivals, en omwonenden) aan tegen de uitkomsten van het onderzoek?
7. Welke lessen voor de toekomst kunnen worden getrokken?

1.3 Onderzoeksverantwoording

Ambtelijk wederhoor

Gedurende het onderzoekstraject is veelvuldig contact geweest met de ambtelijke organisatie. Daarbij zijn delen van het onderzoek, zowel het hoofdrapport, als de diverse bijlagen voor commentaar voorgelegd. Toch heeft de Rekenkamer aan het einde van het onderzoekstraject besloten het geheel nogmaals voor te leggen voor een laatste check op de feiten.

Bestuurlijk wederhoor

Door de Rekenkamer is een verzoek ingediend bij de auditcommissie voor toepassing van het experimenteerartikel (Rekenkamerverordening Artikel 13 lid 1-3). Aard van het verzoek betrof het niet toepassen van bestuurlijk wederhoor voor dit betreffende onderzoek. Hiermee wordt afgeweken van artikel 12, lid 4, Verordening op de Rekenkamer Gemeente Leeuwarden 2019. De auditcommissie heeft ingestemd met het verzoek.

In geval van dit onderzoek is duidelijk sprake van een rechtstreekse relatie tussen vraag en antwoord. Immers de gemeenteraad heeft de rekenkamer bij motie uitdrukkelijk om dit onderzoek gevraagd. In dat kader acht de Rekenkamer het niet voor de hand te liggen dat zij, alvorens in gesprek te gaan met de raad, vooraf in gesprek gaat met het college. De setting van dit onderzoek vraagt derhalve in de ogen van de rekenkamer om een rechtstreeks antwoord van rekenkamer aan de raad, zonder tussenkomst van een derde partij.

¹ De criteria nader toegelicht: *rechtmatigheid* (heeft de vergunningverlening plaatsgevonden volgens geldende wetten en regels?), *effectiviteit* (zijn de gewenste resultaten van de vergunningverlening daadwerkelijk bereikt?), *transparantie* (in hoeverre zijn besluiten rond vergunningverlening, alsmede de nasleep van procedures ter zake voldoende gedeeld met betrokken partijen en de raad?), *responsiviteit* (in hoeverre is rekening gehouden met, dan wel gereageerd op opvattingen, behoeftes en waarden van burgers en of maatschappelijke organisaties?) en *adequaatheid* (in hoeverre dragen de gewenste resultaten ook daadwerkelijk bij aan het oplossen van een geconstateerd probleem).

² Dit criterium nader toegelicht: *doelmatigheid/efficiency* (in hoeverre worden de gewenste resultaten bereikt met zo weinig mogelijk middelen (personeel, geld)).

Bijkomstig speelt nog het punt dat in dit onderzoek niet alleen de gemeente Leeuwarden in zekere zin als partij in het onderzoek figureert, maar ook de Stichting Groene Ster Duurzaam. Nu zijn er veelal vaker meerdere partijen betrokken bij onderzoeken van de Rekenkamer, en kunnen burgers die dat aangaat ook altijd inspreken bij behandeling van het rekenkamerrapport in de raad. Maar in dit onderzoek was toch wel sprake van een specifieke setting. De vergunningen- en ontheffingsverlening voor festivals in de Groene Ster is een onderwerp dat zich duidelijk afspeelt tussen de gemeente en de stichting. Het is in de ogen van de Rekenkamer wat onwennig wanneer een van de partijen die prominent in het onderzoek een rol hebben wel expliciet in het rapport zijn mening geeft over de bevindingen van de rekenkamer, en de andere partij dat niet kan doen.

1.4 Leeswijzer

Ter voorbereiding van de beantwoording van de onderzoeksvragen heeft de Rekenkamer een aantal onderzoekstappen gezet, die terug te vinden zijn in de structuur van deze rapportage. Om te beginnen is een uitvoerige tijdlijn gemaakt waarin vrijwel alle relevante activiteiten, gebeurtenissen, acties, procedures, onderzoeken, beleidstukken, brieven en wat al niet meer zijn opgenomen (zoveel mogelijk voorzien van een controleerbaar bronnen overzicht). Deze tijdlijn is opgenomen in [Bijlage 1](#). Zij geeft niet alleen een overzicht van de chronologie der zaken, maar maakt tevens duidelijk dat achter de formulering ‘de vergunningen- en ontheffingenverlening voor festivals in de Groene Ster’ een heel diverse, intense en uitgebreide praktijk van activiteiten, gebeurtenissen, acties, procedures, onderzoeken, beleidstukken, brieven, etc. schuilgaat. Die vaststelling vormde feitelijk al een eerste uitkomst van het onderzoek. Het is een chronologie die duidelijk maakt dat de beelden die niet alleen in de media, maar ook in het maatschappelijke en politieke discours opduiken vaak slechts een (beperkt) deel van de werkelijkheid vertegenwoordigen.

Vervolgens heeft de Rekenkamer op basis van de bronnen die zijn opgenomen in de tijdlijn een feitenrelaas geschreven. Dit feitenrelaas is terug te vinden in [Bijlage 2](#). De inhoud van het feitenrelaas vormt de basis voor de analyse in het hoofdrapport en het beantwoorden van de onderzoeksvragen. Ook het feitenrelaas geeft, naast de tijdlijn, zicht op de breed geschakeerde realiteit van ‘de vergunningen- en ontheffingenverlening voor festivals in de Groene Ster’. De indeling van het feitenrelaas is op dezelfde wijze vormgegeven als bij het hoofdrapport zodat de koppeling tussen beide makkelijk te maken is.

Naast deze twee onderzoekproducten zijn in bijlagen 3, 4 en 5 nog twee resultaten van het onderzoek te vinden. [Bijlage 3](#) bevat een nader exposé van de periode van de zoektocht naar een gezamenlijke oplossing (juli 2017-januari 2018). [Bijlage 4](#) geeft een overzicht van de financiële kaders voor het organiseren van festivals in de Groen Ster. In [Bijlage 5](#) wordt een schets gegeven van de informatievoorziening aan de raad betreffende de vergunningen en ontheffingenverlening voor festivals in de Groen Ster. In [Bijlage 6](#) worden de ontwikkelingen aangaande het vergunningenbeleid, opgesteld door de ambtelijke organisatie, weer gegeven.

Na het bijeenbrengen van het onderzoeksmateriaal heeft de Rekenkamer een serie gesprekken gevoerd met vertegenwoordigers van de ambtelijke organisatie, met de bestuurlijk verantwoordelijke wethouder, met de organisatoren van de drie belangrijkste festivals in de Groene Ster, ‘Promised Land’, ‘Welcome to the Village’ en ‘Psy-Fi’, alsmede met de woordvoerder van de Stichting Groene Ster Duurzaam.

Op basis van het onderzoeksmateriaal en de gesprekken heeft de Rekenkamer een analyse gemaakt van het verloop en inhoud van 'de vergunningen- en ontheffingenverlening voor festivals in de Groene Ster'. En aan de hand van deze analyse zijn vervolgens als conclusie de antwoorden op de gestelde vragen verwoord, en zijn (als antwoord op vraag 7) enkele aanbevelingen voor de toekomst geformuleerd.

De rapportage begint met de belangrijkste uitkomsten van het onderzoek op basis van het beantwoorden van de zeven onderzoeksvragen. Daarna volgt een nadere analyse als grondslag voor de beantwoording van de vragen.

2. Beantwoording van onderzoeksvragen

Ter inleiding op de conclusies en aanbevelingen is het goed twee opmerkingen te plaatsen. De eerste betreft de zeven vragen die in het onderzoeksvoorstel zijn opgenomen. Die vragen zijn uiteraard leidend bij het formuleren van de conclusies. Daarbij dient wel te worden aangetekend dat dit onderzoek een vraagstelling betreft waarvan de contouren vooraf maar heel summier zichtbaar waren. Dat was ook een van de hoofdredenen van de gemeenteraad van Leeuwarden om de Rekenkamer te verzoeken dit onderzoek te doen. Lopende het onderzoek zijn een aantal samenhangen en perspectieven opgedoken die voor de grote lijnen van het onderzoek van (grote) betekenis zijn, maar nog niet expliciet vervat waren in de onderzoeksvragen. Dat betekent dat er naast de meer toegespitste antwoorden op de onderzoeksvragen ook conclusies worden verwoord die inzichten toevoegen die buiten de directe vraagstelling vallen. Daarnaast is één vraag feitelijk op dit moment niet te beantwoorden (vraag 6). Verder heeft de Rekenkamer de oorspronkelijke vragen 4 en 5 omgekeerd. De reden is dat het antwoord op de eerdere vraag 5 dienstbaar is voor het beantwoorden van de eerdere vraag 4.

De tweede opmerking betreft de reikwijdte en positie van de aanbevelingen van dit onderzoek. De gemeente Leeuwarden is een traject gestart ter herziening van het bestemmingsplan van de Groene Ster. Dat betekent dat in de periode 2014 tot 2019 (de onderzoeksperiode) de festivals en daaraan gekoppelde thema's geregeld worden door middel van het verlenen van vergunningen en ontheffingen en vanaf het moment dat het bestemmingsplan is vastgesteld hun basis zullen vinden in het herziene bestemmingsplan. Vanaf dat moment ligt er een compact en samenhangend format voor het organiseren van evenementen in de Groene Ster. De contouren van dat format zijn reeds zichtbaar in de 'Notitie Reikwijdte en Detailniveau'. Dat houdt in dat aanbevelingen met een meer inhoudelijke betekenis zich richten op deze contouren.

2.1 Conclusies en aanbevelingen ten aanzien van onderzoeksvragen

1. *Hoe zien de tijdlijn en het feitenrelaas rond de vergunningen- en ontheffingenverlening voor festivals in de Groene Ster er (vanaf 2014) concreet uit?*

Ter beantwoording van deze vraag verwijst de Rekenkamer om te beginnen naar de Bijlagen 1 en 2, waarin de [tijdlijn](#) het [feitenrelaas](#) geschetst zijn.

Die schets maakt duidelijk hoe omvangrijk, veelzijdig en ook complex het werkterrein ‘verlening van vergunningen en ontheffingen’ is. Van het verlenen van diverse typen van vergunningen en ontheffingen, het beoordelen van aanvragen van organisatoren, onderzoeken starten naar milieueffecten en geluid en de resultaten vervolgens meenemen in beleid, het opstellen en aanpassen van beleidsregels, het daadwerkelijk faciliteren van evenementen met alles wat daar in termen van openbare orde, veiligheid en handhaving bij komt kijken, overleg met bewoners en andere betrokkenen, de juridische kant van de zaak, van het toemenemen van de omvang en complexiteit van de vergunningen zelf, tot de procedures (voorlopige voorzieningen, bezwaarschriften, besluiten op bezwaarschriften, beroepszaken), evaluaties van evenementen en het werken aan een herziening van het bestemmingsplan toe. Dat betreft dan niet alleen de vele momenten in de tijdlijn, maar ook nog de dynamische en soms ook hectische feitelijke ontwikkelingen zoals weergegeven in het feitenmateriaal.

De Rekenkamer stelt derhalve vast dat onder de beelden die op basis van krantenberichten of andere berichten uit media en het publieke gesprek opduiken, veelal gericht op incidenten of single-issues een stevige en complexe werkelijkheid schuilgaat. Een werkelijkheid die in elk geval om de nodige verdieping en analyse vraagt.

2. Welke conclusies kunnen in termen van rechtmatigheid, effectiviteit, transparantie, responsiviteit en adequaatheid worden getrokken op basis van die tijdlijn en feitenrelaas?

Het antwoord op deze vraag vormt de kern van de conclusies die op basis van dit onderzoek inzake de verlening van vergunningen en ontheffingen voor evenementen in de Groene Ster te trekken zijn. Daarbij past een belangrijke opmerking vooraf. De ijkpunten in termen van een normenkader dat gebruikelijk is bij meer traditioneel rekenkameronderzoek en zoals dat in bovenstaande vraag is geformuleerd, voorziet de Rekenkamer in dit onderzoek van een breder kader. Dat heeft te maken met de complexiteit van het gevoerde beleid, alsmede de dynamische context waarbinnen het beleid plaatsvindt. De Rekenkamer vertrekt steeds vanuit een meer strikte interpretatie van de norm, om vervolgens dat bredere kader aan te brengen. Het aspect ‘transparantie’ wordt bij het beantwoorden van vraag 4 nader opgepakt.

Rechtmatigheid. Heeft de vergunningverlening plaatsgevonden volgens geldende wetten en regels?

Algemeen beschouwd is het beleid inzake de vergunningen- en ontheffingsverlening als rechtmatig te kwalificeren. Het is niet zo dat wetten of regels (doelbewust) worden overschreden. Wel moet worden vastgesteld dat bij gelegenheid de grenzen van het recht worden opgezocht en ook worden overschreden. Vanuit de dynamiek van het beleid, het proces van ‘learning by doing’ vanaf het eerste begin van het verlenen van vergunningen en ontheffingen voor grootschalige evenementen op bredere schaal (2014), is het opzoeken van grenzen vanuit de andere beleidsnormen verdedigbaar. Dat leidt dan tot voorlopige voorzieningen, waarbij de gemeente moet terugkomen op eerdere posities of uitspraken van de rechter waarin eerdere besluiten van het college van B&W worden vernietigd. Toch zijn er ook wel enkele casussen te vinden, zeker in de periode na de zomer van 2017 (wanneer de rechter een richtinggevend oproep heeft gedaan) waar het overschrijden van de grens twijfels oproept inzake rechtmatigheid. Dan betreft dat niet zozeer rechtmatigheid in strikt formele zin. Immers, via juridische procedures kan die overschrijding (telkenmale) worden getoetst, hetgeen vaker leidt tot de vaststelling dat de grens werd overschreden, en soms ook niet. De Rekenkamer hanteert hier eerder het principe van materiële rechtmatigheid. Daarbij

gaat het om de rechtszekerheid van burgers, die erop mogen vertrouwen dat aan uitspraken, dan wel richtinggevend oproepen van rechters waarbij zij in het gelijk worden gesteld ofwel gesteund worden in hun beoordeling van de situatie, ook materieel gevolg wordt gegeven. Twee concrete voorbeelden. Mag je je als burger gesteund voelen of rekenen op het serieus nemen van een richtinggevend oproep van de rechter (juli 2017 tot januari 2018)? En ten tweede, mag je verwachten dat rechterlijke uitspraken in juli 2019 aangaande festivals in de jaren tevoren inzake het niveau van het geluid hun geldigheid behouden voor een komend festival in augustus/september 2019, of ga je dan als gemeente na een klacht van burgers uit van de stelling 'ander festival, ander jaar, en niet zozeer het geluidsniveau als zodanig maar de onderbouwing moet beter', om vervolgens toch weer bakzeil te moeten halen bij de rechter. Daar komen dan de twijfels bovendien.

Effectiviteit/Adequaatheid. Zijn de gewenste resultaten van de vergunningverlening daadwerkelijk bereikt?/In hoeverre dragen de gewenste resultaten ook daadwerkelijk bij aan het oplossen van een geconstateerd probleem?

De normen effectiviteit en adequaatheid vallen binnen deze vraagstelling inzake het vergunningenbeleid feitelijk samen. In grote lijnen is de vergunningen- en ontheffingsverlening zeker effectief (en adequaat). Tussen 2014 en 2019 heeft het beleid geleid tot een opeenvolging van succesvolle en drukbezochte festivals. Festivals die Leeuwarden als cultuurstad op de kaart hebben gezet en internationaal de nodige waarderingen oogstten. Natuurlijk waren er de kinderziektes, waarbij vooral de eerste twee 'Psy-Fi' festivals in het oog lopen. De vergunningen en vooral de geluidsontheffing waren te ruim en zorgden voor veel overlast. Maar in de jaren daarna verlopen de festivals, met uitzondering voor 'het geluid', zonder al te veel grote problemen. De Rekenkamer stelt in dat kader vast dat het proces van 'learning by doing' een hoge mate van effectiviteit kent. De vergunningen worden steeds omvangrijker en ingewikkelder, en tegelijk effectiever in de zin dat zij meer aspecten van het vormgeven van evenementen omvatten en sturen. Het is niet voorgekomen dat de vergunningen- en ontheffingsverlening het doel, het daadwerkelijk plaatsvinden van festivals, heeft gedwarsboomd.

Wel stelt de Rekenkamer vast dat rond de zomer van 2017 toch behoorlijk wat vergunningen en ontheffingen de toets der juridische kritiek niet hebben kunnen doorstaan. Dat betreft vooral de verlening van de geluidsontheffingen, het thema waar met name omwonenden en buurtgemeenten en hun burgers tegen te hoop lopen. Dat blijft ook voor de periode tussen januari 2018 en augustus 2019 geldig. En over de langere periode bezien maakt 'learning by doing' langzaam plaats voor een anders te typeren aanpak, het hanteren van een 'strategie van aanpassen met tegenzin', waarbij het aanpassen voornamelijk op basis van uitspraken van de rechter plaatsvindt. Telkens opnieuw worden in dat traject de grenzen voor de geluidsontheffing opgezocht. Dat houdt meer concreet in dat eenmaal vastgestelde normen van de zijde van de rechtbank vervolgens niet als geldende richtlijnen voor het geluidsbeleid worden gehanteerd, maar de normen telkens worden opgerekt. In het hele juridische traject is ook enige malen achteraf door de rechter aangegeven dat de verlening van vergunningen en ontheffingen niet op orde was, en *los van de bredere context* (om veiligheidsredenen en openbare orde, en het feit dat de voorbereidingen al grotendeels voltooid zijn) had dienen te leiden tot een verbod op een of meerdere evenementen. De effectiviteit wordt in dat geval slechts gewaarborgd door het gegeven dat er sprake is van voldongen feiten en de gemeente op basis van argumenten van veiligheid en openbare orde een mogelijke voorlopige voorziening van de zijde van de rechtbank zou kunnen overrulen. Een vorm van effectiviteit die de resultante is van de gevolgde strategie.

Minder effectief is het beleid *in termen van de effecten van het beleid* waar het de overlast en hinder voor omwonenden (in de meest brede zin van het woord) betreft. Dat element wordt onder de norm responsiviteit nader toegelicht.

Responsiviteit. In hoeverre is rekening gehouden met, dan wel gereageerd op opvattingen, behoeftes en waarden van burgers en of maatschappelijke organisaties?

In het begin van het traject van vergunning- en ontheffingsverlening voor evenementen in de Groene Ster, de periode 2014-2015, wordt de nodige aandacht geschonken aan de inbreng, meningen en opvattingen van betrokken partijen, organisatoren, buurtgemeenten, omwonenden en burgers die in het bereik van het geluid van de festivals leven. Op twee Politieke Podia (22 september 2014 en 1 december 2014), alsmede een voorlichtingsavond op 1 april 2015. In dat kader is het interessant vast te stellen dat tijdens de twee genoemde Politieke Podia en de voorlichtingsavond eigenlijk alle latere kritiekpunten rond de vergunning- en ontheffingsverlening op tafel komen. Om te beginnen natuurlijk de grote nadruk op het thema geluid, in al zijn varianten van geluidsterkte, geluidsoorten, de tijden waarop geluid te horen is en de duur van de festivals, - en de hinder en mogelijke gezondheidsgevolgen daarvan. Maar ook de gebrekkige informatievoorziening naar burgers, de vraag om duidelijke grenzen en spelregels, en *last but not least* de vraag naar inspraak en medezeggenschap van de zijde van gemeenschappen en groepen burgers. Responsiviteit op de daar genoemde aspecten zijn in het latere traject, vanaf 2016 grotendeels nog slechts terug te vinden in de inhoud van de juridische procedures. En in het kader van de 'strategie van aanpassing met tegenzin' wordt daar slechts in heel defensieve wijze op gereageerd.

Dat geldt ook voor het traject waarbinnen, op aandrang van de rechter op 18 juli 2017, gezocht zou worden naar een gezamenlijke (gemeente, organisatoren en de stichting Groene Ster Duurzaam) oplossing. Daar laat in de ogen van de Rekenkamer de responsiviteit te wensen over. De gemeente Leeuwarden staat nauwelijks open voor een echte dialoog waarbinnen een oplossing gezocht zou kunnen worden voor de aanhoudende reeks van juridische procedures. Waar twee partijen er niet uitkomen, moet in de ogen van de Rekenkamer gezocht worden naar ieders bijdrage of verantwoordelijkheid, en ligt het gelijk vaak in het midden. In deze casus oordeelt de Rekenkamer evenwel dat er sprake is van een tekortschieten van de zijde van de gemeente waar het gaat om het open en transparant vormgeven van dat overleg. In de concluderende samenvatting van deze episode wijst de Rekenkamer op het niet direct inroepen van de bemiddelende rol van een derde bij het interpreteren van de oproep van de rechter (ondanks het verzoek daartoe van de zijde van de Stichting Groene Ster Duurzaam), en op de brief van 8 september die door de Rekenkamer wordt beoordeeld als een eenzijdige (stevige) poging van de gemeente om haar interpretatie van de oproep van de rechter op te leggen. En daarbij definieert de gemeente ten onrechte een aantal activiteiten van de stichting als 'formele juridische stappen die per definitie onverenigbaar zijn met het minnelijke traject dat wij hebben afgesproken'. Dat is in plaats van responsiviteit eerder 'hard hameren op het eigen gelijk'.

3. Hoe staat het met de kosten van de vergunningen- en ontheffingenverlening (doelmatigheid/efficiency) voor festivals in de Groene Ster?

In de voorbereidende gesprekken van de raad met de Rekenkamer is ook de wens naar voren gebracht om de interne kosten die het gevolg zijn van de juridische trajecten door de jaren heen in kaart te brengen. Daar is iets voor te zeggen. De werkzaamheden voor een aantal van de juridische trajecten, naar inschatting van de Rekenkamer het overgrote deel

van de werkzaamheden, kunnen betiteld worden als *'business as usual'*, passend bij het proces van *'learning by doing'*, en worden financieel afgedekt door reguliere financiële kaders. Het is daarnaast aannemelijk dat er extra werk is verricht in het kader van de 'strategie van aanpassen met tegenzin'. Wanneer de grenzen van 'het haalbare' vaker opgezocht worden, kost dat, naast het inhuren van expertise van buitenaf, ook extra inzet van interne mensen. De Rekenkamer heeft de ambtelijke organisatie gevraagd of het mogelijk is een schatting te geven van die kosten. Dat is niet haalbaar gebleken aangezien niet expliciet tijd is geschreven voor de vergunningen- en ontheffingenverlening voor evenementen in de Groene Ster, en derhalve ook niet voor de specifieke extra kosten waar de Rekenkamer naar op zoek was. De conclusie op dit punt luidt derhalve (uiteraard met de voorzichtigheid die daarbij hoort): Er zijn ongetwijfeld extra kosten gemaakt in het kader van vergunningen- en ontheffingenverlening voor evenementen in de Groene Ster als gevolg van het opzoeken van de geluidsgrenzen en het traject tot het zoeken naar een gezamenlijke oplossing naar aanleiding van de oproep van de rechter op 18 juli 2017. Deze vormen naar inschatting van de Rekenkamer evenwel een bescheiden aandeel van de reguliere kosten. En afgewogen tegen de uitkomsten van het beleid in termen van effectiviteit en adequaatheid zijn deze wellicht ook aanvaardbaar. Dat is een afweging die uiteindelijk niet aan de Rekenkamer is, maar aan de raad.

Nadere bestudering van de cijfers in Tabel A ([zie Bijlage 4](#)) brengt de Rekenkamer tot de vaststelling dat in 2018 en 2019, de periode na de oproep van de rechter om de opeenvolging van procedures te beëindigen en te zoeken naar een gezamenlijke oplossing, grotere sommen geld zijn uitgegeven aan juridische kosten en kosten van onderzoek en advies op het gebied van *geluid*, respectievelijk € 226.957 en € 101.873, tezamen bijna de helft (46,9 procent) van alle kosten (de uitgaven voor het wijzigen van het bestemmingsplan niet meegerekend). De juridische en akoestische ondersteuning en adviezen hebben voornamelijk betrekking op de voorlopige voorzieningen rond de festivals 'Psy-Fi' en 'Welcome to the Village'. Rechtszaken die vooral handelen over 'geluid' (tijdstoppen en sterkte) en over het algemeen niet ten faveure van de gemeente verlopen. In termen van doelmatigheid en efficiency is dit in de ogen van de Rekenkamer wel een punt van aandacht. Het ligt zeker niet aan de kwaliteit van de ondersteuning en adviezen, maar veeleer aan een soort dwangmatige focus op *het eigen gelijk betreffende 'geluid'*, waarbij de brede maatschappelijke inbedding van de geluidsproblematiek te weinig aandacht krijgt (zie voor een bredere argumentatie ter zake het antwoord op vraag 5).

4. *Op welke wijze is de raad geïnformeerd over de gang van zaken rond de vergunningen- en ontheffingenverlening voor festivals in de Groene Ster? Het aspect 'transparantie' uit het normenstelsel.*

Hoewel aanvankelijk zeker sprake is van een hoge mate van transparantie, getuige de regelmatige agendering van de gang van zaken rond de festivals in de Groene Ster in 2014 en 2015 ([zie Bijlage 5](#)), neemt die transparantie in de loop der tijd af. Vanaf het moment dat de juridische procedures op gang komen, van uitspraken van de Adviescommissie bezwaarschriften van de gemeente Leeuwarden, de daaropvolgende besluiten van het college van B&W inzake de adviezen van de commissie, tot de voorlopige voorzieningen en beroepsprocedures van de Rechtbank Noord-Nederland wordt de gemeenteraad niet of nauwelijks geïnformeerd.

Ook niet over de belangrijke oproep van de rechter op 18 juli 2017 waar hij de betrokken partijen oproept in gezamenlijk overleg te treden om de opeenvolging van juridische procedures te doorbreken. En in het verlengde daarvan niet van het mislukken van dat overlegtraject. Aan deze episode worden slechts twee mails van de wethouder gewijd. En daarbij

past de vaststelling dat de mail van 12 september 2017 nauwelijks gezien kan worden als een objectieve en feitelijke weergave van de feiten.

En ook over de verdere geschiedenis van procedures in 2018 en 2019 is nauwelijks of niet gecommuniceerd. Wel krijgt de raad diverse beleidsregels geluid ter vaststelling voorgelegd, maar daarbij wordt verder niet ingegaan op de bredere context van die beleidsregels.

5. *Wat was de rol van de ambtelijke organisatie, het college en de raad inzake de vergunningen- en ontheffingenverlening voor festivals in de Groene Ster?*

Inzake de rol van de raad vormt het antwoord op vraag 4 een belangrijke randvoorwaarde. Over het gehele traject beschouwd is de raad onvoldoende geïnformeerd over de gang van zaken rond de verlening van vergunningen en ontheffingen voor festivals in de Groene Ster. Voor een deel is dat ook aan de raad zelf toe te schrijven. De raad heeft aanvankelijk zeker kunnen vaststellen dat de festivals bij omwonenden en buurgemeenten de nodige vragen opwierpen in termen van geluidsoverlast en geluidshinder. Dat werd duidelijk op basis van het inspreken bij diverse gelegenheden, brieven van het college van B&W van Tytsjerksteradiel, de activiteiten en publiciteit van de zijde van de Stichting Groene Ster Duurzaam, en de twee gedeelde evaluaties van de 'Psy-Fi' festivals in 2015 en 2016. Daarvan getuigen ook schriftelijke vragen en moties van de zijde van de raad. Later neemt de aandacht af. Voor een deel heeft dat waarschijnlijk ook te maken met het feit dat de indruk bestaat dat de aanpassingen van de beleidsregels geluid afdoende zijn om de belangrijkste bezwaren rond de festivals, het geluid en de daaraan gekoppelde tijdsintervallen te ondervangen. Achteraf moet worden vastgesteld dat met name het ontbreken van voldoende informatie over de juridische procedures de aandacht voor de meer negatieve aspecten van het organiseren van festivals in de Groene Ster heeft doen afnemen.

Dan de rol van de ambtelijke organisatie. De Rekenkamer heeft kunnen vaststellen in de vele gesprekken met leden van de ambtelijke organisatie dat daar vanaf 2014 met hart en ziel is gewerkt aan het mogelijk maken en faciliteren van spraakmakende evenementen in Leeuwarden. In de organisatie is nog altijd sprake van een gepassioneerde inzet om Leeuwarden als cultuurstad op de kaart te zetten. Dat is ook gelukt, hetgeen zichtbaar wordt aan het feit dat Leeuwarden zich meer en meer profileert als 'cultuurstad'.

Er bestaat bij de Rekenkamer geen enkele twijfel over de inzet, betrokkenheid en openheid van de zijde van de medewerkers die bij het verlenen van vergunningen en ontheffingen betrokken zijn. Niet alleen op het vlak van hun dagelijkse werk ter zake, maar ook bij het aanleveren van gevraagde informatie en het beantwoorden van vragen van de Rekenkamer. De gesprekken verliepen ook altijd in prettige sfeer, en er werd altijd heel direct en adequaat gereageerd op vragen. Daar waar in het onderzoek zaken boven water kwamen, waar Rekenkamer en ambtelijke organisatie tot andere inschattingen of conclusies kwamen heeft voor de Rekenkamer het thema 'integriteit' nooit gespeeld. Op geen enkel moment heeft de Rekenkamer het gevoel gehad dat om welke reden dan ook zaken anders werden voorgesteld of feiten achter gehouden zijn. In een enkel geval was het wel moeilijk om alle vragen beantwoord te krijgen. De Rekenkamer verklaart dit zo expliciet omdat zij zich heel bewust is van het feit dat haar manier van onderzoeken op sommige punten best wel indringend was.

Tunnelvisie

Uiteraard is de Rekenkamer wel een aantal aspecten tegengekomen die een verklaring kunnen vormen voor de wijze waarop het hele traject van vergunningen- en ontheffingenverlening rond de Groene Ster is verlopen. De belangrijkste constatering in dat kader vormt

toch wel de vaststelling van de zijde van de Rekenkamer dat binnen dat traject sprake is van een ‘tunnelvisie’. Die wordt gekenmerkt door een aantal elementen.

Weinig oog en oor voor de inbreng van betrokken burgers: Om te beginnen het aspect dat de Rekenkamer meestal benoemt met het begrip ‘andere overheid’. In het denken en handelen rond festivals in de Groene Ster wordt toch vooral vanuit het perspectief, of wellicht moet zelfs worden gesproken van meerdere perspectieven, van de gemeente gewerkt. Daarbij bestaat onvoldoende aandacht voor het perspectief van betrokken burgers. Al bij de eerste gelegenheid dat insprekers zich melden, in het najaar van 2014, wijzen diverse sprekers op het gegeven dat de ‘festivals hen overkomen’, met daaraan gekoppeld de wens om meer betrokken te worden bij de voorbereiding. Het antwoord dat zij via de raad bij de kaderstelling worden betrokken, getuigt van weinig oog en oor voor de inbreng van betrokken burgers. Over de gehele linie bezien blijft de inbreng van betrokken burgers heel marginaal. Ook in de perceptie van de ambtelijke organisatie. Het meest treffende voorbeeld is de stelling rond de geluidsnormen en tijdstippen waarop diverse normen gelden, dat tegenover die wellicht honderden burgers die last en hinder ondervinden van de festivals, duizenden, tienduizenden burgers staan die veel plezier beleven aan de festivals. Een argument dat Rekenkamer meer dan eens, bij bestuurders, ambtenaren en organisatoren van de festivals is tegengekomen. Een uiterst curieuze vergelijking. Het gaat immers om ‘geluid’, om de sterkte en tijdsindeling, niet om geluid *tout court*. Natuurlijk is een festival zonder geluid, geen festival. Maar dat is het punt niet. Het gaat om hinder en overlast. En er is altijd een niveau te vinden waarin beide partijen aan hun trekken komen. Dat inzicht en de wil te zoeken naar een dergelijk evenwicht lijkt te ontbreken.

Dwangmatige focus op geluid: Uit het analyseren van de gang van zaken rond de juridische procedures, maar ook in gesprekken met de ambtelijke organisatie lijkt er daarnaast een soort (welhaast) dwangmatige focus te liggen op geluid. En dan met name het steeds maar weer opzoeken van de ‘grenzen van het mogelijke’ zonder dat daar een onderbouwde redenering onder ligt. Het enige argument dat de Rekenkamer tegenkomt, verwijst naar de wens van de organisatoren. En dan niet eens zozeer naar de sterke van het geluid, maar wel de tijdstippen waarop specifieke geluidsnormen gehanteerd mogen worden. Deze ‘obsessie voor geluid’ lijkt wel het hele dossier te overheersen, waarbij overlast en hinder ten gevolge van de geluidsterkte gereduceerd lijkt te worden tot een (subjectieve) kwestie van geluidsbeleving. Onderzoeken, adviesbureaus, alles wordt ingeschakeld om de grens op te zoeken. En dat terwijl paradoxaal genoeg, voor betrokken burgers (ook expliciet voor de Stichting Groene Ster Duurzaam) juist daar het belangrijkste pijnpunt ligt. Ook de rechter geeft keer op keer duidelijk te kennen niet zo’n boodschap te hebben aan dat soort ‘gegevens’. Hij verwijst aanvankelijk naar de Nota Limburg, en later naar de maatstaven van de Stichting Advisering Bestuursrechtspraak voor Milieu en Ruimtelijke Ordening (StAB). En ook in de maatschappelijke discussie over de effecten van te hoge geluidsbelasting worden meer en meer (ook wetenschappelijk onderbouwde) argumenten aangedragen om die geluidslast sterk omlaag te brengen. Nergens in het hele traject, ook niet tijdens het traject van het zoeken naar een gezamenlijke oplossing wordt die obsessie losgelaten. Sterker nog, deze blijft tot de laatste maanden in 2019 leidend voor het handelen van de gemeente.

Twijfel aan het oordeel van de rechter: Dat brengt de Rekenkamer tot een derde aspect van de ‘tunnelvisie’. In algemene zin is deze te omschrijven als ‘twijfel aan (de reikwijdte van) het oordeel van de rechter’. Met enige verbazing heeft de Rekenkamer die ‘twijfel’ regelmatig in gesprekken voorbij horen komen. Enkele varianten ter zake. Wanneer de rechter bij een voorlopige voorziening voor een specifiek festival de geluidsnormen omlaag brengt, luidt de interpretatie: ‘Ja, dat is een voorlopig oordeel. Dat moet nog bevestigd worden in

een beroepsprocedure.’ Of: ‘Wij zijn nog niet bij de Raad van State geweest’. Nu zou dat op zich nog geen probleem zijn, maar wel wanneer vervolgens bij een ander festival die ‘ene’ uitspraak niet als norm wordt gehanteerd. En zeker wanneer blijkt dat de ‘voorlopige norm’ van de rechter later bij een beroepsprocedure wordt bevestigd. Dan wordt nog gerede-neerd: ‘Dat was voor dat specifieke festival en voor dat specifieke jaar’. Ook twijfel die gevoed wordt door de adviezen van bureaus. ‘Nee, de betreffende bureaus geven aan dat je best met hogere normen kunt werken. Zij hebben ook grote twijfels bij de validiteit van het onderzoek van het StAB’.

Weinig oog voor de totaalmaatschappelijke invalshoek: En in deze samenhang komt dan nog een laatste aspect van de tunnelvisie bovendien. Het lijkt wel alsof bij het denken en handelen rond het verlenen van vergunningen en ontheffingen er eigenlijk nergens een moment is waar meer vanuit een breder perspectief, vanuit een ‘totaalmaatschappelijke invalshoek’ naar het beleid wordt gekeken. Een invalshoek waarbinnen ook een aantal al genoemde aspecten samenkomen: de rol en positie van (inspraak en zeggenschap) van burgers, de ontwikkeling in de maatschappelijke opvattingen over geluidsnormen (en geluidshinder en -overlast) die onder invloed van het toenemende wetenschappelijke bewijst voor de gevolgen van overmatig geluid (dus ook voor festival en concertbezoekers) scherper en duidelijker verwijzen naar lagere normen, en het gegeven dat rechters de afgelopen jaren steeds nadrukkelijker de positie van betrokken burgers (primair als subjecten van hinder en overlast) laten meewegen in hun oordeelsvorming.

De rol van het bestuur

Dat brengt de Rekenkamer op de rol van het bestuur. Ook hier is dezelfde intro op zijn plaats als bij de ambtelijke organisatie. Er is met heel veel ambitie en beleidskracht gewerkt aan het op de kaart zetten van Leeuwarden als cultuurstad. En nogmaals. Dat is ook gelukt, hetgeen zichtbaar wordt aan het feit dat Leeuwarden zich meer en meer profileert als ‘cultuurhoofdstad’.

Maar dat laat onverlet dat een analyse van de gang van zaken rond de verlening van vergunningen en ontheffingen de nodige aandachtspunten oplevert. Het college van B&W is uiteindelijk verantwoordelijk voor de gang van zaken. En dit onderzoek laat op een aantal punten toch wel ruimte voor een aantal kritische kanttekeningen. In de periode van ‘learning by doing’, van 2014 tot de zomer van 2017 doet de gemeente eerste ervaringen op met het organiseren van jaarlijks drie grotere festivals in de Groene Ster. Een ingewikkelde opgave omdat het bestemmingplan als zodanig weinig bewegingsruimte verschaft om dat op een soepele en voor iedereen heldere manier te doen. Dat levert inzichten en leerpunten op. In de vorm van evaluaties en uitkomsten van juridische procedures. Dat proces kent zijn vallen en opstaan. En uiteindelijk oordeelt de rechter op 18 juli 2017 dat het in zijn ogen zo niet verder kan. Dat was een duidelijke ‘wake up call’. En toch moet de Rekenkamer constateren dat die oproep van de rechter te weinig heeft doorgelopen in het beleid vanaf die datum. De Rekenkamer gaat hier niet de reeds gevoerde argumenten herhalen, maar stelt vast dat de ‘strategie van aanpassen met tegenzin’, gekoppeld aan de ‘tunnelvisie’ die binnen de gemeentelijke organisatie lijkt te bestaan, vanaf dat moment eerder belemmerend werkt, dan tot bevredigende oplossingen leidt. Oplossingen die passen binnen de trend naar ‘andere overheid’.

6. *Hoe kijken directbetrokkenen (gemeente Leeuwarden, de organisatoren van festivals, en omwonenden) aan tegen de uitkomsten van het onderzoek?*

Deze vraag is feitelijk hier niet te beantwoorden. Dat zou betekenen dat de uitkomsten van het onderzoek aan de betreffende directbetrokkenen, zowel in termen van feitelijkheden, als ook in termen van analyse, conclusies en aanbevelingen zijn gedeeld. Dat is slechts met de feiten gebeurd (in de zin van een 'feitencheck'), en in gesprekken zijn natuurlijk wel enige samenhangen uit de analyse voorbijgekomen. Maar een schets van hun opvattingen over de conclusies en aanbevelingen kan de Rekenkamer niet geven. Dat is pas mogelijk na het verschijnen van dit rapport.

Wel kan de Rekenkamer hier stellen dat zij optimale medewerking heeft ervaren van alle directbetrokkenen in de gesprekken en ook naar aanleiding van de vraag naar commentaar op de feitelijke uitkomsten van het onderzoek. Inzake die feitelijke uitkomsten hebben ook nauwelijks echte verschillen van inzicht gespeeld.

7. *Welke lessen voor de toekomst kunnen worden getrokken?*

Het trekken van lessen op basis van deze rapportage is in eerste instantie een zaak van gezamenlijk overleg tussen raad en college. De Rekenkamer wil hier wel enkele aandachtspunten, dan wel aanbevelingen formuleren die binnen een dergelijk overleg in haar ogen aandacht verdienen.

- De raad kan beter worden geïnformeerd. Uit de rapportage blijkt dat er diverse belangrijke momenten waren, waarop dat indringender mogelijk was geweest. Dat is niet alleen een verantwoordelijkheid van het college. De raad moet daarbij ook zelf een meer actieve rol spelen.
- De gemeente Leeuwarden kiest voor een nieuwe route binnen het verlenen van vergunningen en ontheffingen voor evenementen in de Groene Ster door middel van een partiële herziening van het bestemmingsplan. Dat brengt de Rekenkamer tot twee nadere opmerkingen.
- Allereerst lijkt het raadzaam het tijdpad voor een dergelijke oplossing scherp in de gaten te houden. Het advies van de Commissie voor de Milieueffectrapportage laat nog vele vragen open en doet, op zijn minst, vermoeden dat de route naar het regelen van vergunningen en ontheffingen langs die weg nog de nodige tijd vraagt.
- Daarnaast lijkt de route van het bestemmingsplan te leiden tot een als het ware in beton gegoten normenkader met specifieke (geluids-)normen en festivaltijden. Feitelijk worden de geluidsregels die de raad mogelijkheden bieden om de normen, op basis van geluiden uit de stad en maatschappelijke/landelijke/juridische ontwikkelingen aan te passen nu voor vele jaren onwrikbaar.
- Het is raadzaam na te gaan of het formuleren van meer algemene ijkpunten en duidelijke procedures over de wijze waarop je binnen de ruimte die een nieuw bestemmingsplan biedt evenementen kunt organiseren niet een zinvol alternatief vormt voor het te strik vastleggen van normen.
- Een dergelijk alternatieve benadering zou ook meer ruimte bieden aan het steviger verankeren van de uitgangspunten van 'andere overheid' binnen het vergunningen en ontheffingenbeleid. Meer concreet verwijst dat naar de inbreng van burgers in het algemeen, en in het bijzonder in termen van overlast en hinder, de zeggenschap van burgers bij het invullen van concrete aspecten van festivals, alsmede de wijze waarop wordt omgegaan met juridische uitspraken en de rechtszekerheid van burgers en partijen van burgers. Laat burgers in dorpen en kleine gemeenschappen zelf hun (normen)kaders vaststellen. Zeker wanneer er geen conflicterende belangen zijn.
- In dat licht verdient het aanbeveling de voor- en nadelen van een 'strategie van aanpassen met tegenzin', mocht deze als toekomstige route gangbaar blijven (afhankelijk

van de voortgang van de herziening van het bestemmingsplan voor de Groene Ster) nader in ogenschouw te nemen. Waarbij de in het rapport genoemde risico's (geformuleerd in termen van 'tunnelvisie') extra aandacht verdienen.

- Een laatste aspect betreft de in het rapport geconstateerde noodzaak om bij het verlenen van vergunningen en ontheffingen ook scherp oog te hebben voor meer actuele ontwikkelingen binnen de bredere maatschappelijke context van het evenementenbeleid. Daarbij valt te denken aan gezondheidsaspecten, het risico op gehoorbeschadiging en meer recentelijk de gevolgen van de corona-epidemie, en de reeds genoemde trends binnen de verschuivende verdeling van verantwoordelijkheid en zeggenschap tussen overheid en samenleving.

3. Een nadere analyse

In deze analyse zoekt de Rekenkamer voor alles naar de grote lijnen in de ontwikkeling van de vergunningen- en ontheffingenverlening. Een algemeen overzicht en een meer uitgebreide schets van de ontwikkelingen in de vergunningen- en ontheffingsverlening in de Groene Ster zijn te vinden in de 'tijdlijn vergunningen- en ontheffingenverlening' in [Bijlage 1](#) en het 'feitenrelaas' in [Bijlage 2](#).

Het verhaal rond de vergunningen- en ontheffingsverlening voor festivals in de Groen Ster start met de ambitie van de gemeente Leeuwarden om in het recreatiegebied meerdaagse festivals te organiseren. Uitgaande van het vigerende bestemmingsplan was dat niet mogelijk. Om die festivals toch mogelijk te maken dient de gemeente Leeuwarden op 22 april 2014 een aanvraag in bij het College van B&W van Leeuwarden voor een omgevingsvergunning betreffende de Groene Ster voor het organiseren van festivals. Ter voorbereiding op het verlenen van zo'n vergunning vraagt de gemeente het onderzoeksbureau Altenburg&Wymenga ecologisch onderzoek bv een onderzoek te doen naar de mogelijkheden in de Groene Ster jaarlijks drie meerdaagse festivals te organiseren. Meer concreet om het houden van drie evenementen te toetsen aan de daarvoor geldende richtlijnen (Natuurbeschermingswet, Ecologische Hoofdstructuur, Flora- en faunawet). Het bureau brengt op 2 juni 2014 het rapport *Ecologisch beoordeling van drie (muziek)evenementen in de Groene Ster te Leeuwarden* uit. De uitkomsten van het onderzoek houden in dat er geen grote beletselen bestaan voor het organiseren van de drie festivals in de Groene Ster, met dien verstande dat aan een aantal voorwaarden inzake 'soortbescherming' en het lichtplan wordt voldaan.

Op 3 juni 2014 besluit het College van B&W van Leeuwarden de gemeente een omgevingsvergunning te verlenen. Deze vergunning wordt op 24 juli 2014 nog eens aangepast. Tegen deze besluiten zijn nadien geen rechtsmiddelen (geen bezwaar of een voorlopige voorziening) ingediend. In de zomer van 2014 worden de eerste festivals in de Groene Ster georganiseerd: 'Promised Land' op 7 en 8 juni, 'Welcome to the Village' van 18 tot 20 juli en 'Psy-Fi' van 28 augustus tot 1 september. Het startpunt van zes festivalseizoenen in de Groene Ster.

Vanuit het perspectief van eind 2019 kan dit tijdvak in een aantal aparte episodes worden onderverdeeld:

- de periode zomer 2014 - juni 2017: van de eerste festivals tot de eerste uitspraken in de beroepszaken rond de festivals in de Groene Ster;
- de periode 26 juni 2017 tot 18 juli 2017: van eerste uitspraken in beroepszaken tot de oproep van de rechter om tot een gezamenlijke oplossing voor ontstane problemen te komen;
- de periode 18 juli 2017 - januari 2018: de zoektocht om tot een gezamenlijke oplossing te komen;
- de periode januari 2018 - februari 2020.

3.1 De Fase van ‘learning by doing’ | periode zomer 2014 tot juni 2017

3.1.1 Het eerste festivalseizoen in De Groene Ster - 2014

In de zomer van 2014 vinden drie festivals plaats, waaronder het eerste ‘Psy-Fi’ festival. Dat festival geeft aanleiding tot eerste klachten uit de directe omgeving. Deze hebben vooral betrekking op geluidsoverlast en komen voornamelijk uit de omliggende dorpen Tietjerk en Hardegarijp, maar ook uit de Leeuwarder wijken Camminghaburen en Zuiderburen. Over die klachten wordt in de vergadering van de gemeenteraad van Tytsjerksteradiel van 11 september 2014 gesproken en wordt het besluit genomen tot het sturen van een brief aan het college van B&W van de gemeente Leeuwarden. De brief van 22 september 2014 maakt melding van het feit dat het festival ‘zowel in Leeuwarden als in de gemeente Tytsjerksteradiel voor veel klachten heeft gezorgd’. Het college van B&W van Tytsjerksteradiel meldt: “Bij navraag blijkt dat de inwoners niet zo zeer tegen een festival zijn maar dat door de duur (5 dagen) en het continue doorgaan (24 uur) de tolerantiegrenzen zijn bereikt. Een dergelijk festival is wat ons betreft dan ook niet voor herhaling vatbaar.” Het College van B&W van de gemeente Leeuwarden beantwoordt de brief uit Tytsjerksteradiel op 30 oktober 2014. Het college betreurt de ondervonden overlast. Het college geeft aan dat de gedane meldingen zijn geregistreerd en worden meegenomen in de evaluatie van het festival. Dezelfde avond vindt in Leeuwarden een raadsvergadering plaats waar het thema ‘klachten tijdens het ‘Psy-Fi’ festival 2014 ook op de agenda prijkt.

Op 23 oktober 2014 publiceert de gemeente Leeuwarden het rapport ‘Evaluatie Psy Fi’. Inzake klachten meldt het rapport dat over evenementen in de Groene Ster meer klachten worden ontvangen dan over evenementen op andere locaties in de stad. De evenementen in de Groene Ster onderling laten een verschil zien in het aantal klachten. Dat heeft met verschillende factoren te maken: de duur van het evenement, de aard van de muziek, de weersomstandigheden (voornamelijk de windrichting), de wijze, de intensiteit en de schaal van communicatie voor aanvang van het evenement en de geluidsbeleving van de omwonenden. De overlast van het evenement zit met name in de late avond en nachtelijke uren.

Op 22 september en 1 december 2014 is het thema evenementen, en in het bijzonder de festivals van die zomer, onderwerp van discussie in de raad. Een hele serie insprekers meldt zich met kritische kanttekeningen en vragen. Eigenlijk worden daar alle thema’s die in de jaren daarna gaan spelen door burgers uit de stad aangedragen. Om te beginnen is dat met grote nadruk het thema geluid in al zijn varianten: geluidsterkte, de tijden waarop geluid te horen is, de combinatie van duur (dagen) en sterkte, de nacht- en late-urenvergunning en de te hoge decibellen op die tijdstippen (35 dB) gekoppeld aan de slaapruster van de (schoolgaande) kinderen en de slaapproblemen van ouderen (die extra medicatie vragen). Ook een expert van de Nederlandse Stichting Geluidshinder roert zich in de discussie met een waarschuwing voor de gezondheidsgevolgen van de in zijn ogen veel te hoge geluidsnormen. Maar ook de gebrekkige informatievoorziening naar burgers, de vraag om duidelijke grenzen en spelregels, en *last but not least* de vraag naar inspraak en medezeggenschap komen aan de orde.

Op 19 januari 2015 neemt de gemeenteraad van Leeuwarden met algemene stemmen een motie aan waarin het college verzocht wordt de beleidsregel geluid aan te passen. De raad acht een goede balans tussen de mogelijke ontwikkelingen in het recreatiegebied De Groene Ster en de last en draaglast van de omgeving van groot belang. Zeker met het oog op de aanloop naar de organisatie van Culturele Hoofdstad 2018.

3.1.2 Oprichting GSD en de eerste bezwaarschriften en juridische procedures gericht op Psy-Fi | Festivaljaar 2015

Op 1 april 2015 organiseert de gemeente Leeuwarden een publieksavond voor omwonenden en andere belanghebbende inzake festivals in de Groene Ster. Vanuit de aanwezigen komen vooral vragen over het geluid. Dat betreft onder meer de tijdstippen waarop geluid geproduceerd mag worden, de manier van meten en de specifieke meetpunten. Naast de festivals op zich zijn er ook opmerkingen over het gegeven dat de vele opbouwdagen, soms oplopend tot weken, van de festivals het recreëren in de Groene Ster onmogelijk maken. Verder wordt aandacht gevraagd voor het overmatig drank- en drugsmisbruik. En meer in het algemeen wordt ook verbazing uitgesproken over de lakse houding van de gemeente en heeft men het gevoel dat de klachten van omwonenden niet serieus worden genomen. Deze bijeenkomst is ook van belang daar zij de aanleiding vormt voor het oprichten van de Stichting Groene Ster Duurzaam.

De Stichting Groene Ster Duurzaam wordt in de loop van dat jaar direct al actief. In de zomer van 2015 verleent de gemeente Leeuwarden een aantal vergunningen en ontheffingen voor het 'Psy-Fi' festival van 2015. Tegen deze besluiten tot vergunningverlening worden door de stichting bezwaarschriften ingediend en om voorlopige voorzieningen verzocht. Betreffende de voorlopige voorzieningen volgen in augustus 2015 enkele uitspraken. Inzake de omgevingsvergunningen ziet de rechtbank geen aanleiding een voorlopige voorziening te treffen en wijst het verzoek derhalve af. Ook het verzoek tot een voorlopige voorziening rond het handhavingsverzoek, c.q. het opleggen van een preventieve last onder dwangsom³ wijst de rechtbank af. Inzake de voorlopige voorziening voor de geluidsontheffing treft de rechtbank wel een voorlopige voorziening. Daarbij zoekt de rechter aansluiting bij de normen van de door vele gemeenten gebruikte en in de jurisprudentie daarvoor als richtlijn aanvaarde nota 'Evenementen met een luidruchtig karakter' van de Inspectie milieuhygiëne Limburg, ook wel bekend als Nota Limburg. Ten aanzien van een tweede aspect van de geluidsontheffing luidt het (voorlopig) oordeel van de voorzieningenrechter dat de gemeente Leeuwarden ter zitting voldoende heeft gemotiveerd dat meting van de dB(C) normen bij de geluidsbron de meest zuivere meting oplevert. De voorzieningenrechter ziet geen aanleiding om ter zake een voorlopige voorziening te treffen. Wel dient de gemeente deze motivering op te nemen in het besluit op bezwaar.

Van 27 tot en met 31 augustus vindt het tweede 'Psy-Fi' festival plaats. Rond dat festival wordt de nodige kritiek hoorbaar. Op het meldpunt komen vooral klachten binnen over de geluidsoverlast, maar ook verkeersoverlast en het niveau van toezicht worden genoemd. De gang van zaken rond het festival en de geuite klachten leiden tot vragen van de zijde van de gemeenteraad van Leeuwarden, antwoorden van de zijde van het College van B&W van Leeuwarden, de publicatie van het 'Bevindingenrapport Psy-Fi 2015' (vergezeld van een brief van B&W), een Politiek Podium op 30 november 2015 en op 3 december een brief van de Stichting Psy-Fi aan de gemeenteraad van Leeuwarden als reactie op het Politiek Podium. Veel discussie dus. "We hebben ontstane overlast zoveel mogelijk beperkt of beheersbaar gemaakt. Maar niet alles kon ongedaan gemaakt worden, zoals bijvoorbeeld de ontstane

³ De preventieve last onder dwangsom zou de Stichting Psy-Fi dienen te verbieden het evenement langer te laten duren dan 15 dagen en buiten de begrenzing van de verleende omgevingsvergunning te laten plaatsvinden, op straffe van een dwangsom.

verkeersproblematiek.” Maar ondanks deze vaststelling van het college van B&W in de begeleidende brief bij het bevindingenrapport moet worden geconcludeerd dat er het nodige is fout gegaan rond dat festival. Een van de gemeentelijke gesprekpartners van de Rekenkamer stelt in dat kader: “Ik denk dat wij eerlijk moeten zeggen dat die tweede editie (van ‘Psy-Fi’) ons eigenlijk compleet uit de klauwen is gelopen, zowel in de uitvoering, als in de na-effecten.”

Inmiddels lopen al diverse bezwaarprocedures en beroepszaken bij de rechtbank rond de festivals in 2015 (zie voor een uitvoerige beschrijving het [‘feitenrelaas’](#)). Over de bezwaarschriften rapporteert de Adviescommissie bezwaarschriften van de gemeente Leeuwarden in november 2015. Adviezen waar het college van B&W van Leeuwarden in de eerste maanden van 2016 op reageert. Deze adviezen en daaropvolgende besluiten van het college van B&W geven aanleiding tot verdere beroepsprocedures, onder meer van de Stichting Groene Ster Duurzaam. Deze leiden nog niet meteen tot uitspraken van de rechter. Dat gebeurt pas in juli 2017.

3.1.3 Herhaling van zetten | Festivaljaar 2016

In de loop van 2016 herhaalt zich dit proces van vergunningverlening, voorlopige voorzieningen, bezwaarschriften, besluiten van het college van B&W inzake de adviezen van de Adviescommissie bezwaarschriften van de gemeente Leeuwarden, het instellen van een beroep bij de rechtbank. Dat geldt vooral voor de festivals ‘Welcome to the Village’ en ‘Psy-Fi’ van 2015.

Er wordt tweemaal om een voorlopige voorziening verzocht. Dat betreft de festivals ‘Welcome to the Village’ en ‘Psy-Fi’ van 2016. Inzake ‘Welcome to the Village’ 2016 gaat de voorzieningenrechter van de Rechtbank Noord-Nederland op 7 juli 2016 in op de bezwaren van omwonenden tegen de in de geluidsontheffing opgenomen geluidgrenswaarden, referentiepunten waar deze waarden moeten worden gemeten en vergunde eindtijden. De rechter oordeelt dat het beleid waarop de geluidsontheffing is gebaseerd nadere onderbouwing behoeft. De gemeente en Stichting Welcome to the Village komen met aanpassingen, waarop de rechter van oordeel is dat er onvoldoende grond is om het festival niet te laten doorgaan. Wel plaats de rechter enige kritische kanttekeningen bij de feitelijke onderbouwing van het beleid ter zake, en treft de voorziening dat het evenement wordt uitgevoerd op basis van de genoemde aanpassingen. Op 19 augustus 2016 doet de voorzieningenrechter uitspraak over het verzoek tot een voorlopige voorziening rond de vergunningverlening voor het ‘Psy-Fi’ festival 2016. Ten aanzien van de omgevingsvergunning wordt het treffen van een voorlopige voorziening afgewezen. Voor zover het de evenementenvergunning betreft worden enkele kleinere aanpassingen toegewezen in het kader van het treffen van een voorlopige voorziening (zoals het niet schuin parkeren en het dagelijks uitvoeren van een inspectie door de Technische Hygiëne zorg). Inzake de geluidsontheffing worden de verzoeken tot het treffen van een voorlopige voorziening gedeeltelijk toegewezen. De rechtbank stelt in dat kader een aantal voorwaarden, zoals onder meer op het gebied van het maximale geluidsniveau en het aanvangstijdstip. Rond de andere items ziet de rechtbank geen grond tot het treffen van een voorlopige voorziening.

3.1.4 Nieuwe ‘Beleidsregel geluid’ | 2017

In januari 2017, publiceert de gemeente Leeuwarden, volgende op de Beleidsregel van maart 2015 nieuwe beleidsregels rond geluid voor evenementen in de openlucht. Het colle-

ge van B&W van Leeuwarden deelt mede dat de bestaande kaders voor het overgrote deel gehandhaafd blijven. Wel worden naar aanleiding van de juridische procedures rond de evenementenseizoenen 2015 en 2016 veranderingen aangebracht. De belangrijkste wijzigingen gelden voor de evenementen in De Groene Ster. Dat betreft het terugbrengen van de eindtijden, het toevoegen van referentiepunten, het aanscherpen van de geluidsnormen, het opleveren van een akoestische rapportage, het kunnen hanteren van een afwijkingsbevoegdheid, en het toevoegen van een meetprotocol voor geluidsmetingen. Het college besluit met de opmerking in de tekst van de beleidsregel: “Met bovengenoemde wijzigingen en instandhouding van de al bestaande onderdelen, denken we de overlast voor omwonenden te beperken en tegelijkertijd aan organisatoren voldoende ruimte te geven voor het organiseren van hun evenement.” Later dat jaar, in oktober, worden nog een aantal nieuwe elementen aan deze beleidsregels toegevoegd in het ‘Addendum beleidsregel geluid – 2018, behorende bij de Beleidsregel geluid 2017, evenementen in de openlucht’.

3.1.5 Concluderend voor deze episode

De eerste serie festivals hebben op basis van de in 2014 verleende omgevingsvergunning plaatsgevonden in de Groene Ster. Naast de positieve uitkomsten, veel bezoekers, mooie optredens en cultuur, veel economische spin-off en marketing voor de stad Leeuwarden, moeten ook de negatieve effecten genoemd worden in termen van overlast.

Al vanaf het begin in de zomer van 2014, zijn er klachten over het geluid. En bij geluid gaat het niet alleen om de geluidsproductie op zich, maar om een hele serie van zaken: geluidsterkte (objectief te vatten in decibels), specifieke geluidsoorten, geluidsnormen, geluidsbeleving, meetpunten, meetmomenten en meetmethodieken, tijden van geluid (op welke tijdstippen welke sterkte en welke rustperiodes) en handhaving van geluidsnormen. En voor alles gaat het dan vanuit de beleving van de direct omwonenden en de burgers die afhankelijk van de windrichting met het geluid te maken krijgen, om geluidshinder, om overlast. Dat komt terug in de media, in argumentaties van direct omwonenden, en de klachten van burgers in de verdere omgeving, in de raad en het college van Tytsjerksteradiel, de raad van Leeuwarden met zijn moties, de brief van het college van Tytsjerksteradiel en het evaluatierapport van het festival. En ook later, tijdens de publieksavond die de gemeente Leeuwarden organiseert op 1 april 2015 gaan de vragen vanuit het publiek bijna zonder uitzondering over ‘het geluid’. Ook in het ‘juridische traject’ van voorlopige voorzieningen, bezwaarschriften en beroepszaken gaat het thema ‘geluid’ de boventoon voeren. En gaat niet alleen de boventoon voeren, maar wordt naarmate de tijd verstrijkt ook het punt waarop de gemeente Leeuwarden regelmatig wordt teruggefloten door de rechter.

Voor de voorliggende episode, zomer 2014 – juni 2017, geldt in zekere zin dat het om een (leer)traject gaat waarin ‘learning by doing’ centraal staat. Wanneer de gemeente in 2014 start met de verlenen van vergunningen en ontheffingen voor festivals in de Groene Ster is dat voor de gemeente Leeuwarden een relatief nieuw beleidsveld. En dat geldt niet alleen voor de gemeente Leeuwarden, dat is feitelijk een landelijk fenomeen. Er moet geleerd worden rond beleidsregels voor geluid en vergunningen, beveiliging en verkeer, communicatie ter zake en toezicht op gezondheid en hygiëne, en wat al niet meer. En meer specifiek ook het samenwerken en communiceren met alle betrokken partijen: organisatoren van festivals, direct omwonenden, naburige gemeenten, individuele burgers en burgers die zich in collectieven georganiseerd hebben.

Zoals gezegd, ‘learning by doing’. Dat is zeker wat plaatsvindt en waar binnen de ambtelijke organisatie ook hard aan gewerkt is. Dat is af te lezen aan de wijze waarop de vergunningen en ontheffingen uitgebreider en meer ‘to the point’ worden, aan de manier waarop uitkomsten van bezwaarprocedures en rechtszaken worden meegenomen in de nieuwe vergunningen en ontheffingen, in de nieuwe beleidsregels die telkens nader worden aangepast (zie ook [bijlage 6](#)). Toch zijn daar in deze periode ook best wel wat kanttekeningen bij te plaatsen, met name op basis van de discussies rond de evaluatie van het festival Psy-Fi 2015. Er is vooral veel *eenrichtingsverkeer* in de communicatie, en dat verkeer is *vaak* ook *niet tijdig en volledig*. In de informatievoorziening van de zijde van het college naar aanleiding van evaluaties wordt *te veel* met ‘de rem erop’ gecommuniceerd. Zo wordt rond het thema ‘geluid’ vaak het begrip ‘geluidsbeleving’ gebruikt, waar het vanuit het perspectief van de betrokken burgers gaat om overlast, geluidsoverlast, om kinderen die wakker worden, om burgers die de slaap niet kunnen vatten. En het verwijzen naar het feit dat ‘aan de geluidsnormen is voldaan’ volstaat dan niet.

3.2 Intermezzo: de eerste uitspraken in de beroepszaken rond de festivals in de Groene Ster

In de zomer van 2017 komt feitelijk een einde aan de periode van ‘learning by doing’. Niet alleen is een periode van drie jaar festivals in de Groene Ster verstreken, waarbij eerste ervaringen zijn opgedaan en eerste lessen zijn getrokken. Ook komen in deze periode een aantal juridische trajecten tot een (voorlopig) einde op basis van uitspraken van de rechtbank. En als een soort afsluiting van die serie zet de rechter op 18 juli 2017 een opmerkelijke stap. Een stap die vervolgens nog de nodige na-ijleffecten kent in het vervolgverhaal inzake de festivals in de Groene Ster.

3.2.1 Eerste uitspraken in beroep

Op 26 juni 2017 doet de Rechtbank Noord-Nederland in een door de Stichting Groene Ster Duurzaam aangespannen rechtszaak een uitspraak die van belang zal zijn voor het verdere verloop van de vergunningverlening. Het betreft de *geluidsontheffing* van 9 juni 2015 voor het ‘Welcome to the Village’ festival 2015. De rechtbank spreekt de vernietiging uit van de geluidsontheffingen voor 2015 en 2016. In de ogen van de rechtbank heeft de gemeente onvoldoende haar gevoerde geluidsbeleid gemotiveerd omdat geen gedegen onderzoek is verricht naar de gevelwering van de woningen in de Groene Ster. De rechter stelt de Stichting Groene Ster Duurzaam daarnaast in het gelijk dat ook de dB(C) norm (voor de bastonen) moet worden meegenomen. Verder mag een geluidsontheffing alleen worden verleend op basis van een gedegen geluidsplan dat rust op een akoestisch rapport en moet worden aangeleverd bij de aanvraagprocedure. Tot slot moeten de in de ontheffing genoemde geluidswaarden als maximale waarden worden aangemerkt in plaats van langtijdgemiddelde beoordelingswaarden. Dat laatste vormt een twistpunt dat blijft spelen. In latere rechtszaken zal de rechtbank nog diverse malen verwijzen naar deze uitspraak.

Op 14 juli 2017 doet de rechter uitspraak in een bodemprocedure over de gewijzigde *omgevingsvergunning* van 4 augustus 2015 voor het houden van drie festivals in de Groene Ster welke door het college van B&W aan de gemeente Leeuwarden is verleend. De bezwaren tegen deze vergunningverlening verklaart het college van B&W van Leeuwarden op 10 mei 2016 na het advies van 23 maart 2016 van de Adviescommissie bezwaarschriften van de gemeente Leeuwarden voor een deel gegrond en voor een deel ongegrond. Tegen dit besluit

gaan de indieners van het bezwaar in beroep. De rechtbank oordeelt dat het bezwaar van de eisers destijds gegrond is en vernietigt het bestreden besluit (het ongegrond verklaren van het bezwaar) van 10 mei 2016. De rechter wijst vooral op het ontbreken van een nadere concretisering van het begrip ‘festival’ waardoor het niet mogelijk is te bepalen welke ruimtelijke effecten op grond van de vergunning zijn toegestaan. Daarnaast merkt de rechtbank op dat het bestreden besluit onvoldoende zorgvuldig is voorbereid en ontoereikend gemotiveerd. Deze uitspraak vormt een belangrijk markeringspunt in de vergunningverlening rond de Groene Ster. Om te beginnen geeft de rechter aan dat het gegeven dat de Groene Ster gelegen is naast een woonwijk (Camminghaburen), een Natura-2000 gebied en het dorp Tytsjerk een forse ingreep in de bestemming betekent. Dat vereist in zijn ogen een zeer uitgebreide motivering. Hij acht de gegeven motivering te mager. Volgend op die constatering geeft de rechter ook aan op welke wijze de ruimtelijke inpassing van grootschalige festivals wel mogelijk gemaakt kan worden. De rechter wijst in dat kader naast de mogelijkheid voor elk festival een afzonderlijke omgevingsvergunning te verlenen, ook naar de route van wijziging van het bestemmingsplan.

Op 16 november later dat jaar doet de rechtbank nog uitspraak over drie andere aspecten van het genoemde besluit van 10 mei 2016: over de evenementenvergunning voor het ‘Psy-Fi’ festival 2015 (bezwaar gegrond), de geluidsontheffing voor het ‘Psy-Fi’ 2015 festival (bezwaar gegrond) en de kampeerontheffing voor het ‘Psy-Fi’ festival 2015 (bezwaar gegrond). Nu het festival reeds heeft plaatsgevonden, wordt de gemeente niet opgedragen om opnieuw op het bezwaar te beslissen. De rechtbank laat daarom de rechtsgevolgen van het vernietigde besluit in stand.

3.2.2 De oproep van de rechter | 18 juli 2017

Op 18 juli 2017 staan de gemeente Leeuwarden en de Stichting Groene Ster Duurzaam opnieuw voor de rechtbank. Het betreft het verzoek tot een voorlopige voorziening van de zijde van de Stichting Groene Ster Duurzaam bij de Rechtbank Noord-Nederland betreffende het ‘Welcome to the Village’ festival 2017. De rechter vraagt zich af of het zinvol is een voorziening te treffen. Hij vervolgt: “De vraag is echter een beetje welke? De voorzieningenrechter ziet niet zo veel mogelijkheden en het is ook de vraag of dit het moment is om de problemen rond de Groene Ster op te lossen. Ik zou graag willen proberen om u gezamenlijk een andere weg op te krijgen en daarom zal ik u uitleggen hoe ik tegen uw zaak aan kijk en wat er volgens mij zou moeten gebeuren.” Wat volgt geeft een belangrijke inkijk in de wijze waarop de rechtbank aankijkt tegen de verwickelingen rond de festivals in de Groene Ster. De rechter stelt: “Als ik er met wat meer afstand naar kijk, en dan neem ik alle besluiten in aanmerking, dan zie ik een initiatief tot het houden van een aantal festivals op de Groene Ster dat op betrekkelijk naïeve wijze juridisch wordt vormgegeven. Aanvankelijk is onvoldoende onderkend dat het houden van festivals naast een woonwijk en een natura 2000-gebied op een terrein dat ook een duidelijke recreatieve functie heeft voor elke gemeente een zeer grote bestuurlijke, bestuurlijk juridische opgave zou zijn.” De rechter stelt verder vast dat vanuit de optiek van de gemeente en organisatoren van de festivals zeker sprake zal zijn van een groot succes, maar tegelijkertijd blijkt dat er vanuit de omgeving en de stichting die zich de belangen van de Groene Ster aantrekt de nodige klachten komen. Klachten die aanvankelijk onvoldoende zijn meegenomen. “De gemeente stelt zich echter wel ontvankelijk op voor de uitspraken van de rechtbank waarin verzoekers in hoge mate gelijk krijgen. Met name de geluidsontheffingen laten een duidelijke verbetering zien waarbij de gekozen systematiek voor de Groene Ster ook steeds meer reliëf krijgt en meer in balans komt met wat het recht verlangt. Misschien nog niet helemaal goed zoals hierboven bleek maar wel al een stuk beter. De besluitvorming kenmerkt zich daarmee als reactief op uitspraken van de rechter en vooral altijd veel te laat om tot zinvolle aanpassingen van de festivals te

kunnen komen.” Vervolgens gaat de rechter in op het besluitvormingsproces rond de festivals. Hij stelt vast dat er sprake is van een proces “dat kampt met een gebrek aan informatie en argumentatie, dat in het kader van bezwaarschriftprocedures, voorlopige voorzieningen en uitspraken van de meervoudige kamer langzaam voortgang boekt. Ik zou ervoor willen pleiten dat partijen uit deze inefficiënte manier van besluitvormen stappen en als het ware opnieuw beginnen en de zaak van af de grond af aan opnieuw opbouwen.” De rechter is van mening dat er een uitgebreide ruimtelijke onderbouwing, met nadruk op de ecologische aspecten, dient te komen voor het houden van festivals in de Groene Ster. In dat proces dienen alle betrokken partijen direct en indringend bij de besluitvorming betrokken te worden. Een en ander vraagt van de gemeente Leeuwarden de besluitvorming open te stellen, transparant te maken en te dulden dat derden er zich tegen aan gaan bemoeien. Voor de Stichting De Groene Ster Duurzaam zou dat in de ogen van de rechter betekenen dat zij stoppen met procederen. De rechter vraagt in dat kader de drie betrokken partijen (gemeente, de Stichting Groene Ster Duurzaam en festivalorganisatoren) onder leiding van een gerespecteerde deskundige rond de tafel te gaan zitten en in gesprek te gaan over de ruimtelijke inpasbaarheid van festivals en een strak en toereikend beleid voor de andere vergunningen.

3.2.3 Concluderend voor deze periode

In deze korte periode vindt in zekere zin het slotakkoord plaats van enkele jaren van voorlopige voorzieningen, bezwaarschriften, adviezen van de Adviescommissie bezwaarschriften van de gemeente Leeuwarden over de bezwaren, besluiten ter zake van het college van B&W van Leeuwarden en beroepsprocedures bij de Rechtbank Noord-Nederland. De conclusie kan niet anders luiden dat op basis van ‘learning by doing’ best vooruitgang is geboekt in het verlenen van vergunningen en ontheffingen, maar dat toch behoorlijk wat vergunningen de toets der juridische kritiek niet hebben kunnen doorstaan. Dat betreft voor alles de verlening van de geluidsontheffingen. Samenvattend stelt de voorzieningenrechter op 18 juli 2017 dat hij “een initiatief ziet tot het houden van een aantal festivals op de Groene Ster dat op betrekkelijk naïeve wijze juridisch wordt vormgegeven.”

In gesprekken met betrokkenen binnen de gemeente wordt dienaangaande nog wel eens opgemerkt dat men het niet eens is met de kwalificaties of inschattingen van de rechtbank. Daar wil de Rekenkamer uiteraard niet in treden, maar feit is wel dat het hier een institutie betreft die in dit soort zaken het laatste woord heeft.

Het is veelzeggend dat de voorzieningenrechter op 18 juli 2017 een ongewone oproep doet aan alle partijen om een einde te maken aan de route van juridische procedures, die hij typeert als ‘inefficiënte manier van besluitvormen’, en de zaak op basis van gezamenlijk overleg van de grond af aan opnieuw op te bouwen.

3.3 De zoektocht naar een gezamenlijke oplossing | 18 juli 2017 – januari 2018

Dit deel van de analyse berust anders dan de voorafgaande gedeeltes niet louter op een analyse van direct toegankelijke documenten, maar ook op de inhoud van gesprekken met directbetrokkenen en een serie brieven, e-mails en een gespreksverslag betreffende dit on-

derwerp⁴. Dat houdt in dat er meerdere, en soms ook enigszins tegenstrijdige beelden opduiken. Het gaat de Rekenkamer hier niet om het zoeken naar ‘de waarheid’, maar wel om een poging om inzichtelijk te maken wat uiteindelijk de uitkomst is van de door de rechter aanbevolen route van gezamenlijk overleg. Voor een uitgebreide schets van de feiten voor deze periode wordt verwezen naar [Bijlage 3](#). Hier geeft de Rekenkamer een nadere duiding van deze feiten.

Startpunt van deze episode vormt de oproep van de voorzieningenrechter op 18 juli 2017. De rechter roept de betrokken partijen, de gemeente Leeuwarden, de organisatoren van de festivals en de Stichting Groene Ster Duurzaam op uit de inefficiënte manier van besluitvormen te stappen, als het ware opnieuw te beginnen en de zaak van de grond af aan opnieuw op te bouwen. En daarbij specificeert hij de posities van de partijen nog nader. In ieder geval, zo stelt hij expliciet vast, dienen zowel de Stichting Groene Ster Duurzaam, als de organisatoren van de festivals ‘direct en indringend’ bij de besluitvorming betrokken te worden. De gemeente moet in dat kader de besluitvorming openstellen en transparant maken. En tevens dulden dat derden zich daar tegenaan gaan bemoeien. Dat beperkt in de ogen van de rechter de speelruimte van de gemeente. De stichting zou moeten stoppen met procederen.

De zoektocht naar een gezamenlijke oplossing start met een verschil van mening inzake de precieze interpretatie van de oproep van de rechter. Het college van B&W is de mening toegedaan dat de zoektocht naar een oplossing betrekking heeft op de festivals voor het jaar 2018. “Voor de duidelijkheid: deze gesprekken gaan dus niet over de edities van de festivals deze zomer”, stelt wethouder Sjoerd Feitsma in zijn e-mail als antwoord op een vraag van raadslid Serge Hollander aan de leden van de gemeenteraad. En deze stellingname wordt nog eens verwoord in de brief die het college op 20 juli 2017 aan de Stichting Groene Ster Duurzaam stuurt.

Dat men het niet eens is over de interpretatie van de uitspraak van de rechter, alsmede de gang van zaken tijdens de zitting blijkt al meteen bij de wijze waarop de tekst van de brief

⁴ Daarbij gaat het om de volgende bronnen: E-mail van 18 juli 2017 van Serge Hollander aan de raadsleden, de wethouders Feitsma en Nicolai, en griffier Ransdorp met als onderwerp ‘Agendering bestemmingsplan Groene Ster’; E-mail van 19 juli 2017 wethouder Sjoerd Feitsma aan raadsleden, wethouder Nicolai en griffier Ransdorp met als onderwerp ‘Reactie Agendering bestemmingsplan Groene Ster’; Brief van het college van B&W van Leeuwarden aan de Stichting Groene Ster Duurzaam van 20 juli 2017; E-mail van Harrie Siegersma van 21 juli 2017 aan Theo van Gelder en Toine van Dalen met als onderwerp ‘Korte verwoording gesprek 21 juli’; E-mail van Theo van Gelder van 22 juli 2017 aan Harry Siegersma en Toine van Dalen met als onderwerp ‘Reactie korte verwoording gesprek 21 juli’; Brief van de Stichting Groene Ster Duurzaam aan de burgemeester en het college van B&W van Leeuwarden van 24 juli 2017; E-mail van Theo van Gelder van 31 juli 2017 aan Harrie Siegersma met als onderwerp ‘Vergadering van maandagmiddag 31 juli 2017’; E-mail van Harry Siegersma van 2 augustus 2017 aan Theo van Gelder met als onderwerp ‘Reactie vergadering van maandagmiddag 31 juli 2017’; E-mail van Theo van Gelder aan Harrie Siegersma, Suzanne Scholten en Roelof Offringa met als onderwerp ‘Samengevatte reactie op je mails van vandaag’; E-mail van Tineke Terpstra van 8 augustus 2017 aan Marga Stam, Roelof Offringa en Rianne Bonder met als onderwerp ‘Zoektochtproces begeleider’; E-mail van Harry Siegersma aan Theo van Gelder, Suzanne Scholten en Roelof Offringa met als onderwerp ‘Reactie samengevatte reactie op je mails van vandaag’; E-mail van Harrie Siegersma van 28 augustus aan Theo van Gelder en Toine van Dalen met als onderwerp ‘Voordracht procesbegeleider’; Brief van het college van B&W van Leeuwarden aan de Stichting Groene Ster Duurzaam van 8 september 2017; E-mail van wethouder Sjoerd Feitsma aan raadsleden met als onderwerp ‘Gesprekken GSD inz. evenementen Groene Ster’; Brief van de Stichting Groene Ster Duurzaam aan de sectormanager Evenementen en Stadstoezicht van de gemeente Leeuwarden, de heer H. Siegersma van 14 september 2017; Brief van de griffier van de Rechtbank Noord-Nederland aan de Stichting Groene Ster Duurzaam, vergezeld van het proces-verbaal van de zitting van 18 juli 2017; Brief van de Stichting Groene Ster Duurzaam aan het college van B&W van Leeuwarden van 18 november 2017; Brief van het college van B&W van Leeuwarden aan de Stichting Groene Ster Duurzaam van 2 januari 2018, met daaraan gekoppeld het ‘Verslag van het gesprek met GSD’ van 14 november 2017; een mailwisseling tussen het secretariaat van wethouder Feitsma en de heer van Gelder van de Stichting Groene Ster Duurzaam tussen 26 september en 8 november 2017.

van het college van B&W van Leeuwarden van 20 juli wordt gelezen door de Stichting Groene Ster Duurzaam en uit het gesprek dat volgt tussen vertegenwoordigers van de gemeente en de stichting op 21 juli. Ook in haar brief van 24 juli geeft de stichting aan dat de afspraken waar de brief van het college van 20 juli naar verwijst in haar ogen niet de afspraken zijn die ter zitting zijn gemaakt. De Stichting reageert op de brief van 20 juli middels een brief van 24 juli 2017. Daarin stelt zij: “De afspraken zoals uw college die in de brief in referentie subtiel verwoordt, zijn echter **niet** de afspraken zoals die ter zitting werden gemaakt.” De Stichting interpreteert de opdracht van de rechter ruimer, namelijk ook in gesprek gaan over de twee resterende festivals in 2017, te weten ‘Welcome to the Village’ 2017 en ‘Psy-Fi’ 2017.

In de ogen van de Rekenkamer zou dit het moment zijn geweest waarop de door de rechter voorgestelde onafhankelijke derde een belangrijke rol had kunnen spelen. Immers, een overlegtraject ingaan waarbij bij aanvang al onduidelijkheid bestaat over de precieze reikwijdte van dat traject beperkt bij voorbaat al de mogelijke uitkomst. De tekst van het proces-verbaal sluit in elk geval geen van beide interpretaties uit. De rechter spreekt van ‘direct bij alle relevante besluitvorming betrokken worden’ en geeft de verweerder (de gemeente) te kennen ‘zijn besluitvorming open te stellen, transparant te maken en te dulden dat derden er zich tegen aan gaan bemoeien’. Nergens wordt een tijdsaanduiding gegeven. Ook het verzoek aan de Stichting Groene Ster Duurzaam om hun verzoek tot voorlopige voorziening voor het ‘Welcome to the Village’ festival 2017 in te trekken en voor het ‘Psy-Fi’ festival 2017 geen voorlopige voorziening te verzoeken, met de opmerking dat zij in het slechtste geval een jaar (de twee overgebleven festivals van 2017) kunnen verliezen, bieden op zijn minst de ruimte om er van uit te gaan dat de rechter zijn ogen had gericht op 2017 en 2018.

Daarnaast opent de gemeente zelf ook het traject met een overleg over de vergunningen voor de festivals ‘Welcome to the Village’ en ‘Psy-Fi’ van 2017. Waarbij de korte termijn tot de start van ‘Welcome to the Village’ ertoe leidt dat de gesprekken vooral gericht zijn op ‘Psy-Fi’ 2017.

De gesprekken op 24 en 31 juli leveren niet veel beweging op. De gemeente en organisatoren van ‘Psy-Fi’ houden vast aan hun oorspronkelijke plannen. De Stichting Groene Ster Duurzaam blijft achter met het gevoel dat de gemeente (en Psy-Fi) hen in de overlegbijeenkomsten alleen hebben aangehoord en vervolgens niets met het naar voren gebrachte hebben gedaan.

De brief die het college van B&W van Leeuwarden op 8 september aan de Stichting Groene Ster Duurzaam stuurt, past in de ogen van de Rekenkamer in de verhoudingen die al kort na de oproep van de rechter zijn ontstaan. Een brief die vraagt om een nadere analyse. De uitgebreide versie is in [Bijlage 3](#) te vinden. Op deze plaats houdt de Rekenkamer het bij een kernachtige samenvatting van haar bevindingen. De brief heeft tot doel de gemeentelijke interpretatie van de uitspraak van de rechter van 18 juli 2017 nogmaals op te leggen aan de Stichting Groene Ster Duurzaam. En die luidt: ‘Voor 2017, de festivals ‘Welcome to the Village’ 2017 en ‘Psy-Fi’ 2017 heeft u toegezegd geen procedures of andere formeel juridische stappen te ondernemen. Natuurlijk mag u formele juridische stappen ondernemen, maar dan sluit u de deur voor het gesprekstraject. En als wij de weg van overleg opgaan, dan spreken wij onder begeleiding van een externe procesbegeleider over de festivals van 2018.’

In de brief schuift het college van B&W een nogal curieuze onderbouwing voor haar argumentatie naar voren middels het opvoeren van een expliciet citaat van een uitspraak van de rechter. “Onlosmakelijk verbonden met de keuze voor bovengenoemd traject is voor uw Stichting het afzien van juridische procedures. Zoals de voorzieningenrechter expliciet heeft gesteld: ‘vertrouwen [als partijen in elkaar] moet je opbouwen. *Part of the deal* is dat er

geen uitspraak in de aangevraagde voorlopige voorziening komt en dat u geen procedures tegen Psy-Fi 2017 aanspant. Stap uit de rechtsbeschermingsmodus en stap in de besluitvormingsmodus’.”

Een citaat, zo stelt de Rekenkamer vast, dat niet in het proces-verbaal van de zitting is terug te vinden, en derhalve wegens het ontbreken van een controleerbare bron en een voor juridische citaten noodzakelijke autorisatie, niet in een officiële brief van het college mag worden opgevoerd. En bij navraag bij de gemeente ook bedoeld was om de interpretatie van de uitspraak van 18 juli 2017 van de zijde van de gemeente te staven (zie ook voor een analyse op dit punt [bijlage 3](#)).

Ook de stelling dat de Stichting Groene Ster Duurzaam zich niet aan de afspraken die bij de rechtbank zijn gemaakt, zou houden (nog eens herhaald in de e-mail aan de raadsleden op 12 september 2017) is op zijn minst suggestief. De afspraak waaraan de Stichting Groene Ster Duurzaam zich had te houden luidt: ‘intrekken van voorlopige voorziening voor het ‘Welcome to the Village’ festival 2017, en geen verzoek tot voorlopige voorziening voor het ‘Psy-Fi’ festival 2017. Afspraken waaraan de stichting zich gehouden heeft. Helemaal opvallend is in dat verband de vaststelling van de gemeente zelf (getuige de inhoud van de e-mail van 21 juli) dat de stichting binnen de dan voorliggende route nog altijd het recht behoudt om “alsnog een voorlopige voorziening aan te vragen bij vergunning Psy Fi”. En dan zou het inzetten van veel ‘lichtere’ (om het zo maar eens uit te drukken) rechtsmiddelen, waar geen afspraken over bestaan, getuige de brief van 8 september 2017, de deur naar gezamenlijk overleg dicht gooien? De Rekenkamer acht dit opmerkelijk.

De vertegenwoordigers van de Stichting Groene Ster Duurzaam geven in hun antwoord op de brief van 8 september, in hun schrijven van 14 september en ook terugkijkend op de hele periode vanaf eind juli tot begin september aan erg teleurgesteld te zijn in de houding van de gemeente. De stichting betoogt dat zij nooit akkoord zouden zijn gegaan met een traject dat zich zou beperken tot 2018. Het is evident dat het overlegtraject zoals door de rechter aanbevolen niet van de grond komt. Beide partijen trekken zich terug op hun stellingen.

Daarin kan ook het overleg dat voor 14 november wordt gepland geen verandering meer brengen. Over de precieze doelstelling van het overleg en de vraag wie er aan tafel zouden zitten bestaat achteraf geen overeenstemming. In de ogen van de gemeente ging het om een bestuurlijk overleg over vooraf bepaalde onderwerpen/stukken en niet expliciet over meer juridische kwesties. Deze agenda was ook ambtelijk voorbereid met de twee wethouders en het lag in de bedoeling dat twee ambtenaren van het niveau sectormanager of hoger aanwezig zouden zijn. Deze setting komt overeen met de wensen van de Stichting Groene Ster Duurzaam.⁵ Vooral de aanwezigheid van de (vervangende) sectormanager juridische en veiligheidszaken wordt daarbij door de Stichting als belangrijke voorwaarde beschouwd aangezien in de debatten tussen gemeente en de stichting vooral juridische kwesties spelen. Ook de agenda voor het overleg kent voornamelijk juridische agendapunten, te weten de deelluitspraak van de rechter in de bodemprocedure Psy-Fi 2015 van 14 juli 2017, daarnaast de brief van het college van 20 juli 2017, het antwoord van de stichting op 24 juli 2017, de brief van het college van 8 september en het antwoord van de stichting van 14 september

⁵ E-mail van Theo van Gelder van 28 september 2017 aan het secretariaat van wethouder Feitsma (secretariaat.feitsma@leeuwarden.nl) met als onderwerp ‘Bestuurlijk overleg GSD’. “Om voor beide partijen zinvol te kunnen overleggen, hebben wij de heer Siegersma twee voorstellen gedaan: a) Deelnemers aan het gesprek zijn de heren Van Daelen en mijzelf namens de stichting en vanuit de gemeente de twee portefeuillehouders en twee ambtenaren van het niveau sectormanager of hoger. Praktisch hebben wij het dan over de heren S(...) en B(...)”

2017. Deze briefwisseling betreft in belangrijke mate de interpretatie van de oproep van de rechter op 18 juli 2017. Een interpretatieverschil dat als een rode draad door de gesprekken in dat najaar loopt. In een e-mail van 8 november 2017 antwoordt het secretariaat van wethouder Feitsma “Bijgevoegd vindt u de vergaderstukken voor het bestuurlijk overleg op 14 november a.s. Naast de wethouders Feitsma en Nicolai zijn de heren S(...) en O(...) ambtelijk vertegenwoordigd.”⁶ Wanneer een delegatie van de gemeente en van de stichting elkaar treffen op 14 november komt het niet tot een inhoudelijk gesprek. Na enige discussie geven de vertegenwoordigers van de stichting aan het op basis van de afwezigheid van een van de (in de mailwisseling) aangekondigde sectormanagers niet zinvol te achten verder overleg te plegen en verlaten vervolgens de vergadering. Het betreft de (vervangende) sectormanager juridische zaken, wiens aanwezigheid in de ogen van de Stichting Groene Ster Duurzaam expliciet gewenst was. Bij navraag van de Rekenkamer aan de gemeente wordt aangegeven dat: “Nergens is vooraf de ‘belangrijke voorwaarde’ over het aanwezig zijn van de (vervangende) sectormanager juridische en veiligheidszaken genoemd.” Het e-mailverkeer ter zake van 28 september en 8 november 2017 tussen Theo van Gelder en het secretariaat van wethouder Feitsma schetst een ander beeld. En datzelfde geldt in zekere zin ook de zoektocht naar een bemiddelaar. De gemeente stelt herhaaldelijk op zoek te zijn en het ook als haar verantwoordelijkheid op te vatten een bemiddelaar te vinden. Maar uiteindelijk eindigt de zoektocht naar een gezamenlijke oplossing zonder de leiding van een door de rechter aanbevolen ‘gerespecteerde deskundige’ als mediator.

Alles overziend vraagt de Rekenkamer zich af of de gemeente Leeuwarden echt toe is gekomen aan het serieus opstarten van een gezamenlijk overlegtraject. Dat wordt immers vanaf het eerste moment gedwarsboemd door de interpretatie van de uitspraak van de rechter over de reikwijdte van dat traject. De gemeente houdt vast aan de interpretatie dat dit traject over 2018 dient te gaan. Op zich een, vanuit de wens de festivals in de zomer van 2017, ook met het oog op Culturele Hoofdstad 2018 zo rimpelloos mogelijk te laten verlopen, voorstelbare strategische optie.

Vanuit het perspectief van het beantwoorden aan de oproep van de voorzieningenrechter op 18 juli 2017, en de wijze waarop wordt omgegaan met de belangen en intenties van de Stichting Groene Ster Duurzaam blijven toch wel vragen bestaan. In dat licht beschouwd is in woord (de brieven) en daad (nauwelijks speelruimte bij het overleg over de concrete vormgeving van het ‘Psy-Fi’ festival 2017) het handelen van de gemeente Leeuwarden in de ogen van de Rekenkamer moeilijk in overeenstemming te brengen met het verzoek van de rechter de stichting ‘direct bij alle relevante besluitvorming te betrekken’, de ‘besluitvorming open te stellen, transparant te maken en te dulden dat derden er zich tegen aan gaan bemoeien’. De houding van de gemeente heeft alles weg van wat in voetbaltermen met een Italiaanse uitdrukking als ‘catenaccio’ wordt aangeduid: met een duidelijk doel voor ogen (met het oog op Culturele Hoofdstad 2018 de doorgang van de festivals waarborgen) de verdediging gesloten houden (weinig ruimte geven) en de tegenstrever soms ook wel bestrijden met middelen die tegen de rand van het toelaatbare botsen. Een van de gesprekspartners buiten de gemeente gebruikte de uitdrukking dat het daarbij om een ‘vertragend gevecht’ gaat. Een gevecht waarbij de gemeente gerechtelijke uitspraken zo lang van zich af weet te houden dat het gevecht uiteindelijk geen praktische betekenis meer heeft.

⁶ E-mail van het secretariaat van wethouder Feitsma (secretariaat.feitsma@leeuwarden.nl) van 8 november 2017 aan Theo van Gelder met als onderwerp ‘Agenda en stukken bestuurlijk overleg van dinsdag 14 november a.s.’.

3.4 De periode januari 2018 tot februari 2020

Na de mislukte zoektocht naar een gezamenlijke oplossing gaan alle partijen hun eigen weg. De gemeente Leeuwarden richt al haar aandacht op het jaar 2018, het jaar van de Culturele Hoofdstad, en de Stichting Groene Ster Duurzaam verklaart dat zij na de mislukte poging serieus met elkaar in gesprek te komen elk vertrouwen verloren heeft in een route van overleg. Vanaf nu is haar strategie gericht op het verder voorkomen dat er op langere termijn blijvend festivals worden georganiseerd in de Groene Ster. Daartoe richt zij haar pijlen ook op de (partiële) herziening van het bestemmingsplan die de gemeente Leeuwarden in 2018 inzet. In het kielzog van die oriëntatie blijft de stichting onverminderd juridische stappen zetten tegen verleende vergunningen en ontheffingen voor individuele festivals in de Groene Ster.

De Rekenkamer stelt vast dat in deze periode geen echt nieuwe gezichtspunten opduiken. Toch wordt de periode nog inhoudelijk best uitvoerig geschilderd. De rationale daarvoor is gelegen in het gegeven dat de eerdere geschetste patronen en handelingsperspectieven opnieuw in alle duidelijkheid naar voren treden. Met andere woorden eigenlijk tot de dag van vandaag niet zijn veranderd. Voor de lezers die aan deze vaststelling genoeg hebben, verwijst de Rekenkamer naar de conclusies op het einde van dit deel van het rapport.

Op 21 december 2017 heeft het college van B&W van Leeuwarden de gemeenteraad een brief gestuurd over de plannen om tot een (partiële) herziening van het bestemmingsplan voor het recreatiegebied De Groene Ster te komen. “Het doel van dit bestemmingsplan is om een planologisch-juridische basis te leggen voor het gebruik van een deel van De Groene Ster als evenemententerrein. Het plan moet een stabiele beschermingsbasis voor omwonenden en andere gebruikers van De Groene Ster en omgeving geven.” Daarnaast dient het plan ervoor duidelijkheid te geven aan organisatoren van evenementen met welke ruimtelijke regels rekening moet worden gehouden. Dat traject wordt in 2018 vervolgd op 6 februari met de publicatie van het ‘Plan van aanpak Partiële herziening bestemmingsplan Leeuwarden – Recreatiegebied Groene Ster t.b.v. evenementen (festivals)’. Dat plan wordt op 12 maart 2018 besproken in de raad, waarna besluitvorming volgt op 21 maart 2018. Daarna wordt het plan van aanpak met 32 tegen 4 stemmen vastgesteld.

Op 20 juli 2018 publiceert de gemeente Leeuwarden het ‘Voorontwerp Partiële herziening bestemmingsplan Leeuwarden – Recreatiegebied Groene Ster t.b.v. evenementen’. Hierin worden nogmaals kort de belangrijkste argumenten voor een herziening opgesomd: het stimuleren en faciliteren van evenementen, het buiten de muren van een gebouw plaatsen van cultuur, het versterken van maatschappelijke en economische impulsen aan Leeuwarden en omgeving, het creëren van een broedplaats voor innovatieve ontwikkelingen, het samenbrengen van kunstdisciplines en het waarborgen van duurzaamheid.

Op 3 april 2018 doet de rechter uitspraak in een bodemprocedure over de evenementenvergunning en geluidsontheffing voor het ‘Psy-Fi’ festival 2016. De rechtbank oordeelt dat de gemeente Leeuwarden ten aanzien van twee besluiten bij besluit van 8 maart 2018 inzake de evenementenvergunning in voldoende mate wijzigingen heeft aangebracht. Verder oordeelt de rechtbank dat gezien het feit dat het betreffende evenement al in 2016 plaatsvond, er van de zijde van de indieners van de beroepen geen sprake meer is van een actueel procesbelang bij beoordeling van het beroep. En eenzelfde oordeel geldt ook voor het beroep inzake de geluidsontheffing. Ook daar heeft de gemeente in de ogen van de rechtbank voldoende aanpassingen aangebracht zodat een inhoudelijke beoordeling van de geluidson-

heffing die is verleend voor het 'Psy-Fi' festival 2016 niet meer van betekenis is voor de toekomstige editie 'Psy-Fi' 2018.

In april 2018 komt de gemeente Leeuwarden met een serie kaders/regels/richtlijnen voor het organiseren van festivals (onder meer in De Groene Ster). Op 7 april stelt de gemeente de definitieve kaderstelling 'Meerdaagse festivals in de Groene Ster 2018' vast, op 23 april gevolgd door 'Nadere regels evenementen Leeuwarden' en op 24 april door de publicatie van de 'Beleidsregel geluid 2018. Evenementen in de open lucht 2018'. Op 26 april volgt dan de publicatie van de 'conceptbesluiten' ter zake de omgevingsvergunningen voor de festivals 'Promised Land' 2018 en 'Conference of the Birds' 2018. Tegen deze conceptbesluiten komt de Stichting Groene Ster Duurzaam op 2 mei in het geweer middels een brief aan het college van B&W van de gemeente Leeuwarden.

In de zomer van 2018 volgen nog een aantal rechtszittingen inzake festivals in de Groene Ster. De zittingen van 29 juni en 6 juli 2018 hebben betrekking op de omgevingsvergunning voor de theater- en muziekvoorstelling 'Conference of the Birds'. De voorzieningenrechter acht het aangewezen om een voorlopige voorziening te treffen inzake de verleende geluidsontheffing voor de nachtperiode. Een voorziening naar aanleiding van een mogelijke verstoring van een aantal diersoorten, waaronder de Meervleermuis wordt afgewezen.

Op 17 juli ligt er een verzoek tot een voorlopige voorziening tegen de omgevingsvergunning, de evenementenvergunning en de geluidsontheffing voor 'Welcome to the Village' festival 2018. De rechter wijst daarbij alle verzoeken af. Op 7 augustus 2018 dient een rechtszaak voor een voorlopige voorziening tegen de omgevingsvergunning, de evenementenvergunning en de geluidsontheffing voor het 'Psy-Fi' festival 2018. De rechter wijst alle verzoeken af, met uitzondering van de geluidsontheffing. Daar wordt het geluidsniveau voor de nachtperiode verlaagd. Op deze zitting worden twee verzoeken van de Stichting Psy-Fi tot het treffen van een voorlopige voorziening, inzake de kampeerontheffing 2018 en de tijdelijke omgevingsvergunning 2018, behandeld. De stichting is het niet eens met het verbod om in de bosschages te kamperen. De rechtbank wijst de verzoeken af.

Volgende juridische procedures met betrekking tot de festivals in de Groene Ster volgen in juni 2019. Op 6 en 11 juni vindt de behandeling plaats van een verzoek tot een voorlopige voorziening tegen de door het College van Gedeputeerde Staten van Fryslân afgegeven vergunning voor het 'Promised Land' festival 2019 op grond van de Wet natuurbescherming. Bij uitspraak op 25 juni 2019 wordt dit verzoek afgewezen. Op 11 juli 2019 dienen twee verzoeken tot een voorlopige voorziening bij de Rechtbank Noord-Nederland. Een eerste verzoek tot een voorlopige voorziening inzake omgevingsvergunning voor het 'Welcome to the Village' 2019 wijst de rechter af. Het tweede verzoek inzake de geluidsontheffing voor dat festival vindt wel gehoor bij de rechter. De rechtbank leidt uit het verzoekschrift af dat de meest verstrekkende grond van verzoekers betrekking heeft op de specifieke vrees dat er in de nachtperiode vanaf 23.00 uur toch sprake zal zijn van onduidbare geluidshinder in de woningen. Verder betogen verzoekers onder verwijzing naar onderzoek van de Stichting Advisering Bestuursrechtspraak voor Milieu en Ruimtelijke Ordening (StAB) dat het verschuiven van de aanvang van de nachtperiode naar 00:00 en/of 01:00 uur tot inslaapstoornissen voor omwonenden en daardoor tot onduidbare hinder leidt. De rechtbank gaat in beide argumentaties mee en wijst het verzoek tot het treffen van een voorlopige voorziening toe.

Op 17 juli 2019 volgen twee andere uitspraken van de Rechtbank Noord-Nederland. De eerste betreft de verleende geluidsontheffing voor het 'Welcome to the Village' festival 2018. Tegen dat besluit heeft de voorzieningenrechter bij uitspraak op 17 juli 2018 de verzoeken

tot het treffen van een voorlopige voorziening afgewezen. De rechtbank oordeelt op 17 juli 2019 dat het beroep van de eisers (de Stichting Groene Ster Duurzaam) wel gegrond is. De rechtbank verklaart het beroep gegrond en vernietigt het besluit van 17 juli 2018 (waarbij de voorzieningenrechter een voorlopige voorziening afwijst) en herroept het primaire besluit van 16 juli 2018 (waarbij het college van B&W de geluidsontheffing heeft verleend).

Eenzelfde gang van zaken vindt plaats rond een uitspraak van de rechter ten aanzien van het 'Psy-Fi' festival 2018. Anders dan in het geval van het 'Welcome to the Village' festival 2018, wijst de rechter hier op 9 augustus 2018 wel een (zij het beperkte) voorlopige voorziening toe. Inzake de bezwaarschriften die bij de Adviescommissie bezwaarschriften zijn ingediend, en voor een deel (betreffende de geluidsontheffing) door de commissie gegrond verklaard, besluit het college van B&W van de gemeente Leeuwarden op 20 december 2018 enkele, niet alle van de geadviseerde geluidsniveaus te verlagen, maar niet mee te gaan met het advies om de tijdstippen waarvoor hoge geluidsniveaus zijn vergund op zaterdag 18 augustus en zondag 19 augustus 2018, telkens van 00.00 tot 01.00 uur te verwijderen. Tegen dit besluit hebben de eisers (de Stichting Groene Ster Duurzaam) beroep aangetekend. De rechter acht het beroep van de eisers gegrond, vernietigt het besluit van 20 december 2018, voorziet zelf in de zaak en herroept het primaire besluit van 16 juli 2018. Inzake de uitspraken over de geluidsontheffingen voor de festivals 'Welcome to the Village' en 'Psy-Fi' 2018 zijn zowel de Stichting Groene Ster Duurzaam, als de gemeente Leeuwarden in hoger beroep gegaan bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State.

Op 24 juli 2019 schrijft de Stichting Groene Ster Duurzaam een brief aan het College van B&W van Leeuwarden met het verzoek de geluidsontheffing voor het festival 'Psy-Fi' 2019 aan te passen aan de rechterlijke uitspraken van 11 en 17 juli 2019. "Uw besluit over de geluidsontheffing PSY FI 2018 is door de meervoudige kamer vernietigd. In uw besluit over de geluidsontheffing WttV is door de voorzieningenrechter diepgaand ingegrepen en gewijzigd. Ook de kernverweerteksten van de kant van uw gemachtigde voor geluidszaken ('wij zien dat anders', 'daar zijn wij het niet mee eens' en 'dat is de bevoegdheid van het college en zo vullen wij die in') hebben de rechterlijke toets niet kunnen doorstaan. De boodschap van de rechtbank is duidelijk: uw college zit op de verkeerde weg, met het huidige geluidsbeleid en de geluidsontheffingen voor festivals in de Groene Ster." De stichting formuleert vervolgens met klem: "Wij dringen er bij u met klem op aan om dit op zéér korte termijn te doen en daarbij loyaal de uitspraken van de rechtbank te volgen. Daarmee kan immers voorkomen worden dat wij gedwongen zijn om ook voor dit evenement een voorlopige voorzieningsprocedure bij de Rechtbank te starten." De stichting vraagt aanpassingen op de volgende punten: de eindtijden van de dag-avondperiode en start van de nachtperiode; het geluidsniveau 'Front of House' (FoH) in de nachtperiode; en dB(A) en dB(C) 'Front of House' (FoH) tijdens de dag/avondperiode.

Een dag later, op 25 juli 2019, antwoordt het college van B&W van Leeuwarden. "De door de Stichting aangehaalde uitspraken van de rechtbank, waarop het verzoek is gebaseerd, zijn voor ons geen aanleiding om de geluidsontheffing aan te passen. De uitspraak in verzoek om voorlopige voorziening heeft betrekking op een ander festival dan Psy-Fi en heeft daarom geen invloed op dit festival. Het kenmerkende van deze uitspraak op het verzoek om voorlopige voorziening is dat het gaat om een voorlopig oordeel over de geluidsontheffing voor 'Welcome to the Village' 2019. Het is geen definitief oordeel over de verleende geluidsontheffing, wat pas zal worden genomen in het besluit op bezwaar en eventuele vervolgpcedures. In de uitspraak van de voorzieningenrechter staat dat er aan de geluidsontheffing met name motiveringsgebreken kleven. Deze motiveringsgebreken kunnen echter in de bezwaarfase, met een totale heroverweging, hersteld worden. Kort gezegd: de

uitspraak in verzoek om voorlopige voorziening heeft een voorlopig karakter voor alleen 'Welcome to the Village' 2019 en is niet algemeen geldend voor alle evenementen in De Groene Ster."

Als reactie op deze brief dient de Stichting Groene Ster Duurzaam op 31 juli 2019 bij de rechtbank Noord-Nederland alsnog een verzoek tot een voorziening in voor de geluidsontheffing voor het 'Psy-Fi' festival 2019.

Op 2 augustus 2019 stuurt het college van B&W van Leeuwarden een brief aan de Stichting Psy-Fi over een nieuwe geluidsontheffing. De ontheffing van 21 juni 2019 wordt ingetrokken. De gemeente geeft aan op basis van de uitspraken van de rechtbank op 11 en 17 juli 2019 de overwegingen te hebben aangepast en aangevuld. De bepalingen aangaande het geluidsniveau en eindtijden zijn niet aangepast. "In de nieuwe geluidsontheffing hebben wij, naar aanleiding van de uitspraken van de rechtbank Noord-Nederland van 11 en 17 juli 2019 de overwegingen aangepast en aangevuld. De bepalingen aangaande geluidsniveaus en eindtijden zijn niet aangepast. De bijgevoegde stukken bij de begeleidende brief van 21 juni 2019, kenmerk 11028217 (brief bij verlening beschikkingen voor Psy-Fi) worden geacht ook deel uit te maken van dit besluit. Bij dit besluit voegen wij als bijlagen toe: RIVM Rapport 2016 - 0014, Meldingen over een bromtoon; BBT-Lijst 2019, Evenementengeluid in Amsterdam, 2019, versie 20; Afwegingskader voor de verzoeken tot plaatsing op de Evenementenkalender gemeente Leeuwarden, 10 juli 2019."

De voorzieningenrechter laat op 5 augustus 2019 per brief het college van B&W van Leeuwarden op voorhand al weten dat bij het treffen van een aanstaande voorziening (geluidsontheffing Psy-Fi 2019) aan te willen sluiten bij eerdere uitspraken in dit verband. De rechter geeft zelfs aan een zitting achterwege te willen laten en schriftelijk uitspraak te doen indien verweerder hiermee instemt. Het college wenst toch een zitting om zijn verweer nader te duiden. De rechter verzoekt het college om bij een eventueel verweer(schrift) enkel onderbouwd aan te geven met welke aspecten van eerdere gedane uitspraken (inclusief hieraan gelieerde adviezen van de StAB) het college het niet eens is. Daarbij geeft de rechter feitelijk al aan geen behoefte te hebben aan de nadere motiveringen die het college toevoegt aan de gewenste geluidswaarden en normen zoals vastgelegd in de bestreden vergunningen.

Op 22 augustus 2019 vindt de zitting plaats en doet de Rechtbank Noord-Nederland uitspraak in twee verzoeken tot voorlopige voorzieningen. Om te beginnen betreft dat de voorlopige voorziening inzake de evenementenvergunning rond het 'Psy-Fi' festival 2019. De verzoeker maakt bezwaar tegen het verlenen van die vergunning. De rechter wijst het verzoek om een voorlopige voorziening te treffen af. De tweede uitspraak gaat over het verzoek tot een voorlopige voorziening inzake het verlenen van een geluidsontheffing onder voorwaarden rond het 'Psy-Fi' festival 2019. De voorzieningenrechter is van oordeel dat nog altijd geen goede motivering is gegeven voor de verlengde nachttijden en treft daarom de voorziening dat het geluidsniveau ook op vrijdag- en zaterdagnacht om 00:00 uur omlaag moet. Tevens is nog altijd niet voldoende zeker dat bij een geluidsniveau van 50 dB(C) gedurende de nacht in de woningen geen slaapverstoring zal optreden. De voorziening wordt daarom getroffen dat het geluidsniveau voor de nachtperiode op meetpunt 'Front of house' (FoH) wordt vastgelegd op 73 dB(A) en 76 dB(C).

Op 30 september en 7 november 2019 brengt de Adviescommissie bezwaarschriften van de gemeente Leeuwarden adviezen uit betreffende respectievelijk een bezwaarschrift inzake de geluidsontheffing voor het 'Promised Land' festival 2019, en een bezwaarschrift over de evenementenvergunning voor 'Psy-Fi' 2019. In beide gevallen adviseert de commissie het bezwaarschrift ongegrond te verklaren en adviseert het bestreden besluit niet te herroepen.

Op 30 september 2019 dient de Stichting Groene Ster Duurzaam een bezwaarschrift in tegen de afwijzing van het tijdens het 'Psy-Fi' festival 2019 gedane handhavingsverzoek inzake overtredingen van de geluidsontheffing. Op 4 november wordt dat bezwaarschrift aangevuld met gronden. Wanneer tijdens de hoorzitting van de Adviescommissie bezwaarschriften op 16 december 2019 duidelijk wordt dat met name de manier waarop metingen plaatsvinden van cruciaal belang is, besluit de commissie na te gaan of een onafhankelijke deskundige een extern onderzoek kan verrichten naar de wijze van geluidsmetingen. Op 31 januari 2020 verzoekt het college van B&W van Leeuwarden de Stichting Groene Ster Duurzaam om uitstel van de verdere behandeling van het bezwaarschrift totdat de onafhankelijke externe deskundige het onderzoek geeft afgerond. De stichting stelt in haar brief van 6 februari waardering te hebben voor het inschakelen van een externe deskundige, maar betoogt dat sedert het indienen van het bezwaarschrift vier maanden zijn verstreken en sedert het indienen van de gronden van bezwaar meer dan drie maanden. En dan vervolgt de stichting: "Daarbij komt dat wij bij de meer dan twintig bezwaarschriftprocedures in de afgelopen vijf jaar slechts twee keer hebben meegemaakt dat u de bezwaarcommissie gevolgd heeft in een advies om uw oorspronkelijk oordeel te herzien. In de overige gevallen heeft u in de regel onder afwijking van het advies vastgehouden aan uw eerder ingenomen standpunt." De stichting stemt niet in met het verzochte uitstel en oordeelt dat het college weigert om tijdig te besluiten op het door de stichting ingediende bezwaar, en stelt het college in gebreke. Het college reageert op 13 februari met de stelling: "U kunt ons niet in gebreke stellen als wij de beslissingstermijn niet hebben overschreden. Nu die termijn tot 18 februari 2020 loopt is uw ingebrekestelling van 6 februari 2020 te vroeg ingediend. We nemen uw ingebrekestelling van 6 februari verder voor kennisgeving aan."

En op 18 februari 2020 stuurt de Adviescommissie bezwaarschriften zijn advies inzake het bezwaarschrift van 30 september 2019 toe aan de Stichting Groene Ster Duurzaam. Het advies van de commissie is helder: het bezwaar wordt gegrond verklaard en zij adviseert het primaire besluit van 31 augustus 2019 te herroepen en voor het komende festivalseizoen te handhaven conform de door de voorzieningenechter opgelegde geluidsnormen, zodat geen slaapverstoring voor omwonenden meer optreedt. De commissie sluit af met de mededeling: "Binnenkort zullen burgemeester en wethouders een beslissing nemen. Deze beslissing wordt u eveneens toegezonden."

3.4.1 Concluderend voor deze episode

De periode tussen januari 2018 en februari 2020 levert in feite geen nieuwe gezichtspunten op, maar vormt een bevestiging van de trends uit eerdere episodes. Zoals al werd vastgesteld voor de eerdere episodes blijft ook in dit tijdvak 'het geluid' in zijn meest brede betekenis, een centrale plaats innemen in het juridische treffen tussen de gemeente Leeuwarden en de Stichting Groene Ster Duurzaam. Niet alleen gaat het merendeel van de uitspraken over geluid, de meeste uitspraken rond dat thema vallen ook uit ten faveure van de 'eisende partij', de Stichting Groene Ster Duurzaam.

Daarnaast wordt ook duidelijk dat de stichting haar strijdterrein verbreedt. Dat is ook, zoals de Rekenkamer op basis haar gesprekken kan vaststellen, het gevolg van een expliciete strategische keuze van de stichting. Niet langer gaat het om het mitigeren van de gevolgen van het organiseren van festivals in de Groene Ster, maar om het beëindigen van het organiseren van festivals *tout court*. En daartoe wordt een dubbele route bewandeld. Om te beginnen wordt 'de strijd op onderdelen' voortgezet, met geluid nog steeds als speerpunt, maar ditmaal ook aangevuld met andere aspecten rond flora en fauna en natuur in bredere zin. Daarnaast wordt de aandacht ook langzaam verschoven naar het door de gemeente ingezette traject tot (partiële) wijziging van het bestemmingsplan voor de Groene Ster.

4. Afsluitende beschouwing

Al eerder concludeerde de Rekenkamer dat op basis van ‘learning by doing’ vooruitgang wordt geboekt in het verlenen van vergunningen en ontheffingen. Waarbij dan wel dient te worden vastgesteld dat dit in het bijzonder de vergunningen betreft. Deze worden steeds uitgebreider en doorstaan steeds vaker de juridische toets. Dat geldt zeker niet voor de verleende *geluidsontheffingen*, het thema waar met name omwonenden en buurgemeenten en hun burgers van meet af aan tegen te hoop lopen. Dat blijft ook voor de periode tussen januari 2018 en februari 2020 geldig.

Over de langere periode bezien, ook uitgaande van de tussenliggende episode waarin de zoektocht naar een gezamenlijke oplossing plaatsvindt, maakt ‘learning by doing’ langzaam aan plaats voor een anders te typeren aanpak, het hanteren van een ‘reluctant adaptation strategy’, een ‘strategie van aanpassen met tegenzin’, voornamelijk op basis van uitspraken van de rechter. Bijna telkens opnieuw worden in de verleende geluidsontheffingen de door de rechter bepaalde grenzen opgezocht en soms ook overschreden. Het is niet zo dat eenmaal vastgestelde normen van de zijde van de rechtbank vervolgens ook de richtlijn vormen voor het geluidsbeleid bij nieuwe ontheffingen. Daar spelen dan allerlei argumentaties een rol: om te beginnen de stelling dat een voorlopige voorziening geen definitieve uitspraak is, dat bureaus die onderzoek doen voor de gemeente tot andere conclusies komen dan de Stichting advisering bestuursrechtspraak (StAB), het adviesorgaan waar de rechter zich keer op keer op beroept, ‘het ene festival is het andere niet’, of het ‘ene jaar het andere niet’. En zo kan het gebeuren dat de rechter een uitspraak doet inzake geluid, en vervolgens in een volgende ontheffing deze uitspraak weer wordt genegeerd. Soms heeft dat ook met nieuwe beleidsregels te maken die niet altijd gelijke tred houden met de jurisprudentie. Zo is op 9 februari 2017 de ‘Beleidsregel geluid 2017, Evenementen in de open lucht’ vastgesteld. In deze beleidsregel, die de grondslag vormt voor de geluidsontheffingen worden bijvoorbeeld hogere geluidsniveaus en langere periodes voor zwaar versterkt geluid gehanteerd dan de normen die door de rechter bij eerdere voorzieningen zijn opgelegd. Ook kan het zijn dat op basis van akoestische rapporten die door de organisatoren van een specifiek evenement worden ingediend aanleiding geven tot hogere geluidsniveaus. Inzake de geluidsontheffingen speelt zeker ook de druk van de zijde van de festivalorganisatoren een rol. Ook zij zoeken naar de grenzen van de geluidsontheffingen. En vooral de eindtijden van de festivals vormen een heet hangijzer. Simpel gezegd: hoe later de eindtijden, des te groter de inkomsten uit de omzet van drank. Op 13 maart 2017 merkt een van de organisatoren tijdens het Politiek Podium over de ‘Beleidsregel geluid 2017’ op: “Het grote gevaar van een aantal

nieuwe beleidsregels is dat het verdienmodel aangepast moet worden. Mij, maar vele met mij, vrezen dat dit gevolgen heeft voor de duurzame toepassingen bij evenementen en festivals.”

Een kenmerk van die ‘strategie van aanpassen met tegenzin’ is tevens dat vergunningen vaak heel laat worden afgegeven, waardoor mogelijke juridische procedures nauwelijks nog iets kunnen veranderen aan het ingezette traject. Dan gaan vergunde zaken, opgestarte activiteiten van de organisatoren van festivals, en in een enkel geval ook openbare orde en veiligheidsaspecten de doorslag geven boven een mogelijk oordeel van de rechter.

Het meest evidente voorbeeld, en tevens ook het slotstuk van deze analyse dateert uit augustus 2019. Op 24 juli 2019 schrijft de Stichting Groene Ster Duurzaam een brief aan het College van B&W van Leeuwarden met het verzoek de geluidsontheffing voor het ‘Psy-Fi’ festival 2019 aan te passen aan de rechterlijke uitspraken van 11 en 17 juli 2019. Het antwoord van de gemeente op 25 juli is een exemplarisch voorbeeld van het hanteren van de ‘strategie van aanpassing met tegenzin’. “De door de Stichting aangehaalde uitspraken van de rechtbank, waarop het verzoek is gebaseerd, zijn voor ons geen aanleiding om de geluidsontheffing aan te passen.” Want in volgorde: ‘Psy-Fi’ is geen ‘Welcome to the Village’, het betreft een ‘voorlopig’ en geen ‘definitief oordeel’, en het gaat niet om de ‘geluidsontheffing als zodanig maar om de motiveringsgebreken van die ontheffing. Dus, wij sturen een nieuwe ontheffing waarin de bepalingen aangaande het geluidsniveau en eindtijden niet zijn aangepast, maar wel zijn voorzien van een aantal nieuwe onderzoeken. De rechter geeft per brief tussentijds al op voorhand aan bij het treffen van een aanstaande voorziening aan te willen sluiten bij eerdere uitspraken in dit verband, en feitelijk een zitting achterwege te willen laten en schriftelijk uitspraak te doen indien de gemeente hiermee instemt. Dat laatste is niet het geval, dat leidt tot het oordeel van de rechter op 22 augustus 2019 dat nog altijd geen goede motivering is gegeven voor de verlengde nachttijden en hij derhalve de voorziening treft dat het geluidsniveau ook op vrijdag- en zaterdagnacht om 00:00 uur omlaag moet. Tevens is nog altijd niet voldoende zeker dat bij een geluidsniveau van 50 dB(C) gedurende de nacht in de woningen, geen slaapverstoring zal optreden. Daarom treft de rechter tevens de voorziening dat het geluidsniveau voor de nachtperiode op meetpunt ‘Front of house’ (FoH) wordt vastgelegd op 73 dB(A) en 76 dB(C).

Het vervolg van het discours over de geluidsontheffing voor het ‘Psy-Fi’ festival 2019 werpt nog een ander licht op de wijze waarop de ‘strategie van aanpassing met tegenzin’ zijn werk doet. De opeenvolging van het indienen van een bezwaarschrift, de oordeelsvorming van de Adviescommissie bezwaarschriften, in dit geval nog eens vergezeld van een verzoek tot uitstel om een externe deskundige te raadplegen (opmerkelijk gezien het heldere en eenduidige oordeel van de commissie zonder die deskundige), het verschijnen van het advies van de commissie op de uiterste datum, 18 februari 2020, en dan het wachten op een besluit van het college.

De Rekenkamer is toch wel enigszins gevoelig voor delen van de argumentatie van de Stichting Groene Ster Duurzaam, zeker daar waar zij wijst op het feit dat het college van B&W van Leeuwarden slechts zelden de adviezen van de Adviescommissie bezwaarschriften volgt, en de Rekenkamer ook zelf vaststelt, het hele traject vanaf 2014 volgend dat de besluiten van het college vaak lang uitblijven, het niet volgen van het advies vaak tot nieuwe procedures leidt, en deze in een aantal gevallen ook tot vernietiging van de besluiten van het college leiden. In haar brief van 6 februari 2020, waarin zij aangeeft niet in te stemmen met het inzetten van een deskundige, raakt de stichting in een wat cynisch geformuleerde passage aan een punt dat in dat kader aandacht verdient. “Instemmen met uitstel zou leiden tot ernstige

vertraging. Immers de vraagstelling moet nog worden geformuleerd, de deskundige moet nog worden aangezocht, het oordeel van de deskundige moet nog worden gevormd, het advies nog worden opgesteld en vervolgens aan partijen worden gezonden voor commentaar. Daarna moet de commissie nog het eindadvies aan u uitbrengen en daarna moet uw college nog een standpunt innemen. En uw college kennende gaat u natuurlijk voor de hoogste mate van zorgvuldigheid en zal dat helaas (weer onoverkomelijk) leiden tot een nog langer lopende procedure. Het gevolg van dat alles zal zijn dat onze toegang tot de rechter op uw ongetwijfeld vasthouden aan de oorspronkelijke beslissing om het handhavingsverzoek af te wijzen, opschort tot een moment dat wij er voor het festivalseizoen 2020 niets meer aan hebben.” Dat is geen loze bewering. Vaker komt het voor dat aan het einde van een juridisch traject de rechter de gemeente in het ongelijk stelt, maar dan tegelijk vaststelt dat het, om het maar eens niet juridisch te formuleren, ‘mosterd na de maaltijd’ betreft.

De Rekenkamer hecht eraan hier heel duidelijk te stellen dat zij met deze verwijzing naar de ‘strategie van aanpassen met tegenzin’ niet meteen wil beweren dat sprake is van een bewust ingezette strategie. Daar heeft zij geen aanwijzingen voor gevonden. Het is eerder een wijze van werken die vanuit het gezichtspunt van de gemeente, en haar ambities op het terrein van evenementen en festivals, op zich een zinvolle en werkzame aanpak vormt. Vanaf 2014 hebben in de Groene Ster in een prachtige omgeving jaarlijks drie belangrijke festivals plaatsgevonden. Met veel publiek, mooie publiciteit en zelfs diverse prijzen en subsidies van elders. En deze evenementen speelden ook een belangrijke rol in het kader van Leeuwarden Culturele Hoofdstad 2018. En van ‘learning by doing’ is het aanpassen aan de situaties die zich jaarlijks, festival voor festival, uitspraak na uitspraak van de rechter voordoen een standaard en vertrouwde aanpak geworden. En door de tijd heen wordt die aanpak toch wel degelijk gekenmerkt door een stelselmatige, telkens volgens hetzelfde patroon verloopende wijze van opereren.

Een voorbeeld van het hanteren van die strategie is bij nader inzien ook te vinden in de episode waarin de gemeente Leeuwarden en de Stichting Groene Ster Duurzaam in juli 2017 door de rechter gesommeerd worden samen naar een oplossing te zoeken voor de aanhoudende juridische procedures waarin zij vanaf 2015 verwickeld zijn. Zoals boven aangeduid vormde de ‘strategie van aanpassen met tegenzin’ vanuit de ambities en doelstellingen van de gemeente een zinvolle en werkzame aanpak voor het organiseren van festivals in de Groene Ster. Natuurlijk zou de grondslag voor een dergelijke aanpak liever overleg, dan juridische procedures zijn, maar ook die laatste grondslag werkt. De oproep van de rechter van 18 juli 2017 vormt in dat kader wel een uitdaging. De festivals ‘Welcome to the Village’ en ‘Psy-Fi’ staan vlak voor de deur. De vergunningen zijn verleend en de organisatoren van de festivals zijn volop aan de slag. Vanuit dat oogpunt is er de gemeente alles aan gelegen om de uitspraak van de rechter zodanig te interpreteren dat de lopende activiteiten voor 2017 buiten schot blijven. En met rust kan worden toegewerkt naar 2018, het jaar van Leeuwarden Culturele Hoofdstad 2018. In dat licht bezien zijn de gesprekken (en hun uitkomsten) in juli 2017 tussen de gemeente en de Stichting Groene Ster Duurzaam alleszins te begrijpen. En krijgt ook de brief van 8 september zijn functionele betekenis. ‘Het gaat om 2018, niet om de lopende zaken rond de festivals van 2017’. En ook het vervolg in de herfst van 2017 maakt duidelijk dat de gemeente eerder wenst vast te houden aan de nu eenmaal zinvolle en werkzame aanpak dan in een overlegtraject verzeild te raken waarvan de uitkomst ongewis is. Een aanpak die ook in de jaren daarna ‘gewoon’ wordt voortgezet. Ook gesteund door nieuwe beleidsregels en beleidsinitiatieven die mede gedragen worden door de raad.

Zoals gezegd. De ‘strategie van aanpassen met tegenzin’ kent ook haar beperkingen en nadelen. Sommige zijn al vanaf het begin zichtbaar, andere komen meer en meer bovendien

ven. Om te beginnen kent de strategie zoals die vanaf 2014 wordt gevolgd een belangrijke blikvernauwing. Een soort ‘technische tunnel’ van opvattingen over geluid ingegeven door onderzoeks- en adviesbureaus waarbij onvoldoende aandacht bestaat voor het feit dat burgers vooral overlast en hinder als centrale aspecten van ‘geluid’ benoemen, en ook te weinig wordt onderkend dat het ‘organiseren van festivals in woonomgevingen’ ook vragen om een bredere maatschappelijke inbedding. Wie de lijst van argumentaties aangedragen door burgers uit de stad tijdens de Open Podiums van 22 september en 1 december 2014 nog eens de revue laat passeren, stelt vast dat daar alle bredere contextuele variabelen voor beleid worden aangedragen. Om te beginnen natuurlijk de grote nadruk op het thema geluid in al zijn dimensies, de hinder en overlast die mensen daarvan kunnen ondervinden, en een expert van de Nederlandse Stichting Geluidshinder met een waarschuwing voor de gezondheidsgevolgen van de in zijn ogen veel te hoge geluidsnormen. Maar daarnaast ook de gebrekkige informatievoorziening naar burgers, de vraag om duidelijke grenzen en spelregels, en *last but not least* de vraag naar inspraak en medezeggenschap van de zijde van gemeenschappen en groepen burgers.

En in dat kader kan in meer algemene zin worden verwezen naar het gegeven dat meer dan ooit belang wordt gehecht aan inspraak en participatie van burgers (zie ook het Rekenkamerrapport over ‘Andere overheid’). Tijdens het Open Podium van 1 december 2014 kan de wethouder nog volhouden dat burgers inspraak kunnen hebben via de raad, dan wel consultaties op de algemene beleidskaders, maar niet op de individuele evenementen en festivals. Die stelling is gelet op de geschiedenis van de festivals in de Groene Ster al snel achterhaald, en zeker vandaag de dag volstrekt obsoleet.

Daarnaast is duidelijk dat in geval van conflict tussen overheid en burgers, en zeker bij hinder en overlast niet alleen de rechter meer en meer het perspectief van burgers in het vizier houdt, maar ook in het maatschappelijke denken over die relatie tussen overheid en burger in geval van geschillen aan de positie van burgers steeds meer betekenis wordt toegekend. En tenslotte is ook op het terrein van inzichten rond gehoorbeschadiging als gevolg van geluid (al sedert 2014 op basis van rapporten van het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu), meer in het bijzonder harde muziek tijdens concerten en festivals (waarbij recentelijk de veel in de gemeentelijke ontheffingen gehanteerde geluidsnorm van 103 dB met gehoorbescherming als maximaal wordt aangeduid, waar in de ontheffingen met de toevoeging ‘met gehoorbescherming’ geen rekening wordt gehouden) een duidelijke verscherping van normering waar te nemen.

5. Bijlagen

Bijlage 1	Tijdlijn vergunningenonderzoek
Bijlage 2	Het feitenrelaas
Bijlage 3	De zoektocht naar een gezamenlijke oplossing nader beschouwd
Bijlage 4	Het kostenplaatje
Bijlage 5	De informatievoorziening aan de raad
Bijlage 6	Overzicht ontwikkeling vergunningen

Bijlage 1 Tijdslijn vergunningenonderzoek

PERIODE VOORJAAR – ZOMER 2014 TOT 26 JUNI 2017	
Datum	Activiteit/feit
22-4-2014	Gemeente Leeuwarden dient bij het college van B&W van Leeuwarden een aanvraag in voor een omgevingsvergunning betreffende de Groene Ster voor het organiseren van festivals afwijkend van het bestemmingsplan 'Leeuwarden - Recreatiegebied Groene Ster'.
3-6-2014	<p>Het college van B&W van de gemeente Leeuwarden verleent een omgevingsvergunning aan de gemeente Leeuwarden voor het afwijken van het bestemmingsplan voor het gebruiken van gronden of bouwwerken op de locatie plaatselijk bekend als De Groene Ster, ten behoeve van het organiseren van drie meerdaagse festivals per kalenderjaar, met een duur van ten hoogste vijftien dagen per evenement, het opbouwen en afbreken van voorzieningen ten behoeve van het evenement hieronder begrepen.</p> <p>Deze vergunning wordt op 25 juli 2014 en 4 augustus 2015 nog gewijzigd.</p> <p>Bron: Rechtbank Noord-Nederland, Uitspraak van de voorzieningenrechter van 19 augustus 2016, zaken nummer LEE 16/2912, LEE 16/2914, LEE 16/2915, LEE 16/2916, LEE 16/2917, LEE 16/2927, LEE 16/2928, LEE 16/2929 en LEE 16/3114, Leeuwarden, 22 augustus 2016.</p>
7-6-2014/ 8-6-2014	'Promised Land' festival 2014.
27-6-2014	Het college van B&W van Leeuwarden geeft een evenementenvergunning en een geluidsontheffing af voor het 'Psy-Fi' festival 2014 in De Groene Ster te Leeuwarden
18-7-2014/ 20-7-2014	'Welcome to the Village' festival 2014.
16-7-2014	Het bureau Altenburg&Wymenga ecologisch onderzoek bv brengt in opdracht van de gemeente Leeuwarden, het rapport 'Ecologisch beoordeling van drie (muziek)evenementen in de Groene Ster te Leeuwarden' uit. In dit rapport worden voor de drie evenementen afzonderlijk conclusies getrokken op de punten 'gebiedsbescherming' en 'soortbescherming'.

	<p>Bron: Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek bv, Ecologisch beoordeling van drie (muziek)evenementen in de Groene Ster te Leeuwarden, Feanwâlden, 16 juli 2014.</p>
25-7-2014	<p>Het college van B&W van Leeuwarden verleent omgevingsvergunning voor het wijzigen van het plangebied voor het gebruik van de Groene Ster voor maximaal drie meerdaagse festivals.</p> <p>Bron: Rechtbank Noord-Nederland, Uitspraak, in zaken LEE 16/2470 en LEE 16/2476 betreffend de evenementenvergunning voor Psy-Fi 2015, Leeuwarden, 14 juli 2017.</p>
28-8-2014/ 1-9-2014	<p>‘Psy-Fi’ festival 2014 (‘Inside the Vortex’)</p>
22-9-2014	<p>Brief B&W van Tytsjerksteradiel over overlast van ‘Psy-Fi’ festival 2014.</p>
22-9-2014	<p>Raadsvergadering over geluid bij festivals. Organisatoren van het ‘Psy-Fi’ festival uitgenodigd, niet aanwezig.</p>
23-10-2014	<p>De gemeente Leeuwarden publiceert het evaluatierapport ‘Evaluatie Psy Fi’.</p> <p>Bron: Gemeente Leeuwarden, ‘Evaluatie Psy Fi’, Leeuwarden, 23 oktober 2014.</p>
30-10-2014	<p>Brief van College van B&W aan college en raad van Tytsjerksteradiel als antwoord op de brief van 22 september 2014.</p>
1-12-2014	<p>Raadsvergadering (opiniërende/ informatieve vergadering) over geluid bij festivals. Organisatoren van het ‘Psy-Fi’ festival zijn uitgenodigd en aanwezig.</p>
13-12-2014	<p>Motie CDA e.a. met opdracht aan het college van B&W van Leeuwarden om de Beleidsregel geluid voor De Groene Ster op aantal punten aan te passen.</p>
19-1-2015	<p>Vrijwel unaniem aanvaarde moties gemeenteraad m.b.t. wijzigen geluidsbeleid inhoudende dat tot uiterlijk 03:00 een geluidsontheffing verstrekt mag worden voor maximaal 3 donderdagen per jaar, alsmede op vrijdag en zaterdag.</p> <p>Bron: Gemeente Leeuwarden, Motieboek 2015, blz. 14, Leeuwarden 2015.</p>
11-3-2015	<p>Informerende brief van het college van B&W van Leeuwarden aan college van B&W Tytsjerksteradiel inzake festivals in de Groene Ster.</p>
1-4-2015	<p>Verslag publieksavond Groene Ster.</p> <p>Bron: Gemeente Leeuwarden, ‘Verslag van Publieksavond Groene Ster, Leeuwarden, 1 april 2015.</p>
7-4-2015	<p>Het college van B&W van Leeuwarden stelt de ‘Beleidsregel geluid bij evenementen in de open lucht in de gemeente Leeuwarden (Maart 2015)’ vast.</p>

	<p>Bron: Gemeente Leeuwarden, 'Beleidsregel geluid bij evenementen in de open lucht in de gemeente Leeuwarden (Maart 2015)', Leeuwarden, 7 april 2015.</p>
9-4-2015	<p>Het college van B&W van Leeuwarden verleent een evenementenvergunning voor het 'Promised Land' festival in De Groene Ster te Leeuwarden.</p>
30-4-2015	<p>Er worden bezwaarschriften ingediend tegen het besluit van het college van B&W van Leeuwarden van 9 april 2015 waarbij een evenementenvergunning is verleend voor het 'Promised Land' festival 2015 in De Groene Ster te Leeuwarden.</p>
23-5-2015/ 24-5-2015	<p>'Promised Land' festival 2015</p>
9-6-2015	<p>Het college van B&W van Leeuwarden verleent een evenementenvergunning en geluidsontheffing ten behoeve van het 'Welcome to the Village' festival 2015 in De Groene Ster.</p> <p>Bron: Rechtbank Noord-Nederland, Uitspraak van de meervoudige kamer van 26 juni 2017, zaak nummer LEE 16/1102, LEE/16/4868 en LEE 16/4869, Leeuwarden, 27 juni 2017.</p>
9-6-2015	<p>Er worden bezwaarschriften (nog aangevuld met een schrijven op 13 oktober 2015) ingediend tegen het besluit van het college van B&W van Leeuwarden van 9 juni 2015 waarbij een evenementenvergunning en geluidsontheffing zijn verleend ten behoeve van het 'Welcome to the Village' festival 2015 in De Groene Ster.</p> <p>Bron: Advies van de Adviescommissie bezwaarschriften, Algemene Kamer, aan burgemeester en van Leeuwarden, voor zover bevoegd en burgemeester en wethouders van Leeuwarden, voor zover bevoegd (bezwaarschrift gericht tegen de verleende evenementenvergunning met geluidsontheffing voor het festival Welcome Tot The Village op 17, 18 en 19 juli 2015 op het perceel De Groene Ster te Leeuwarden; zijnde het bezwaarschrift nr.: BZW.1.15.0001.01), Leeuwarden, 23 november, 2015.</p>
16-7-2015	<p>Het College van B&W van Leeuwarden verleent een evenementenvergunning geluidsontheffing, ontheffing kamperen, tijdelijke gebruiksvergunning, ontheffing vuur stoken voor de periode 19 augustus 2015 00:00 uur tot en met 2 september 2015 00:00 uur voor het 'Psy-Fi' festival 2015.</p> <p>Bron: Rechtbank Noord-Nederland, Uitspraak van de voorzieningenrechter van 10 augustus 2015 op de verzoeken om een voorlopige voorziening, in zaken LEE 15/2874, LEE 15/2926, LEE/16/2929, LEE 15/2930, LEE 15/2931, LEE 15/2931, Leeuwarden, 12 augustus 2015.</p>
17-7-2015/ 19-7-2015	<p>'Welcome to the Village' festival 2015</p>
20-7-2015	<p>A&W brengt, in opdracht van de gemeente Leeuwarden, het rapport Ecologische beoordeling uitbreiding festivalterrein Psy-Fi in de Groene Ster te Leeuwarden uit.</p> <p>A&W concludeert dat er geen sprake is van een kans op (significant) negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied 'Groote Wielen'. Ook</p>

	<p>leiden de plannen niet tot aantasting van de wezenlijke waarden van de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur. De uitbreiding van het festivalterrein van 'Psy-Fi' in de Groene Ster veroorzaakt verder geen conflict met de regelgeving omtrent overige gebiedsbescherming, noch met de Flora- en faunawet.</p> <p>Bron: Altenburg&Wymenga, Ecologische beoordeling uitbreiding festivalterrein Psy-Fi in de Groene Ster te Leeuwarden, Feanwâlden, 20 juli 2015.</p>
21-7-2015	<p>Het College van B&W van Leeuwarden verleent op grond van de APV (Algemeen Plaatselijke Verordening Leeuwarden) een geluidsontheffing en ontheffing voor activiteiten ter voorbereiding van de opbouw en afbouw voor het 'Psy-Fi' festival 2015 in de Groene Ster.</p> <p>Bron: Rechtbank Noord-Nederland, Uitspraak van de voorzieningenrechter van 10 augustus 2015 op de verzoeken om een voorlopige voorziening, in zaken LEE 15/2874, LEE 15/2926, LEE/16/2929, LEE 15/2930, LEE 15/2931, LEE 15/2931, Leeuwarden, 12 augustus 2015.</p>
23-7-2015	<p>Advies van Adviescommissie bezwaarschriften van de gemeente Leeuwarden inzake de verleende evenementenvergunning en geluidsontheffing voor het festival 'Promised Land' 2015. De commissie adviseert de bezwaren ongegrond te verklaren en het bestreden besluit niet te herroepen.</p> <p>Bron: Advies van de Adviescommissie bezwaarschriften, Algemene Kamer, aan burgemeester en van Leeuwarden, voor zover bevoegd en burgemeester en wethouders van Leeuwarden, voor zover bevoegd (bezwaarschrift gericht tegen de aan BHE Music Group verleende evenementenvergunning voor het 'Promised Land' festival 2015 in het recreatiegebied De Groene Ster te Leeuwarden; zijnde de bezwaarschriften nrs.: BZW.1.15.0063.01 t/m BZW.1.15.0063.03), Leeuwarden, 23 juli 2015.</p>
27-7-2015	<p>Er worden twee bezwaarschriften ingediend bij de Adviescommissie bezwaarschriften van de gemeente Leeuwarden tegen de besluiten van het college van B&W van Leeuwarden van 21 juli 2015 inzake het verlenen van een ontheffing van de APV (Algemeen Plaatselijke Verordening Leeuwarden) en ontheffing voor activiteiten ter voorbereiding van de opbouw en afbouw van het 'Psy-Fi' festival.</p> <p>Bron: Rechtbank Noord-Nederland, Uitspraak van de voorzieningenrechter van 10 augustus 2015 op de verzoeken om een voorlopige voorziening, in zaken LEE 15/2874, LEE 15/2926, LEE/16/2929, LEE 15/2930, LEE 15/2931, LEE 15/2931, Leeuwarden, 12 augustus 2015.</p>
27-7-2015	<p>Het college van B&W van Leeuwarden wordt per brief verzocht een preventieve last onder dwangsom op te leggen, waarbij de Stichting Psy-Fi wordt verboden om het evenement langer te laten duren dan 15 dagen en buiten de begrenzing van de verleende omgevingsvergunning te laten plaatsvinden, op straffe van een dwangsom</p>

	<p>Bron: Rechtbank Noord-Nederland, Uitspraak van de voorzieningenrechter van 10 augustus 2015 op de verzoeken om een voorlopige voorziening, in zaken LEE 15/2874, LEE 15/2926, LEE/16/2929, LEE 15/2930, LEE 15/2931, LEE 15/2931, Leeuwarden, 12 augustus 2015.</p>
28-7-2015	<p>Ecobureau Merula brengt op 28 juli in opdracht van de Stichting Welcome to the Village het rapport 'Effectrapportage behoren bij het project. QuickScan naar de invloed van het festival Welcome to the Village op de aanwezige avifauna en vleermuizen in de Kleine Wielen' uit. De belangrijkste conclusie luidt: Door de beperkte duur van het festival (3 dagen) en de afwezigheid van licht- en vuurwerkshows zijn eventuele versturende handelingen voor vogels en vleermuizen gering gebleven.</p> <p>Bron: Ecobureau Merula, Effectrapportage behoren bij het project. QuickScan naar de invloed van het festival Welcome to the Village op de aanwezige avifauna en vleermuizen in de Kleine Wielen, Leeuwarden, 25 augustus 2015.</p>
30-7-2015	<p>A&W geeft een beoordeling van de voorschriften omtrent ecologie in de evenementenvergunning voor het 'Psy-Fi' festival 2015.</p> <p>De voorschriften ten aanzien van ecologie in de evenementenvergunning komen overeen met de conclusies en adviezen in de ecologische beoordeling van de Vries & Stoker (2014) en Van der Heijden (2015). De conclusie luidt dat deze voorschriften voldoende waarborg bieden om negatieve effecten op vleermuizen uit te sluiten (van belang voor de Flora- en faunawet). Dit geldt ook voor Meervleermuis (van belang voor de Natuurbeschermingswet).</p> <p>Bron: Altenburg&Wymenga, 'Beoordeling voorschriften Ecologie in Evenementenvergunning', Feanwâlden, 30 juli 2015.</p>
30-7-2015	<p>Er wordt een bezwaarschrift ingediend bij de Adviescommissie bezwaarschriften van de gemeente Leeuwarden tegen het besluit van het college van B&W van Leeuwarden van 16 juli 2015 tot het verlenen van een evenementenvergunning geluidsontheffing, ontheffing kamperen, tijdelijke gebruiksvergunning, ontheffing vuur stoken voor het 'Psy-Fi' festival 2015.</p> <p>Bron: Rechtbank Noord-Nederland, Uitspraak van de voorzieningenrechter van 10 augustus 2015 op de verzoeken om een voorlopige voorziening, in zaken LEE 15/2874, LEE 15/2926, LEE/16/2929, LEE 15/2930, LEE 15/2931, LEE 15/2931, Leeuwarden, 12 augustus 2015.</p>
4-8-2015	<p>Het college van B&W van Leeuwarden verleent een gewijzigde omgevingsvergunning aan de gemeente Leeuwarden. De vergunning houdt wijzigingen in van de eerder verleende en gewijzigde omgevingsvergunning inhoudende dat één van de drie festivals een langere duur mag hebben dan 15 dagen, tot een maximaal aantal dagen van 28 dagen, ten behoeve van het opbouwen en afbreken van voorzieningen voor het festival, en dat gronden waarop deze omgevingsvergunning betrekking heeft worden uitgebreid.</p>

	<p>Bron: Rechtbank Noord-Nederland, Uitspraak van de voorzieningenrechter van 10 augustus 2015 op de verzoeken om een voorlopige voorziening, in zaken LEE 15/2874, LEE 15/2926, LEE/16/2929, LEE 15/2930, LEE 15/2931, LEE 15/2931, Leeuwarden, 12 augustus 2015.</p>
4-8-2015	<p>Bij brief van 4 augustus 2015 wordt beroep ingesteld tegen het uitblijven van een beslissing op het handhavingsverzoek van 27 juli 2015 dat aan Het college van B&W van Leeuwarden is gericht.</p> <p>Bron: Rechtbank Noord-Nederland, Uitspraak van de voorzieningenrechter van 10 augustus 2015 op de verzoeken om een voorlopige voorziening, in zaken LEE 15/2874, LEE 15/2926, LEE/16/2929, LEE 15/2930, LEE 15/2931, LEE 15/2931, Leeuwarden, 12 augustus 2015.</p>
4-8-2015	<p>Bij besluit van 4 augustus 2015 heeft Het college van B&W van Leeuwarden het verzoek tot het opleggen van een preventieve last onder dwangsom afgewezen. Hiertoe heeft het college aangegeven dat er in dit geval uitzonderingen voordoen op de beginselplicht tot handhaven. Deze uitzonderingen bestaan eruit dat er concreet zicht op legalisatie is en het opleggen van een dergelijke last zodanig onevenredig is in verhouding tot de daarmee te dienen belangen dat van het opleggen van de last behoort te worden afgezien.</p> <p>Bron: Rechtbank Noord-Nederland, Uitspraak van de voorzieningenrechter van 10 augustus 2015 op de verzoeken om een voorlopige voorziening, in zaken LEE 15/2874, LEE 15/2926, LEE/16/2929, LEE 15/2930, LEE 15/2931, LEE 15/2931, Leeuwarden, 12 augustus 2015.</p>
4-8-2015	<p>Bij brief van 4 augustus 2015 wordt om een voorlopige voorziening verzocht met betrekking tot het niet tijdig nemen van een besluit door het college van B&W van Leeuwarden op het aan dat college gericht handhavingsverzoek van 27 juli 2015.</p> <p>Bron: Rechtbank Noord-Nederland, Uitspraak van de voorzieningenrechter van 10 augustus 2015 op de verzoeken om een voorlopige voorziening, in zaken LEE 15/2874, LEE 15/2926, LEE/16/2929, LEE 15/2930, LEE 15/2931, LEE 15/2931, Leeuwarden, 12 augustus 2015.</p>
5-8-2015	<p>Bij brief van 5 augustus 2015 wordt de voorzieningenrechter verzocht om een voorlopige voorziening te treffen met betrekking tot het besluit van het college van B&W van Leeuwarden van 4 augustus 2015 waarin de op 3 juni 2014 verleende omgevingsvergunning en de bij besluit van 25 juli 2014 gewijzigde omgevingsvergunning wordt gewijzigd.</p> <p>Bron: Rechtbank Noord-Nederland, Uitspraak van de voorzieningenrechter van 10 augustus 2015 op de verzoeken om een voorlopige voorziening, in zaken LEE 15/2874, LEE 15/2926, LEE/16/2929, LEE 15/2930, LEE 15/2931, LEE 15/2931, Leeuwarden, 12 augustus 2015.</p>

11-8-2015	<p>Uitspraak voorzieningenrechter van de Rechtbank Noord-Nederland over het ‘Psy-Fi’ 2015 inzake evenementenvergunning, een ontheffing voor het ten gehore brengen van versterkt geluid, een ontheffing van de Zondagswet, verlening van de benodigde tijdelijke gebruikersvergunning en een ontheffing van het verbod te slapen op openbare plaatsen voor bezoekers van het evenement. De rechtbank wijst één verzoek (gedeeltelijk) toe, en wijst de overige verzoeken af.</p> <p>Bron: Rechtbank Noord-Nederland, Uitspraak van de voorzieningenrechter van 10 augustus 2015 op de verzoeken om een voorlopige voorziening, in zaken LEE 15/2874, LEE 15/2926, LEE/16/2929, LEE 15/2930, LEE 15/2931, LEE 15/2931, Leeuwarden, 12 augustus 2015.</p>
13-8-2015	<p>Wijziging evenementenvergunning door gemeente Leeuwarden ten aanzien van de geluidsontheffing. Dit vanwege uitspraak tot aanpassing eindtijden en geluidsvolumes door voorzieningenrechter.</p>
25-8-2015	<p>Ecobureau Merula brengt op 25 augustus in opdracht van de Stichting Psy-Fi het rapport ‘Beoordeling lichtplan ‘Psy-Fi’ ‘Into the Void’ festival 2015, Groene Ster Leeuwarden’ uit.</p> <p>Bron: Ecobureau Merula, Beoordeling lichtplan Psy-Fi ‘Into the Void’ festival 2015, Groene Ster Leeuwarden, Leeuwarden, 25 augustus 2015.</p>
27-8-2015/ 31-8-2015	<p>‘Psy-Fi’ festival 2015 (‘Out of the Void’).</p> <p>Rond het ‘Psy-Fi’ festival 2015 zijn in de loop der tijd de nodige bezwaarschriften ingediend bij de Adviescommissie bezwaarschriften van de gemeente Leeuwarden. Deze bezwaarschriften worden behandeld op 28 oktober 2015 en 13 januari 2016. Op 23 maart 2016 doet de adviescommissie uitspraak.</p>
7-9-2015	<p>Schriftelijke vragen CDA, VVD en CU over het ‘Psy-Fi’ festival 2015.</p>
18-9-2015	<p>Brief gemeente Leeuwarden aan de Stichting Psy-Fi inzake regels rond aanmelding voor 2016.</p>
13-10-2015	<p>Er wordt een bezwaarschrift ingediend bij de gemeente Leeuwarden. Daarbij wordt ook een rapport van de Nederlandse Stichting Geluidshinder (NSG) van 8 oktober bijgevoegd betreffende geluidsmetingen van het ‘Psy-Fi’ festival van 27 augustus 2015 tot en met 31 augustus 2015. Dit bezwaarschrift wordt in de bezwarencommissie behandeld tijdens de zittingen op 28 oktober 2015 en 13 januari 2016.</p> <p>Bron: Rechtbank Noord-Nederland, Uitspraak van de meervoudige kamer van 16 november 2017, zaak nummer LEE 16/2468 en LEE/16/2475, Leeuwarden, 16 november 2017.</p>
19-10-2015	<p>Reactie van de gemeente Leeuwarden op rapport van de Nederlandse Stichting Geluidshinder (NSG) van 8 oktober.</p>

27-10-2015	Antwoord van burgemeester en wethouders op schriftelijke vragen van de D'66-fractie over de informatie omtrent evenementen en festivals, alsmede de vragen van de fracties van CDA, VVD en CU over de klachten die betrekking hebben het 'Psy-Fi' festival 2015.
5-11-2015	Publicatie van 'Bevindingenrapport Psy-Fi 2015'. Bron: Gemeente Leeuwarden, 'Bevindingenrapport Psy-Fi 2015', Leeuwarden, 5 november 2015.
6-11-2015	Brief aan de Stichting Psy-Fi inzake randvoorwaarden voor een evenement in 2016. Het gaat daarbij vooral om de mededeling van de Stichting Psy-Fi dat vanwege het niet kunnen toepassen van hoofdvoorwaarde 4, die het 24 uren produceren van (muziek)geluid uitsluit het festival voor 2016 niet in Leeuwarden georganiseerd zal worden. De gemeente vraagt de stichting schriftelijk te bevestigen dat zij de aanmelding voor 2016 intrekt en geen vergunningaanvraag in zal dienen.
10-11-2015	Brief aan gemeenteraad van Leeuwarden over het 'Bevindingenrapport Psy-Fi 2015'. Bron: College van B&W van Leeuwarden, Brief aan de gemeenteraad over het 'Bevindingenrapport Psy-Fi 2015', Leeuwarden, 10 november 2015.
23-11-2015	Advies van Adviescommissie bezwaarschriften van de gemeente Leeuwarden inzake de verleende evenementenvergunning met geluidsontheffing voor het festival Welcome tot the Village 2015. De commissie adviseert de bezwaren deels (een wijziging aan te brengen in de geluidsontheffing) gegrond en deels (voor het overige) ongegrond te verklaren en het bestreden besluit aan te passen. Bron: Advies van de Adviescommissie bezwaarschriften, Algemene Kamer, aan burgemeester en van Leeuwarden, voor zover bevoegd en burgemeester en wethouders van Leeuwarden, voor zover bevoegd (bezwaarschrift gericht tegen de verleende evenementenvergunning met geluidsontheffing voor het festival Welcome to the Village op 17, 18 en 19 juli 2015 op het perceel De Groene Ster te Leeuwarden; zijnde het bezwaarschrift nr.: BZW.1.15.0001.01), Leeuwarden, 23 november, 2015.
30-11-2015	Politiek Podium over schriftelijke vragen die door de raad zijn gesteld en de bevindingen rapportage Psy-Fi 2015.
3-12-2015	Brief van de Stichting Psy-Fi aan Gemeenteraad van Leeuwarden.
8-12-2015	Brief aan NOME Advocaten inzake aanmeldingen en vergunning 'Psy-Fi' festival 2016.
10-12-2015	Brief van de gemeente Leeuwarden aan de Stichting Psy-Fi.
16-12-2015	Brief B&W van Leeuwarden aan B&W Tytsjerksteradiel over meerdaagse festivals Groene Ster en het 'Psy-Fi' festival in het bijzonder.
5-1-2016	Brief aan gemeenteraad als reactie op brief van de Stichting Psy-Fi aan gemeenteraad inclusief chronologisch activiteitenoverzicht rond de 'Psy-Fi' festivals van 2015 en 2016.

19-1-2016	<p>Bij besluit van 19 januari 2016 heeft gemeente Leeuwarden het bezwaar uit bezwaarschrift over de verleende geluidsontheffing voor het 'Welcome to the Village' festival 2015 (op basis van uitspraak van de Adviescommissie bezwaarschriften van de gemeente Leeuwarden van 23 november 2015) gegrond verklaard en de verleende geluidsontheffing deels herroepen.</p> <p>Bron: Rechtbank Noord-Nederland, Uitspraak van de meervoudige kamer van 26 juni 2017, zaak nummer LEE 16/1102, LEE/16/4868 en LEE 16/4869, Leeuwarden, 27 juni 2017.</p>
19-1-2016	<p>Tegen dat besluit van de gemeente Leeuwarden wordt vervolgens op 19 januari 2016 beroep aangetekend. Dat beroep is geregistreerd onder LEE 16/1102 en komt op 13 april 2017 aan de orde bij de zitting van de Rechtbank Noord-Nederland (uitspraak op 26 juni 2017).</p> <p>Bron: Rechtbank Noord-Nederland, Uitspraak van de meervoudige kamer van 26 juni 2017, zaak nummer LEE 16/1102, LEE/16/4868 en LEE 16/4869, Leeuwarden, 27 juni 2017.</p>
23-3-2016	<p>Uitspraak van Adviescommissie bezwaarschriften van de gemeente Leeuwarden inzake de evenementenvergunning voor het 'Psy-Fi' festival 2015. De bezwaren richten zich tegen de verleende geluidsontheffingen. De commissie is van oordeel dat de bezwaren deels gegrond zijn. Zo is de commissie van oordeel dat de gemeente onvoldoende onderzoek heeft gedaan om vast te stellen of er sprake is van 'onduldbare hinder'. Dat de gemeente in dat kader te weinig rekening gehouden heeft met de belangen van omwonenden en de gevolgen van het festival voor planten en dieren in het natuurgebied. Op andere punten oordeelt de commissie de bezwaren ongegrond.</p> <p>Bronnen: Advies van de Adviescommissie bezwaarschriften, Algemene Kamer, aan de burgemeester van Leeuwarden, voor zover bevoegd, en aan de burgemeester en wethouders van Leeuwarden, voor zover bevoegd (bezwaarschriften gericht tegen de aan Stichting Psy-Fi verleende evenementenvergunning; zijn de bezwaarschriften nrs.: BZW.1.15.0124.01 t/m BZW.1.15.0124.25; BZW.1.15.0125.01 t/m/ BZW.1.15.0125.21; BZW.1.15.0126.01 t/m/ BZW.1.15.0126.21 en BZW 1.15.0127.01), Leeuwarden, 23 maart 2016. Rechtbank Noord-Nederland, Uitspraak van de meervoudige kamer van 16 november 2017, zaak nummer LEE 16/2468 en LEE/16/2475, Leeuwarden, 16 november 2017.</p>
10-5-2016	<p>Het College van B&W van Leeuwarden verklaart bij besluit de bezwaren uit de bezwaarschriften rond de evenementenvergunning voor het 'Psy-Fi' festival 2015 (op basis van het advies van de Adviescommissie bezwaarschriften van de gemeente Leeuwarden van 23 maart 2016) voor een deel gegrond waar het de geldigheidsduur van de omgevingsvergunning betreft, de periode van opbouw- en afbouwwerkzaamheden, de omgevingsvergunning alleen geldt voor evenementen met maximaal 5 festivaldagen waarop festivalgangers aanwezig zijn, en de ecologische beoordeling van A&W aan de omgevingsvergunning wordt toegevoegd. Voor het overige worden de bezwaarschriften ongegrond verklaard en wordt het primaire besluit van 4 augustus 2015 gehandhaafd. Het verzoek tot vergoeding van de proceskosten wordt afgewezen.</p> <p>Tegen dit besluit gaan de indieners van de bezwaarschriften in beroep bij de Rechtbank Noord-Nederland. Over dat beroep doet de rechtbank uitspraak op 14 juli 2017 en 16</p>

	<p>november 2017.</p> <p>Bronnen: Rechtbank Noord-Nederland, Uitspraak, in zaken LEE 16/2470 en LEE 16/2476 betreffend de evenementenvergunning voor Psy-Fi 2015, Leeuwarden, 14 juli 2017.</p>
14-5-2016/ 15-5-2016	'Promised Land' festival 2016.
14-6-2016	Gemeente Leeuwarden verleent evenementenvergunning en een geluidsontheffing voor het 'Welcome to the Village' festival 2016.
14-6-2016	Tegen dit besluit wordt nog diezelfde dag bezwaar gemaakt en wordt de Rechtbank Noord-Nederland om een voorlopige voorziening verzocht. Op 8 juli 2016 doet de rechtbank uitspraak over dit verzoek.
16-6-2016	De gemeenteraad van Tytsjerksteradiel neemt een motie aan waarin het college wordt verzocht met de gemeente Leeuwarden in gesprek te gaan over de (geluids)overlast veroorzaakt door festivals in de Groene Ster, in het bijzonder het 'Psy-Fi' festival en dien aangaande actie te ondernemen.
8-7-2016	<p>Uitspraak van de voorzieningenrechter van de Rechtbank Noord-Nederland inzake de evenementenvergunning ten behoeve van het 'Welcome to the Village' festival 2016. De bezwaren van omwonenden richten zich met name tegen de in de geluidsontheffing opgenomen geluidgrenswaarden, referentiepunten waar deze waarden moeten worden gemeten en vergunde eindtijden. Het beleid waarop de geluidsontheffing is gebaseerd behoeft naar het voorlopig oordeel van de voorzieningenrechter nadere onderbouwing. De gemeente en de Stichting Welcome to the Village komen ter zitting met een nieuwe indeling van het evenementen terrein. Tevens wordt een extra referentiepunt voor de geluidsmeting toegevoegd. Met de herindeling van het festivalterrein en de aanpassing van de referentiepunten wordt voor dit festival grotendeels tegemoetgekomen aan de overwegingen van de StAB met betrekking tot de feitelijke geluidsbelasting en is er volgens de voorzieningenrechter onvoldoende grond om het festival niet te laten doorgaan. De rechter plaats enige kritische kanttekeningen bij de feitelijke onderbouwing van het beleid ter zake, en treft de voorziening dat het evenement wordt uitgevoerd op basis van de genoemde aanpassingen.</p> <p>Bron: Rechtbank Noord-Nederland, Uitspraak van de voorzieningenrechter van 8 juli 2016, zaak nummer LEE 16/2473, Leeuwarden, 12 juli 2016.</p>
14-7-2016	Publicatie van 'Nadere regels evenementen'.
15-7-2016/ 17-7-2016	'Welcome to the Village' festival 2016.
20-7-2016	<p>Gemeente Leeuwarden geeft een evenementenvergunning, een geluidsontheffing en nog enkele andere ontheffingen af voor het houden van het evenement ('Psy-Fi' festival 2016) in de Groene Ster te Leeuwarden van 24 augustus 2016 tot en met 28 augustus 2016, inclusief een soundcheck op 23 augustus 2016.</p> <p>In het kader van de verlening van deze vergunningen en ontheffingen, alsmede de omgevingsvergunning van 3 juni 2016 wordt een verzoek tot het treffen van een voorlopige</p>

	<p>voorziening ingediend.</p> <p>Bron: Brief van Gemeente Leeuwarden aan de Stichting Psy-Fi inzake 'vergunningverlening Psy-Fi "Holographic Universe"', Leeuwarden, 20 juli 2016.</p>
11-8-2016	<p>Inwoner van Gytsjerk die bezwaar maakt tegen de geluidsoverlast van het 'Psy-Fi' festival 2016.</p> <p>De Adviescommissie bezwaarschriften van de gemeente Leeuwarden doet, na een beroep van de betreffende inwoner tegen het uitblijven van een beslissing op zijn bezwaarschrift van 11 augustus 2016, op 30 maart 2017 uitspraak. De commissie acht, ook gezien het feit dat de betreffende inwoner van Gytsjerk op 3,2 kilometer afstand van het voor hem dichtstbijzijnde muziekpodium woont, om die reden het bezwaar niet-ontvankelijk.</p> <p>De inwoner van Gytsjerk stelt beroep in tegen het besluit van de gemeente Leeuwarden. De Rechtbank Noord-Nederland doet op 23 november 2017 uitspraak over dat beroep. De rechtbank stelt allereerst vast dat tussen partijen niet in geschil is dat tijdens het evenement bij de woning van eiser bastonen ten gevolge van het evenement te horen zijn. Gelet hierop wordt naar het oordeel van de rechtbank voldaan aan het uitgangspunt dat degene die rechtstreeks feitelijke gevolgen ondervindt van de activiteit die het besluit toestaat in beginsel belanghebbende is bij dit besluit. De rechtbank stelt vast dat de gemeente Leeuwarden onvoldoende heeft weerlegd dat de betreffende inwoner van Gytsjerk hinder van enige betekenis heeft ondervonden ten gevolge van de aan 'Psy-Fi' verleende geluidsontheffing. Gelet op het bovenstaande heeft gemeente, naar het oordeel van de rechtbank, ten onrechte het bezwaar van de betreffende inwoner niet-ontvankelijk verklaard. De rechtbank verklaart het beroep gegrond en vernietigt het bestreden besluit. De gemeente Leeuwarden wordt opgedragen een nieuw besluit te nemen op het bezwaar met inachtneming van de gedane uitspraak.</p> <p>Bron: Rechtbank Noord-Nederland, Uitspraak, zaak nummer LEE 17/1081, Leeuwarden, 23 november 2017.</p>
19-8-2016	<p>Uitspraak van de voorzieningenrechter van de Rechtbank Noord-Nederland inzake de evenementenvergunning, geluidsontheffing, tijdelijke gebruiksvergunning, ontheffing verbod liggen of slapen op openbare plaatsen, ontheffing verbod om in openlucht vuur aan te leggen, te stoken of te hebben, en omgevingsvergunning voor afwijkend gebruik ten behoeve van het organiseren van drie meerdaagse festivals per kalenderjaar. De rechtbank wijst een aantal verzoeken toe, en een aantal verzoeken af.</p> <p>Bron: Rechtbank Noord-Nederland, Uitspraak van de voorzieningenrechter van 19 augustus 2016, zaken nummer LEE 16/2912, LEE 16/2914, LEE 16/2915, LEE 16/2916, LEE 16/2917, LEE 16/2927, LEE 16/2928, LEE 16/2929 en LEE 16/3114, Leeuwarden, 22 augustus 2016.</p>
23-8-2016	<p>Brief van de gemeente Tytsjerksteradiel aan het college van B&W van de gemeente Leeuwarden (volgend op de motie op 17 juni aangenomen in de gemeenteraad van Tytsjerksteradiel) inzake de verwachte (geluids)overlast als gevolg van de opstelling van de podia tijdens het aanstaande 'Psy-Fi' festival 2016. Namens de gemeente Leeuwarden reageren de wethouders Feitsma en Diks per mail aan de gemeenteraad van Leeuwar-</p>

	<p>den. Zij geven aan te betreuren dat er rond het festival inderdaad sprake is van een omis-sie. De podia zijn anders gesitueerd dan oorspronkelijk de bedoeling was. Inmiddels zijn de podia opgebouwd en is een correctie technisch en praktisch niet meer te realiseren.</p> <p>Bronnen: Brief van College van B&W van de gemeente Tytsjerksteradiel van 23 augustus 2016 be-treffende 'Festival Psy Fi 2016' (dossier Z2015-08102) Mailbericht van de wethouders Feitsma en Diks aan de gemeenteraad van Leeuwarden, 23 augustus 2016, 19:49:25 CEST</p>
24-8-2016/ 28-8-2016	'Psy-Fi' festival 2016.
29-8-2016	<p>Stichting Groene Ster Duurzaam stuurt een bezwaarschrift met 62 bezwaren naar de Adviescommissie Bezwaarschriften van de gemeente Leeuwarden. De bezwaarschriften richten zich tegen de aan de Stichting Psy-Fi verleende evenementenvergunning, geluids-ontheffing, ontheffing van het verbod te slapen op openbare plaatsen, ontheffing van het verbod vuur te stoken in de openlucht, gebruiksvergunning ten behoeve het 'Psy-Fi' 2016 festival in de Groene Ster in Leeuwarden. De bezwaren worden op 30 maart door de Adviescommissie bezwaarschriften van de gemeente Leeuwarden deels niet-ontvankelijk, deels ongegrond en deels gegrond verklaard. Inzake de geluidsontheffing worden een aantal bezwaren gegrond verklaard en vertaald in een advies tot nadere afspraken, dan wel voorwaarden. Ook inzake de evenementenvergunning en de ontheffing van de Zon-dagswet worden een aantal bezwaren gegrond verklaard en vertaald in een advies tot nadere afspraken, dan wel voorwaarden.</p> <p>Bron: Advies van de Adviescommissie bezwaarschriften, Algemene Kamer, aan de burgemees-ter van Leeuwarden (bezwaarschrift gericht tegen de aan de Stichting Psy-Fi verleende evenementenvergunning, geluidsontheffing, ontheffing van het verbod te slapen op openbare plaatsen, ontheffing van het verbod vuur te stoken in de openlucht, gebruiks-vergunning ten behoeve het evenement Psy-Fi 2016 in de Groene Ster in Leeuwarden; zijnde de bezwaarschriften nrs.: BZW.1.16.0173.01 t/m BZW.1.16.0173.07; BZW.1.16.0174.01 t/m BZW.1.16.0174.05; BZW.1.16.0175.01 t/m BZW.1.16.0175.04; BZW.1.16.0176.01; BZW.1.16.0178.01; BZW.1.16.0178.02; BZW.1.16.0179.01 en BZW.1.16.0179.02, Leeuwarden, 30 maart 2017.</p>
1-9-2016	<p>Wethouder Houkje Rijpstra licht middels een memo, als reactie op de motie van 17 juni, de gemeenteraad van Tytsjerksteradiel in over de afspraken met de gemeente Leeuwar-den ter zake. Zij geeft aan dat aanvragen en vergunning van tevoren door de gemeente Leeuwarden aan de gemeente Tytsjerksteradiel worden toegezonden. Dat biedt de gele-genheid om tijdig te sturen en in overleg te treden. Zij stelt vast dat de samenwerking met de gemeente Leeuwarden betere vormen aanneemt en er gaandeweg steeds meer lering wordt getrokken uit voorafgaande evenementen. Zo wordt nu uitdrukkelijk reke-ning gehouden met de geluidsrichting, toepassen van geluid beperkende technieken, afzetten van gebieden met gevoelige flora en fauna, en op voorhand uitvoeren van on-derzoek naar broedende vogels (zorgplicht flora- en faunawet).</p> <p>Bron: Memo van wethouder Houkje Rijpstra aan de Raad van Tytsjerksteradiel betreffende 'Evenementen in de Groene Ster', Tytsjerksteradiel, 1 september 2016.</p>

21-10-2016	<p>Advies van Adviescommissie bezwaarschriften van de gemeente Leeuwarden inzake de verleende evenementenvergunning en geluidsontheffing voor het 'Welcome to the Village' festival 2016. De commissie adviseert de bezwaren ongegrond te verklaren en het primaire besluit niet te herroepen.</p> <p>Bron: Advies van de Adviescommissie bezwaarschriften, Algemene Kamer, aan burgemeester en wethouders van Leeuwarden (bezwaarschrift gericht tegen de verleende evenementenvergunning van de Stichting Welcome to the Village voor het evenement Welcome to the Village op het perceel De Groene Ster te Leeuwarden op 15, 16 en 17 juli 2016, alsmede de verleende geluidsontheffing voor het houden van het evenement Welcome to the Village; zijnde het bezwaarschrift nr.: BZW.1.16.0145.01), Leeuwarden, 30 maart 2017.</p>
15-11-2016	<p>Het college van B&W van Leeuwarden stuurt een brief naar de gemeenteraad waarin de raad wordt geïnformeerd over lopende zaken rond evenementen. Dat betreft: de discussienota evenementen, het feit dat in 2017 een uitvoeringsnotitie cultuur gaat worden vastgesteld, een herijking van de beleidsregels geluid, aanpassing van de APV, een aparte regeling voor evenementen in het kader van CH2018, de stand van zaken rond een aantal juridische procedures, een nieuwe evenementenlocatie (kenniscampus De Bult), aanpassing leges en precario evenementen, en de afstemming met de gemeente Tytsjerksteradiel.</p>
21-11-2016	<p>Advies van Adviescommissie bezwaarschriften van de gemeente Leeuwarden inzake de verleende evenementenvergunning en geluidsontheffing voor het 'Promised Land' festival 2016. De commissie adviseert de bezwaren ongegrond te verklaren en de primaire besluiten niet te herroepen.</p> <p>Bron: Advies van de Adviescommissie bezwaarschriften, Algemene Kamer, aan burgemeester en de burgemeester en wethouders van Leeuwarden (bezwaarschrift gericht tegen de verleende evenementenvergunning en geluidsontheffing voor het festival 'Promised Land' 2016 op de locatie De Groene Ster te Leeuwarden; zijnde het bezwaarschriften nrs.: BZW.1.16.0112.01, BZW.1.16.0112.02, BZW.1.16.0113.01 en BZW.1.16.0113.02), Leeuwarden, 21 november 2017.</p>
19-12-2016	<p>Publicatie van 'Tijdelijke evenementenregeling Leeuwarden 2018'.</p>
23-12-2016	<p>Publicatie van het evaluatierapport van het 'Psy-Fi' festival 2016. In deze rapportage worden de belangrijkste aspecten van het festival (vanuit het perspectief van de gemeente) nader beschouwd en van verbeterpunten voorzien. Dat betreft: organisatie, evenementen, locatie en publiek, evenemententerrein, brandveiligheid & constructies, milieu, logistiek, communicatie, geluid, gezondheid, openbare orde en veiligheid, meldingen, klachten en bezwaren, en interne organisatie.</p> <p>Bron: Gemeente Leeuwarden, Evaluatierapport, Leeuwarden, 23 december 2016.</p>
11-1-2017	<p>Een inwoner van Gytsjerk stelt de gemeente Leeuwarden in gebreke en sommeert de gemeente om binnen veertien dagen een besluit te nemen op zijn bezwaar van 11 augustus inzake de geluidshinder van het 'Psy-Fi' festival 2016.</p>

24-1-2017	<p>Gemeente Leeuwarden publiceert nieuwe beleidsregels rond geluid voor evenementen in de openlucht. Het college deelt mede dat de bestaande kaders voor het overgrote deel gehandhaafd blijven. Wel worden naar aanleiding van de juridische procedures rond de evenementenseizoenen 2015 en 2016 veranderingen aangebracht. De belangrijkste wijzigingen gelden voor de evenementen in De Groene Ster. Dat betreft het terugbrengen van de eindtijden, het toevoegen van referentiepunten, het aanscherpen van de geluidsnormen, akoestische rapportage, het kunnen hanteren van een afwijkingsbevoegdheid, en het toevoegen van een meetprotocol voor geluidsmetingen. Het college besluit met de opmerking: “Met bovengenoemde wijzigingen en instandhouding van de al bestaande onderdelen, denken we de overlast voor omwonenden te beperken en tegelijkertijd aan organisatoren voldoende ruimte te geven voor het organiseren van hun evenement.”</p> <p>Bron: Gemeente Leeuwarden, Beleidsregel geluid 2017. Evenementen in de openlucht. Vastgesteld bij collegebesluit van 24 januari 2017, Leeuwarden, 24 januari 2017. Brief aan de gemeenteraad inzake ‘Beleidsregel geluid 2017, evenementen in de open lucht’, Leeuwarden, 24 januari 2017.</p>
24-1-2017	<p>Brief aan de gemeenteraad van Leeuwarden inzake ‘Beleidsregel geluid 2017, evenementen in de open lucht’.</p> <p>Bron: Brief aan de gemeenteraad inzake ‘Beleidsregel geluid 2017, evenementen in de open lucht’, Leeuwarden, 24 januari 2017.</p>
28-2-2017	<p>De StAB brengt advies uit aan de rechtbank. Eisers en gemeente Leeuwarden hebben gereageerd op het advies van de StAB, naar aanleiding waarvan door de StAB op 27 maart 2017 aanvullend is gerapporteerd met commentaar op de reacties van de partijen.</p>
15-3-2017	<p>Inwoner van Gytsjerk die op 11 augustus 2016 bezwaar maakt tegen geluidsoverlast van ‘Psy-Fi’ festival 2016 stelt per brief beroep in tegen het uitblijven van een beslissing op zijn bezwaarschrift van 11 augustus 2016.</p>
30-3-2017	<p>De Adviescommissie bezwaarschriften van de gemeente Leeuwarden brengt advies uit in zake het bezwaarschrift van de inwoner van Gytsjerk (van 11 augustus 2016). De adviescommissie acht het bezwaar niet-ontvankelijk.</p> <p>Bronnen: Rechtbank Noord-Nederland, Uitspraak, zaak nummer LEE 17/1081, Leeuwarden, 23 november 2017.</p>
30-3-2017	<p>Uitspraak van Adviescommissie bezwaarschriften van de gemeente Leeuwarden aan de Stichting Psy-Fi verleende evenementenvergunning, geluidsontheffing, ontheffing van het verbod te slapen op openbare plaatsen, ontheffing van het verbod vuur te stoken in de openlucht, gebruiksvergunning ten behoeve het ‘Psy-Fi’ festival 2016 in de Groene Ster in Leeuwarden. De bezwaren worden deels niet-ontvankelijk, deels ongegrond en deels gegrond verklaard.</p> <p>Bron: Advies van de Adviescommissie bezwaarschriften, Algemene Kamer, aan de burgemees-</p>

	<p>ter van Leeuwarden (bezwaarschrift gericht tegen de aan de Stichting Psy-Fi verleende evenementenvergunning, geluidsontheffing, ontheffing van het verbod te slapen op openbare plaatsen, ontheffing van het verbod vuur te stoken in de openlucht, gebruiksvergunning ten behoeve het evenement Psy-Fi 2016 in de Groene Ster in Leeuwarden; zijnde de bezwaarschriften nrs.: BZW.1.16.0173.01 t/m BZW.1.16.0173.07; BZW.1.16.0174.01 t/m BZW.1.16.0174.05; BZW.1.16.0175.01 t/m BZW.1.16.0175.04; BZW.1.16.0176.01; BZW.1.16.0178.01; BZW.1.16.0178.02; BZW.1.16.0179.01 en BZW.1.16.0179.02, Leeuwarden, 30 maart 2017.</p>
30-3-2017	<p>Verweerschrift van de gemeente Leeuwarden in de zaak tegen de inwoner Gytsjerk. Daarin geeft de gemeente aan dat het niet aannemelijk is dat de inwoner van Gytsjerk, naar objectieve maatstaven gemeten, als gevolg van 'Psy-Fi' festival 2016 hinder van enige betekenis ondervindt.</p> <p>Bron: Rechtbank Noord-Nederland, Uitspraak, zaak nummer LEE 17/1081, Leeuwarden, 23 november 2017.</p>
16-4-2017	<p>Bodemprocedure bij de Rechtbank Noord-Nederland te Leeuwarden tussen de Stichting Groene Ster Duurzaam en de gemeente Leeuwarden. De procedure gaat over de vraag wat als algemeen geldende norm mag worden beschouwd als het gaat om de geluidsproductie van de meerdaagse festivals in de Groene Ster. Daarbij gaat het meer in het bijzonder over de nadere definiëring van het begrip 'onduldbare (geluids)hinder, op welke wijze de gemeente tot de door haar gestelde norm is gekomen, hoe realistisch deze norm is, en op welke wijze de gemeente er voor denkt te zorgen dat geluidsoverlast voor omwonenden zoveel mogelijk wordt voorkomen.</p>
18-4-2017	<p>De gemeente Leeuwarden heeft naar aanleiding van het advies van de Adviescommissie bezwaarschriften van de gemeente Leeuwarden de bezwaren waar de commissie op 30 maart advies over uitbracht, deels gegrond en deels ongegrond verklaard en het primaire besluit inzake het verlenen van een evenementenvergunning voor het 'Psy-Fi' festival 2016 op 20 juli 2016 gewijzigd (publicatie op 2 mei 2017).</p> <p>Bron: Rechtbank Noord-Nederland, Proces-verbaal van de mondelinge uitspraak van de meervoudige kamer van 3 april, 2017, zaak nummer LEE 17/2003, LEE 17/2004, LEE 17/2079, LEE 17/2080, LEE 17/2081 en LEE 17/2082, Leeuwarden, 3 april november 2018.</p>
18-4-2017	<p>De Stichting Groene Ster Duurzaam dient een zienswijze evenementenvergunning voor het 'Promised Land' festival 2017 in. In de zienswijze worden vier kernpunten aangedragen: vergunde tijden voor op- en afbouwwerkzaamheden, ontvlechting van evenementenvergunning, gebruik van grondpenetrerende middelen, en het geluid.</p>
19-4-2017	<p>Publicatie van 'Nadere regels evenementen Leeuwarden'.</p>
15-5-2017	<p>Brief aan de gemeenteraad van Leeuwarden, 'Toegezegde informatie geluid bij evenementen in de open lucht'.</p>
15-5-2017	<p>Debatnotitie Gemeentebelangen voor raadsdebat over beleidsregel geluid.</p>
9-6-2017	<p>'Groene Ster Open Air' festival.</p>

10-6-2017/ 11-6-2017	'Promised Land' festival 2017.
12-6-2017	Verweerschrift van de gemeente Leeuwarden in de zaak tegen de inwoner Gytsjerk. Bronnen: Rechtbank Noord-Nederland, Uitspraak, zaak nummer LEE 17/1081, Leeuwarden, 23 november 2017.
PERIODE 26 JUNI 2017 T/M 18 JULI 2017	
Datum	Activiteit/feit
26-6-2017	Brief van Stichting Groene Ster Duurzaam aan de gemeente Leeuwarden waarin bezwaar wordt gemaakt tegen het feit dat het de stichting wordt belet een zienswijze van betekenis in te dienen inzake vergunningsaanvraag voor het 'Psy-Fi' festival 2017, waarbij de vergunningaanvraag onvoldoende zou zijn en verder de noodzakelijke informatie ontbreekt. Bron: Brief aan de gemeente Leeuwarden inzake 'Zienswijze vergunningaanvraag Psy-Fi 2017', Leeuwarden, 26 juni 2016.
26-6-2017	Uitspraak van de rechter over de geluidsontheffingen 'Welcome to the Village' 2015 en 'Welcome to the Village' 2016. De rechtbank spreekt de vernietiging uit van de geluidsontheffingen voor 2015 en 2016. In de ogen van de rechter heeft de gemeente onvoldoende haar gevoerde geluidsbeleid gemotiveerd omdat geen gedegen onderzoek is verricht naar de gevelwering van de woningen in de Groene Ster. De rechter stelt de Stichting Groene Ster Duurzaam verder in het gelijk dat ook de dB(C) norm (voor de bestonden) moet worden meegenomen. Daarnaast mag een geluidsontheffingen alleen worden verleend op basis van een gedegen geluidsplan en akoestisch rapport, die beide moeten worden aangeleverd bij de aanvraagprocedure. Tot slot moeten de in de ontheffing genoemde geluidswaarden als maximale waarden worden aangemerkt in plaats van langtijdgemiddelde beoordelingswaarden. Bron: Rechtbank Noord-Nederland, Uitspraak, in zaken LEE 16/1102 en LEE 16/4868 en LEE 16/4869, Leeuwarden, 27 juli 2017.
28-6-2017	De Fryske Utfieringstsjinst Miljeu en Omjouwing (FUMO) heeft de rapportage "Gevelgeluidweringsmetingen woningen nabij Groene Ster Leeuwarden" opgesteld.
4-7-2017	Bodemprocedure aangespannen door de Stichting Groene ster Duurzaam inzake de 'Psy-Fi' festivals 2015 en 2016 bij de Rechtbank Noord-Nederland te Leeuwarden. De procedure richt zich op vier zaken: omgevingsvergunningen, geluid (omdat dan de uitspraak van het kort geding van 13 april jongstleden nog steeds niet bekend zal zijn), beperking van de toegang tot de Groene Ster en de vernieling van de Groene Ster. Bron: Rechtbank Noord-Nederland, Uitspraak, in zaken LEE 16/2470 en LEE 16/2476 betreffend de evenementenvergunning voor Psy Fi 2015, Leeuwarden, 15 juli 2017.
13-7-2017	Gemeente Leeuwarden vaardigt een serie beschikkingen uit (11013670, 110118034, 11018035, 11019179 en 11018549) voor het 'Welcome to the Village' festival 2017.

	<p>Bronnen: Bezwaarschrift Stichting Groen Ster Duurzaam tegen de beschikkingen 11013670, 110118034, 11018035, 11019179 en 11018549 van de gemeente Leeuwarden voor het evenement 'Welcome to the Village' 2017.</p>
14-7-2017	<p>Uitspraak van de rechter inzake de bodemprocedure van 4 juli 2017. De rechtbank gaat er van uit dat het bestreden besluit (van 10 mei 2016) de wijziging behelst van een eerder verleende en gewijzigde omgevingsvergunning voor het houden van festivals in De Groene Ster. De rechtbank oordeelt uiteindelijk dat het bezwaar van de eisers destijds gegrond is en vernietigt het bestreden besluit (het ongegrond verklaren van het bezwaar) van 10 mei 2016.</p> <p>Bron: Rechtbank Noord-Nederland, Uitspraak, in zaken LEE 16/2470 en LEE 16/2476 betreffend de evenementenvergunning voor Psy Fi 2015, Leeuwarden, 15 juli 2017.</p>
18-7-2017	<p>Rechtszaak rond een voorlopige voorziening aangespannen door de Stichting Groene Ster Duurzaam bij de Rechtbank Noord-Nederland betreffende het 'Welcome to the Village' festival 2017. De rechtbank noemt het aanvankelijke handelen inzake vergunningverlening van de gemeente Leeuwarden 'onbevangen'. Er zou te weinig rekening worden gehouden met de belangen van een goed milieu/leefklimaat en die van de omwonenden. Het kan evenwel niet langer zo doorgaan met al die rechtszaken. Er gaat te veel energie voor alle betrokkenen inzitten. De rechter vraagt de drie betrokken partijen (gemeente, de Stichting Groene Ster Duurzaam en festivalorganisatoren) onder leiding van een gerespecteerde deskundige rond de tafel te gaan zitten en naar een nieuw vergunningstelsel te zoeken. Deze oproep leidt in het najaar van 2017 tot contacten tussen de stichting en de gemeente, maar dat leidt niet tot het vinden van een gezamenlijke oplossing – zie Bijlage 3.</p> <p>Bronnen: Rechtbank Noord-Nederland, Proces-verbaal van het verhandelde ter zitting van de voorzieningenrechter van 18 juli 2017, in de zaak LEE 17/2407, Leeuwarden, 18 juli 2017.</p>
PERIODE 18 JULI TOT JANUARI 2018	
Datum	Activiteit/feit
21-7-2017/ 23-7-2017	'Welcome to the Village' festival 2017.
2-8-2017	<p>Er wordt een serie bezwaarschriften ingediend tegen de aan de Stichting Psy-Fi verleende evenementenvergunning, geluidsontheffing, tijdelijke gebruiksvergunning en ontheffing gebruiksvergunning, alsmede een bezwaarschrift tegen het afwijzend of niet tijdig besluiten op een aantal handhavingsverzoeken.</p> <p>Bron: Advies van de Adviescommissie bezwaarschriften, Algemene Kamer, aan burgemeester en wethouders van Leeuwarden (Bezwaarschriften gericht tegen de aan de Stichting Psy-Fi verleende evenementenvergunning, geluidsontheffing, ontheffing van het verbod te liggen/slappen op openbare plaatsen, tijdelijke gebruiksvergunning, ontheffing van het verbod om in de openlucht vuur aan te leggen, te stoken of te hebben; daarnaast een bezwaar tegen het afwijzend besluit op het verzoek tot het ter beschikking stellen van het verkeersplan Psy-Fi 2017, en tegen het afwijzend of niet tijdig besluiten op handhavingsverzoeken; zijn de bezwaren 1.17.0099.02 t/m 1.17.0099.04, 1.17.0106.01 t/m</p>

	1.17.0106.04, 1.17.0107.01 t/m 1.17.0107.02, 1.17.0117.01, 1.17.0118.01, 1.17.0119.01, 1.17.0121.01, 1.17.0122.01, 1.17.0123.01 en 1.17.0124.01), Leeuwarden, 22 januari 2018.
16-8-2017/ 20-8-2017	‘Psy-Fi’ festival 2017.
17-8-2017	De Stichting Groen Ster Duurzaam dient bij de gemeente Leeuwarden een bezwaarschrift in tegen de beschikkingen 11013670, 110118034, 11018035, 11019179 en 11018549 van de gemeente Leeuwarden voor het ‘Welcome to the Village’ festival 2017. Bron: Bezwaarschrift Stichting Groen Ster Duurzaam tegen de beschikkingen 11013670, 110118034, 11018035, 11019179 en 11018549 van de gemeente Leeuwarden voor het evenement ‘Welcome to the Village’ 2017.
9-9-2017	De Stichting Groene Ster Duurzaam dient bij de gemeente Leeuwarden een bezwaarschrift (een serie bezwaren) in tegen een reeks van besluiten met betrekking tot ‘Welcome to the Village’ festival 2017. Dat bezwaarschrift wordt nog eens aangevuld met gronden op 18 september 2017 en 9 oktober 2017. Bron: Bezwaarschrift Stichting Groen Ster Duurzaam tegen besluiten, resp. weigeringen te besluiten van de burgemeester en het college van Leeuwarden met betrekking tot ‘Welcome to the Village’ festival 2017.
9-10-2017	Publicatie van ‘Addendum beleidsregel geluid – 2018. Behorende bij de Beleidsregel geluid 2017, evenementen in de openlucht’. Bron: College van B&W Leeuwarden, ‘Addendum beleidsregel geluid – 2018’, Leeuwarden, 9 oktober 2017.
24-10-2017	Brief van het college van B&W van Leeuwarden aan de gemeenteraad van Leeuwarden inzake het ‘Addendum Beleidsregel geluid – 2018’. Bron: Brief B&W aan raad inzake ‘Addendum beleidsregel geluid – 2018’. (Datum vaststelling in B&W is 10 oktober 2017, Leeuwarden, 24 oktober 2017.
16-11-2017	Uitspraak van de Rechtbank Noord-Nederland inzake een deel van de bodemprocedure die de Stichting Groene Ster Duurzaam heeft aangespannen tegen de ‘Psy-Fi’ festivals 2015 en 2016. Het betreft het een uitspraak over de evenementenvergunningen voor de ‘Psy-Fi’ festivals. De rechtbank is van mening dat, in het verlengde van de uitspraak van 14 juli 2017, er geen adequate rapportage over de ecologische gevolgen van het houden van de bedoelde festivals mogelijk is. De rechtbank verklaart de beroepen gegrond en vernietigt het besluit om een omgevingsvergunning te verlenen die noodzakelijk was om af te wijken van het bestemmingsplan van Groene Ster en meerdaagse festivals mogelijk te maken. Bron: Rechtbank Noord-Nederland, Uitspraak van de meervoudige kamer van 16 november

	2017, zaak nummer LEE 16/2467 en LEE/16/2477, Leeuwarden, 16 november 2017.
16-11-2017	<p>Uitspraak van de Rechtbank Noord-Nederland inzake ontheffing voor de medewerkerscamping op het festival 'Psy-Fi' 2015. De rechtbank stelt voorop dat de bezwaren van eiseres samenhangen met de effecten van het festival op de Groene Ster en de omgeving. Naar het oordeel van de rechtbank is de invloed van de kampeervergunning op die effecten betrekkelijk gering. De rechtbank acht het ook niet onaannemelijk dat de vergunning, zoals in het advies van de Adviescommissie bezwaarschriften van de gemeente Leeuwarden is gesteld, ook een zekere positieve invloed op die effecten kan hebben.</p> <p>Bron: Rechtbank Noord-Nederland, Uitspraak van de meervoudige kamer van 16 november 2017, zaak nummer LEE 16/2474, Leeuwarden, 16 november 2017.</p>
16-11-2017	<p>Uitspraak van de Rechtbank Noord-Nederland inzake de geluidsontheffingen voor genoemde 'Psy-Fi' festivals 2015 en 2016. Daarbij verwijst de rechtbank naar een eerdere uitspraak, op 26 juni 2017, inzake de geluidsontheffingen voor de 'Welcome to the Village' festivals 2015 en 2016. Op grond daarvan verklaart de rechtbank de beroepen gegrond en vernietigt het bestreden besluit van de gemeente om in weerwil van het advies van de Adviescommissie bezwaarschriften van de gemeente Leeuwarden ter zake, de bezwaren tegen de geluidsontheffingen als ongegrond te verklaren.</p> <p>Bron: Rechtbank Noord-Nederland, Uitspraak van de meervoudige kamer van 16 november 2017, zaak nummer LEE 16/2468 en LEE/16/2475, Leeuwarden, 16 november 2017.</p>
18 -11-2017	<p>Open brief van de Stichting Groene Ster Duurzaam aan het college van B&W van Leeuwarden. In de brief wordt verder aangekondigd dat de Stichting bezwaar maakt tegen de voor 2018 door de gemeente uit te brengen omgevingsvergunningen, evenementenvergunningen en geluidsontheffingen voor evenementen in de Groene Ster. Tevens maakt de Stichting bezwaar tegen een eventuele wijziging van het bestemmingsplan. Daarnaast kondigt de Stichting aan voorlopige voorzieningen te vragen tegen die vergunningen en ontheffingen, alsmede handhaving te vragen van het vigerende bestemmingsplan.</p> <p>Bron: Stichting Groene Ster Duurzaam, Open brief aan het college van Leeuwarden, Leeuwarden, 18 november 2017.</p>
23-11-2017	<p>Uitspraak van de Rechtbank Noord-Nederland in de zaak LEE 17/1081 aangespannen door een inwoner van Gytsjerk tegen de gemeente Leeuwarden. De Adviescommissie bezwaarschriften van de gemeente Leeuwarden had het bezwaar van de inwoner van Gytsjerk op 30 maart 2017 niet-ontvankelijk verklaart. De rechtbank oordeelt dat het beroep (en dus het bezwaar) gegrond is en vernietigt het bestreden besluit (van de Adviescommissie). De gemeente wordt gesommeerd een nieuw besluit te nemen op het bezwaar met in achtneming van de uitspraak. Daarnaast stelt de rechtbank vast dat de gemeente als gevolg van het niet tijdig beslissen op het bezwaarschrift een dwangsom heeft verbeurd van in totaal 1260 euro.</p> <p>Bron: Rechtbank Noord-Nederland, Uitspraak, zaak nummer LEE 17/1081, Leeuwarden, 23 november 2017.</p>

20-12-2017	<p>De Adviescommissie bezwaarschriften van de gemeente Leeuwarden doet uitspraak aangaande het bezwaarschrift inzake de aan de Stichting Psy-Fi verleende geluidsontheffing ten behoeve van het 'Psy-Fi' festival 2017. De commissie adviseert burgemeester en wethouders bij de beslissing op bezwaar op een aantal genoemde punten duidelijkheid te hebben. Afhankelijk van de uitkomst van dat onderzoek en een nader in te nemen standpunt over een aanvaardbaar binnenniveau in dB(C) het bezwaar hetzij gegrond te verklaren en het bestreden besluit te herroepen, hetzij het bezwaar ongegrond te verklaren en het bestreden besluit, onder aanpassing van de motivering, niet te herroepen.</p> <p>Bron: Advies van de Adviescommissie bezwaarschriften, Algemene Kamer, aan burgemeester en wethouders van Leeuwarden (Bezwaarschriften gericht tegen de aan de Stichting Psy-Fi verleende geluidsontheffing ten behoeve van het evenement 'Psy-Fi' editie 2017, in het gebied De Groene Ster te Leeuwarden; zijn het bezwaarschrift 1.17.0099.01), Leeuwarden, 20 december 2017.</p>
PERIODE JANUARI 2018 T/M FEBRUARI 2020	
Datum	Activiteit/feit
12-1-2018	<p>De Adviescommissie bezwaarschriften van de gemeente Leeuwarden verklaart in antwoord op het bezwaarschrift van de Stichting Groene Ster Duurzaam (rond het 'Welcome to the Village' festival 2017) een aantal bezwaren voor gegrond: bezwaren tegen de evenementenvergunning en de ontheffing van de Zondagswet, de vaststelling van de gevel-demping die niet voldoet aan de binnengrenswaarde van 25 Db(A), het ontbreken van een gedegen onderzoek naar de vraag wanneer sprake is van onaanvaardbare hinder door bastonen in een woning, en bezwaren tegen de ontheffing van het verbod in de open lucht vuur aan te leggen.</p> <p>Bron: Adviescommissie bezwaarschriften, Algemene Kamer, van de gemeente Leeuwarden, Advies op bezwaarschrift, (inzake de bezwaren 1.17.0103.01, 1.17.0104.01, 1.17.0105.01, 1.17.0109 en 1.17.0110.01), Leeuwarden, 12 januari 2018.</p>
22-1-2018	<p>De Adviescommissie bezwaarschriften van de gemeente Leeuwarden doet uitspraak aangaande het bezwaarschrift van de Stichting Groene Ster Duurzaam tegen de vergunningverlening rond het 'Psy-Fi' festival 2017. De commissie verklaart een aantal bezwaren onder voorwaarde gegrond. Zij maakt bij haar uitspraak een soort voorbehoud door de gemeente een kans te bieden om een in eerste instantie gegrond verklaard bezwaar alsnog ongegrond te laten verklaren. De gemeente kan dat doen door bij haar 'beslissing op bezwaar' de aanvankelijke argumentatie bij te stellen, dan wel beter te onderbouwen. Een aantal bezwaren worden ongegrond verklaard: toetsing aan de Nota Evenementen bij het verlenen van de geluidsontheffing, voor ieder groot evenement aanleveren van een akoestisch onderzoek, geluidgrenswaarden op de referentiepunten aanmerken als 'never exceed', ten aanzien van het aangelegde drainagesysteem met GPS aanduiding, de tijdelijke gebruiksvergunning, en de ontheffing gebruik openbare ruimte.</p> <p>Bron: Advies van de Adviescommissie bezwaarschriften, Algemene Kamer, aan burgemeester en wethouders van Leeuwarden (Bezwaarschriften gericht tegen de aan de Stichting Psy-Fi verleende evenementenvergunning, geluidsontheffing, ontheffing van het verbod te liggen/slappen op openbare plaatsen, tijdelijke gebruiksvergunning, ontheffing van het verbod om in de openlucht vuur aan te leggen, te stoken of te hebben; daarnaast een bezwaar tegen het afwijzend besluit op het verzoek tot het ter beschikking stellen van</p>

	<p>het verkeersplan Psy-Fi 2017, en tegen het afwijzend of niet tijdig besluiten op handhavingsverzoeken; zijn de bezwaren 1.17.0099.02 t/m 1.17.0099.04, 1.17.0106.01 t/m 1.17.0106.04, 1.17.0107.01 t/m 1.17.0107.02, 1.17.0117.01, 1.17.0118.01, 1.17.0119.01, 1.17.0121.01, 1.17.0122.01, 1.17.0123.01 en 1.17.0124.01), Leeuwarden, 22 januari 2018.</p>
6-2-2018	<p>Publicatie van ‘Plan van aanpak Partiële herziening bestemmingsplan Leeuwarden – Recreatiegebied Groene Ster t.b.v. evenementen (festivals)’.</p> <p>Bron: ‘Plan van aanpak Partiële herziening bestemmingsplan Leeuwarden – Recreatiegebied Groene Ster t.b.v. evenementen (festivals)’, 6 februari 2018. Brief aan gemeenteraad Leeuwarden inzake ‘Plan van aanpak Partiele Herziening bestemmingsplan Leeuwarden - Recreatiegebied Groene Ster t.b.v. evenementen (festivals)’, Leeuwarden, 6 februari 2018.</p>
21-2-2018	<p>A&W geeft een ecologische beoordeling van het festivalterrein Merriedobbe bij Leeuwarden.</p> <p>De gemeente Leeuwarden beoogt met dit onderzoek na te gaan in hoeverre het mogelijk is om de festivals die in Leeuwarden worden georganiseerd, of althans een deel daarvan te verplaatsen naar de Merriedobbe. A&W concludeert dat er geen sprake is van een kans op (significant) negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied ‘Groote Wielen’, mits de hoeveelheid lichtuitstraling richting het open water zoveel mogelijk wordt beperkt. De plannen leiden mogelijk tot een negatief effect op de in het gebied levende Heikikkers.</p> <p>Daarmee stuit het voornemen op bezwaren vanuit de regelgeving zoals opgenomen in de Verordening Romte. Dit betekent dat het voornemen alleen is toegestaan als er sprake is van een openbaar belang, er geen alternatieve locaties zijn en er voldoende mitigerende en compenserende maatregelen worden genomen.</p> <p>Het gebruik van het plangebied veroorzaakt geen conflict met de regelgeving omtrent overige gebiedsbescherming.</p> <p>Het plangebied veroorzaakt geen conflict met de Wet natuurbescherming ten aanzien van vleermuizen, mits rekening wordt gehouden met eventuele verblijfplaatsen in bomen en vliegroutes boven de watergangen in het plangebied. Daarom is het van belang om geen felle lampen richting het water of de bossen te laten schijnen. Het voornemen veroorzaakt verder geen conflicten met de Wet natuurbescherming ten aanzien van overige beschermde soorten, mits er geen broedende vogels worden verstoord.</p> <p>Bron: Altenburg&Wymenga, ‘Ecologische beoordeling festivalterrein Merriedobbe bij Leeuwarden’, Feanwâlden, 21 februari 2018.</p>
28-2-2018/ 11-4-2018	<p>Gesprekken van Bureau BügelHajema adviseurs BV met inwoners van het gebied, de bedrijven en een aantal recreantenorganisaties en Groene Ster Duurzaam</p> <p>Bronnen: Gespreksverslag 28 februari 2018 Gespreksverslag 13 maart 2018 Gespreksverslag 14 maart 2018 Gespreksverslag 28 maart 2018 Gespreksverslag 11 april 2018</p>

6-3-2018	Aanvraag van een evenementenvergunning, een geluidsontheffing en een ontheffing van het verbod om te liggen of te slapen op openbare plaatsen door de Stichting Welcome to the Village voor het 'Welcome to the Village' festival 2018.
7-3-2018	Kaderstelling Meerdaagse festivals in De Groene Ster 2018.
12-3-2018/ 21-3-2018	In een drietal bijeenkomsten komt de (partiële) herziening van het bestemmingsplan voor het recreatiegebied De Groene Ster in de gemeenteraad van Leeuwarden aan de orde: op 12 maart tijdens een Politiek Podium, en vervolgens tijdens een Politieke Dialoog en op 21 maart vindt de besluitvorming plaats.
21-3-2018	Motie Gemeentebelangen, Partij voor de Dieren, ChristenUnie en 50Plus om af te zien van wijziging van het bestemmingsplan.
27-3-2018	De Stichting Welcome to the Village heeft een aanvraag om tijdelijke omgevingsvergunning voor het organiseren van het vierdaagse evenement op de locatie, plaatselijk bekend als de Groene Ster te Leeuwarden, bij de gemeente Leeuwarden ingediend. Bron: Rechtbank Noord-Nederland, Uitspraak van de meervoudige kamer van 17 juli 2019, in de zaak: LEE 19/453, Leeuwarden, 19 juli 2019.
28-3-2018	De Stichting Psy-Fi vraagt bij de gemeente Leeuwarden een tijdelijke omgevingsvergunning, een geluidsontheffing en een evenementenvergunning aan voor het 'Psy-Fi' festival 2018. Bron: Rechtbank Noord-Nederland, Uitspraak van de meervoudige kamer van 17 juli 2019, in de zaak: LEE 19/394, Leeuwarden, 19 juli 2019.
3-4-2018	Uitspraak van de Rechtbank Noord-Nederland betreffende het feit dat de gemeente Leeuwarden de bezwaarschriften inzake de evenementenvergunning en de geluidsontheffing voor het 'Psy-Fi' festival 2016 deels ongegrond heeft verklaard, en de gevolgen van dit besluit voor toekomstige 'Psy-Fi' festivals. De rechtbank verklaart de bezwaren ongegrond en oordeelt op basis van het feit dat de gemeente Leeuwarden de voorwaarden voor de verlening van een evenementenvergunning inmiddels heeft bijgesteld de bezwaren dat een inhoudelijke beoordeling van de evenementenvergunning, als mede de geluidsontheffing voor 'Psy-Fi' 2016 niet meer van betekenis is voor de toekomstige editie 'Psy-Fi' 2018. Bron: Rechtbank Noord-Nederland, Procesverbaal van de mondelinge uitspraak van de meervoudige kamer van 3 april, 2018, zaak nummer LEE 17/2003, LEE 17/2004, LEE 17/2079, LEE 17/2080, LEE 17/2081 en LEE 17/2082, Leeuwarden, 18 april 2018.
7-4-2018	De gemeente Leeuwarden stelt de definitieve kaderstelling 'Meerdaagse festivals in de Groene Ster 2018' vast. Bron: Rechtbank Noord-Nederland, Uitspraak van de meervoudige kamer van 17 juli 2019, in de

	zaak: LEE 19/453, Leeuwarden, 19 juli 2019.
23-4-2018	De gemeente Leeuwarden stelt 'Nadere regels evenementen Leeuwarden' vast. Bron: Rechtbank Noord-Nederland, Uitspraak van de meervoudige kamer van 17 juli 2019, in de zaak: LEE 19/453, Leeuwarden, 19 juli 2019.
24-4-2018	De gemeente Leeuwarden publiceert de 'Beleidsregel geluid 2018. Evenementen in de open lucht 2018'. Bron: Gemeente Leeuwarden, Beleidsregel geluid 2018. Evenementen in de open lucht 2018, 24 april 2018.
24-4-2018	Brief aan de gemeenteraad van Leeuwarden inzake de 'Beleidsregel geluid 2018. Evenementen in de open lucht 2018'. Bron: Brief B&W aan raad inzake de 'Beleidsregel geluid 2018. Evenementen in de open lucht 2018'. Leeuwarden, 24 april 2019.
26-4-2018	De gemeente Leeuwarden publiceert de 'conceptbesluiten' ter zake de omgevingsvergunningen voor de festivals 'Promised Land' 2018 en 'Conference of the Birds'.
2-5-2018	De Stichting Groene Ster Duurzaam tekent bezwaar aan tegen de wijze waarop de gemeente Leeuwarden de omgevingsvergunningen voor meerdaagse festivals in de Groene Ster tracht te realiseren. Het betreft het conceptbesluit omgevingsvergunning voor het 'Promised Land' festival 2018, het conceptbesluit omgevingsvergunning 'Conference of the Birds' en de ruimtelijke onderbouwing t.b.v. van deze conceptbesluiten. De stichting maakt vooral bezwaar tegen het feit dat er slechts een termijn van 5 dagen is gegeven om bezwaren kenbaar te maken, terwijl bij een uitgebreide procedure een termijn van 6 weken geldt. Bron: Brief van de Stichting Groene Ster Duurzaam aan de gemeente Leeuwarden betreffende 'Bezwaar tegen de wijze waarop de gemeente Leeuwarden de omgevingsvergunningen voor meerdaagse festivals in de Groene Ster tracht te realiseren', Leeuwarden, 2 mei 2018.
4-5-2018	DGMR Industrie, Verkeer en Milieu B.V. publiceert rapportage 'Akoestisch onderzoek Promised Land Festival 2018' uit. Bron: DGMR, 'Akoestisch onderzoek Promised Land Festival 2018', Arnhem, 4 mei 2019.
9-5-2018	DGMR Industrie, Verkeer en Milieu B.V. (DGMR) heeft een definitieve rapportage 'Onderzoek geluid evenementen De Groene Ster 2018' opgesteld. Bron: DGMR, Onderzoek geluid evenementen De Groene Ster 2018, Arnhem, 9 mei 2019.

16-5-2018	<p>Antea Group heeft een memo ‘Beoordeling van het aspect stikstofdepositie, evenementen recreatiegebied De Groene Ster’ opgesteld.</p> <p>Bron: Rechtbank Noord-Nederland, Uitspraak van de meervoudige kamer van 17 juli 2019, in de zaak: LEE 19/453, Leeuwarden, 19 juli 2019.</p>
17-5-2018	<p>A&W geeft een ecologische beoordeling over vier meerdaagse festivals in 2018 in de Groene Ster te Leeuwarden.</p> <p>Aanleiding is het voornemen van de gemeente Leeuwarden om in de zomer van 2018 vier meerdaagse festivals te faciliteren in het recreatiegebied De Groene Ster te Leeuwarden. De festivals worden georganiseerd in de directe omgeving van het Natura 2000-gebied Groote Wielen en de Ecologische Hoofdstructuur. Daarnaast kunnen op en rond het festivalterrein planten- en diersoorten voorkomen die in het kader van de Wet natuurbescherming een beschermde status genieten.</p> <p>De conclusies van dat onderzoek luiden: De festivals veroorzaken geen significant negatieve effecten ten aanzien van de aangewezen natuurwaarden van het Natura 2000-gebied 'Groote Wielen' en van overige Natura 2000-gebieden; er is daarom geen knelpunt met de Wet natuurbescherming; de festivals veroorzaken geen conflict met de regelgeving ten aanzien van de EHS (de ecologische hoofdstructuur); wel is het noodzakelijk om maatregelen te nemen om negatieve effecten op wezenlijke waarden van de EHS te voorkomen; de festivals veroorzaken geen conflict met de regelgeving ten aanzien van weidevogelkansgebieden; en tot slot, de festivals veroorzaken geen conflict met de Wet natuurbescherming ten aanzien van overige beschermde soorten. Wel is het noodzakelijk om maatregelen te nemen om negatieve effecten op beschermde soorten te voorkomen.</p> <p>Bron: Altenburg&Wymenga, ‘een ecologische beoordeling vier meerdaagse festivals in 2018 in de Groene Ster te Leeuwarden’, Feanwâlden, 16 april 2018.</p>
8-6-2018	<p>DGMR heeft een rapportage ‘Akoestisch onderzoek Welcome to the Village, terrein De Groene Ster Leeuwarden’ opgesteld.</p> <p>Bron: Rechtbank Noord-Nederland, Uitspraak van de meervoudige kamer van 17 juli 2019, in de zaak: LEE 19/453, Leeuwarden, 19 juli 2019.</p>
9-6-2018/ 10-6-2018	<p>‘Promised Land’ festival 2018</p>
12-6-2018	<p>Bij besluit van 12 juni 2018 wijst het college van Gedeputeerde Staten van de provincie Fryslân het verzoek om handhavend op te treden op grond van de Wet natuurbescherming (Wnb) ten aanzien van onder meer de meerdaagse evenementen in de Groene Ster af.</p> <p>Bron: Rechtbank Noord-Nederland, Procesverbaal mondelinge uitspraak en uitspraak, in zaken nummer LEE 18/1839, LEE 18/1843 en LEE 18/1844, Leeuwarden, 11 juli 2018.</p>

14-6-2018	<p>Bij besluit van 14 juni 2018 heeft het college van Gedeputeerde Staten van de provincie Fryslân het verzoek om handhavend op te treden op grond van de Wet natuurbescherming (Wnb) ten aanzien van het verzoek dat de gemeente Leeuwarden in de Groene Ster maait, onbevoegd verklaard en het verzoek doorgezonden aan het college van burgemeester & wethouders van de gemeente Leeuwarden.</p> <p>Bron: Rechtbank Noord-Nederland, Procesverbaal mondelinge uitspraak en uitspraak, in zaken nummer LEE 18/1839, LEE 18/1843 en LEE 18/1844, Leeuwarden, 11 juli 2018.</p>
18-6-2018	<p>DGMR heeft een rapportage ‘Akoestisch onderzoek Psy-Fi De Groene Ster Leeuwarden’ opgesteld.</p> <p>Bron: Rechtbank Noord-Nederland, Uitspraak van de meervoudige kamer van 17 juli 2019, in de zaak: LEE 19/453, Leeuwarden, 19 juli 2019.</p>
21-6-2018	<p>Bij besluit van 21 juni 2018, gewijzigd bij besluit van 28 juni 2018, heeft het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Leeuwarden een omgevingsvergunning verleend voor het organiseren van de theater- en muziekvoorstelling ‘Conference of the Birds’ aan de Stichting Noord Nederlands Toneel.</p> <p>Bron: Rechtbank Noord-Nederland, Procesverbaal mondelinge uitspraak en uitspraak, in zaken nummer LEE 18/1839, LEE 18/1843 en LEE 18/1844, Leeuwarden, 11 juli 2018.</p>
22-6-2018	<p>De gemeente heeft aan de Stichting Welcome to the Village een geluidsontheffing onder voorschriften verleend voor het houden van het evenement op de Groene Ster te Leeuwarden, alsmede een ontheffing van het verbod om te liggen of te slapen op openbare plaatsen.</p> <p>Bron: Rechtbank Noord-Nederland, Uitspraak van de meervoudige kamer van 17 juli 2019, in de zaak: LEE 19/453, Leeuwarden, 19 juli 2019.</p>
6-7-2018	<p>Uitspraak van de Rechtbank Noord-Nederland rond voorlopige voorziening ten aanzien van de omgevingsvergunning voor de theater- en muziekvoorstelling ‘Conference of the Birds’ 2018 en de weigering van Gedeputeerde Staten van de Provincie Fryslân om over te gaan tot handhaving, alsmede de beslissing van Gedeputeerde Staten dat zij niet bevoegd zijn om te handhaven ten aanzien van niet maaien. Het verzoek heeft met name betrekking op de bescherming van de Meervleermuis en op de vraag of GS in deze ten aanzien van het maaien onbevoegd zou zijn.</p> <p>Bron: Rechtbank Noord-Nederland, Procesverbaal mondelinge uitspraak en uitspraak van de voorzieningenrechter van 6 juli 2018, in zaken nummer LEE 18/1839, LEE 18/1843 en LEE 18/1844, Leeuwarden, 11 juli 2018.</p>
7-7-2018 18-7-2018	<p>Festival ‘Conference of the Birds’ 2018</p>

16-7-2018	'Psy-Fi' festival 2018 Evenementenvergunning, geluidsontheffing, ontheffing kamperen incl. reactie op zienswijze.
16-7-2018	'Psy-Fi' festival 2018, Omgevingsvergunning incl. voorschriften en ruimtelijke onderbouwing.
7/17-7-2018	Er worden een aantal bezwaarschriften bij de Adviescommissie bezwaarschriften van de gemeente Leeuwarden ingediend tegen het verlenen van een aantal vergunningen en ontheffingen, waaronder een geluidsontheffing bij besluit van 16 juli 2018 voor het 'Psi-Fi' festival 2018. Bron: Rechtbank Noord-Nederland, Uitspraak van de meervoudige kamer van 17 juli 2019, in de zaak: LEE 19/394, Leeuwarden, 19 juli 2019.
17-7-2018	Uitspraak van de Rechtbank Noord-Nederland rond voorlopige voorziening ten aanzien van de tijdelijke omgevingsvergunning afwijken bestemmingsplan, evenementenvergunning en geluidsontheffing ten behoeve van het 'Welcome to the Village' festival 2018 in het Groene Ster-gebied te Leeuwarden. Procedurele gebreken en motiveringsgebreken voor wat betreft de grondslag van het afwijken van het bestemmingsplan en in de ruimtelijke onderbouwing. Is er sprake van een ontoelaatbare verstoring van beschermde diersoorten in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb). Beleidsregel geluid ten behoeve van de geluidsontheffing niet kennelijk onredelijk. Evenmin is aannemelijk gemaakt dat er sprake is van onduldbare hinder in de woning van verzoekster, zodat er geen aanleiding bestaat om een voorlopige voorziening te treffen. Het festivalterrein uit oogpunt van openbare orde en openbare veiligheid niet ongeschikt te achten. De rechter wijst de verzoeken tot een voorlopige voorziening af. Bron: Rechtbank Noord-Nederland, Uitspraak van de voorzieningenrechter van 17 juli 2018, in de zaken, in de zaken nummer LEE 18/1917, 18/1974, 18/1975 en 18/2003, Leeuwarden, 17 juli 2018.
19-7-2018/ 22-7-2018	'Welcome to the Village' festival 2018.
20-7-2018	Publicatie 'Voorontwerp Partiële herziening bestemmingsplan Leeuwarden – Recreatiegebied Groene Ster t.b.v. evenementen'. Bronnen: BügelHajema adviseurs BV, Voorontwerp Partiële herziening bestemmingsplan Leeuwarden – Recreatiegebied Groene Ster t.b.v. evenementen. Voorontwerp, Leeuwarden, Leeuwarden, 20 juli 2018.
26-7-2018/ 19-9-2019	Het voorontwerp ligt ter visie.
9-8-2018	Uitspraak van de Rechtbank Noord-Nederland inzake het verzoek tot een voorlopige voorziening rond het 'Psy-Fi' festival 2018. De voorzieningenrechter acht het aangewezen om een voorlopige voorziening te treffen inzake de verleende geluidsontheffing voor de nachtperiode. De voorzieningenrechter acht het aangewezen om een voorlopige voorziening te treffen inzake de verleende geluidsontheffing voor de nachtperiode, waarbij de voorzieningenrechter de geluidswaarden gemeten Front of House voor de nachtperiode

	<p>vaststelt op 73 dB(A) en 76 dB(C), zodat voor omwonenden geen slaapverstoring optreedt. De voorzieningenrechter acht op grond van een door de Stichting advisering bestuursrechtspraak (StAB) uitgebracht rapport geen verstoring aannemelijk voor de door verzoekers genoemde diersoorten, waaronder de Meervleermuis, de Gewone dwergvleermuis, de Ruige dwergvleermuis, de Laatvlieger, de Rosse vleermuis, de Watervleermuis, de Noordse woelmuis en de Waterspitsmuis. Het verzoek om een voorlopige voorziening op dat vlak wordt afgewezen.</p> <p>Bron: Rechtbank Noord-Nederland, Uitspraak Rechtbank Noord-Nederland, in de zaken LEE 18/2047, LEE 18/2054, LEE 18/2057, LEE 18/2090 en 18/2091, Leeuwarden, 9 augustus 2018.</p>
9-8-2018	<p>Uitspraak van de Rechtbank Noord-Nederland inzake het verzoek tot een voorlopige voorziening rond het 'Psy-Fi' festival 2018. Het betreft de zaken: LEE 18/2061 en LEE 18/2062. De voorzieningenrechter wijst het verzoek (door de organisatoren van 'Psy-Fi') tot voorlopige voorzieningen af inzake de verleende ontheffing van het verbod liggen of slapen op openbare plaatsen. Tevens ziet de rechter geen aanleiding een (door de organisatoren van 'Psy-Fi' verzochte) voorziening te treffen inzake de weigering van de gemeente om een tijdelijke omgevingsvergunning af te geven voor het kamperen door bezoekers in de bosschages van de Groene Ster.</p> <p>Bron: Rechtbank Noord-Nederland, Uitspraak Rechtbank Noord-Nederland, in de zaken LEE 18/2061 en LEE 18/2062, Leeuwarden, 9 augustus 2018.</p>
15-8-2018/ 19-8-2018	'Psy-Fi' festival 2018 ('A Shamanic Experience').
11-9-2018	<p>De Provincie Friesland eist van de festivalorganisatie van 'Psy-Fi' dat zij een dwangsom van 10.000 betaalt aangezien tijdens het festival op grote schaal tenten in de bosschages van de Groene Ster tenten hebben gestaan terwijl dat volgens de kampeerkaart van de provincie niet was toegestaan.</p> <p>De gemeente besluit ter zake niet handhavend op te treden. Wel heeft de burgemeester aanvullende maatregelen opgelegd. De gemeente voelde zich echter tot deze intrekking 'gedwongen' omdat 'Psy-Fi' dreigde het festival anders stil te leggen – met alle gevolgen van dien.</p> <p>Op 3 april 2019 adviseert de Adviescommissie bezwaarschriften van de provincie het bezwaarschrift dat de Stichting Psy-Fi naar aanleiding van het opleggen van de dwangsom heeft ingediend, gegrond te verklaren. Daarop heeft de provincie de dwangsom ingetrokken.</p>
18-10-2018	Bekendmaking 'Nadere regels evenementen Leeuwarden'.
9-11-2018	Uitspraak van Adviescommissie bezwaarschriften van de gemeente Leeuwarden inzake de aan Stichting Welcome to the Village verleende omgevingsvergunning voor het organiseren van het vierdaagse 'Welcome to the Village' festival 2018. De commissie adviseert één bezwaar niet ontvankelijk te verklaren en één bezwaar ongegrond, en het bestreden besluit van 22 juni 2018 niet te herroepen.

	<p>Bron: Advies van de Adviescommissie bezwaarschriften, Algemene Kamer, aan burgemeester en wethouders van Leeuwarden (bezwaarschrift gericht tegen de aan Stichting Welcome to the Village verleende evenementenvergunning en ontheffing Zondagswet voor het evenement Welcome to the Village 2018 in het gebied Groene Ster in Leeuwarden; zijnde het bezwaarschrift nr.: BZW.1.18.0150.01), Leeuwarden, 9 november 2018.</p>
9-11-2018	<p>Uitspraak van Adviescommissie bezwaarschriften van de gemeente Leeuwarden inzake de aan Stichting Welcome to the Village verleende omgevingsvergunning voor het organiseren van het vierdaagse ‘Welcome to the Village’ festival 2018. De commissie adviseert één bezwaar niet ontvankelijk te verklaren, de overige bezwaren gegrond te verklaren, het bestreden besluit van 4 juli 2018 te herroepen en de verleende tijdelijke omgevingsvergunning van 3 juni 2014 in te trekken.</p> <p>Bron: Advies van de Adviescommissie bezwaarschriften, Algemene Kamer, aan burgemeester en wethouders van Leeuwarden (bezwaarschrift gericht tegen de aan Stichting Welcome to the Village verleende omgevingsvergunning voor het organiseren van het vierdaagse evenement Welcome to the Village 2018; zijnde de bezwaarschriften nrs.: BZW.1.18.0152.01 t/m BZW.1.18.0152.03), Leeuwarden, 9 november 2018.</p>
9-11-2018	<p>Uitspraak van Adviescommissie bezwaarschriften van de gemeente Leeuwarden inzake de aan Stichting Welcome to the Village verleende geluidsontheffing voor het ‘Welcome to the Village’ 2018 festival. De commissie adviseert één bezwaar niet ontvankelijk te verklaren, één ander bezwaarschrift ongegrond te verklaren en een derde bezwaarschrift deels gegrond te verklaren. De commissie adviseert voorts het bestreden besluit van 22 juni, aangevuld en gecorrigeerd op 6 juli 2018 deels te herroepen.</p> <p>Bron: Advies van de Adviescommissie bezwaarschriften, Algemene Kamer, aan burgemeester en wethouders van Leeuwarden (bezwaarschrift gericht tegen de aan Stichting Welcome to the Village verleende geluidsontheffing voor het evenement Welcome to the Village 2018 in het gebied De Groene Ster in Leeuwarden; zijnde de bezwaarschriften nrs.: BZW.1.18.0151.01 t/m BZW.1.18.0151.02), Leeuwarden, 9 november 2018.</p>
14-11-2018	<p>Uitspraak van Adviescommissie bezwaarschriften van de gemeente Leeuwarden inzake de verlening van een evenementenvergunning, geluidsontheffing, ontheffing van het verbod te liggen/slapen op openbare plaatsen en tijdelijke omgevingsvergunning voor ‘Psy-Fi’ 2018. De commissie adviseert de bezwaarschriften deels niet-ontvankelijk, deels ongegrond en deels gegrond te verklaren.</p> <p>Bron: Advies van de Adviescommissie bezwaarschriften, Algemene Kamer, aan de burgemeester van Leeuwarden en aan burgemeester en wethouders van Leeuwarden (bezwaarschrift gericht tegen de aan de Stichting Psy-Fi verleende evenementenvergunning, geluidsontheffing, ontheffing van het verbod te liggen/slapen op openbare plaatsen en tijdelijke omgevingsvergunning voor Psy-Fi 2018; zijnde het bezwaarschrift nr.: BZW.1.18.0164.01; BZW.1.18.0165.01 t/m BZW.1.18.0165.04, BZW.1.18.0164 BZW.1.18.0166.01 t/m BZW.1.18.0166.04, BZW.1.18.0179.01), Leeuwarden, 14 november 2018.</p>

<p>18-12-2018</p>	<p>Brief van het college van B&W van Leeuwarden aan de gemeenteraad inzake stand van zaken partiële herziening bestemmingsplan Groene Ster en een nadere kaderstelling voor evenementen in 2019.</p> <p>In deze brief kondigt het college aan dat er wordt gewerkt aan een ‘verdiepingsslag ten aanzien van (met name) de effecten van de voorziene evenementen op de natuurwaarden. Het zijn vooral de uitspraken van de voorzieningenrechter van 9 november die daartoe nopen. Dat betekent dat de procedure voor totstandkoming van een nieuw bestemmingsplan meer tijd in beslag gaat nemen. Dat betekent dat er voor de evenementen van 2019 opnieuw met omgevingsvergunningen gewerkt zal moeten worden. Aangezien het dan ook de Wet natuurbescherming betreft, zal ook de provincie hierbij een rol spelen.</p> <p>Inzake de kaderstelling voor 2019 noemt het college vier evenementen die plaats zullen gaan vinden in De Groene Ster: ‘Promised Land’, ‘Welcome to the Village’ en ‘Psy-Fi’. Daarnaast is ook de Bikkelrun opgenomen. De kaderstelling 2018 heeft grotendeels als basis gediend voor de kaderstelling 2019. Hierover heeft ook afstemming met een afvaardiging van de organisatoren plaatsgevonden. De kaderstelling geeft de kaders aan voor de aan te vragen omgevingsvergunningen, evenementenvergunningen en geluidsontheffingen in 2019.</p> <p>Bron: Brief aan gemeenteraad Leeuwarden inzake ‘Stand van zaken partiële herziening bestemmingsplan De Groene Ster/Kaderstelling 2019’, Leeuwarden, 21 december 2018.</p>
<p>20-12-2018</p>	<p>Het college van B&W van Leeuwarden besluit het bezwaarschrift inzake de geluidsontheffing voor het ‘Psy-Fi’ festival 2018, overeenkomstig het advies van de Adviescommissie bezwaarschriften van de gemeente Leeuwarden voor een deel niet-ontvankelijk te verklaren, voor een deel ongegrond en voor een deel gegrond. Het deel dat gegrond wordt verklaard heeft betrekking op het verlagen van diverse geluidsniveaus, alsmede het hanteren van het muziekspectrum ‘ultra bass’ binnen het opgestelde akoestische rapport (van DGMR).</p> <p>Bron: Rechtbank Noord-Nederland, Uitspraak van de meervoudige kamer van 17 juli 2019, in de zaak: LEE 19/394, Leeuwarden, 19 juli 2019.</p>
<p>21-2-2019</p>	<p>Ecobureau Merula stelt een ecologische kaderstelling ‘Festivals Promised Land en WttV, Kleine Wielen 2019’, op.</p> <p>Bron: Rechtbank Noord-Nederland, Uitspraak van de voorzieningenrechter van 11 juli 2019, in de zaak: LEE 19/2297, Leeuwarden, 16 juli 2019.</p>
<p>21-2-2019</p>	<p>De Stichting Welcome to the Village dient bij de gemeente Leeuwarden een aanvraag in voor een omgevingsvergunning, aangevuld met een draaiboek van 22 mei 2019, voor het organiseren van het vierdaagse ‘Welcome to the Village’ 2019 in vorm van een (muziek)festival op een deel van de gronden van het festival recreatiegebied De Groene Ster te Leeuwarden.</p> <p>Bron: Rechtbank Noord-Nederland, Uitspraak van de voorzieningenrechter van 11 juli 2019, in</p>

	de zaak: LEE 19/2297, Leeuwarden, 16 juli 2019.
8-3-2019	<p>Het bureau BügelHajema adviseurs BV brengt een advies 'Natuurwaarden evenementen recreatiegebied Groene Ster' uit.</p> <p>Bron: Rechtbank Noord-Nederland, Uitspraak van de voorzieningenrechter van 11 juli 2019, in de zaak: LEE 19/2297, Leeuwarden, 16 juli 2019.</p>
17-3-2019	<p>De Stichting Groene Ster Duurzaam verzoekt het college van B&W van Leeuwarden per brief te besluiten dat voor de aanvragen van de omgevings- vergunningen voor de komende drie festivals in de Groene Ster de uitgebreide voorbereidingsprocedure zal worden gevolgd. Verder hebben verzoekers het college met voormelde brief verzocht om te besluiten dat eventuele eerdere besluiten en berichten aan aanvragers over het volgen van een reguliere procedure per direct worden ingetrokken.</p> <p>Bron: Rechtbank Noord-Nederland, Uitspraak van de voorzieningenrechter van 18 april 2019, in de zaak LEE19/1095, Leeuwarden, 18 april 2019.</p>
1-4-2019	<p>De Stichting Groene Ster Duurzaam maakt bezwaar tegen het uitblijven van een beslissing op het verzoek van 17 maart 2019, en dient tevens een verzoek in tot een voorlopige voorziening.</p> <p>Bron: Rechtbank Noord-Nederland, Uitspraak van de voorzieningenrechter van 18 april 2019, in de zaak LEE19/1095, Leeuwarden, 18 april 2019.</p>
18-4-2019	<p>Het College van B&W Leeuwarden besluit een geluidsontheffing voor het 'Promised Land' festival 2019 te verlenen.</p>
18-4-2019	<p>De voorzieningenrechter verklaart het bezwaar van verzoekers inzake het niet tijdig nemen van een beslissing op een verzoek van 17 maart 2019 niet-ontvankelijk.</p> <p>Bron: Rechtbank Noord-Nederland, Uitspraak van de voorzieningenrechter van 18 april 2019, in de zaak LEE19/1095, Leeuwarden, 18 april 2019.</p>
30-4-2019	<p>Event Acoustics brengt een akoestisch advies 'Leeuwarden – De Groene Ster, WttV-festival 2019' uit.</p> <p>Bron: Rechtbank Noord-Nederland, Uitspraak van de voorzieningenrechter van 11 juli 2019, in de zaak: LEE 19/2297, Leeuwarden, 16 juli 2019.</p>
6-6-2019	<p>Op de website van de Stichting Groene Ster Duurzaam (12 juni 2019): "In januari hebben we ons (omdat we belanghebbende zijn) bij de provincie gemeld. We wilden meepraten over de vergunning. Maar in de maanden daarop zijn we door de provincie en de gemeente zorgvuldig buiten spel gezet. Omdat we het gevoel hadden dat er niet werd geluisterd hebben we de provincie een brief gestuurd. In die brief hebben we uitgelegd dat het slecht gaat met de Groote Wielen. Met name broedvogels hebben veel meer last van</p>

	<p>geluid dan iedereen tot nu toe dacht. Dat komt omdat geluid hun onderlinge communicatie stoort. De jongen horen de waarschuwingen ('Alarm calls') van de ouders niet, en daardoor is er een hogere sterfte door roofdieren en roofvogels. Van de provincie hebben we daarop niets gehoord. Uiteindelijk viel vier werkdagen voor de opbouw van het Promised Land Festival (PLF) de vergunning op de mat. Daar deugde niet veel van. Dus hebben wij ons met spoed aangemeld bij de voorzieningenrechter (kort geding) in Groningen. Donderdag 6 juni was de zitting.”</p>
15-6-2019	<p>'Promised Land' festival 2019.</p>
21-6-2019	<p>De burgemeester van Leeuwarden besluit aan de Stichting Psy-Fi een evenementenvergunning en een ontheffing Zondagswet voor het 'Psy-Fi' festival 2019 te verlenen.</p>
21-6-2019	<p>De voorzieningenrechter wijst het verzoek tot het treffen van een voorlopige voorziening af. Het betreft een verzoek van de Stichting Groene Ster Duurzaam van 6 mei 2019 om handhavend optreden tegen graafwerkzaamheden. De rechter oordeelt dat de werkzaamheden passen binnen de bestemming, zodat er geen sprake is van een overtreding van een wettelijk voorschrift. Daarnaast bestaat geen bevoegdheid tot handhavend optreden en is geen sprake van schending van de zorgplicht als bedoeld in artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming (Wnb).</p> <p>Bron: Rechtbank Noord-Nederland, Uitspraak van de voorzieningenrechter van 21 juni 2019, in de zaak LEE19/1502, Leeuwarden, 11 juli 2019.</p>
28-6-2019	<p>'Psy-Fi' festival 2019, Omgevingsvergunning incl. voorschriften en ruimtelijke onderbouw.</p>
10-7-2019	<p>Bekendmaking 'Beleidsregel evenementen in de open lucht'.</p>
10-7-2019	<p>Bekendmaking 'Afwegingskader voor de verzoeken tot plaatsing op de Evenementenkaler'.</p>
11-7-2019	<p>Uitspraak van de Rechtbank Noord-Nederland inzake het verzoek tot een voorlopige voorziening rond het 'Welcome to the Village' festival 2019 inzake omgevingsvergunning. De voorzieningenrechter ziet na afweging van de betrokken belangen geen aanleiding om een voorlopige voorziening te treffen in de zin van schorsing of het opleggen van een maatregel. Het verzoek daartoe wordt afgewezen.</p> <p>Bron: Rechtbank Noord-Nederland, Uitspraak van de voorzieningenrechter van 11 juli 2019, in de zaak: LEE 19/2297, Leeuwarden, 16 juli 2019.</p>
11-7-2019	<p>Uitspraak van de Rechtbank Noord-Nederland inzake de verleende vergunning voor de geluidsontheffing van het festival in 2019. De rechter wijst het verzoek tot het treffen van een voorlopige voorziening toe, in die zin dat het geluidsniveau voor de nachtperiode, zoals neergelegd in tabel 3 van voorschrift 2.1, op meetpunt FoH wordt vastgelegd op 73 dB(A) en 76 dB(C); bepaalt dat de nachtperiode op donderdag om 23.00 uur ingaat, op vrijdag om 24.00 uur ingaat, op zaterdag om 00.00 uur ingaat en op zondag om 23.00 uur ingaat; wijst het verzoek voor het overige af.</p>

	<p>Bron: Rechtbank Noord-Nederland, Uitspraak van de voorzieningenrechter van 11 juli 2019, in de zaak: LEE 19/2320, Leeuwarden, 16 juli 2019.</p>
17-7-2019	<p>Uitspraak van de Rechtbank Noord-Nederland inzake de verleende vergunning voor de geluidsontheffing voor het festival Welcome to the Village 2018. De rechter acht het beroep van de eisers gegrond en vernietigt het besluit van 18 december 2018 van de gemeente om het bezwaarschrift van de eisers van 17 juli 2018 voor een deel niet ontvankelijk te verklaren.</p> <p>Bron: Rechtbank Noord-Nederland, Uitspraak van de meervoudige kamer van 17 juli 2019, in de zaak: LEE 19/453, Leeuwarden, 19 juli 2019.</p>
17-7-2019	<p>Uitspraak van de Rechtbank Noord-Nederland inzake het verzoek tot een voorlopige voorziening rond het 'Psy-Fi' festival 2018. Het betreft de zaak: LEE 19/394. De rechter acht het beroep van de eisers gegrond en vernietigt het besluit van 18 december 2018 van de gemeente om het bezwaarschrift van de eisers van 17 juli 2018 voor een deel niet ontvankelijk te verklaren.</p> <p>Bron: Rechtbank Noord-Nederland, Uitspraak van de meervoudige kamer van 17 juli 2019, in de zaak: LEE 19/394, Leeuwarden, 19 juli 2019.</p>
18-7-2019/ 21-7-2019	<p>Festival 'Welcome to the Village' 2019.</p>
24-7-2019	<p>Brief van de Stichting Groene Ster Duurzaam aan het College van B&W van Leeuwarden met het verzoek de geluidsontheffing voor het 'Psy-Fi' festival 2019 aan te passen aan de rechterlijke uitspraken van 12 en 17 juli 2019.</p> <p>Bronnen: Brief van de Stichting Groene Ster Duurzaam aan het College van B&W van Leeuwarden inzake 'Aanpassen geluidsontheffing 2019 aan rechterlijke uitspraken', Leeuwarden, 24 juli 2019.</p>
25-7-2019	<p>Brief van de gemeente Leeuwarden aan de Stichting Groene Ster Duurzaam als antwoord op de brief van 24 juli 2019. Daarin stelt de gemeente dat de door de stichting aangehaalde uitspraken van de rechtbank voor de gemeente geen aanleiding vormen om de geluidsontheffing aan te passen.</p> <p>Bronnen: Brief van de gemeente Leeuwarden aan de Stichting Groene Ster Duurzaam, 'Aanpassen geluidsontheffing Psy-Fi 2019', Leeuwarden, 25 juli 2019.</p>
2-8-2019	<p>Brief van het college van B&W van Leeuwarden aan de Stichting Psy-Fi over een nieuwe geluidsontheffing. De ontheffing van 21 juni 2019 wordt ingetrokken. De gemeente geeft aan op basis van de uitspraken van de rechtbank op 11 en 17 juli 2019 de overwegingen te hebben aangepast en aangevuld. De bepalingen aangaande het geluidsniveau en eindtijden zijn niet aangepast.</p>

	<p>Bronnen: Brief van de gemeente Leeuwarden aan de Stichting Psy-Fi, 'Nieuwe geluidsontheffing Psy-Fi 2019', Leeuwarden, 2 augustus 2019.</p>
22-8-2019	<p>Uitspraak van de Rechtbank Noord-Nederland over het verzoek tot een voorlopige voorziening inzake het verlenen van een geluidsontheffing onder voorwaarden rond het 'Psy-Fi' festival 2019. De voorzieningenrechter is van oordeel dat nog altijd geen goede motivering is gegeven voor de verlengde nachttijden en treft daarom de voorziening dat het geluidsniveau ook op vrijdag- en zaterdagnacht om 00:00 uur omlaag moet. Tevens is nog altijd niet voldoende zeker dat bij een geluidsniveau van 50 dB(C) gedurende de nacht in de woningen, geen slaapverstoring zal optreden. De voorziening wordt daarom getroffen dat het geluidsniveau voor de nachtperiode op meetpunt Front of house wordt vastgelegd op 73 dB(A) en 76 dB(C).</p> <p>Bron: Rechtbank Noord-Nederland, Uitspraak van voorzieningenrechter van 22 augustus 2019, in de zaak: LEE 19/2822, Leeuwarden, 26 augustus 2019.</p>
22-8-2019	<p>Uitspraak van de Rechtbank Noord-Nederland inzake het verzoek tot een voorlopige voorziening inzake de evenementenvergunning rond het festival 'Psy-Fi' 2019. De verzoeker maakt bezwaar tegen het verlenen van die vergunning. De rechter wijst het verzoek om een voorlopige voorziening te treffen af.</p> <p>Bron: Rechtbank Noord-Nederland, Uitspraak, in de zaak: LEE 19/2842, Leeuwarden, 19 juli 2019.</p>
28-8-2019/ 1-9-2019	<p>'Psy-Fi' festival 2019.</p>
30-9-2019	<p>Uitspraak van Adviescommissie bezwaarschriften van de gemeente Leeuwarden inzake de geluidsontheffing voor het 'Promised Land' festival 2019. Het bezwaarschrift richt zich tegen het besluit van burgemeester en wethouders van 17 april 2019 waarbij geluidsontheffing voor het 'Promised Land' festival 2019 wordt verleend. De commissie adviseert het bezwaarschrift ongegrond te verklaren en adviseert het bestreden besluit niet te herroepen.</p> <p>Bron: Advies van de Adviescommissie bezwaarschriften, Algemene Kamer, aan de burgemeester en wethouders van Leeuwarden (bezwaarschrift gericht tegen de aan BHE Music Group verleende geluidsontheffing voor 'Promised Land' 2019 in de Groene Ster in Leeuwarden op 14, 15, en 16 juni 2019; zijnde het bezwaarschrift nr.: BZW.1.19.0322.01), Leeuwarden, 30 september 2019.</p>
30-9-2019	<p>Op 30 september 2019 dient de Stichting Groene Ster Duurzaam een bezwaarschrift in tegen de afwijzing van het tijdens het festival Psy-Fi 2019 gedane handhavingsverzoek inzake overtredingen van de geluidsontheffing. Op 4 november wordt dat bezwaarschrift aangevuld met gronden.</p>
7-11-2019	<p>Uitspraak van Adviescommissie bezwaarschriften van de gemeente Leeuwarden inzake de evenementenvergunning voor 'Psy-Fi' 2019. Het bezwaarschrift richt zich tegen het besluit van de burgemeester van 21 juni 2019 waarbij aan de Stichting Psy-Fi een evene-</p>

	<p>mentenvergunning en een ontheffing Zondagswet voor 'Psy-Fi' 2019 wordt verleend. De commissie adviseert het bezwaarschrift ongegrond te verklaren en adviseert het bestreden besluit niet te herroepen.</p> <p>Bron: Advies van de Adviescommissie bezwaarschriften, Algemene Kamer, aan de burgemeester van Leeuwarden (bezwaarschrift gericht tegen de aan de Stichting Psy-Fi verleende evenementenvergunning voor 'Psy-Fi' 2019 in de Groene Ster in Leeuwarden van 28 augustus 2019 t/m 1 september 2019; zijnde het bezwaarschrift nr.: BZW.1.19.0459.01), Leeuwarden, 7 november 2019.</p>
16-12-2019	<p>De Adviescommissie bezwaarschriften van de gemeente Leeuwarden besluit op het moment dat duidelijk wordt dat met name de manier waarop metingen plaatsvinden van cruciaal belang is, inzake het bezwaarschrift van de Stichting Groene Ster Duurzaam van 30 september 2019 na te gaan of een onafhankelijke deskundige een extern onderzoek kan verrichten naar de wijze van geluidsmetingen.</p> <p>Bron: College van B&W van Leeuwarden, Brief aan de Stichting Groene Ster Duurzaam (betreffende verzoek inzake uitstel behandeling bezwaarschrift), Leeuwarden, 31 januari 2020.</p>
31-1-2020	<p>Het college van B&W van Leeuwarden verzoekt de Stichting Groene Ster Duurzaam om uitstel van de verdere behandeling van het bezwaarschrift van 30 september totdat de onafhankelijke externe deskundige het onderzoek heeft afgerond.</p> <p>Bron: College van B&W van Leeuwarden, Brief aan de Stichting Groene Ster Duurzaam (betreffende verzoek inzake uitstel behandeling bezwaarschrift), Leeuwarden, 31 januari 2020.</p>
6-2-2020	<p>De stichting stelt in haar brief van 6 februari waardering te hebben voor het inschakelen van een externe deskundige, maar stemt niet in met het verzochte uitstel en oordeelt dat het college weigert om tijdig te besluiten op de door de stichting ingediende bezwaar, en stelt het college in gebreke.</p> <p>Bron: Stichting Groene Ster Duurzaam, Brief aan het College van burgemeester en wethouders van de gemeente Leeuwarden (betreffende 1. afwijzing van uw verzoek met verzenddatum 31 januari 2020, en 2. Ingebrekestelling), Leeuwarden, 6 februari 2020.</p>
12-2-2020	<p>Het college van B&W van Leeuwarden reageert met de stelling: "U kunt ons niet in gebreke stellen als wij de beslissingstermijn niet hebben overschreden. Nu die termijn tot 18 februari 2020 loopt is uw ingebrekestelling van 6 februari 2020 te vroeg ingediend. We nemen uw ingebrekestelling van 6 februari verder voor kennisgeving aan."</p> <p>Bron: College van B&W van Leeuwarden, Brief aan de Stichting Groene Ster Duurzaam (betreffende reactie op ingebrekestelling), Leeuwarden, 12 februari 2020.</p>
18-2-2020	<p>De Adviescommissie bezwaarschriften van Leeuwarden stuurt zijn advies inzake het bezwaarschrift van 30 september 2019 toe aan de Stichting Groene Ster Duurzaam. Het</p>

	<p>advies van de commissie is helder: het bezwaar wordt gegrond verklaard; het primaire besluit van 31 augustus 2019 te herroepen; en voor het komende festivalseizoen te handhaven conform de door de voorzieningenrechter opgelegde geluidsnormen, zodat geen slaapverstoring voor omwonenden meer optreedt.</p> <p>Bron: Adviescommissie bezwaarschriften van de gemeente Leeuwarden, Brief aan de Stichting Groene Ster Duurzaam (betreffende toezending advies), Leeuwarden, 18 februari 2020. Advies van de Adviescommissie bezwaarschriften, Algemene Kamer, aan de burgemeester van Leeuwarden (bezwaarschrift gericht tegen de afwijzing van het handhavingsverzoek geluid tijdens het evenement Psy-Fi 2019 in Groene Ster Leeuwarden; zijnde het bezwaarschrift nr.: BZW.1.19.0572.01), Leeuwarden, 17 februari 2019.</p>
--	--

Bijlage 2 Het feitenrelaas

In dit feitenrelaas worden de belangrijkste ontwikkelingen rond het verlenen van vergunningen geschetst. Het is een uitvoerig verhaal van het verlenen van vergunningen, bezwaren tegen verleende vergunningen, verzoeken tot het treffen van voorlopige voorzieningen, adviezen van de Adviescommissie bezwaarschriften van de gemeente Leeuwarden, gevolgd door een besluit ter zake van het college van B&W van Leeuwarden, procedures aangespannen naar aanleiding van een dergelijk besluit en in een enkel geval het instellen van een Hoger Beroep bij de Raad van State. Daarnaast passeren ook onderzoeken en rapportages de revue voor zover zij van belang zijn bij de disputen rond bezwaarschriften en rechtszaken. De lijst met onderwerpen wordt verder nog gekleurd door beleidsdocumenten, raadsbesluiten en verslagen van raadsvergaderingen, brieven van een aan colleges van B&W en andere partijen. En wellicht hier en daar nog een ander feit, uitspraak, citaat, document of verslag.

Er is gekozen voor een chronologische aanpak (gebaseerd op de ‘Tijdelijk vergunningen’ die ook onderdeel uitmaakt van dit rapport en is opgenomen in [bijlage 1](#)) Die chronologische aanpak wordt in zoverre doorkruist dat bij juridische procedures waarbij beroep is aangetekend bij de Rechtbank Noord-Nederland de behandeling van de betreffende casus is opgenomen op het tijdstip dat het beroep dient. Het daaraan voorafgaande traject, het besluit tot het verlenen van de vergunning, eventuele bezwaarschriften ingediend bij de Adviescommissie bezwaarschriften van de gemeente Leeuwarden, alsmede het daaropvolgende besluit van het college van B&W van Leeuwarden wordt in die samenhang geschetst (in de ‘Tijdelijk vergunningen’ wordt uiteraard de chronologie gehandhaafd). In dit feitenrelaas ligt de nadruk op de ‘Psy-Fi’ festivals, en in iets mindere mate de ‘Welcome to the Village’ festivals. Het is rond deze festivals dat de disputen over de vergunningen zich afspelen.

3.1 De periode zomer 2014 tot juni 2017: De fase van ‘learning by doing’

3.1.1 Het eerste festivalseizoen in de Groene Ster | 2014

Het verhaal start bij de ambitie van de gemeente Leeuwarden om in het recreatiegebied De Groene Ster meerdaagse festivals te organiseren. Dat is in principe niet mogelijk op basis van het bestaande bestemmingsplan. Om die festivals toch mogelijk te maken dient de gemeente Leeuwarden op 22 april 2014 een aanvraag in bij het College van B&W van de Leeuwarden voor een omgevingsvergunning betreffende de Groene Ster voor het organiseren van festivals. Ter voorbereiding op het verlenen van zo’n vergunning vraagt de gemeente het onderzoeksbureau Itenburg&Wymenga ecologisch onderzoek bv een onderzoek te doen naar de mogelijkheden in de Groene Ster jaarlijks drie festivals te organiseren. Meer concreet om het houden van drie evenementen te toetsen aan de daarvoor geldende richtlijnen (Natuurbeschermingswet, Ecologische Hoofdstructuur, Flora- en faunawet). Het bureau brengt op 2 juni 2014 het rapport Ecologisch beoordeling van drie (muziek)evenementen in de

Groene Ster te Leeuwarden uit. In dat rapport worden voor de drie evenementen afzonderlijk conclusies getrokken op de punten ‘gebiedsbescherming’ en ‘soortbescherming’. In termen van gebiedsbescherming wordt voor alle drie de evenementen (‘Promised Land’, ‘Welcome to the Village’ en ‘Psy-Fi’) vastgesteld dat er met het oog op Natura 2000, de Ecologische Hoofdstructuur, alsmede ‘overige gebiedsbescherming’ geen beletselen bestaan voor het organiseren van de festivals. Vanuit het perspectief van ‘soortbescherming’ wordt geconcludeerd dat er ‘mits voldaan wordt aan een serie voorwaarden’ geen conflict ontstaat met de Flora- en faunawet. Die voorwaarden hebben betrekking op: het uitrasteren van natuurlijk gevormde vegetatie op zuidelijk (schier)eiland, broedvogelinventarisatie voor en na het festival, het zoveel mogelijk afschermen van locaties met de meeste kans op broedvogels (bosschages en rietoevers) met hekken en zeil; zo min mogelijk lichtverstoring met betrekking tot aanwezige broedvogels.

Verder dient voorafgaand aan het festival het lichtplan te worden beoordeeld door een deskundige op het gebied van vleermuizen. Dit om negatieve effecten op mogelijk aanwezige verblijfplaatsen van vleermuizen te beperken of tegen te gaan. Indien mogelijk sprake is van verstoring, wordt het lichtplan aangepast en/of worden schermen geplaatst om lichtuitstraling te voorkomen.

Op 3 juni 2014 besluit het College van B&W van Leeuwarden de gemeente een omgevingsvergunning te verlenen. Deze vergunning wordt op 25 juli 2014 aangepast in de zin dat het gebied, waarop de omgevingsvergunning van 3 juni 2014 betrekking heeft, wordt verkleind, zodat het (schier)eiland waarop het naaktstrand gelegen is, er in zijn geheel buiten wordt gelaten. Op 4 augustus 2015 wordt deze vergunning nogmaals gewijzigd in de zin dat één van de drie festivals een langere duur mag hebben dan 15 dagen, tot een maximaal aantal van 28 dagen, ten behoeve van het opbouwen en afbreken van voorzieningen ten behoeve van het festival; de gronden waarop deze omgevingsvergunning betrekking heeft, is uit te breiden met de in het plangebied gelegen percelen (kadastraal bekend, gemeente Leeuwarden, sectie L, nummers 1604, 1605, 1607, 1608, 1609, 1610 (allen deels)) zoals aangegeven op de bij dit besluit behorende, gewaarmerkte situatietekening. Tegen deze besluiten zijn nadien geen rechtsmiddelen (geen bezwaar of geen voorlopige voorziening) ingediend.

Op 27 juni 2014 geeft het college van B&W van Leeuwarden een evenementen vergunning en een geluidsontheffing af voor het ‘Psy-Fi’ festival dat onder de titel ‘Inside the Vortex’ van 28 augustus tot en met 1 september 2014 plaatsvindt in de Groene Ster.

“De gemeente Leeuwarden heeft donderdagnacht geluidmetingen gedaan bij het muziekfestival Psy-Fi in Leeuwarden. Ook is bekeken of de organisatie zich wel aan de strenge regels houdt. Het festival is donderdagavond om tien uur geopend in het Groene Stergebied. Er zijn voor, tot nu toe bij ons bekend, geen overtredingen geconstateerd. De komende vijf dagen treden bands op diverse podia op. Ook zijn er films te zien, worden lezingen gehouden en kunnen bezoekers workshops volgen. Omwonenden hadden bij de rechter om een verbod van het festival gevraagd vanwege geluidsoverlast.” (Omrop Fryslân 28 augustus 2014)

“Over het dansfeest Psy-Fi in het Groene Stergebied in Leeuwarden, zijn zo'n 150 meldingen binnengekomen. De meeste klachten gingen over het geluid, maar er waren ook mensen die het feest misbruik van het natuurgebied vonden. Het festival duurde vijf dagen en was 24 uur per dag te horen. De klachten over het geluid kwamen vooral uit de omliggende dorpen Tietjerk en Hardegarijp, maar ook uit de Leeuwarder wijken Camminghaburen en Zuiderburen.” (Omrop Fryslân 2 september 2014)

Op 22 september 2014 ontvangt de het college van B&W van Leeuwarden een brief van het College van B&W van de gemeente Tytsjerksteradiel over overlast van ‘Psy-Fi’ festival 2014. De brief maakt melding van het feit dat het festival ‘zowel in Leeuwarden als in de gemeente Tytsjerksteradiel voor veel klachten heeft gezorgd’. Over die klachten wordt in de vergadering van de gemeenteraad van Tytsjerksteradiel van 11 september 2014 gesproken en wordt het besluit genomen tot het sturen van de betreffende brief. Het college meldt: “Bij navraag blijkt dat de inwoners niet zo zeer tegen een fes-

tival zijn maar dat door de duur (5 dagen) en het continue doorgaan (24 uur) de tolerantiegrenzen zijn bereikt. Een dergelijk festival is wat ons betreft dan ook niet voor herhaling vatbaar.” De brief sluit af met de vaststelling dat het college van Tytsjerksteradiel ervan uit gaat dat er in de toekomst in goede verstandhouding afstemming plaats zal vinden aangaande dergelijke festivals en dat het college-initiatieven voor culturele activiteiten zoals festivals in het gezamenlijk grensgebied toejuicht.

Dezelfde avond vindt in Leeuwarden een Politiek Podium plaats waar het thema ‘klachten tijdens het ‘Psy-Fi’ festival 2014 ook op de agenda prijkt. En op 1 december 2014 volgt een tweede Politiek Podium dat, naar aanleiding van een evaluatie, aan dit thema wordt gewijd. Insprekers brengen tijdens deze bijeenkomsten duidelijke opinies naar voren. Om te beginnen wordt natuurlijk grote nadruk gelegd op het thema geluid, in al zijn varianten van geluidsterkte, de tijden waarop geluid te horen is, de combinatie van duur (dagen) en sterkte, de nacht- en late-urenvergunning en de te hoge decibellen op die tijdstippen (35 dBA,) gekoppeld aan de slaaprust van de (schoolgaande) kinderen, de slaaproblemen van ouderen (die extra medicatie vragen). Een expert van de Nederlandse Stichting Geluidshinder formuleert een waarschuwing voor de gezondheidsgevolgen van de in zijn ogen veel te hoge geluidsnormen. Daarnaast komen de gebrekkige informatievoorziening naar burgers, de vraag om duidelijke grenzen en spelregels, en last but not least de vraag naar inspraak en medezeggenschap van de zijde van gemeenschappen en groepen burgers aan de orde.

Het College van B&W van de Leeuwarden beantwoordt de brief uit Tytsjerksteradiel op 30 oktober 2014. Het college betreurt de ondervonden overlast. “De Gemeente Leeuwarden is bekend met de hoeveelheid klachten die tijdens en na het evenement zijn ingediend. De (geografische) herkomst van de klachten is inzichtelijk gemaakt. Op basis daarvan kan het door u geschetste beeld – dat verhoudingsgewijs veel klachten uit uw gemeente komen– worden bevestigd... De inzet van de Gemeente Leeuwarden is erop gericht geweest eventuele (geluids-)overlast of de beleving daarvan zoveel mogelijk te beperken. Dit heeft geresulteerd in het treffen van technische en handhavende maatregelen door zowel de Gemeente Leeuwarden als de festivalorganisatie.” Het college geeft aan dat de gedane meldingen zijn geregistreerd en worden meegenomen in de evaluatie van het festival. De uitkomsten van die evaluatie zal een rol spelen bij toekomstige overwegingen om dergelijke festivals al dan niet onder verscherpte voorwaarden toe te staan. Verder onderschrijft het college het belang van een zorgvuldige en proactieve afstemming en communicatie bij dergelijke festivals naar verschillende groepen: omwonenden, wijk- en dorpsverenigingen en de ambtelijke en politieke collega’s van omliggende gemeenten. Bij deze gelegenheid is de afstemming en communicatie beperkt gebleven tot het gebied binnen de gemeente Leeuwarden. Ook dat vormt een punt voor verbetering. Meer in het algemeen stelt het college dat de ervaringen met het ‘Psy-Fi’ festival inzichten hebben opgeleverd die benut worden voor het verbeteren van de werkwijze en het maken van overwegingen omtrent festivals in het Groene Ster-gebied.

Op 23 oktober 2014 publiceert de gemeente Leeuwarden het rapport ‘Evaluatie Psy Fi’. Het rapport start met de constatering dat de samenwerking met de organisatoren van ‘Psy-Fi’ 2014 over het algemeen als positief is ervaren. Het rapport bevat verder een serie verbeterpunten. Om te beginnen betreft dat de communicatie over de afsluiting van de Groene Ster, met name tijdens de opbouw. Daartoe wordt in de toekomst van alle organisatoren van festivals in de Groene Ster een communicatieplan verlangd waarin wordt aangegeven op welke momenten en op welke wijze omwonenden en recreanten van het Groene Ster terrein worden ingelicht. Inzake klachten meldt het rapport dat over evenementen in de Groene Ster meer klachten worden ontvangen dan evenementen op andere locaties in de stad. Ook de evenementen in de Groene Ster onderling laten nog wel een verschil zien in het aantal klachten. Dat heeft met verschillende factoren te maken: de duur van het evenement, de aard van de muziek, de weersomstandigheden (voornamelijk de windrichting), de wijze, de intensiteit en de schaal van communicatie voor aanvang van het evenement en de geluidsbeleving van de omwonenden. De overlast van het evenement zit met name in de late avond en nachtelijke uren.

In het rapport is een heel uitgebreide analyse van de klachten te vinden. Dat betreft zowel de herkomst van de klachten, als ook de aard van de klachten. Veel klachten betreffen de nacht van donderdag op vrijdag, de eerste nacht van het festival. Deze klachten zijn voornamelijk afkomstig uit de richting van Tytsjerk, Ryptsjerk en Hurdegaryp (Gemeente Tytsjerksteradiel). In de laatste nacht van het festival, zondag op maandag, zijn veel klachten afkomstig uit Leeuwarden (Camminghaburen, Zuiderburen), Warten en Wergea. Dat als gevolg van het feit dat de windrichting op zondag is veranderd. De klachten hebben vooral betrekking op de nachtperiode (niet kunnen slapen, kinderen die wakker worden, lage tonen/bassen). Daarnaast wordt door klagers aangegeven dat zij geen gebruik kunnen maken van de Groene Ster. Voor het 'Psy-Fi' festival 2014 bestaat vooral veel onbegrip voor het verlenen van een vergunning voor het 24 uur per dag ten gehore brengen van geluid.

Op het meten van geluid wordt nog apart ingegaan in het rapport. De gemeente acht het laten verrichten van metingen door de organisator een eerste stap die past bij 'modernere' manier van toezicht houden bij evenementen en daarbij het meer neerleggen van de verantwoordelijkheid bij de organisator. Deze werkwijze sluit aan bij de 'nieuwe overheid'. Deze werkwijze, zo stelt de gemeente, is echter (nog) niet betrouwbaar genoeg. Om dit daadwerkelijk werkbaar en betrouwbaar te maken is het van belang een uniforme werkwijze te ontwikkelen aan de hand waarvan (ook) evenementenorganisaties zelf geluidsmetingen kunnen verrichten. In de vergunning dient in de toekomst derhalve vastgelegd te worden op welke wijze en met welk type meter metingen moeten worden uitgevoerd. Overlast van muziekgeluid wil, zo betoogt de gemeente, niet zeggen dat er per definitie niet aan de geluidsnormen wordt voldaan. Er bestaat altijd een spanningsveld tussen de (geluids)beleving van omwonenden van een evenement en het muziekgeluid. Tijdens het evenement wordt op vijf podia geluid geproduceerd. De gemeente heeft op donderdag overdag en vrijdagochtend (tot ongeveer 4.00 uur) metingen verricht. Tevens zijn metingen verricht op zondagochtend en maandagochtend in de nachtperiode. De organisatie had, op basis van de vergunning, de verplichting om zelf het geluid te monitoren en de gegevens toe te sturen. Over de meetgegevens is regelmatig contact geweest met de organisatie. Gedurende het gehele festival waren milieu-inspecteurs middels een piketregeling 24 uur per dag oproepbaar. Op het moment dat er veel meldingen binnenkwamen, kon de politie contact opnemen met de inspecteurs en konden deze ter plaatse geluidsmetingen uitvoeren. De organisatie is twee keer aangesproken op een overschrijding van de geluidsnormen. De organisatie heeft in beide gevallen snel geanticipeerd op de waarschuwingen en binnen vijftien minuten het geluid gereduceerd tot binnen de vergunde norm.

De gemeente kondigt aan dat de ervaringen van dit festival worden meegenomen bij het vaststellen van vergunningen voor volgende edities, in het bijzonder waar het de geluidsontheffing betreft.

Van november 2014 tot en met maart 2015 is er intensief overleg tussen de gemeente Leeuwarden en de organisatoren van het 'Psy-Fi' festival over de edities van 2015 en 2016. Dat betreft onder meer: evaluatie van het 'Psy-Fi' festival 2014, het thema 'geluid', voorbereiding van een evenementenvergunning voor het festival van 2015 en 2016, Culturele hoofdstad, de onmogelijkheid om 24 uur per dag geluid te produceren, het veiligheidsplan, en een mogelijke ontheffing voor het verstrekken van zwak alcoholhoudende drank.

3.1.2 Oprichting GSD en de eerste bezwaarschriften en juridische procedures gericht op Psy-Fi | 2015

Op 19 januari 2015 neemt de gemeenteraad van Leeuwarden met algemene stemmen een motie aan waarin het college verzocht wordt de Beleidsregel geluid aan te passen. De raad acht een goede balans tussen de mogelijke ontwikkelingen in het recreatiegebied De Groene Ster en de last en draaglast van de omgeving van groot belang. Zeker met het oog op de aanloop naar de organisatie van Culturele Hoofdstad 2018. Als belangrijke ijkpunten wordt meegegeven: een rusttijd van 8 uur altijd aan-

houden, ontheffing van geluidproductie tot 3.00 uur blijft beperkt tot vrijdag en zaterdag, alleen voor meerdaagse festivals mag gemotiveerd worden afgeweken van de regel voor de donderdagavond (maximaal 3 donderdagen per kalenderjaar), zo vroeg mogelijke en volledige communicatie met omwonenden (ook de omwonenden in Tytsjerksteradiel).

Op 1 april 2015 organiseert de gemeente Leeuwarden een publieksavond georganiseerd voor omwonenden en andere belanghebbende inzake festivals in de Groene Ster. Wethouder Feitsma geeft, aan de hand van een presentatie, een toelichting op de festivals in de Groene Ster. Het is niet meer toegestaan om 24 uur geluid te verspreiden. De kaders hiervoor zijn aangescherpt. De communicatie rondom de festivals is een verantwoordelijkheid van de gemeente en de organisatie van de festivals. Grote evenementen worden vermeld op de website van de gemeente. Andere evenementen worden bekend gemaakt via de evenementenkalender die huis aan huis in Friesland wordt verspreid. Hij kondigt verder aan dat er drie festivals zijn gepland tussen 23 mei en 31 augustus.

Voor alle evenementen geldt dat er minimaal een rusttijd moet zijn van acht uren. Voor de meerdaagse festivals in recreatiegebied De Groene Ster verleent het college van B&W op grond van de Beleidsregel geluid bij evenementen op de donderdag (maximaal drie keer per jaar), vrijdag en zaterdag ontheffing voor geluid tot uiterlijk 03:00 uur. De toegestane geluidsniveaus worden vastgesteld voor enkele referentiepunten in het gebied en liggen in de nachtperiode tot 03:00 uur 20 dB(A) lager, op ongeveer 60/55 dB(A).

Voor alle drie de evenementen moeten de vergunningen nog worden verleend. De gemeente heeft een nieuw evenementenbeleid opgesteld. De verwachting is dat de nota na de zomer van 2015 gereed zal zijn voor besluitvorming. Het nieuwe evenementenbeleid gaat in per 1 januari 2016.

Vanuit de aanwezigen komen vooral vragen over het geluid. Dat betreft onder meer de tijdstippen waarop geluid geproduceerd mag worden, de manier van meten en de specifieke meetpunten. Daarnaast wordt aandacht gevraagd voor de aanwezig dieren in de Groene Ster.

Naast de festivals op zich zijn er ook opmerkingen over het gegeven dat de vele opbouwdagen van de festivals het recreëren in de Groene Ster onmogelijk maken. Verder wordt aandacht gevraagd voor het overmatig drank- en drugsmisbruik. En meer in het algemeen wordt ook verbazing uitgesproken over de lakse houding van de gemeente en leeft het gevoel dat de klachten van omwonenden niet serieus worden genomen.

Van de zijde van de organisatoren van de festivals wordt aangegeven dat de festivals, ondanks de overlast, ook veel plezier en kansen bieden. De afweging om het muziekniveau te verlagen heeft onder andere te maken met het belevingsplezier. De organisatie probeert de wijkbewoners goed te informeren en gaat daartoe in overleg met de wijkpanels en de dorpen. In dat kader wordt ook goed nagegaan op welke wijze de geluidsboxen geplaatst dienen te worden.

De bijeenkomst is ook van belang omdat deze de aanleiding vormt voor het oprichten van de Stichting Groene Ster Duurzaam. Zoals een van de initiatiefnemers van oprichting het verwoordt: "Het bleek geen inspraak, maar een voorlichtingsbijeenkomst te zijn, waarbij het beleid dat de gemeente had geformuleerd aan ons als omwonenden werd, ja noem het, uitgelegd. Voorgehouden. Medegedeeld. Wij hebben het als een mededeling ervaren. Die mededeling was dat er in de Groene Ster met enige regelmaat evenementen in de vorm van drie festivals zouden worden gehouden. En daar was iedereen niet vreselijk blij mee, want in 2014, in de zomer, was voor de eerste keer Psy-Fi geweest. En daar waren een heleboel mensen erg van geschrokken. Het was een soort van muur in de communicatiesfeer ook. Daar zaten die twee wethouders en die tien ambtenaren. En die legden iedere keer uit dat dat nu eenmaal het gemeentelijke beleid was. Dat daar niets aan te doen was. Dat het democratisch was vastgesteld. En klaar! Aan het eind van de bijeenkomst hebben wij met een aantal omwonende bij mekaar gestaan en gezegd: 'Ja, wij moeten daar wat aan gaan doen.' Toen was de keuze actiegroep of stichting. En toen is de keuze op stichting gevallen. En naar aanleiding daarvan hebben wij de Stichting Groene Ster Duurzaam opgericht."

Op 7 april 2015 stelt het College van B&W de 'Beleidsregel geluid bij evenementen in de open lucht in de gemeente Leeuwarden (Maart 2015)' vast. Het college geeft aan dat deze beleidsregel de resultante is van het stelselmatig evalueren van eerdere gehanteerde regels. Daarnaast wil het college binnen deze regel ook het aspect 'beleving', de wijze waarop de omgeving (bewoners van nabijgelegen woningen en woonwijken) een evenement ervaart, in ogenschouw nemen. De laatste jaren is het type muziek dat ten gehore wordt gebracht bij veel evenementen veranderd. Er wordt steeds meer muziek ten gehore gebracht waarin lage tonen (bassen) overheersen.

Vele aspecten spelen een rol bij hinderbeleving. Geluidhinder is heel persoonlijk. Het stellen van een maximale dB(A) en dB(C) norm is niet afdoende om alle hinder te beperken. Voldoende nachtrust is een erg belangrijk aspect. Daarom adviseert het college het volgende: voldoende geluidruimte bieden voor grote muziekevenementen door het hanteren van een geluidsnorm van 85 dB(A); verder bescherming te bieden aan omwonenden door de eindtijden voor evenementen die door de week (maandag tot en met donderdag) plaatsvinden te stellen op 23.00 uur en in het weekend, vrijdag en zaterdag en op dagen gevolgd door een nationale feestdag, te stellen op 00:00 uur; en naast het hanteren van dB(A) normen, een dB(C) norm in te voeren voor lage tonen.

Verder zijn meerdaagse festivals mogelijk in de Groene Ster met een eindtijd van 03.00 uur. Na 03.00 uur mag op de referentiepunten geen muziekgeluid meer hoorbaar zijn van het evenement op de Groene Ster. Tussen de eindtijd op de ene dag en de begintijd op de volgende dag zit tenminste 8 uren.

Vanaf begin mei tot aan het begin van het 'Psy-Fi' festival 2015, eind augustus, vindt opnieuw frequent en diepgaand overleg plaats tussen de organisatoren van het festival en de gemeente Leeuwarden. In samenhang met de voorbereidingen publiceert het onderzoeksbureau Altenburg & Wymenga op 4 augustus 2015 een rapport. Het bureau heeft onderzoek gedaan ter beantwoording van de vraag of de 28 dagen voor de op- en afbouwwerkzaamheden voor het 'Psy-Fi' festival consequenties hebben in relatie tot de Wet natuurbescherming en de Flora- en Faunawet.

Het overleg tussen de gemeente Leeuwarden en de organisatoren van 'Psy-Fi' leiden in 2015 tot het verlenen van een aantal vergunningen en ontheffingen: een evenementenvergunning (16 juli 2015), ontheffing van de APV (Algemene Plaatselijke Verordening Leeuwarden) voor de medewerkerscamping (21 juli 2015), ontheffing voor activiteiten ter voorbereiding van de opbouw en afbouw voor het festival (21 juli 2015) en een aangepaste omgevingsvergunning (25 juli).

Tegen deze besluiten zijn bezwaarschriften ingediend. Op 27 juli 2015 tegen de ontheffing van de APV voor de medewerkerscamping en tegen de ontheffing voor activiteiten ter voorbereiding van de opbouw en afbouw voor het festival. Op 30 juli 2015 tegen de evenementenvergunning. Daarnaast hebben indieners van de bezwaarschriften, waaronder de Stichting Groene Ster Duurzaam, op 30 juli 2015 bij de voorzieningenrechter verzocht om ten aanzien van genoemde drie besluiten een voorlopige voorziening te treffen en tevens verzocht en preventieve last onder dwangsom op te leggen, waarbij de Stichting Psy-Fi wordt verboden om het evenement langer te laten duren dan 15 dagen en buiten de begrenzing van de verleende omgevingsvergunning te laten plaatsvinden, op straffe van een dwangsom.

Verder hebben de indieners van de bezwaarschriften op 4 augustus 2015 beroep ingesteld tegen het uitblijven van een beslissing op het handhavingsverzoek van 27 juli 2015, een voorlopige voorziening verzocht met betrekking tot het niet tijdig nemen van een besluit door het college van B&W van Leeuwarden op het aan de gemeente gerichte handhavingsverzoek van 27 juli 2015. Dat brengt het college van B&W van Leeuwarden ertoe op 4 augustus het verzoek van 27 juli 2015 tot het opleggen van een preventieve last onder dwangsom af te wijzen. Daarbij geeft het college aan dat er in dit geval zich uitzonderingen voordoen op de beginselplicht tot handhaven.

Op 4 augustus 2015 heeft het college van B&W van Leeuwarden de bij besluit van 3 juni 2014 aan de gemeente Leeuwarden verleende omgevingsvergunning en bij besluit van 25 juli 2014 gewijzigde omgevingsvergunning aangepast in die zin dat één van de drie festivals een langere duur mag hebben dan 15 dagen, tot een maximum van 28 dagen, ten behoeve van het opbouwen en afbreken van voorzieningen ten behoeve van het festival en dat de gronden waarop de omgevingsvergunning betrekking heeft, worden uitgebreid. Tegen dit besluit hebben de indieners van de bezwaarschriften op 5 augustus 2015 de voorzieningenrechter verzocht om een voorlopige voorziening te treffen.

Op 11 augustus 2015 doet de voorzieningenrechter uitspraak inzake de verzoeken tot een voorlopige voorziening. Inzake de omgevingsvergunningen ziet de rechtbank geen aanleiding een voorlopige voorziening te treffen en wijst het verzoek derhalve af. De voorzieningenrechter is van oordeel dat niet aannemelijk is gemaakt dat sprake is van significante overlast dan wel significante effecten voor het Natura 2000-gebied. Bij de belangenafweging kan, naar het voorlopig oordeel van de voorzieningenrechter, het belang van het doorgaan van het festival, het belang van de openbare orde en het op de kaart zetten van Leeuwarden als culturele hoofdstad van Europa in 2018 bepalend zijn.

Ten aanzien van het uitblijven van een beslissing op het handhavingsverzoek van 27 juli 2015 stelt de voorzieningenrechter vast dat het college van B&W van Leeuwarden met het besluit van 4 augustus 2015 ter zake afwijzend heeft beslist op het handhavingsverzoek. Aangezien de gemeente bij besluit van 4 augustus 2015 de omgevingsvergunning nogmaals heeft aangepast is Doordat de gemeente de vergunning heeft aangepast, is er geen sprake meer van overtreding en kon er derhalve ook niet op overtreding worden gehandhaafd

De geluidsontheffing die is opgenomen in de evenementenvergunning is een volgend aspect van de oordeelsvorming. De verzoekers tot een voorlopige voorziening betogen dat de gemeente Leeuwarden bij het verlenen van de geluidsontheffing onvoldoende rekening heeft gehouden met de leefomgeving. Hiertoe hebben verzoekers - onder meer - aangedragen dat door de gegeven geluidsontheffing de nachtrust te veel wordt verstoord. Daarnaast hebben verzoekers aangegeven dat de gemeente ten onrechte geen dB(C)-norm heeft gesteld bij de referentiepunten en dat een dB(C)-norm uitsluitend ter hoogte van de regietoren onvoldoende garanties levert tegen een onaanvaardbare geluidsoverlast. Naar het voorlopig oordeel van de voorzieningenrechter heeft de gemeente Leeuwarden onvoldoende gemotiveerd dat (ten aanzien van de referentiepunten 1, 2, 3) de ontheffing van de geluidswaarden gedurende vijf opeenvolgende dagen - behoudens een periode van 8 uur per etmaal dat geen geluid geproduceerd mag worden - tot een maximum niveau dat tot 5 dB(A) boven het in de nota 'Evenementen met een luidruchtig karakter' van de Inspectie milieuhygiëne Limburg genoemde maximum in de nachtperiode ligt, niet leidt tot onaanvaardbare overlast voor de omgeving. Gelet hierop oordeelt de voorzieningenrechter het aangewezen om ten aanzien van het geluid een voorlopige voorziening te treffen, waarbij enerzijds het belang van het festival wordt betrokken (dat grotendeels doorgang kan vinden) en anderzijds het belang van de omwonenden (die in de nachtperiode minder lang aan geluid zijn bloot gesteld). Bij deze voorziening heeft de voorzieningenrechter aansluiting gezocht bij de in de nota 'Evenementen met een luidruchtig karakter' genoemde maximale geluidswaarden. In deze Nota is een maximale gevelbelasting voor de dag en de avond opgenomen van 70 à 75 dB(A) en voor de nacht een maximale gevelbelasting van 45 à 50 dB(A). Voor wat betreft de geluidswaarden in de nacht acht de voorzieningenrechter het aangewezen dat de tijd waarop op vrijdag 28 augustus 2015, zaterdag 29 augustus 2015 en zondag 30 augustus 2015 geluid mag worden geproduceerd wordt teruggebracht van 03:00 naar 01:00 uur, waarbij het geluidsniveau in de nachtperiode wordt vastgesteld op maximaal 50 dB(A) op deze dagen, alsmede op donderdag 27 augustus 2015 van 23:00 uur tot 00:00 uur.

Inzake de vraag op welke wijze de geluidsterkte gemeten dient te worden oordeelt de voorzieningenrechter dat de gemeente Leeuwarden ter zitting voldoende gemotiveerd heeft dat meting van de dB(C) normen bij de geluidsbron de meest zuivere meting oplevert. De voorzieningenrechter ziet

geen aanleiding om ter zake een voorlopige voorziening te treffen. Wel dient de gemeente dit standpunt in het besluit op bezwaar nader uiteen te zetten.

Op de punten bescherming van het milieu, Zondagswet, camping bezoekers en camping medewerkers, en het gebruik van de openbare ruimte acht de voorzieningenrechter het niet nodig een voorlopige voorziening te treffen.

Het 'Psy-Fi' festival 2015, onder de titel 'Into the Void' vindt plaats van 27 tot en met 31 augustus 2015. Het festival trekt circa 15.000 bezoekers vanuit ongeveer 80 landen. Rond het festival wordt de nodige kritiek hoorbaar. De Leeuwarder Courant kopt op 6 oktober 'Kritiek op geluid, verkeer en poep Psy-Fi'. Het artikel maakt melding van het feit dat er 162 klachten met 258 grieven bij de Stichting Groene Ster Duurzaam zijn binnen gekomen. Daarvan gingen er 109 (42 procent) over geluidsoverlast. 25 keer werd er geklaagd over het gebrek aan toezicht door de gemeente, en 25 kritiekpunten gingen over verkeersoverlast.

Daarnaast kwamen er 22 klachten binnen over mensen die hun behoefte deden in de open lucht. Deze klachten en grieven zijn voor de fracties van het CDA, de VVD en de Christen Unie in de gemeenteraad van Leeuwarden op 7 september 2015 aanleiding tot het stellen van nadere vragen aan het college van B&W. "Vorige week was het Psy-Fi festival voor de tweede keer in onze gemeente. Het afgelopen jaar hebben wij als raad, mede naar aanleiding van de eerste editie van dit festival de regels aangescherpt. Wij begrijpen dat overlast helaas een onlosmakend onderdeel is van festivals, maar ook dit jaar stroomden bij ons de klachten en signalen over het Psy-Fi festival binnen."

Het college antwoordt op 27 oktober 2015 op de gestelde vragen. Met betrekking tot de handhaving rond het festival geeft het college aan dat op verschillende facetten is gehandhaafd. "Bij Psi-fy is met name toezicht geweest op geluid, de logistieke issues (verkeersstromen, hygiëne etc.) en veiligheid." Op de vraag wat het oordeel van het college over de waarde van het 'Psy-Fi' festival is voor de gemeente en de buurgemeenten, alsmede de vraag in hoeverre de voor- en nadelen tegen elkaar opwegen, wijst het college om te beginnen op het nut van een brede scope van evenementen. "Voor elk wat wils. Van klassiek tot rock. Door dit brede aanbod, is er in onze gemeente veel culturele ruimte en laten we zien dat 'Leeuwarden van iedereen is'. Dat bepaalde stijlen van een festival niet gewaardeerd worden, wil niet zeggen dat we daarvoor dus geen ruimte moet geven. Met alle festivals is Leeuwarden een levendige gastvrije stad." Daarnaast verwijst het college naar de economische belangen van evenementen. "Het Psy-Fi festival zelf heeft een internationale doelgroep: er komen bezoekers van alle continenten. Die blijven langer in de regio hangen als toerist en geven geld uit. En bezoekers van alle festivals moeten eten, slapen en gevoed worden. Winkeliers, hotels, het bedrijfsleven en de horeca zien hun omzet stijgen. Dat is ook van belang voor de werkgelegenheid in onze gemeente en de regio." Bij elk evenement is altijd sprake van een bepaalde mate van overlast, aldus het college. "Door middel van het afgeven van de evenementenvergunning en ontheffing met betrekking tot geluid staan wij bij dergelijke festivals een bepaalde mate van hinder en overlast naar de omgeving toe. Wij realiseren ons als college dat er hierdoor in de omgeving altijd een vorm van hinder zal zijn. Wij kunnen dit voor toekomstige evenementen in de Groene Ster dan ook niet uitsluiten. Door controles, gesprekken en voorschriften proberen wij deze overlast en hinder zoveel mogelijk te beperken. Meldingen helpen ons daarbij inzicht te krijgen in de aard en omvang." Op vragen richting de toekomst meldt het college: "Indien de organisatie wederom een aanvraag indient zullen wij deze in behandeling nemen en op grond van de huidige wet en regelgeving gaan beoordelen of en onder welke voorwaarden dit event weer kan plaatsvinden. Daarbij moet in ogenschouw worden genomen dat er nog een gerechtelijke procedure loopt aangaande de evenementenvergunning 'Welcome to the Village' en 'Psi-Fy' (inclusief geluidontheffing)."

Op 10 november 2015 stuurt het college van B&W van Leeuwarden het Bevindingenrapport Psy-Fi 2015 naar de raad. Het rapport wordt vergezeld van een begeleidende brief aan de raad. Daar gaat het college in op de communicatie rond het festival, de ontstane overlast, meer in het bijzonder de klachten en grieven, de handhaving, de inzet van hulpdiensten, en de gevolgen voor het terrein. Inza-

ke handhaving merkt het college op dat vooral aan het handhaven van de geluidsnormen veel aandacht is besteed. “Naast reguliere geluidsmetingen hebben wij ook door het gebruik van ‘Munisense’, een monitorings- en signaleringssysteem, de geluidbelasting nauwgezet in de gaten kunnen houden.” Toch laat die nadruk op handhaving van de geluidsnormen onverlet dat het merendeel van de klachten over geluidsoverlast gaan. De andere klachten hebben betrekking op wildkamperen, parkeren, de duur van het festival, de duur van de afsluiting Groene Ster en overlast van verkeer. Verder blijkt een aanvankelijk ingehuurd beveiliging, die de openbare orde en veiligheid diende te garanderen, niet tegen de taken opgewassen. Het college verhaalt in dat kader: “We hebben ontstane overlast zoveel mogelijk beperkt of beheersbaar gemaakt. Maar niet alles kon ongedaan gemaakt worden, zoals bijvoorbeeld de ontstane verkeersproblematiek. Nog tijdens het evenement is door toedoen van de gemeente de beveiliging weer in control gebracht. Niet alleen heeft de organisator meerdere keren een waarschuwing gehad, het VeiligheidsTeam heeft ook extra capaciteit ingezet. Op aanwijzen van de gemeente heeft de organisatie vervolgens besloten een andere beveiliging in te huren.” Bij de afbouw van het festival heeft het terrein in de Groene Ster grote schade opgelopen. De herstelwerkzaamheden zijn inmiddels zo goed als afgerond en de kosten, circa 65.000 euro, worden door de organisatie van het festival gedragen.

Al met al, concludeert het college, mag worden teruggekeken op een relatief goed verlopen festival. “Wel concluderen we dat de organisator van Psy-Fi, vooral door de grootschaligheid van het festival, onvoldoende organisatiekracht had op de diverse disciplines om de opbouw, het festival en de afbouwfase goed aan te sturen. Wij hebben er alles aan gedaan om, waar nodig, tijdig bij te sturen.” In termen van conclusies voor een eventuele vervolgeditie formuleert het college een aantal (aangescherpte) hoofdvormen: de duur van het festival blijft vijf dagen; het festival eindigt op een zondag; de vergunde geluidsniveaus en eindtijden blijven gehandhaafd, rekening houdend met de uitspraak van de voorzieningenrechter; er wordt geen (muziek)geluid geproduceerd buiten de onthefingstijden; en wordt een waarborgsom gehanteerd ter hoogte van 50.000 euro ter garantie van financiële afspraken tussen de organisatie van ‘Psy-Fi’ en de gemeente Leeuwarden.

Inmiddels gaan ook de voorbereidingen voor het festivalseizoen 2016 gestaag door. Op 6 november 2015 stuurt de gemeente Leeuwarden een brief aan de Stichting Psy-Fi. Daarbij gaat het om de follow-up van een telefoongesprek op 5 november 2015. In dat telefoongesprek geeft de stichting aan dat zij in 2016 naar aanleiding van de door de gemeente geformuleerde hoofdvormen afziet van het organiseren van een festival in Leeuwarden. Het betreft vooral hoofdvorm 4 die het 24 uur produceren van (muziek)geluid uitsluit. De gemeente verzoekt de stichting schriftelijk te bevestigen dat zij de aanmelding van 2016 intrekt en geen vergunningaanvraag zal indienen. Dit met het oog op de naderde besluitvorming over de evenementenkalender 2016

Op 3 december 2015 stuurt de organisatie van Psy-Fi, van de hand van Arjen Kroezen en Rob Durand, een brief aan de gemeenteraad van Leeuwarden naar aanleiding van het ‘Psy-Fi’ 2015 festival. Zij reageren op het Politiek Podium dat op 30 november 2015 naar aanleiding van dat festival heeft plaatsgevonden. Zij willen in de brief “volledige openheid van zaken geven over onze ervaringen binnen de gemeente Leeuwarden van de afgelopen twee jaar.” De schrijvers zijn van mening dat de gemaakte fouten van de afgelopen editie inmiddels uitvoerig besproken zijn, maar toch voelen zij zich genoodzaakt de achterliggende oorzaken met de raad te bespreken. Om te beginnen merken zij op dat zij de afgelopen drie maanden hoofdzakelijk bezig zijn geweest met ‘bureaucratische zaken’, zoals rechtszaken, hoorzittingen en ecologische rapporten. Die tijd hadden zij liever in het organiseren van het festival gestoken. “Er wordt ons nu een gebrek aan organisatiekracht verweten. In onze ogen is dit gedeeltelijk te wijten aan de gemeente zelf, aangezien zij besloten hebben om zo laat mogelijk de vergunning rond te maken en te publiceren. Dit was een tactiek om het de Groene Ster Duurzaam moeilijk te maken. Het idee was dat een gebrek aan tijd wellicht een gang naar de rechter zou voorkomen, of anderzijds de uitspraak van de rechter positief kon beïnvloeden. Achteraf kunnen we van een mislukte tactiek spreken.”

Later in de brief komen de schrijvers nog eens terug op dit gememoreerde punt. “In 2014 is een vergelijkbare tactiek gehanteerd. Vanwege de 24uurs vergunning is er destijds op last van de gemeente

voorafgaand aan het festival niet met de buurtbewoners gecommuniceerd, uit angst voor bezwaren tegen de vergunning. Dit heeft indirect geleid tot de storm van kritiek die na afloop van het festival is ontstaan. Zeer begrijpelijk wanneer je als buurtbewoner ineens 5 dagen en nachten geluid over je heen krijgt. Er werd ons een gebrek aan communicatie naar de buurtbewoners verweten, wij hebben dit stilzwijgend over ons heen laten komen. De gemeente hanteert een tactiek van achteraf punrui- men om hun vergunningen er doorheen te drukken. Dat dit weerstand in de samenleving tot gevolg heeft was te verwachten. De toon voor 2015 was gezet.”

Vervolgens sommen de schrijvers enkele van de praktische problemen op die een foutloos verloop van het festival gefrustreerd hebben: een deel van het beloofde terrein voor camping en parkeren bleek ondanks toezeggingen niet beschikbaar te zijn, met als gevolg wildkamperen en verkeerschaos; daarnaast hebben problemen met de afvoer van de toiletten voor extra overlast gezorgd; tijdens Psy- Fi 2014 werd de organisatie relatief laat geconfronteerd met de eis de beveiliging te verdubbelen.

“Als organisatie onderhoud je een volledig asymmetrische relatie met een gemeente waarbij laatst- genoemde werkelijk alles kan maken zonder rekening te houden met de andere partij. Wij als organi- sation hebben slechts te volgen.”

Ook de aanloop naar het festival van 2016 loopt stroef. “Waar wij als organisatie er alles aan willen doen om gemaakte fouten of niet werkende procedures te voorkomen en te verbeteren blijft de ge- meente een log en statisch orgaan dat niet in staat is tijdig te schakelen wanneer blijkt dat huidige procedures niet werken.”

Problemen rond de openbare orde, voor een deel veroorzaakt door het feit dat het festival al relatief vroeg uitverkocht was en er toch mensen op goed geluk naar Leeuwarden kwamen, is daar in de ogen van de schrijvers niet voldoende op geanticipeerd door de gemeente. “Wij hebben mensen op- geroepen in de voorverkoop een kaartje te kopen, en niet af te reizen naar de Groene Ster zonder geldig toegangsbewijs. Ook hebben wij de buitenste ring van het hekwerk volgehangen met borden met teksten waarop vermeld stond dat wildkamperen verboden is. De gemeente is van deze ontwik- kelingen op de hoogte gehouden. Ondanks deze voorzorgsmaatregelen van onze kant zijn er toch een aantal mensen zonder toegangsbewijs afgereisd die hun tent buiten de hekken hebben opgezet. Ik wijs de raad op het feit dat wij buiten de hekken geen zeggenschap hebben. We kunnen iemand vriendelijk vragen te vertrekken maar als dit vervolgens niet gebeurt staan wij in principe machteloos. Hetzelfde geldt voor een groot deel van de verkeersopstoppingen. Kortom: de openbare orde buiten het festivalterrein mogen wij niet handhaven, dit is de taak van de gemeente. Uiteraard trekken wij ons de problemen aan, en zullen wij maatregelen nemen om dergelijke problemen te voorkomen. Echter de ontstane problemen van afgelopen editie worden nu volledig in onze schoenen en die van het beveiligingsbedrijf geschoven. Dit is niet correct. Uit alles blijkt dat de gemeente geen ervaring heeft met grote evenementen en op dit vlak nog een hoop te leren heeft. In zowel beleid als uitvoe- ring en handhaving.”

Daarnaast wordt opgemerkt dat tijdens het Open podium een aantal personen onweersproken ‘fei- ten’ kon aandragen “die simpelweg niet waar zijn”. En dan volgt een reeks van voorbeelden.

Tegen het einde van de brief komen de schrijvers nogmaals te spreken over de verhouding met de gemeente. “Wij hebben ons lang afzijdig gehouden van de discussie maar genoeg is genoeg. Wij drei- gen nu failliet te gaan en samen met ons vele andere gedupeerde ondernemers. We worden inmid- dels gedwongen om ons actief in te gaan zetten in de discussie. Ik herinner u aan het feit dat Leeu- warden ons binnen heeft gehaald met het oog op 2018. Het in 2014 bestaande klimaat (beleidsregels evenementen) was voor ons aanleiding om flink te investeren en te groeien. Er is ons een toezegging gegeven dat wij de komende 10 jaar op de Groene Ster terecht kunnen. Wij hebben destijds het 24- uurs karakter van ons evenement gelijk als breekpunt op tafel gelegd. De gemeente wist donders- goed wat ze in huis haalde. Desondanks worden de beleidsregels wederom aangescherpt en wordt het organiseren ons nu onmogelijk gemaakt Juridisch gezien een schending van het vertrouwensbe- ginsel.”

Op het einde van de brief houden de schrijvers de mogelijkheid dat er toch een editie 2016 in Leeuwarden georganiseerd gaat worden open. “Wij hebben al water bij de wijn gedaan en zijn bereid dit wederom te doen. Echter wij moeten een nachtprogramma aan kunnen bieden. Wat wij willen voorstellen is dat we ons in de nacht gaan focussen op lezingen, workshops en meditatie.” Dat zijn activiteiten die slechts een beperkte geluidsintensiteit vergen en goed binnen een aan te passen APV (Algemene Plaatselijke Verordening) kunnen plaatsvinden. Dat zal dan naar alle waarschijnlijkheid een oplossing voor een jaar zijn. Want de brief sluit af met de mededeling: “Ondertussen zullen wij het komende jaar de zoektocht naar een nieuwe locatie voortzetten aangezien wij ons inmiddels een speelbal voelen tussen de stemmingmakerij van stichting Groene Ster enerzijds, en het listige opereren van de gemeente Leeuwarden anderzijds.”

3.1.3 Herhaling van zetten | 2016

Het college van B&W van Leeuwarden reageert op 5 januari 2016 op de brief van de Stichting Psy-Fi middels een brief aan de gemeenteraad van Leeuwarden. Het college reageert zakelijk. De nadruk ligt op een uitvoerig chronologisch overzicht van de wijze waarop het gemeentelijke proces en de samenwerking met de Stichting Psy-Fi is verlopen. De Rekenkamer volgt deze chronologie, die terug reikt naar 2015 op deze plaats, te beginnen met een lang citaat uit de brief van 5 januari 2016 (waarbij de Rekenkamer enkele jaartallen tussen haakjes heeft toegevoegd om de chronologie helder te houden). “Uit het chronologisch overzicht van activiteiten blijkt dat gedurende het gehele proces nauw en zeer frequent contact is geweest tussen de gemeente Leeuwarden en de Psy-Fi organisatoren. Dit contact had tot doel tot continue en wederzijdse afstemming te komen over alle onderwerpen die verbonden zijn aan het Psy-Fi festival.

Mede gelet op dit overzicht herkent het college zich niet in hetgeen gesteld in de brief van de Stichting Psy-Fi. Het gaat daarbij onder andere om de uitlating over het moment van vergunningverlening en de uitlating over de toezegging dat het Psy-Fi festival gedurende een periode van 10 jaar jaarlijks terug zou kunnen komen in Leeuwarden.

Moment van vergunningverlening. Uit het overzicht blijkt dat door de Psy-Fi organisatoren op 14 juli en 16 juli (2015) documenten zijn aangeleverd die nodig zijn voor het verstrekken van de evenementenvergunning. Kort daarop (21 juli 2015), is door de gemeente de evenementenvergunning verstrekt. Deze evenementenvergunning is vervolgens twee keer gewijzigd: op 4 augustus (2015) vanwege het verlengen van het gebruik van (een deel van) het Groene Ster gebied (van 15 naar 28 dagen) en op 13 augustus (2015) vanwege de uitspraak (6 augustus 2015) van de voorzieningenrechter ten aanzien van de geluidsontheffing.

10 jaar Psy-Fi Festival in Groene Ster. De gemeente Leeuwarden zegt aan geen enkel festival toe dat deze voor de duur van een periode van 10 jaar jaarlijks terug kan komen in Leeuwarden. Dergelijke toezeggingen passen niet in het evenementenbeleid.

Het college concludeert dat door de gemeente Leeuwarden is ingezet op het zo zorgvuldig mogelijk doorlopen van het proces dat tot doel had een veilig en ordelijk verloop van het Psy-Fi festival. Er is met de Stichting Psy-Fi en andere bij dit festival betrokken partijen een zorgvuldig proces doorlopen. Ten aanzien van de nachtprogrammering 2016 is in de brief van de Stichting Psy-Fi aangegeven: ‘Wat wij willen voorstellen is dat we ons in de nacht gaan focussen op lezingen, workshops en meditatie. Daarbij is het van belang dat we de spreker kunnen voorzien van een microfoon om versterkt te kunnen spreken. Daarnaast willen we zogenaamde chill-out muziek kunnen afspelen. Chill-out muziek is elektronische muziek zonder zware bastonen, het is muziek waarbij men tot rust komt.’

Het college heeft in zijn brief van 10 november aangegeven welke aanvullende hoofdvoorwaarden van toepassing zijn op een eventuele volgende vergunningaanvraag. Hoofdvoorwaarde vier betreft ‘het op geen enkele wijze produceren van (muziek)geluid buiten de tijden waarvoor een ontheffing is verleend’.

In het verlengde van de vergunningverlening aan de 'Psy-Fi' festivals is ook de op 9 juni 2015 verleende geluidsontheffing voor het 'Welcome to the Village' festival 2015 van belang. Diezelfde dag wordt tegen deze verlening bezwaar aangetekend. Dat bezwaar komt op 23 november 2015 ter behandeling in de Adviescommissie Bezwaarschriften van de gemeente Leeuwarden. Daarbij wordt een deel van de bezwaren tegen de geluidsontheffing gegrond verklaard. De commissie adviseert de burgemeester en het college van B&W van Leeuwarden op een aantal punten wijzigingen aan te brengen. Hetgeen de burgemeester en het college van B&W bij besluit van 19 januari ook doen. Diezelfde dag wordt tegen dit besluit bij de Rechtbank Noord-Nederland beroep aangetekend. Dat beroep komt op 13 april 2017 aan de orde bij de zitting van de Rechtbank Noord-Nederland (uitspraak op 26 juni 2017).

De bezwaren tegen de vergunningverlening voor het 'Psy-Fi' 2015 festival worden op 23 november 2015 beoordeeld in de uitspraak van de Adviescommissie bezwaarschriften van de gemeente Leeuwarden. De bezwaarschriften zijn gericht tegen het besluit tot het verlenen van een evenementenvergunning voor dat festival, waarbij ook ontheffingen worden verleend voor: het ten gehore brengen van versterkt geluid, van een tweetal verboden uit de Zondagswet, en van het verbod op slapen op openbare plaatsen voor bezoekers in de Groene Ster. Tevens wordt een tijdelijke gebruikersvergunning afgegeven. Daarnaast richten een aantal bezwaarschriften zich tegen een afzonderlijk verleende ontheffing voor gebruik van openbare ruimte voor een aantal activiteiten ter voorbereiding van de opbouw en ter afronding van de afbouw van het festival, alsmede een afzonderlijk verleende ontheffing voor het slapen op openbare plaatsen voor de medewerkers van het festival.

De adviescommissie verklaart de bezwaarschriften in zoverre voor gegrond dat het college met betrekking tot de verleende omgevingsvergunning op een aantal door de commissie aangegeven keuzemogelijkheden alsnog keuzes dient te maken; dat de door de commissie geconstateerde ontbrekende onderzoeken naar de relevante feiten en af te wegen belangen alsnog worden verricht; dat, afhankelijk van de uitkomst van de ontbrekende onderzoeken, de bestreden besluiten nader worden gemotiveerd dan wel herroepen; dat de normstelling van de maximaal te produceren hoeveelheid dB(C)'s wordt aangepast op het feit dat deze op de referentiepunten moet worden gemeten en niet 'Front of House' (FoH), waarbij de meting telkens over 1 minuut dient te worden uitgevoerd; dat als voorwaarde in de evenementenvergunning wordt opgenomen dat buiten de tijden waar de geluidsontheffing op toeziet er geen elektronisch versterkte muziek ten gehore mag worden gebracht; dat middels voorwaarden in de vergunning de overlast voor omwonenden vanwege het parkeren van auto's tot een minimum wordt beperkt; dat bij de beslissing op bezwaar wordt vermeld welke vergunning of ontheffing afkomstig is van de burgemeester en welke van het college; dat de door de commissie gesignaleerde motiveringsgebreken, middels een verwijzing naar het advies van de commissie, worden hersteld; en dat de op 20 juli 2015 verleende ontheffing gebruik openbare ruimte wordt herroepen.

Het College van B&W van Leeuwarden verklaart op 10 mei 2016 bij besluit de bezwaren uit de bezwaarschriften rond de evenementenvergunning en ontheffingen voor het 'Psy-Fi' festival 2015, alsmede de omgevingsvergunning voor het organiseren van drie meerdaagse festivals in de Groene Ster voor 2015 (op basis van het advies van de Adviescommissie bezwaarschriften van de gemeente Leeuwarden van 23 maart 2016) voor een deel gegrond waar het de geldigheidsduur van de omgevingsvergunning betreft (deze eindigt op 4 augustus 2025), de periode van opbouw- en afbouwwerkzaamheden (uitsluitend van 7.00 tot 21.00 uur), dat de omgevingsvergunning alleen geldt voor evenementen met maximaal 5 festivaldagen waarop festivalgangers aanwezig zijn, en de ecologische beoordeling van A&W aan de omgevingsvergunning wordt toegevoegd. Voor het overige worden de bezwaarschriften ongegrond verklaard en wordt het primaire besluit van 4 augustus 2015 gehandhaafd. Het verzoek tot vergoeding van de proceskosten wordt afgewezen.

Tegen een deel van dit besluit, in het bijzonder betreffende de omgevingsvergunning, gaan de indieners van de bezwaarschriften in beroep bij de Rechtbank Noord-Nederland. Over dat beroep doet de rechtbank uitspraak op 14 juli 2017 en 16 november 2017. Op 14 juli gaat de rechtbank er van uit dat het bestreden besluit de wijziging behelst van een eerder verleende en gewijzigde omgevingsvergunning voor het houden van festivals in De Groene Ster. De rechter wijst in dat kader op het feit dat het begrip 'festival' niet nader is ingevuld, dat niet wordt aangegeven welke festivals mogelijk worden gemaakt en wat die festivals ruimtelijk inhouden. Dat brengt de rechtbank tot het oordeel dat "het-geen vergund is dusdanig onbepaald is dat niet beoordeeld kan worden of een specifiek festival, zoals onder meer het festival Psy-Fi, op grond van deze vergunning kan worden gehouden. Door het ontbreken van een nadere concretisering van het begrip festival is het voor verweerder (College van B&W van Leeuwarden) niet te bepalen welke ruimtelijke effecten op grond van de vergunning zijn toegestaan." Daarnaast merkt de rechtbank op dat het mogelijk maken van grootschalige meerdaagse festivals een forse ingreep in de bestaande bestemming van de Groene Ster met zich meebrengt. "Een dergelijke forse ingreep vereist in beginsel een zeer uitgebreide motivering. Nu door verweerder (de gemeente Leeuwarden) het besluit in wezen slechts gemotiveerd is met een ecologisch rapport en enige daarop aangebrachte aanvullingen, is de rechtbank van oordeel dat het bestreden besluit onvoldoende zorgvuldig is voorbereid en ontoereikend gemotiveerd. Tot slot "merkt de rechtbank op dat het ofwel de gemeenteraad door middel van een wijziging van het bestemmingsplan ofwel verweerder door middel van een omgevingsvergunning op basis van artikel 4, onderdeel 11, Bijlage II van het Bor vrijstaat om het houden van festivals op De Groene Ster mogelijk te maken. In beide gevallen moet bepaald worden wat een festival precies in mag houden en welke ruimtelijke regels dan wel voorschriften daarbij gelden. Voor een dergelijk besluit moet een inschatting gemaakt worden van alle ruimtelijke gevolgen die aldus zouden kunnen worden veroorzaakt door een festival dat door die bestemmingswijziging of door die omgevingsvergunning mogelijk zou worden gemaakt. Het gaat daarbij niet alleen om de ecologische gevolgen maar bijvoorbeeld ook om de gevolgen van de verkeersaantrekkende werking van die festivals, de geluidsbelasting op de omgeving, de beperking van de mogelijkheden voor omwonenden om van het recreatieterrein gebruik te maken, de eventuele schade aan het terrein en de gevolgen voor het naastgelegen Natura 2000-gebied." Daarnaast merkt de rechtbank op dat de gemeente of de organisator van festivals er ook voor kunnen kiezen om voor elk festival afzonderlijk, op basis van het ontwerp van het festival, de aanvraagprocedure voor een omgevingsvergunning te doorlopen.

De rechtbank oordeelt derhalve dat het bezwaar van de eisers destijds gegrond is en vernietigt het bestreden besluit (het ongegrond verklaren van het bezwaar) van 10 mei 2016.

Op 16 november 2017 wordt door de rechtbank een uitspraak gedaan op drie andere aspecten van het genoemde besluit van 10 mei 2016.

Dat betreft om te beginnen nogmaals een uitspraak over het verlenen van de omgevingsvergunning voor de 'Psy-Fi' festivals. De rechtbank is van mening dat, in het verlengde van de uitspraak van 14 juli 2017, er geen adequate rapportage over de ecologische gevolgen van het houden van de bedoelde festivals mogelijk is. De rechtbank verklaart de beroepen gegrond en vernietigt het besluit om een omgevingsvergunning te verlenen die noodzakelijk was om af te wijken van het bestemmingsplan van Groene Ster en meerdaagse festivals mogelijk te maken. Van belang is wel dat de rechtbank opmerkt dat "het enkele feit dat er klachten geweest zijn niet met zich meebrengt dat de evenementenvergunning in redelijkheid niet verleend kon worden. Het was naar het oordeel van de rechtbank niet kennelijk onredelijk van verweerder (College van B&W van Leeuwarden) om te verwachten dat het aantal klachten door de voorgestelde maatregelen naar een acceptabel niveau gebracht zouden kunnen worden." En op het punt van handhaving merkt de rechtbank op: "Naar het oordeel van de rechtbank is niet op voorhand gebleken dat de Organisatie van de derde-partij zodanig ontoereikend was dat om die reden tot weigering van de vergunning besloten had moeten worden. Verweerder heeft in redelijkheid kunnen oordelen dat met aanvullende afspraken en controles het goede verloop van het festival gewaarborgd zou kunnen worden."

De tweede uitspraak heeft betrekking op de geluidsontheffing tijdens het 'Psy-Fi' festival. De rechtbank volgt het inzicht dat sedert enige tijd, sinds de Nota Limburg, het besef is gegroeid dat de geluidsoverlast die door de bastonen wordt veroorzaakt onvoldoende in kaart kan worden gebracht met de toepassing van de dB(A)-eenheid omdat die eenheid slechts het hoorbare geluid in beeld brengt en de overlast van bastonen mede wordt veroorzaakt door trillingen die niet als hoorbaar geluid maar op een andere wijze worden ervaren. Het is daarom aannemelijk dat de beoordeling van de aanvaardbaarheid van de overlast door de bastonen ook aan de hand van de dB(C) dient te geschieden. De rechtbank oordeelt dat de gemeente Leeuwarden onvoldoende onderzoek heeft gedaan naar de vraag wanneer er sprake is van onaanvaardbare hinder door bastonen. De betreffende beroepsgrond slaagt.

Daarnaast heeft de gemeente zelf in de Beleidsregel geluid 2015 bepaald dat organisaties van grote muziekevenementen bij de aanvraag van een evenementenvergunning een geluidsplan moeten aanleveren. Uit het geluidsplan moet blijken of aan de geluidsnorm(en) kan worden voldaan. Omdat geen geluidsplan was aangeleverd, oordeelt de rechtbank dat de gemeente Leeuwarden de bestreden besluiten onvoldoende zorgvuldig heeft voorbereid. Bij het verlenen van de geluidsontheffing heeft de gemeente niet kunnen beoordelen of de derde-partij zich aan de geluidsnormen zou kunnen houden.

De rechtbank acht het van groot belang dat er op voorhand de zekerheid is dat het muziekevenement de voorgeschreven geluidswaarden niet zal overschrijden omdat handhaving van die waarden tijdens het muziekevenement vaak op problemen van openbare orde stuit. De betreffende beroepsgrond slaagt.

Ook de beroepsgronden die betrekking hebben op de meetprocedure worden grotendeels als geslaagd beoordeeld.

Uiteindelijk vernietigt de rechtbank het besluit van 10 mei 2016. Nu het festival reeds heeft plaatsgevonden, wordt de gemeente niet opgedragen om opnieuw op het bezwaar te beslissen. De rechtbank laat daarom de rechtsgevolgen van het vernietigde besluit in stand.

Een derde uitspraak betreft de verleende ontheffing van het verbod te slapen op openbare plaatsen ten behoeve van een medewerkerscamping en bezoekers van het 'Psy-Fi' festival, en het belang dat zowel medewerkers als bezoekers hebben bij het kunnen slapen op het festivalterrein. De rechtbank volgt in haar oordeel de redenering van de Adviescommissie bezwaarschriften van de gemeente Leeuwarden. Bij een belangenafweging tussen de door bezwaarden verwachte overlast ten gevolge van de door het college verleende ontheffing, en het belang dat zowel medewerkers als bezoekers hebben bij het kunnen slapen op het festivalterrein, mag het college naar het inzien van de commissie de doorslag geven aan het laatstgenoemde belang. Het slapen zelf of het gebruiken van een voertuig, woonwagen, tent of een soortgelijk ander onderkomen als slaapplek zal immers betrekkelijk weinig overlast voor de directe omgeving veroorzaken. Als zowel medewerkers als bezoekers iedere avond op een plek buiten het festivalterrein een slaapplek zouden moeten zoeken zou dat aanmerkelijk meer overlast van vertrekkende en komende voertuigen met zich brengen. De rechtbank stelt voorop dat de bezwaren van de indieners van het beroep samenhangen met de effecten van het festival op de Groene Ster en de omgeving. Naar het oordeel van de rechtbank is de invloed van de kampeervergunning op die effecten betrekkelijk gering. De rechtbank acht het ook niet aannemelijk dat de vergunning, zoals in het advies van de commissie is gesteld, ook een zekere positieve invloed op die effecten kan hebben. Hetgeen indieners hebben aangevoerd is daarom, naar het oordeel van de rechtbank, niet van dien aard dat de gemeente niet in redelijkheid tot verlenen van de ontheffing heeft kunnen overgaan. De rechtbank verklaart het beroep ongegrond.

Het 'Promised Land' festival 2016 vindt plaats in de Groene Ster op 14 en 15 mei 2016.

Op 14 juni 2016 verleent de gemeente Leeuwarden een evenementenvergunning en een geluidsontheffing voor het 'Welcome to the Village' festival 2016. Tegen dit besluit wordt nog diezelfde dag bezwaar gemaakt en wordt de Rechtbank Noord-Nederland om een voorlopige voorziening verzocht.

Op 7 juli 2016 doet de voorzieningenrechter van de Rechtbank Noord-Nederland uitspraak inzake de evenementenvergunning ten behoeve van het evenement 'Welcome to the Village' 2016. De bezwaren van omwonenden richten zich met name tegen de in de geluidsontheffing opgenomen geluidsgrenswaarden, referentiepunten waar deze waarden moeten worden gemeten en vergunde eindtijden. Het beleid waarop de geluidsontheffing is gebaseerd heeft naar het voorlopig oordeel van de voorzieningenrechter nadere onderbouwing. De gemeente en Stichting Welcome to the Village komen ter zitting met een nieuwe indeling van het evenementen terrein. Tevens wordt een extra referentiepunt voor de geluidsmeting toegevoegd. Met de herindeling van het festivalterrein en de aanpassing van de referentiepunten wordt voor dit festival grotendeels tegemoetgekomen aan de overwegingen van de StAB met betrekking tot de feitelijke geluidsbelasting en is er volgens de voorzieningenrechter onvoldoende grond om het festival niet te laten doorgaan. De rechter plaats enige kritische kanttekeningen bij de feitelijke onderbouwing van het beleid ter zake, en treft de voorziening dat het evenement wordt uitgevoerd op basis van de genoemde aanpassingen.

Het 'Welcome to the Village' festival 2016 vindt plaats in de Groene Ster van 15 tot en met 17 juli 2016.

Op 20 juli 2016 verleent de gemeente Leeuwarden een evenementenvergunning, een geluidsontheffing en nog enkele andere ontheffingen voor het houden van het 'Psy-Fi' festival 2016 in de Groene Ster van 24 augustus 2016 tot en met 28 augustus 2016. Dat festival rust tevens op een omgevingsvergunning die op 3 juni 2014 is afgegeven, en op 24 juli 2014 en 4 augustus 2015 nogmaals is gewijzigd. In het kader van de verlening van deze vergunningen en ontheffingen wordt een verzoek tot het treffen van een voorlopige voorziening ingediend.

Op 19 augustus 2016 doet de voorzieningenrechter van de Rechtbank Noord-Nederland uitspraak over het verzoek tot een voorlopige voorziening rond de vergunningverlening voor het 'Psy-Fi' festival 2016. Het betreft een aantal zaken: de omgevingsvergunning voor afwijkend gebruik ten behoeve van het organiseren van drie meerdaagse festivals per kalenderjaar, de evenementenvergunning, de geluidsontheffing, de tijdelijke gebruiksvergunning, de ontheffing van het verbod op liggen of slapen op openbare plaatsen, alsmede de ontheffing op het verbod om in de openlucht vuur aan te leggen, te stoken of te hebben.

Ten aanzien van de omgevingsvergunning stelt de rechtbank vast dat de op 3 juni 2014 verleende omgevingsvergunning onherroepelijk is en thans enkel de wijziging van deze omgevingsvergunning ter discussie staat. Ter zake wordt het treffen van een voorlopige voorziening afgewezen. Voor zover het de evenementenvergunning betreft worden enkele kleinere aanpassingen toegewezen in het kader van het treffen van een voorlopige voorziening (zoals het niet schuin parkeren en het dagelijks uitvoeren van een inspectie door de Technische Hygiëne zorg). Inzake de geluidsontheffing worden de verzoeken tot het treffen van een voorlopige voorziening gedeeltelijk toegewezen. De rechtbank stelt in dat kader een aantal voorwaarden, zoals onder meer op het gebied van het maximale geluidsniveau en het aanvangstijdstip. Rond de andere items ziet de rechtbank geen grond tot het treffen van een voorlopige voorziening.

Op 11 augustus 2016 maakt een inwoner van Gytsjerk bezwaar tegen mogelijke geluidsoverlast van het 'Psy-Fi' festival 2016.

De Adviescommissie bezwaarschriften van de gemeente Leeuwarden doet, na een beroep van de betreffende inwoner op 13 maart 2017 tegen het uitblijven van een beslissing op zijn bezwaarschrift van 11 augustus 2016, op 30 maart 2017 uitspraak. De commissie acht, ook gezien het feit dat de betreffende inwoner van Gytsjerk op 3,2 kilometer afstand van het voor hem dichtstbijzijnde muziekpodium woont, om die reden het bezwaar niet-ontvankelijk. Zware basgeluiden zullen wellicht tijdens 'Psy-Fi' 2016 hoorbaar zijn, maar gezien de grote afstanden tussen de woning van eiser en het voor hem dichtstbijzijnde podium waarop luide muziek wordt voortgebracht staat voor de adviescommissie onvoldoende vast dat eiser, naar objectieve maatstaven gemeten, als gevolg van de verleende

geluidsontheffing hinder van enige betekenis zal ondervinden. Het college van B&W van de gemeente Leeuwarden neemt dat advies over.

De inwoner van Gytsjerk stelt beroep in tegen het besluit van de gemeente Leeuwarden. De Rechtbank Noord-Nederland doet op 23 november 2017 uitspraak over dat beroep. De rechtbank stelt allereerst vast dat tussen partijen niet in geschil is dat tijdens het evenement bij de woning bastonen ten gevolge van het evenement te horen zijn. Gelet hierop wordt naar het oordeel van de rechtbank voldaan aan het uitgangspunt dat degene die rechtstreeks feitelijke gevolgen ondervindt van de activiteit die het besluit toestaat in beginsel belanghebbende is bij dit besluit. De rechtbank stelt vast dat de gemeente Leeuwarden onvoldoende heeft weerlegd dat de betreffende inwoner van Gytsjerk hinder van enige betekenis heeft ondervonden ten gevolge van de aan Psy-Fi verleende geluidsontheffing. Gelet op het bovenstaande heeft gemeente, naar het oordeel van de rechtbank, ten onrechte het bezwaar van de betreffende inwoner niet-ontvankelijk verklaard. De rechtbank verklaart het beroep gegrond en vernietigt het bestreden besluit. De gemeente Leeuwarden wordt opgedragen een nieuw besluit te nemen op het bezwaar met inachtneming van de gedane uitspraak.

Op 23 augustus 2016 stuurt de gemeente Tytsjerksteradiel (volgend op de motie op 17 juni aangenomen in de gemeenteraad van Tytsjerksteradiel) aan het college van B&W Leeuwarden een brief inzake de verwachte (geluids)overlast als gevolg van de opstelling van de podia tijdens het aanstaande 'Psy-Fi' festival. Namens de gemeente Leeuwarden reageren de wethouders Feitsma en Diks per mail aan de gemeenteraad van Leeuwarden. Zij geven aan te betreuren dat er rond het festival inderdaad sprake is van een ommissie. De podia zijn anders gesitueerd dan oorspronkelijk de bedoeling was. Inmiddels zijn de podia opgebouwd en is een correctie technisch en praktisch niet meer te realiseren.

Het 'Psy-Fi' festival 2016 vindt plaats in de Groene Ster van 24 tot en met 28 augustus 2016.

Op 29 augustus 2016 stuurt de Stichting Groene Ster Duurzaam een bezwaarschrift met 62 bezwaren naar de Adviescommissie Bezwaarschriften van de gemeente Leeuwarden. De bezwaarschriften richten zich tegen de aan de Stichting Psy-Fi verleende evenementenvergunning, geluidsontheffing, ontheffing van het verbod te slapen op openbare plaatsen, ontheffing van het verbod vuur te stoken in de openlucht, gebruiksvergunning ten behoeve het 'Psy-Fi' festival 2016 in de Groene Ster in Leeuwarden. De bezwaren worden op 30 maart 2017 door de Adviescommissie bezwaarschriften van de gemeente Leeuwarden deels niet-ontvankelijk, deels ongegrond en deels gegrond verklaard. Inzake de geluidsontheffing worden een aantal bezwaren gegrond verklaard en vertaald in een advies tot nadere afspraken, dan wel voorwaarden. Ook inzake de evenementenvergunning en de ontheffing van de Zondagswet worden een aantal bezwaren gegrond verklaard en vertaald in een advies tot nadere afspraken, dan wel voorwaarden. Het college van B&W van de gemeente Leeuwarden heeft op 17 april 2017 naar aanleiding van dit advies de bezwaren deels gegrond en deels ongegrond verklaard en het primaire besluit inzake het verlenen van een evenementenvergunning voor het 'Psy-Fi' festival 2016 op 20 juli 2016 gewijzigd (publicatie op 2 mei 2017). De wijzigingen betreffen de precieze locatie voor podia, het opleggen van een parkeerverbod en het aanduiden van nadere parkeervoorschriften, alsmede het toevoegen van de voorwaarde dat de technische hygiënezorg dagelijks een inspectie uitvoert op het evenemententerrein. Daarnaast heeft het college een serie wijzigingen aangebracht in het besluit van 20 juli 2016 betreffende de geluidsontheffing.

Tegen deze besluiten van het college worden opnieuw beroepen ingesteld. Dat brengt de gemeente Leeuwarden ertoe op 8 maart 2018 de twee betreffende besluiten te wijzigen. De Rechtbank Noord-Nederland verklaart in haar uitspraak van 3 april 2018 de aangedragen beroepen niet-ontvankelijk. De rechtbank oordeelt dat de gemeente Leeuwarden ten aanzien van twee besluiten bij besluit van 8 maart 2018 in voldoende mate wijzigingen heeft aangebracht. Verder oordeelt de rechtbank dat gezien het feit dat het betreffende evenement al in 2016 plaatsvond, er van de zijde van de indieners van de beroepen geen sprake meer is van een actueel procesbelang bij beoordeling van het beroep. En eenzelfde oordeel geldt ook voor het beroep inzake de geluidsontheffing. Ook daar heeft de ge-

meente in de ogen van de rechtbank voldoende aanpassingen aangebracht zodat een inhoudelijke beoordeling van de geluidsontheffing die is verleend voor het 'Psy-Fi' festival 2016 niet meer van betekenis is voor de toekomstige editie 'Psy-Fi' 2018.

Op 1 september 2016 licht wethouder Houkje Rijkstra middels een memo, als reactie op de motie van 17 juni, de gemeenteraad van Tytsjerksteradiel in over de afspraken met de gemeente Leeuwarden ter zake. Zij geeft aan dat aanvragen en vergunning van tevoren door de gemeente Leeuwarden aan de gemeente Tytsjerksteradiel worden toegezonden. Dat biedt de gelegenheid om tijdig te sturen en in overleg te treden. Zij stelt vast dat de samenwerking met de gemeente Leeuwarden betere vormen aanneemt en er gaandeweg steeds meer lering wordt getrokken uit voorafgaande evenementen. Zo wordt nu uitdrukkelijk rekening gehouden met de geluidsrichting, toepassen van geluid beperkende technieken, afzetten van gebieden met gevoelige flora en fauna, en op voorhand uitvoeren van onderzoek naar broedende vogels (zorgplicht flora- en faunawet).

Op 15 november 2016 stuurt het college van B&W van Leeuwarden een brief naar de gemeenteraad waarin de raad wordt geïnformeerd over lopende zaken rond evenementen. Dat betreft: de discussienota evenementen, het feit dat in 2017 een uitvoeringsnotitie cultuur gaat worden vastgesteld, een herijking van de beleidsregels geluid, aanpassing van de APV, een aparte regeling voor evenementen in het kader van CH2018, de stand van zaken rond een aantal juridische procedures, een nieuwe evenementenlocatie (kenniscampus De Bult), aanpassing leges en precario evenementen, en de afstemming met de gemeente Tytsjerksteradiel.

Op 23 december 2016 publiceert de gemeente Leeuwarden het 'Evaluatierapport' van het Festival Psy-Fi 2016. In deze rapportage worden de belangrijkste aspecten van het festival nader beschouwd en van verbeterpunten voorzien. Dat betreft: organisatie, evenementen, locatie en publiek, evenemententerrein, brandveiligheid & constructies, milieu, logistiek, communicatie, geluid, gezondheid, openbare orde en veiligheid, meldingen, klachten en bezwaren, en interne organisatie.

3.1.4 Nieuwe 'Beleidsregel geluid' | 2017

De gemeente Leeuwarden publiceert in 2017 nieuwe beleidsregels rond geluid voor evenementen in de openlucht. Het college deelt mede dat de bestaande kaders voor het overgrote deel gehandhaafd blijven. Wel worden naar aanleiding van de juridische procedures rond de evenementenseizoenen 2015 en 2016 veranderingen aangebracht. Als doel van de geluidsregel wordt geformuleerd: het geven van een eenduidig kader voor de sturing van het geluid bij evenementen in de open lucht; transparantie, het is een algemeen beginsel van behoorlijk bestuur dat burgers, bedrijven en instellingen inzicht krijgen welke regels voor bepaalde activiteiten van toepassing zijn (in de beleidsregel gaat dat specifiek over geluid bij het organiseren van evenementen in de open lucht; en een balans te vinden tussen enerzijds evenementen en anderzijds de omwonenden en zo een positieve bijdrage te leveren aan het woon-, werk- en leefklimaat in de gemeente.

De belangrijkste wijzigingen gelden voor de evenementen in De Groene Ster. Dat betreft het terugbrengen van de eindtijden, het toevoegen van referentiepunten, het aanscherpen van de geluidsnormen, akoestische rapportage, het kunnen hanteren van een afwijkingsbevoegdheid, en het toevoegen van een meetprotocol voor geluidsmetingen. Het college besluit met de opmerking: "Met bovengenoemde wijzigingen en instandhouding van de al bestaande onderdelen, denken we de overlast voor omwonenden te beperken en tegelijkertijd aan organisatoren voldoende ruimte te geven voor het organiseren van hun evenement."

Op 9 oktober 2017 publiceert de gemeente Leeuwarden het 'Addendum beleidsregel geluid – 2018. Behorende bij de Beleidsregel geluid 2017, evenementen in de openlucht'. Daarin staat dat er inmiddels een goed beeld bestaat van de evenementen die tijdens LF2018 in de gemeente Leeuwarden

zullen plaatsvinden. Daarbij komt naar voren dat het aantal aangemelde evenementen, waarvoor een geluidsontheffing nodig is en die vallen onder de 12 dagen-regeling, voor een aantal locaties groter is dan momenteel beleidsmatig mogelijk is. “Met het ‘Addendum Beleidsregel geluid – 2018’ wordt een tijdelijk verruiming van de 12 dagen-regeling geboden om invulling te geven aan het aantal benodigde geluidsontheffingen specifiek voor het jaar 2018. Daarbij is de keuze gemaakt om op bepaalde locaties meer evenementen mogelijk te maken dan met het huidige beleidskader, als het gaat om de 12 dagen-regeling, mogelijk is. Daarom wordt met dit addendum een tijdelijke verruiming geboden op het aantal dagen, welke alleen voor 2018 geldig is.”

Op 24 oktober 2017 stuurt het college van B&W van Leeuwarden een brief inzake een ‘Addendum Beleidsregel geluid – 2018’ aan de gemeenteraad. Het college van B&W geeft aan dat voor het jaar 2018 wordt gekozen voor een (tijdelijke) verruiming van het aantal geluidsdagen voor een aantal festivals in de stad. Voor het Oldehoofsterkerkhof en het Wilhelminaplein betreft dat een verruiming van 12 naar 20 dagen en voor de evenementen in De Groene Ster van 12 naar 21 dagen. “Wij achten de hinder op de omgeving die gepaard gaat met deze verruiming van de evenementen aanvaardbaar. Op deze wijze kunnen wij de continuïteit van de huidige evenementen waarborgen en evenementen gerelateerd aan LF2018 mogelijk maken.”

Over de situatie in De Groene Ster wordt opgemerkt: “De rechter heeft tijdens de zitting voorlopige voorziening Welcome to the Village 2017, partijen gevraagd om in gezamenlijkheid te verkennen of er tot een oplossing kan worden gekomen, onder andere inzake de geluidsproblematiek van de festivals in De Groene Ster. Dit om verdere juridische procedures te voorkomen. Momenteel wordt door betrokken partijen gewerkt aan deze verkenning. Wij zullen deze uitkomsten afwachten en betrekken bij eventuele wijzigingen, evenals andere juridische uitspraken en de meest recente ontwikkelingen, zoals de uitkomsten van de uitgevoerde akoestische- en gevelonderzoeken.”

Op 24 april 2018 publiceert de gemeente Leeuwarden de ‘Beleidsregel geluid 2018. Evenementen in de open lucht’. “Het evenementenseizoen 2017, gerechtelijke - en bezwarenprocedures zijn aanleiding om tot herijking van genoemde beleidsregel te komen. De herijking maakt dat het beleid rond geluid past binnen de landelijke ontwikkelingen van de afgelopen jaren ten aanzien van regelgeving over geluid bij evenementen.” In dat kader blijft het Addendum Beleidsregel geluid – 2018 bij de voorliggende herijking van de beleidsregel onverkort van kracht. “Deze beleidsregel gaat over evenementen waarvoor een geluidsontheffing nodig is. Los hiervan wordt aan een evenement een evenementenvergunning verleend. In het kader van de ruimtelijke afweging wordt er voor De Groene Ster een partiële herziening van het bestemmingsplan uitgevoerd en zal in 2018 voor elk evenement in De Groene Ster afzonderlijk een omgevingsvergunning worden verleend. Dit traject staat los van de reikwijdte van deze beleidsregel en hierover wordt u separaat geïnformeerd. In de jurisprudentie wordt algemeen aanvaard dat geen sprake is van onaanvaardbare hinder als wordt aangesloten bij de Nota ‘Evenementen met een luidruchtig karakter’, van de Inspectie Milieuhygiëne Limburg (Nota Limburg). We hebben de Nota Limburg dan ook betrokken bij het ontwikkelen van deze beleidsregel.”

In de beleidsregel wordt ook expliciet een normenstelsel opgenomen. Om te beginnen betreft dat akoestische factoren: het geluidsniveau (hoe hoger het niveau, hoe groter de prikkeling en de stress; de blootstellingsduur (de hinder neemt toe naarmate omwonenden langer worden blootgesteld aan geluid; voor evenementen is dit zowel de duur als frequentie waarop deze plaatsvinden); lage tonen worden als meer storend ervaren (daarom is bij evenementen waarbij muziek met veel lage bastonen wordt gedraaid, de hinderbeleving groter). Daarnaast spelen ook sociaalpsychologische factoren: de maatschappelijke aanvaardbaarheid (festiviteiten die een sterk maatschappelijk karakter hebben, zoals carnaval, kermis en buurtfeesten, dragen bij aan de cohesie van een dorp of een wijk; minder prettige bijkomstigheden, zoals hoge geluidsniveaus, worden hierbij eerder als acceptabel beschouwd); de voorspelbaarheid (onverwachte of onregelmatige blootstelling aan geluid leidt tot meer hinder dan in een situatie waarin het optreden van geluid voorspelbaar is); het gevoel van beheersbaarheid (‘perceived control’) (als er geen gevoel van beheersbaarheid is, dan ontstaat er ook

steeds meer prikkeling en stress; onder beheersbaarheid wordt verstaan; zekerheid over het begin en het eindtijdstip en het kunnen ontlopen ervan). Op basis van deze algemene normen wordt een expliciet normenstelsel ontwikkeld. “Het geluid bij evenementen brengt een bepaalde mate van overlast met zich mee. Om deze overlast te beperken stellen we normen aan het aantal geluidsdagen, de begin- en eindtijden en aan de hoeveelheid te produceren geluid. Dit vormt het normenstelsel van deze beleidsregel. In de beleidsregel wordt aangegeven wat maximaal is toegestaan. Wat werkelijk wordt toegestaan is afhankelijk van de aanvraag van de geluidsontheffing en/of de uitkomsten van een akoestisch onderzoek. De feitelijke normstelling, in de te verlenen geluidsontheffing, kan daardoor naar beneden afwijken van de maximale normen in deze beleidsregel. Wij sluiten hiermee aan bij het ALARA (As Low As Reasonably Achievable) beginsel. Het ALARA beginsel komt voort uit de milieuregelgeving en is vervangen door het BBT principe. Doel van beiden is hetzelfde, namelijk dat toegepaste maatregelen en voorzieningen de grootst mogelijke bescherming aan het milieu moeten bieden, maar dat anderzijds deze maatregelen redelijk moeten zijn.”

3.2 Intermezzo: de eerste uitspraken in de beroepszaken rond de festivals in de Groene Ster

3.2.1 Eerste uitspraken in beroep

Op 26 juni 2017 doet de Rechtbank Noord-Nederland in een door de Stichting Groene Ster Duurzaam aangespannen rechtszaak een uitspraak die van belang zal zijn voor het verdere verloop van de vergunningverlening. Het betreft de geluidsontheffing van 9 juni 2015 voor het ‘Welcome to the Village’ festival 2015. Tegen die beslissing is op 9 juni 2015 bezwaar aangetekend. Dat bezwaar wordt op 23 november 2015 behandeld door de Adviescommissie Bezwaarschriften van de gemeente Leeuwarden. Daarbij wordt een deel van de bezwaren tegen de geluidsontheffing gegrond verklaard. De commissie adviseert de burgemeester en het college van B&W van Leeuwarden op een aantal punten wijzigingen aan te brengen. Hetgeen de burgemeester en het college van B&W bij besluit van 19 januari ook doen. Diezelfde dag wordt tegen dit besluit bij de Rechtbank Noord-Nederland beroep aangetekend. Dat beroep komt op 13 april 2017 aan de orde bij de zitting van de Rechtbank Noord-Nederland en leidt tot de uitspraak van 26 juni 2017.

De rechtbank spreekt de vernietiging uit van de geluidsontheffingen voor 2015 en 2016 voor het ‘Welcome to the Village’ festival. In de ogen van de rechtbank heeft de gemeente onvoldoende haar gevoerde geluidsbeleid gemotiveerd omdat geen gedegen onderzoek is verricht naar de gevelwering van de woningen in de Groene Ster. De rechter stelt de Stichting Groene Ster Duurzaam daarnaast in het gelijk dat ook de dB(C) norm (voor de bastonen) moet worden meegenomen. Verder mag een geluidsontheffing alleen worden verleend op basis van een gedegen geluidsplan, dat rust op een akoestisch rapport, dat moet worden aangeleverd bij de aanvraagprocedure. Tot slot moeten de in de ontheffing genoemde geluidswaarden als maximale waarden worden aangemerkt in plaats van langtijdgemiddelde beoordelingswaarden. In latere rechtszaken zal de rechtbank nog diverse malen verwijzen naar deze uitspraak.

3.2.2 De oproep van de rechter | 18 juli 2017

Op 18 juli 2017 staan de gemeente Leeuwarden en de Stichting Groene Ster Duurzaam opnieuw voor de rechtbank. Het betreft het verzoek tot een voorlopige voorziening van de zijde van de Stichting

Groene Ster Duurzaam bij de Rechtbank Noord-Nederland betreffende het ‘Welcome to the Village’ festival 2017. Het is een zitting met een interessante gedachtewisseling en dito uitkomst.

De rechter verwijst om te beginnen nog eens naar de uitspraak van de rechtbank van 4 juli 2017 inzake de bodemprocedure rond het ‘Psy-Fi’ festival 2015. De Stichting had toen als beroepsgrond aangedragen dat basniveaus ook op de referentiepunten gemeten moesten worden. Hoewel deze beroepsgrond slaagde was dat echter niet wat de rechter ermee bedoeld had, lichtte hij toe. Hij had er een opdracht aan de gemeente mee willen geven om hinder van de bastonen in de woning vast te stellen en daarvoor een norm buiten de gevel te zoeken. De rechter geeft aan dat het zinvol is een voorziening te treffen. Hij vervolgt: “De vraag is echter een beetje welke? De voorzieningenrechter ziet niet zo veel mogelijkheden en het is ook de vraag of dit het moment is om de problemen rond de Groene Ster op te lossen. Ik zou graag willen proberen om u gezamenlijk een andere weg op te krijgen en daarom zal ik u uitleggen hoe ik tegen uw zaak aan kijk en wat er volgens mij zou moeten gebeuren.”

3.3 De zoektocht naar een gezamenlijke oplossing | 18 juli 2017 – januari 2018

Wat volgt geeft een belangrijke inkijk in de wijze waarop de rechtbank aankijkt tegen de verwickelingen rond de festivals in de Groene Ster. De rechter stelt: “Als ik er met wat meer afstand naar kijk, en dan neem ik alle besluiten in aanmerking, dan zie ik een initiatief tot het houden van een aantal festivals op de Groene Ster dat op betrekkelijk naïeve wijze juridisch wordt vormgegeven. Aanvankelijk is onvoldoende onderkend dat het houden van festivals naast een woonwijk en een natura 2000-gebied op een terrein dat ook een duidelijke recreatieve functie heeft voor elke gemeente een zeer grote bestuurlijke, bestuurlijk juridische opgave zou zijn.

Het initiatief is in ieder geval vanuit optiek van de gemeente en de organisatoren van de festivals een groot succes. De festivals lijken een duidelijke impuls te zijn voor de lokale economie en een bijdrage aan de naamsbekendheid van Leeuwarden in aanloop naar de culturele hoofdstad 2018. De festivals lijken door dat succes ook nog te groeien. Tegelijkertijd blijkt dat er vanuit de omgeving en de stichting die zich de belangen van de Groene Ster aantrekt de nodige klachten komen. Het lijkt erop dat de belangen van de omwonenden en de belangen die door de Stichting worden behartigd, aanvankelijk onvoldoende zijn meegenomen.

De gemeente stelt zich echter wel ontvankelijk op voor de uitspraken van de rechtbank waarin verzoekers in hoge mate gelijk krijgen. Met name de geluidsontheffingen laten een duidelijke verbetering zien waarbij de gekozen systematiek voor de Groene Ster ook steeds meer reliëf krijgt en meer in balans komt met wat het recht verlangt. Misschien nog niet helemaal goed zoals hierboven bleek maar wel al een stuk beter.

De besluitvorming kenmerkt zich daarmee als reactief op uitspraken van de rechter en vooral altijd veel te laat om tot zinvolle aanpassingen van de festivals te kunnen komen.”

Vervolgens gaat de rechter in op het besluitvormingsproces rond de festivals. Hij stelt vast dat er sprake is van een proces “dat kampt met een gebrek aan informatie en argumentatie, dat in het kader van bezwaarschriftprocedures, voorlopige voorzieningen en uitspraken van de meervoudige kamer langzaam voortgang boekt. Ik zou ervoor willen pleiten dat partijen uit deze inefficiënte manier van besluitvormen stappen en als het ware opnieuw beginnen en de zaak van af de grond af aan opnieuw opbouwen.” De rechter is van mening dat er een uitgebreide ruimtelijke onderbouwing, met nadruk op de ecologische aspecten, dient te komen van de inpassing van het houden van festivals in de Groene Ster. In dat proces dienen alle betrokken partijen direct en indringend bij de besluitvorming betrokken te worden. Een en ander vraagt van de gemeente Leeuwarden de besluitvorming open te stellen, transparant te maken en te dulden dat derden er zich tegen aan gaan bemoeien.

Voor de Stichting De Groene Ster Duurzaam zou dat in de ogen van de rechter betekenen dat zij stoppen met procederen. De rechter vraagt in dat kader de drie betrokken partijen (gemeente, de Stichting Groene Ster Duurzaam en festivalorganisatoren) onder leiding van een gerespecteerde deskundige rond de tafel te gaan zitten en naar een nieuw vergunningenstelsel te zoeken.

De Stichting Groene Ster Duurzaam oordeelt over de uitkomst van de zitting dat de uitkomst een 'offer we couldn't refuse'-situatie inhoudt. "GSD is daarom akkoord gegaan met het voorstel. We gaan het voor de komende tijd proberen; en als het lukt, en alle belangen écht mee gaan wegen in het overleg – niet op de laatste plaats die van gewone gebruikers en omwonenden –, dan hebben wij er al die moeite graag voor over."

Vanaf het moment dat de rechter oproept tot een gezamenlijk gedragen oplossing te komen (18 juli 2017) en het einde van 2017 worden weliswaar een aantal pogingen gedaan tot een vruchtbaar gesprek te komen, maar dat resulteert niet in een gezamenlijk gedragen oplossing (zie voor een uitgebreide analyse van dit traject het [hoofdrapport](#) en [Bijlage 3](#)).

Vanaf het midden van augustus is de situatie weer terug bij af. Op 17 augustus en 9 september 2017 dient de Stichting De Groene Ster Duurzaam bezwaarschriften in tegen een serie beschikkingen rond het 'Welcome to the Village' festival 2017 en een reeks van besluiten met betrekking tot het 'Psy-Fi' festival 2017. Deze bezwaarschriften worden nog eens aangevuld op 18 september en 9 oktober. Op 18 november stuurt de stichting eveneens een open brief aan het College van B&W van Leeuwarden over de uitkomsten van twee rechtszaken rond het 'Psy-Fi' festival 2015. In de brief stelt de Stichting vast dat de gemeente Leeuwarden op 16 november 2017 voor de zesde en zevende keer op rij in het ongelijk is gesteld. Vervolgens wordt een lange lijst van missers in het kader van het evenementenbeleid van de gemeente opgesomd. Die komen in de ogen van de stichting niet voort uit de hoeveelheid tijd en kosten die aan dat beleid worden gependend. 'Kosten noch moeite worden gespaard.' Waar ligt het dan aan? "Allereerst omdat de ambities van de politieke leiding op het gebied van evenementen in de Groene Ster stelselmatig buiten de kaders van de juridische werkelijkheid treden. Of anders gezegd: wat het college wil realiseren kan juridisch niet door de beugel en kennelijk ontbreekt het aan 'checks and balances' in de omgeving van de collegeleden. Daarnaast ontbreekt het de gemeente gewoon aan deskundigheid op het gebied van omgevingsrecht. De afdeling juridische en veiligheidszaken beschikt over uitstekende juristen die openbare orde en veiligheid als specialisatie hebben, maar er zijn geen deskundigen omgevingsrecht (of er wordt niet naar hen geluisterd). Dat de rechtbank die mening in feite ook is toegegaan blijkt uit de toespraak van de voorzitter tijdens de procedure in voorlopige voorziening WttV 2017 van afgelopen zomer. Daarin adviseerde hij het college om de hulp in te roepen van 'een regisseur die omgevingsrechtelijk zeer goed onderbouwd is en bestuurlijk stevig genoeg is om dit allemaal in goede banen te leiden'."

De Stichting is van mening dat het college afstevent 'op een grote juridische schipbreuk in 2018' wanneer het de koers niet 180 graden verlegt. "De rechtbank heeft met zijn serie uitspraken inmiddels de omgevingsvergunningen buiten werking gesteld, de geluidsontheffingen en evenementenvergunningen feitelijk vernietigd en de ecologische onderbouwing van de evenementen in de Groene Ster als ondeugdelijk aangemerkt. Daarnaast is het college door de voorzitter van de rechtbank geadviseerd om; 'de besluitvorming open en transparant te maken', 'te dulden dat derden zich er tegenaan bemoeien', 'GSD direct bij alle besluitvorming te betrekken' en 'GSD juist ook te betrekken bij het formuleren van onderzoeksopdrachten en het bespreken van conceptrapporten'."

De stichting stelt dat tot op het moment van het schrijven van de brief geen zinvol overleg met de stichting heeft plaatsgevonden. "Dat betekent dat onze stichting door de opstelling van het college gedwongen wordt om: bezwaar te maken tegen de voor 2018 door de gemeente uit te brengen omgevingsvergunningen, evenementenvergunningen en geluidsontheffingen voor evenementen in de Groene Ster; bezwaar te maken tegen een eventuele wijziging van het bestemmingsplan; voorlopige voorzieningen te vragen tegen die vergunningen en ontheffingen; en handhaving te vragen van het vigerende bestemmingsplan."

Aan het slot van de brief geeft de stichting het college nog tien handelingsperspectieven mee om 'te de-escaleren en de situatie ten goede te keren.'

In december 2017 en januari 2018 formuleert de Adviescommissie bezwaarschriften van de gemeente Leeuwarden een aantal adviezen naar aanleiding van ingediende bezwaarschriften. Het eerste advies dateert van 20 december 2017. Het betreft een bezwaarschrift inzake de aan de Stichting Psy-Fi verleende geluidsontheffing ten behoeve van het 'Psy-Fi' festival 2017. De commissie adviseert burgemeester en wethouders bij de beslissing op het bezwaar van een individuele burger inzake geluidsoverlast op een aantal genoemde punten (geluidwerende werking van de gevels van de woning; het binnenniveau van geluid; en de vraag of sprake kan zijn van slaapverstoring) duidelijkheid te verschaffen. Afhankelijk van de uitkomst van dat onderzoek en een nader in te nemen standpunt over een aanvaardbaar binnen-niveau in dB(C) het bezwaar hetzij gegrond te verklaren en het bestreden besluit te herroepen, hetzij het bezwaar ongegrond te verklaren en het bestreden besluit, onder aanpassing van de motivering, niet te herroepen.

3.4 De periode januari 2018 tot februari 2020

Op 12 januari 2018 brengt de Adviescommissie bezwaarschriften van de gemeente Leeuwarden een advies uit in antwoord op het bezwaarschrift van de Stichting Groene Ster Duurzaam rond het 'Welcome to the Village' festival 2017. De commissie acht een aantal bezwaren voor gegrond: bezwaren tegen de evenementenvergunning en de ontheffing van de Zondagswet, de vaststelling van de gewelddemping die niet voldoet aan de binnengrenswaarde van 25 Db(A), het ontbreken van een gedegen onderzoek naar de vraag wanneer sprake is van onaanvaardbare hinder door bastonen in een woning, en bezwaren tegen de ontheffing van het verbod in de open lucht vuur aan te leggen.

Op 22 januari 2018 brengt de Adviescommissie bezwaarschriften van de gemeente Leeuwarden een advies uit aangaande het bezwaarschrift van de Stichting Groene Ster Duurzaam tegen de vergunningverlening rond het 'Psy-Fi' festival 2017. De commissie verklaart een aantal bezwaren onder voorwaarden gegrond. Zij maakt bij haar uitspraak een soort voorbehoud door de gemeente een kans te bieden om een in eerste instantie gegrond verklaard bezwaar alsnog ongegrond te laten verklaren. De gemeente kan dat doen door bij haar 'beslissing op bezwaar' de aanvankelijke argumentatie bij te stellen, dan wel beter te onderbouwen. Daarnaast wordt een aantal bezwaren ongegrond verklaard: toetsing aan de Nota Evenementen bij het verlenen van de geluidsontheffing, voor ieder groot evenement aanleveren van een akoestisch onderzoek, geluidgrenswaarden op de referentiepunten aanmerken als 'never exceed', ten aanzien van het aangelegde drainagesysteem met GPS-aanduiding, de tijdelijke gebruiksvergunning, en de ontheffing gebruik openbare ruimte.

Hangende de besluitvorming over deze twee adviezen door burgemeester en college van B&W kwam op 3 april 2018 de uitspraak (publicatie op 18 april 2018) van de Rechtbank Noord-Nederland over de evenementenvergunning en geluidsontheffing voor Psy-Fi 2016. In die bodemprocedure zijn eisers niet-ontvankelijk verklaard omdat - kort samengevat - de inmiddels geëffectueerde (beleids)wijzigingen rond geluid en de beperking in omvang van het evenemententerrein, maakten dat een inhoudelijk oordeel over 2016 geen betekenis meer kon hebben voor de editie 2018. In lijn met die uitspraak zijn ook de bezwaarschriften over 2017 niet-ontvankelijk verklaard. Daartegen is geen beroep aangekend.

Op 21 december 2017 heeft het college van B&W van de gemeente Leeuwarden een brief gestuurd over de plannen om tot een (partiële) herziening van het bestemmingsplan voor het recreatiegebied De Groene Ster te komen. "Het doel van dit bestemmingsplan is om een planologisch-juridische basis

te leggen voor het gebruik van een deel van De Groene Ster als evenemententerrein. Het plan moet een stabiele beschermingsbasis voor omwonenden en andere gebruikers van De Groene Ster en omgeving geven. Daarnaast dient het plan er voor duidelijkheid te geven voor organisatoren van evenementen met welke ruimtelijke regels rekening moet worden gehouden.

Op 6 februari 2018 start de gemeente Leeuwarden het traject dat moet leiden tot een (partiële) herziening van het bestemmingsplan voor het recreatiegebied De Groene Ster. Het traject start met de publicatie van het 'Plan van aanpak Partiële herziening bestemmingsplan Leeuwarden – Recreatiegebied Groene Ster t.b.v. evenementen (festivals)'. In zijn aanbiedingsbrief stelt het college van B&W: "In de Groene Ster worden al meerdere jaren diverse evenementen (festivals) gehouden. De juridische basis voor deze evenementen is een aantal verleende omgevingsvergunningen. Reden om met omgevingsvergunning te werken is dat het huidige bestemmingplan geen ruimte biedt voor deze evenementenfunctie. Zoals bij u bekend zijn er de laatste jaren de nodige procedures gevoerd tegen de verleende vergunningen (o.a. omgevingsvergunningen en evenementenvergunningen). Naar aanleiding daarvan is gebleken dat een aantal vergunningen niet de toets der kritiek kon doorstaan. In 2017 heeft de rechter ons dan ook verzocht om met een structurele oplossing te komen, zijnde een bestemmingsplan. In dit geval een partiële herziening aangezien voor het overige deel het bestemmingsplan goed functioneert en van nog redelijke recente datum is. Daarnaast omdat evenementen niet in het hele plangebied van de Groene Ster plaatsvinden."

Als onderdeel van het voornemen om tot een (partiële) herziening van het bestemmingsplan voor het recreatiegebied De Groene Ster te komen organiseert het Bureau BügelHajema gesprekken met inwoners van het gebied, de bedrijven en een aantal recreantenorganisaties en Groene Ster Duurzaam. De vijf gesprekken vinden plaats tussen 28 februari en 11 april 2018. Van de gesprekken worden gespreksverslagen opgemaakt.

Op 12 maart praat het college de raad in een Open Podium bij over de geschiedenis en de stand van zaken inzake het bestemmingsplan. Dit wordt, later op de avond, een Politieke Dialoog, een gesprek tussen de raadsleden onderling en met het college over het plan van aanpak. Daarbij gaat het om het uitwisselen van informatie en meningen ter voorbereiding op de besluitvorming. Tijdens het Open Podium melden zich twee sprekers. Om te beginnen de heer Van Gelder namens de Stichting Groene Ster Duurzaam. Hij geeft aan dat de stichting graag betrokken wil worden bij het opstellen van de onderzoeksopdracht, zoals ook door de rechter is aanbevolen. In zijn ogen is het voorliggende plan van aanpak zonde van de tijd. Er ligt immers een prima bestemmingsplan voor dit gebied. De tweede spreker pleit voor behoud van het gebruik van het naaktstrand gedurende festivals. Hij heeft hierover een brief naar het college gestuurd, maar heeft daarop nog geen antwoord ontvangen. Het college geeft aan dat alle belanghebbenden in de aanloop naar het bestemmingsplan gehoord zullen worden. In dat kader wordt ook de betreffende brief meegenomen.

Tijdens de Politieke Dialoog wordt de raad verzocht in te stemmen met het Plan van Aanpak voor een partiële herziening van het huidige bestemmingsplan om de mogelijkheid van festivals langdurig te regelen. Van de zijde van de raad wordt een aantal nadere vragen gesteld: op welke wijze de naburige gemeenten betrokken worden; of de Stichting Groene Ster Duurzaam ook bij het formuleren van de onderzoeksopdracht betrokken wordt; naar de draagkracht van het gebied (hoeveel mensen kan de Groene Ster aan in termen van parkeerplaatsen/tenten etc.); en hoe gegarandeerd kan worden dat er ook gedurende festivals een strandje voor andere bezoekers beschikbaar blijft. Verder wordt vastgesteld dat verwachtingsmanagement belangrijk is. De gemeente gaat in dat kader actief op zoek naar inspraak, waarbij duidelijk wordt meegegeven dat er veel verschillende belangen spelen en dan niet iedereen tevredengesteld kan worden. De wethouder geeft desgevraagd aan dat de gemeente heeft gekozen voor een bestemmingsplanwijziging omdat dat meerjarige duidelijkheid biedt aan alle partijen.

Vervolgens vindt op 21 maart 2018 de besluitvorming over het plan plaats. Bij deze gelegenheid wordt op initiatief van de Partij voor de Dieren een motie ingediend, met steun van Gemeentebelangen, de Christen Unie en 50Plus. De motie verzoekt het college af te zien van de voorgenomen wijziging van het fungerende bestemmingsplan. De partijen wensen vast te houden aan de bestaande

(hoofd)functie van het gebied en de praktijk van het verlenen van specifiek gerichte omgevingsvergunningen. De motie wordt met 6 stemmen voor en 30 stemmen tegen verworpen. Daarna wordt het plan van aanpak met 32 tegen 4 stemmen vastgesteld.

Op 20 juli 2018 publiceert de gemeente Leeuwarden het 'Voorontwerp Partiële herziening bestemmingsplan Leeuwarden – Recreatiegebied Groene Ster t.b.v. evenementen'. Hierin worden nogmaals kort de belangrijkste argumenten voor een herziening opgesomd: het stimuleren en faciliteren van evenementen, het buiten de muren van een gebouw plaatsen van cultuur, het versterken van maatschappelijke en economische impulsen aan Leeuwarden en omgeving, het creëren van een broedplaats voor innovatieve ontwikkelingen, het samenbrengen van kunstdisciplines en het waarborgen van duurzaamheid. Daarnaast wordt verwezen naar meer recente ontwikkelingen op het terrein van het organiseren van evenementen. "In de loop van de tijd steeg het aantal evenementen gestaag, nam de omvang ervan toe en ontstond bovendien andere muziekstijlen (house, ultra bass). Steeds vaker werden parken, pleinen, weilanden en recreatieterreinen, die daar niet specifiek voor bestemd waren, ingezet voor medegebruik in de vorm van evenementen. Als gevolg van deze ontwikkeling oordeelde de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State dat 'een bestemmingsplan zich slechts bij wijze van uitzondering niet verzet tegen kortdurend en incidenteel gebruik van een perceel in strijd met het bestemmingsplan' (uitspraak van 15 oktober 2014 in zaak nr. 201400118/1/A1). In alle gevallen anders dan kortdurend en incidenteel gebruik, wordt het sindsdien noodzakelijk geacht om ten aanzien van terreinen die regelmatig gebruikt worden voor evenementen, te voorzien in een planologische regeling die het medegebruik voor evenementen toelaat." Een dergelijke regeling moet gebaseerd zijn op een integrale belangenafweging van alle ruimtelijk relevante aspecten, bestaat uitdrukkelijk naast de eventuele vergunningplicht voor evenementen op basis van de APV en kan zowel een bestemmingsplan als een omgevingsvergunning betreffen. "Wij vinden het van groot belang dat (meerdaagse) evenementen mogelijk blijven binnen het Groenestergebied en we achten het gebied daarvoor een geschikte locatie. Naar aanleiding van verschillende rechtszaken over de verleende vergunningen, heeft de raad besloten om een bestemmingsplan op te stellen waarin de voorwaarden zijn opgenomen waarbinnen evenementen georganiseerd kunnen worden. Dit plan is daarvan het resultaat. Het doel van dit bestemmingsplan is om een planologisch-juridische basis te leggen onder het medegebruik van een deel van het gebied als evenemententerrein. Dit plan biedt vervolgens duidelijkheid voor de organisatoren van evenementen ten aanzien van de ruimtelijke regels die dan in acht genomen moeten worden. Het plan biedt bovendien een stabiele beschermingsbasis voor omwonenden en andere gebruikers van De Groene Ster en omgeving... Dit bestemmingsplan vormt weliswaar een herziening van het geldende bestemmingsplan Recreatiegebied Groene Ster, maar vormt geen zogenaamde integrale herziening waarbij de onderlinge verhoudingen tussen alle aanwezige functies nog eens tegen het licht zijn gehouden en opnieuw worden geregeld. De bestaande gebruiksmogelijkheden van het plangebied worden in stand gelaten. De aanpassing bestaat eruit dat de mogelijkheid voor het organiseren van evenementen wordt toegevoegd aan de gebruiksmogelijkheden die het geldende bestemmingsplan al kende. Daarmee is het – wat in vaktaal heet – een partiële herziening."

Op 18 december 2018 stuurt het college van B&W van Leeuwarden een brief naar de gemeenteraad aangaande de stand van zaken van de partiële herziening van het bestemmingsplan voor de Groene Ster en de gevolgen daarvan voor de kaderstelling voor evenementen in De Groene Ster in 2019. In deze brief deelt het college mede dat het voorontwerpbestemmingsplan inmiddels van 26 juli tot en met 19 september 2018 ter inzage heeft gelegen. "Er wordt momenteel gewerkt aan een verdiepingsslag ten aanzien van (met name) de effecten van de voorziene evenementen op de natuurwaarden. Dit betreft zowel natuurwaarden in het recreatiegebied zelf als daarbuiten (Natura 2000-gebied Groote Wielen). Aanleiding hiervoor is hetgeen is opgehaald tijdens de inspraak en de uitkomsten van een drietal voorlopige voorzieningen bij de rechtbank over de evenementen in De Groene Ster 2018. Dit kan mogelijk resulteren in een Milieu Effect Rapportage welke dan onderdeel moet gaan uitmaken van het bestemmingsplan. Mocht dit aan de orde zijn, dan heeft dit tot gevolg dat het ontwerpbestemmingsplan later dan aanvankelijk gedacht in procedure zal worden gebracht. Op dit mo-

ment is dan ook de verwachting dat het bestemmingsplan nog niet zal zijn vastgesteld voordat de evenementen in 2019 aanvangen. In 2019 zal dan ook nog gewerkt worden met omgevingsvergunningen... Tijdens de behandeling van het 'Plan van aanpak Partiële herziening bestemmingsplan Leeuwarden - Recreatiegebied Groene Ster t.b.v. evenementen' in maart 2018 is aan uw raad de toezegging gedaan u nader te informeren over de kaderstelling van de te houden meerdaagse evenementen in het Culturele Hoofdstad jaar 2018 in De Groene Ster. Aangezien in 2019 opnieuw met tijdelijke omgevingsvergunningen zal worden gewerkt, doen wij u hierbij de kaderstelling voor 2019 toekomen. Deze kaderstelling is net zoals in 2018, ontwikkeld voor de festivals 'Promised Land', 'Welcome to the Village' en 'Psy-Fi'. Daarnaast is ook de Bikkelrun opgenomen (deze vond in 2018 in de binnenstad plaats). De kaderstelling 2018 heeft grotendeels als basis gediend voor de kaderstelling 2019. Hierover heeft ook afstemming met een afvaardiging van de organisatoren plaatsgevonden. De kaderstelling zoals u deze aantreft in de bijlage is hiervan het resultaat. De kaderstelling geeft de kaders aan voor de aan te vragen omgevingsvergunningen, evenementenvergunningen en geluidsontheffingen in 2019. Ook wordt nadrukkelijk aandacht besteed aan de mogelijk benodigde vergunningen dan wel ontheffingen op basis van de Wet natuurbescherming waarvoor de provincie het bevoegd gezag is."

Inzake de kaderstelling voor 2019 noemt het college vier evenementen die plaats zullen gaan vinden in De Groene Ster: naast 'Promised Land', 'Welcome to the Village' en 'Psy-Fi' is ook de Bikkelrun opgenomen..

In april 2018 komt de gemeente Leeuwarden met een serie kaders/regels/richtlijnen voor het organiseren van festivals (onder meer in De Groene Ster). Op 7 april stelt de gemeente de definitieve kaderstelling 'Meerdaagse festivals in de Groene Ster 2018' vast, op 23 april gevolgd door 'Nadere regels evenementen Leeuwarden' en op 24 april door de publicatie van de 'Beleidsregel geluid 2018. Evenementen in de open lucht 2018'. Op 26 april volgt dan de publicatie van de 'conceptbesluiten' ter zake de omgevingsvergunningen voor de festivals 'Promised Land' 2018 en 'Conference of the Birds' 2018. Tegen deze conceptbesluiten komt de Stichting Groene Ster Duurzaam op 2 mei in het geweer middels een brief aan het college van B&W van de gemeente Leeuwarden. De stichting maakt bezwaar tegen het feit dat er slechts een termijn van 5 dagen is gegeven om bezwaren kenbaar te maken, terwijl bij een uitgebreide procedure een termijn van 6 weken geldt. Daarnaast richten de pijlen zich ook op de onvolledigheid van de aanvragen en 'concept besluiten' waardoor volstrekt onduidelijk is wat precies is aangevraagd, welke belangenafweging heeft plaatsgevonden en wat uiteindelijk wordt vergund. Het opstellen van een zinvolle zienswijze zou daarmee feitelijk onmogelijk zijn. In de toelichting wijst de stichting op een aantal omissies die in haar ogen aan de besluiten kleven. In vogelvlucht betreft dat: het is onduidelijk in hoeverre het een reguliere, dan wel een uitgebreide procedure betreft; de stichting leidt uit de diverse processtappen af dat het om een uitgebreide procedure gaat waarbij het niet om een zienswijze termijn gaat van 5 dagen, maar van 6 weken; de 'concept besluiten' ontberen essentiële onderdelen en nadere motiveringen waardoor het voor belanghebbenden onmogelijk wordt zich een oordeel te vormen over het vergunde. De brief sluit af met de slotzin: "Een eventuele volharding uwerzijds voor de termijn van 5 werkdagen maakt het ook helder hoe u met het fenomeen belangenafweging omgaat. Mocht dat het geval zijn zal dit onderdeel uitmaken van een eventueel in te zetten beroepsprocedure d.m.v. een verzoek bij de voorzieningenrechter."

In mei en juni 2018 worden de resultaten van enkele onderzoeken gepubliceerd. Om te beginnen brengt DGRM op 4 mei het 'Akoestisch onderzoek Promised Land Festival 2018 uit met als conclusie dat aan alle geluidsnormen uit het geluidbeleid van de gemeente Leeuwarden wordt voldaan. Op 9 mei volgt, opnieuw van de hand van DGRM een definitieve rapportage inzake hun 'onderzoek geluid evenementen De Groene Ster 2018'. De conclusies van dit onderzoek luiden: met de aangepaste uitgangspunten is het houden van de drie evenementen in de huidige vorm mogelijk; de evenementen kunnen worden georganiseerd met voldoende geluidsniveau, terwijl een goed woon- en leefklimaat in de omgeving gewaarborgd wordt. Antea Group publiceert op 16 mei haar memo, 'Beoordeling van

het aspect stikstofdepositie, evenementen recreatiegebied De Groene Ster'. Op 17 mei geeft A&W een ecologische beoordeling van vier meerdaagse festivals in 2018 in de Groene Ster te Leeuwarden. De conclusies van dat onderzoek luiden: de festivals veroorzaken geen significant negatieve effecten ten aanzien van de aangewezen natuurwaarden van het Natura 2000-gebied 'Grote Wielen' en van overige Natura 2000-gebieden; er is daarom geen knelpunt met de Wet natuurbescherming; de festivals veroorzaken geen conflict met de regelgeving ten aanzien van de EHS (de ecologische hoofdstructuur); wel is het noodzakelijk om maatregelen te nemen om negatieve effecten op wezenlijke waarden van de EHS te voorkomen; de festivals veroorzaken geen conflict met de regelgeving ten aanzien van weidevogelkansgebieden; en tot slot, de festivals veroorzaken geen conflict met de Wet natuurbescherming ten aanzien van overige beschermde soorten. Wel is het noodzakelijk om maatregelen te nemen om negatieve effecten op beschermde soorten te voorkomen.

Op 11 juli 2018 doet de rechtbank Noord-Nederland een uitspraak rond voorlopige voorziening ten aanzien van de omgevingsvergunning voor de theater- en muziekvoorstelling 'Conference of the Birds' 2018 en de weigering van Gedeputeerde Staten van de Provincie Fryslân om over te gaan tot handhaving, alsmede de beslissing van Gedeputeerde Staten dat zij niet bevoegd zijn om te handhaven ten aanzien van het maaien. Het verzoek heeft met name betrekking op de bescherming van de Meervleermuis en op de vraag of GS in deze ten aanzien van het maaien onbevoegd zou zijn. Deze voorlopige voorziening heeft betrekking op twee besluiten van het college van Gedeputeerde Staten van de provincie Fryslân. Dat betreft om te beginnen het besluit van 12 juni 2018 het verzoek om handhavend op te treden op grond van de Wet natuurbescherming (Wnb) ten aanzien van onder meer de meerdaagse evenementen in de Groene Ster af te wijzen. Daarnaast het besluit van 14 juni 2018 om ook het verzoek om handhavend op te treden op grond van de Wet natuurbescherming (Wnb) ten aanzien van het verzoek dat de gemeente Leeuwarden in de Groene Ster maait, onbevoegd verklaard en het verzoek doorgezonden aan het college van burgemeester & wethouders van de gemeente Leeuwarden.

De rechter oordeelt allereerst dat het college van B&W van Leeuwarden bevoegd was met het oog op de soortenbescherming over te gaan tot het verlenen van een omgevingsvergunning zonder verklaring van geen bedenkingen van het college van Gedeputeerde Staten ter zake. Inzake het maaien acht de rechter, gezien het feit dat er in de omgevingsvergunning geen voorschriften zijn opgenomen ten opzichte van het maaien, Gedeputeerde Staten wel bevoegd ten aanzien van het verzoek om een oordeel te vellen omtrent het rechtmatig maaien, maar is van mening dat, nu er al gemaaid is, er geen aanleiding is tot het treffen van een voorlopige voorziening. Op een ander punt wijst de rechter het verzoek tot een voorlopige voorziening wel toe. Dat betreft het in acht nemen van het Lichtplan van 5 juli 2018 en het feit dat de podiumverlichting om uiterlijk 23:00 uur wordt uitgezet, de tribunes uiterlijk om 23:30 zijn ontruimd en de tribuneverlichting dan wordt uitgeschakeld. Het college van B&W tot slot, is het bevoegde gezag ten aanzien van de voorschriften die bij deze aan de omgevingsvergunning zijn verbonden.

In augustus 2018 doet de voorlopige voorzieningenrechter van de Rechtbank Noord-Nederland in twee zaken rond het Psy-Fi festival 2018 uitspraak. Om te beginnen betreft dat het verzoek tot een voorlopige voorziening inzake de verleende geluidsontheffing voor de nachtperiode. De voorzieningenrechter acht het aangewezen om een voorlopige voorziening te treffen inzake de verleende geluidsontheffing voor de nachtperiode, waarbij de voorzieningenrechter de geluidswaarden gemeten Front of House voor de nachtperiode vaststelt op 73 dB(A) en 76 dB(C), zodat voor omwonenden geen slaapverstoring optreedt. De voorzieningenrechter acht op grond van een door de Stichting advisering bestuursrechtspraak (StAB) uitgebracht rapport geen verstoring aannemelijk voor de door verzoekers genoemde diersoorten, waaronder de Meervleermuis. Het verzoek om een voorlopige voorziening op dat vlak wordt afgewezen. Een tweede verzoek (door de organisatoren van Psy-Fi) tot het treffen van een voorlopige voorziening heeft betrekking op de verleende ontheffing van het verbod te liggen of slapen op openbare plaatsen. Tevens ziet de rechter geen aanleiding een (ook weer

door de organisatoren van Psy-Fi verzochte) voorziening te treffen inzake de weigering van de gemeente om een tijdelijke omgevingsvergunning af te geven voor het kamperen door bezoekers in de bosschages van de Groene Ster. De rechter wijst beide verzoeken tot een voorlopige voorziening af.

2019

Op 18 april 2019 dient een verzoek tot een voorlopige voorziening bij de Rechtbank Noord-Nederland. De Stichting Groene Ster Duurzaam heeft op 1 april 2019 bezwaar gemaakt bij het college van B&W van Leeuwarden tegen het niet tijdig nemen van een beslissing op het verzoek van 17 maart 2019. De stichting heeft het college bij die gelegenheid verzocht om te besluiten dat voor de aanvragen van drie omgevingsvergunningen de uitgebreide voorbereidingsprocedure zal worden gevolgd. Daarnaast heeft de stichting verzocht om te besluiten dat eventuele eerdere besluiten en berichten aan aanvragers over het volgen van een reguliere procedure per direct worden ingetrokken. De rechtbank komt tot de conclusie dat de stichting geen beroep tegen het niet tijdig nemen van een besluit heeft ingediend. Op basis daarvan oordeelt de rechter dat noch bezwaar, noch beroep aanhangig is, zodat het verzoek om een voorlopige voorziening niet-ontvankelijk is.

Op 6 en 11 juni vindt de behandeling plaats van een verzoek tot een voorlopige voorziening tegen de door het College van Gedeputeerde Staten van Fryslân afgegeven vergunning voor het 'Promised Land' festival 2019 op grond van de Wet natuurbescherming. Bij uitspraak op 25 juni 2019 wordt dit verzoek afgewezen.

De achtergrond van dit verzoek voor een voorlopige voorziening is te lezen op de website van de Stichting Groene Ster Duurzaam (12 juni 2019): "In januari hebben we ons (omdat we belanghebbende zijn) bij de provincie gemeld. We wilden meepraten over de vergunning. Maar in de maanden daarop zijn we door de provincie en de gemeente zorgvuldig buiten spel gezet. Omdat we het gevoel hadden dat er niet werd geluisterd hebben we de provincie een brief gestuurd. In die brief hebben we uitgelegd dat het slecht gaat met de Groote Wielen. Met name broedvogels hebben veel meer last van geluid dan iedereen tot nu toe dacht. Dat komt omdat geluid hun onderlinge communicatie stoort. De jongen horen de waarschuwingen ('Alarm calls') van de ouders niet, en daardoor is er een hogere sterfte door roofdieren en roofvogels. Van de provincie hebben we daarop niets gehoord. Uiteindelijk viel vier werkdagen voor de opbouw van het Promised Land Festival (PLF) de vergunning op de mat. Daar deugde niet veel van. Dus hebben wij ons met spoed aangemeld bij de voorzieningenrechter (kort geding) in Groningen. Donderdag 6 juni was de zitting."

Op 11 juli 2019 dienen twee verzoeken tot een voorlopige voorziening bij de Rechtbank Noord-Nederland. De eerste betreft het verzoek tot een voorlopige voorziening inzake de omgevingsvergunning voor het 'Welcome to the Village' festival 2019. Bij besluit van 28 mei 2019 heeft de gemeente Leeuwarden een tijdelijke omgevingsvergunning verleend voor het organiseren van het 'Welcome to the Village' festival 2019 op een deel van de gronden van het recreatiegebied De Groene Ster te Leeuwarden. Tegen dat besluit is het verzoek tot een voorlopige voorziening gericht. De rechter wijst het verzoek tot het treffen van een voorlopige voorziening af. Het tweede verzoek betreft de verleende geluidsontheffing voor hetzelfde festival. De rechtbank stelt vast dat de gemeente Leeuwarden de geluidsontheffing op basis van de Beleidsregel geluid 2018 heeft verleend. De rechtbank leidt uit het verzoekschrift af dat de meest verstrekkende grond van verzoekers betrekking heeft op de specifieke vrees dat er in de nachtperiode vanaf 23.00 uur toch sprake zal zijn van ondukbare geluidshinder in de woningen. Verder betogen verzoekers onder verwijzing naar onderzoek van de Stichting Advisering Bestuursrechtspraak voor Milieu en Ruimtelijke Ordening (StAB) dat het verschuiven van de aanvang van de nachtperiode naar 00:00 en/of 01:00 uur tot inslaapstoornissen voor omwonenden en daardoor tot ondukbare hinder leidt. De rechtbank gaat in beide argumentaties mee en wijst het verzoek tot het treffen van een voorlopige voorziening toe. Daarbij wijst de rechter op het feit dat een aantal gebreken in het akoestisch rapport onvoldoende onderkend zijn, dat de

vergewisplicht is geschonden en er onvoldoende garantie bestaat dat er in de nachtperiode geen onduidbare geluidshinder optreedt. Op grond van die overwegingen stelt de rechter vast dat het geluidsniveau voor de nachtperiode op meetpunt 'Front of House' (FoH) wordt vastgelegd op 73 dB(A) en 76 dB(C). Daarnaast gaat de nachtperiode op donderdag om 23.00 uur in, op vrijdag en zaterdag om 00.00 uur en op zondag op 23.00 uur.

Tussen 7 en 17 juli 2018 worden tegen de vergunningen voor het festival 'Welcome to the Village' 2018 diverse bezwaarschriften ingediend bij de Adviescommissie bezwaarschriften van de gemeente Leeuwarden. Deze bezwaarschriften worden later aangevuld en leiden tot een uitspraak van de commissie op 9 november 2018. De commissie verklaart één bezwaarschrift voor niet-ontvankelijk, één bezwaarschrift voor ongegrond en één bezwaarschrift deels voor gegrond. Dat laatste heeft betrekking op de vastgestelde geluidsnorm in de nachtperiode. De commissie adviseert deze normen van 75 dB(A) en 86 dB(C) in de nachtperiode, gemeten 'Front of House' (FoH), overeenkomstig het advies van de Stichting Advisering Bestuursrechtspraak voor Milieu en Ruimtelijke Ordening (StAB) te verlagen naar 73 dB(A) en 76 dB(C). Vervolgens heeft het college van B&W van de gemeente Leeuwarden onder overneming van het advies van de commissie bij besluit van 18 december 2018 het bezwaarschrift van eisers ongegrond verklaard en het primaire besluit van 22 juni 2018 onder een aanvullende motivering gehandhaafd. De rechtbank oordeelt op 17 juli 2019 dat het beroep van de eisers gegrond is. Aan de verleende geluidsontheffing voor het festival in 2018 kleven een serie onjuiste uitgangspunten betreffende de modellering en het referentiepunt van een woning. Daarnaast is het muziekspectrum van het festival als worst-case te beschouwen, als ultra-bas. De samenhang tussen dB(A) en dB(C) normen is niet juist. Verder is de Beleidsregel geluid voor wat betreft de daarin opgenomen geluidsnormen in dB(C) onvoldoende gemotiveerd. De daarop gebaseerde geluidsontheffing ook. En tot slot is de redactie van het voorschrift voor wat betreft het affilteren onjuist. De rechtbank verklaart het beroep gegrond, vernietigt het besluit van 22 juli 2018 en herroept het primaire besluit van 17 juli 2018.

De tweede uitspraak, betreffende de verleende geluidsontheffing voor het 'Psy-Fi' festival 2018, heeft verder niet zoveel toelichting. Deze volgt in grote lijnen de argumentaties van de uitspraak inzake de verleende geluidsontheffing voor het 'Welcome to the Village' festival 2018. Op 16 juli 2018 verleent het college van B&W van Leeuwarden een geluidsontheffing voor het 'Psy-Fi' festival 2018. Tegen dit besluit, en ook daaraan gekoppelde besluiten rond het betreffende festival, wordt op 17 juli 2018 een bezwaarschrift ingediend bij de Adviescommissie bezwaarschriften van de gemeente Leeuwarden. Op 9 augustus 2018 doet de voorzieningenrechter uitspraak over het verzoek (van 23 juli 2018) een voorlopige voorziening te treffen inzake het 'Psy-Fi' festival 2018. De rechter wijst het verzoek tot een voorlopige voorziening toe in die zin dat: het geluidsniveau voor de nachtperiode voor de podia 'Alternative'; en 'Chill-out' wordt vastgelegd op 73 dB(A) en 76 dB(C). Op 14 november 2018 brengt de Adviescommissie bezwaarschriften van de gemeente Leeuwarden advies uit ten aanzien van een aantal bezwaarschriften die tegen het besluit van 16 juli 2018 zijn ingebracht. Een bezwaarschrift wordt niet ontvankelijk verklaard. Van een tweede bezwaarschrift wordt geadviseerd te bezien of het wel ontvankelijk is. De overige bezwaarschriften voor zover zij gericht zijn tegen de verleende geluidsontheffing in zoverre gegrond te verklaren dat het door DGRM opgestelde akoestisch rapport uit dient te gaan van het door de Stichting Advisering Bestuursrechtspraak voor Milieu en Ruimtelijke Ordening (StAB) in haar adviezen van 31 juli en 6 augustus 2018 aangegeven methodiek, met hanteling van het muziekspectrum 'ultra bass'. Daarnaast adviseert de commissie een aantal vergunde geluidsniveaus omlaag te brengen, en de tijdstippen waarvoor hoge geluidsniveaus zijn vergund op zaterdag 18 augustus en zondag 19 augustus 2018, telkens van 00.00 tot 01.00 uur te verwijderen. De bezwaarschriften verder voor het overige ongegrond te verklaren. Op 20 december 2018 besluit het college van B&W het advies inzake het akoestische rapport van DGMR over te nemen en het eerdere besluit te herzien. En daarnaast enkele, niet alle van de geadviseerde geluidsniveaus te verlagen, maar niet mee te gaan met het advies om de tijdstippen waarvoor hoge geluidsniveaus zijn vergund

op zaterdag 18 augustus en zondag 19 augustus 2018, telkens van 00.00 tot 01.00 uur te verwijderen. Tegen dit besluit hebben de eisers het beroep aangetekend. De rechter acht het beroep van de eisers gegrond, vernietigt het besluit van 20 december 2018, voorziet zelf in de zaak en herroept het primaire besluit van 16 juli 2018.

Op 24 juli 2019 schrijft de Stichting Groene Ster Duurzaam een brief aan het College van B&W van Leeuwarden met het verzoek de geluidsontheffing voor het 'Psy-Fi' festival 2019 aan te passen aan de rechterlijke uitspraken van 12 en 17 juli 2019. "Uw besluit over de geluidsontheffing PSY FI 2018 is door de meervoudige kamer vernietigd. In uw besluit over de geluidsontheffing WttV is door de voorzieningenrechter diepgaand ingegrepen en gewijzigd. Ook de kernverweerteksten van de kant van uw gemachtigde voor geluidszaken ('wij zien dat anders', 'daar zijn wij het niet mee eens' en 'dat is de bevoegdheid van het college en zo vullen wij die in') hebben de rechterlijke toets niet kunnen doorstaan.

De boodschap van de rechtbank is duidelijk: uw college zit op de verkeerde weg, met het huidige geluidsbeleid en de geluidsontheffingen voor festivals in de Groene Ster." De stichting formuleert vervolgens met klem: "Wij dringen er bij u met klem op aan om dit op zéér korte termijn te doen en daarbij loyaal de uitspraken van de rechtbank te volgen. Daarmee kan immers voorkomen worden dat wij gedwongen zijn om ook voor dit evenement een voorlopige voorzieningsprocedure bij de Rechtbank te starten." De stichting vraagt aanpassingen op de volgende punten: de eindtijden van de dag-avondperiode en start van de nachtperiode; het geluidsniveau 'Front of House' (FoH) in de nachtperiode; en dB(A) en dB(C) 'Front of House' (FoH) tijdens de dag/avondperiode.

Een dag later, op 25 juli 2019, antwoordt het college van B&W van Leeuwarden. "De door de Stichting aangehaalde uitspraken van de rechtbank, waarop het verzoek is gebaseerd, zijn voor ons geen aanleiding om de geluidsontheffing aan te passen. De uitspraak in verzoek om voorlopige voorziening heeft betrekking op een ander festival dan 'Psy-Fi' en heeft daarom geen invloed op dit festival. Het kenmerkende van deze uitspraak op het verzoek om voorlopige voorziening is dat het gaat om een voorlopig oordeel over de geluidsontheffing voor Welcome to the Village 2019. Het is geen definitief oordeel over de verleende geluidsontheffing, wat pas zal worden genomen in het besluit op bezwaar en eventuele vervolgproudures. In de uitspraak van de voorzieningenrechter staat dat er aan de geluidsontheffing met name motiveringsgebreken kleven. Deze motiveringsgebreken kunnen echter in de bezwaarfase, met een totale heroverweging, hersteld worden. Kort gezegd; de uitspraak in verzoek om voorlopige voorziening heeft een voorlopig karakter voor alleen Welcome to the Village 2019 en is niet algemeen geldend voor alle evenementen in De Groene Ster."

Op 2 augustus 2019 stuurt het college van B&W van Leeuwarden een brief aan de Stichting Psy-Fi over een nieuwe geluidsontheffing. De ontheffing van 21 juni 2019 wordt ingetrokken. De gemeente geeft aan op basis van de uitspraken van de rechtbank op 11 en 17 juli 2019 de overwegingen te hebben aangepast en aangevuld. De bepalingen aangaande het geluidsniveau en eindtijden zijn niet aangepast. "In de nieuwe geluidsontheffing hebben wij, naar aanleiding van de uitspraken van de rechtbank Noord-Nederland van 11 en 17 juli 2019 de overwegingen aangepast en aangevuld. De bepalingen aangaande geluidsniveaus en eindtijden zijn niet aangepast. De bijgevoegde stukken bij de begeleidende brief van 21 juni 2019, kenmerk 11028217 (brief bij verlening beschikkingen voor Psy-Fi) worden geacht ook deel uit te maken van dit besluit. Bij dit besluit voegen wij als bijlagen toe: RIVM Rapport 2016 - 0014, Meldingen over een bromtoon; BBT-Lijst 2019, Evenementengeluid in Amsterdam, 2019, versie 20; Afwegingskader voor de verzoeken tot plaatsing op de Evenementenkalender gemeente Leeuwarden, 10 juli 2019."

De voorzieningenrechter laat op 5 augustus 2019 per brief het college van B&W van Leeuwarden op voorhand al weten dat bij het treffen van een aanstaande voorziening (geluidsontheffing Psy-Fi 2019) aan te willen sluiten bij eerdere uitspraken in dit verband. De rechter geeft zelfs aan een zitting ach-

terwege te willen laten en schriftelijk uitspraak te doen indien verweerder hiermee instemt. Het college wenst toch een zitting om zijn verweer nader te duiden. De rechter verzoekt het college om bij een eventueel verweer(schrift) enkel onderbouwd aan te geven met welke aspecten van eerdere gedane uitspraken (inclusief hieraan gelieerde adviezen van de StAB) het college het niet eens is. Daarbij geeft de rechter feitelijk al aan geen behoefte te hebben aan de nadere motiveringen die het college toevoegt aan de gewenste geluidswaarden en normen zoals vastgelegd in de bestreden vergunningen.

Op 22 augustus 2019 vindt de zitting plaats en doet de Rechtbank Noord-Nederland uitspraak in twee verzoeken tot voorlopige voorzieningen. Om te beginnen betreft dat de voorlopige voorziening inzake de evenementenvergunning rond het 'Psy-Fi' festival 2019. De verzoeker maakt bezwaar tegen het verlenen van die vergunning. De rechter wijst het verzoek om een voorlopige voorziening te treffen af. De tweede uitspraak gaat over het verzoek tot een voorlopige voorziening inzake het verlenen van een geluidsontheffing onder voorwaarden rond het 'Psy-Fi' festival 2019. De voorzieningenrechter is van oordeel dat nog altijd geen goede motivering is gegeven voor de verlengde nachttijden en treft daarom de voorziening dat het geluidsniveau ook op vrijdag- en zaterdagnacht om 00:00 uur omlaag moet. Tevens is nog altijd niet voldoende zeker dat bij een geluidsniveau van 50 dB(C) gedurende de nacht in de woningen, geen slaapverstoring zal optreden. De voorziening wordt daarom getroffen dat het geluidsniveau voor de nachtperiode op meetpunt 'Front of house' (FoH) wordt vastgelegd op 73 dB(A) en 76 dB(C).

Op 30 september brengt de Adviescommissie bezwaarschriften van de gemeente Leeuwarden advies uit over een bezwaarschrift inzake de geluidsontheffing voor het 'Promised Land' festival 2019. Het bezwaarschrift richt zich tegen het besluit van burgemeester en wethouders van 17 april 2019 waarbij geluidsontheffing voor het 'Promised Land' festival 2019 wordt verleend. De commissie adviseert het bezwaarschrift ongegrond te verklaren en adviseert het bestreden besluit niet te herroepen.

Op 7 november volgt er dan nog een advies van Adviescommissie bezwaarschriften van de gemeente Leeuwarden inzake een bezwaarschrift over de evenementenvergunning voor 'Psy-Fi' 2019. Het bezwaarschrift richt zich tegen het besluit van de burgemeester van 21 juni 2019 waarbij aan de Stichting Psy-Fi een evenementenvergunning en een ontheffing Zondagswet voor 'Psy-Fi' 2019 wordt verleend. De commissie adviseert het bezwaarschrift ongegrond te verklaren en adviseert het bestreden besluit niet te herroepen.

Op 30 september 2019 dient de Stichting Groene Ster Duurzaam een bezwaarschrift in tegen de afwijzing van het tijdens het 'Psy-Fi' 2019 festival gedane handhavingsverzoek inzake overtredingen van de geluidsontheffing. Op 4 november wordt dat bezwaarschrift aangevuld met gronden. Wanneer tijdens de hoorzitting van de Adviescommissie bezwaarschriften op 16 december 2019 duidelijk wordt dat met name de manier waarop metingen plaatsvinden van cruciaal belang is, besluit de commissie na te gaan of een onafhankelijke deskundige een extern onderzoek kan verrichten naar de wijze van geluidsmetingen.

2020

Op 31 januari 2020 verzoekt het college van B&W van Leeuwarden de Stichting Groene Ster Duurzaam om uitstel van de verdere behandeling van het bezwaarschrift totdat de onafhankelijke externe deskundige het onderzoek geeft afgerond.

De stichting stelt in haar brief van 6 februari waardering te hebben voor het inschakelen van een externe deskundige, maar betoogt dat sedert het indienen van het bezwaarschrift vier maanden zijn verstreken en sedert het indienen van de gronden van bezwaar meer dan drie maanden. En dan vervolgt de stichting: "Daarbij komt dat wij bij de meer dan twintig bezwaarschriftprocedures in de afge-

lopen vijf jaar slechts twee keer hebben meegemaakt dat de bezwaarcommissie gevolgd heeft in een advies om uw oorspronkelijk oordeel te herzien. In de overige gevallen heeft u in de regel onder afwijking van het advies vastgehouden aan uw eerder ingenomen standpunt.” De stichting stemt niet in met het verzochte uitstel en oordeelt dat het college weigert om tijdig te besluiten op de door de stichting ingediende bezwaar, en stelt het college in gebreke.

Het college reageert op 13 februari 2020 met de stelling: “U kunt ons niet in gebreke stellen als wij de beslissingstermijn niet hebben overschreden. Nu die termijn tot 18 februari 2020 loopt is uw ingebrekestelling van 6 februari 2020 te vroeg ingediend. We nemen uw ingebrekestelling van 6 februari verder voor kennisgeving aan.”

En op 18 februari 2020 stuurt de Adviescommissie bezwaarschriften zijn advies inzake het bezwaarschrift van 30 september 2019 toe aan de Stichting Groene Ster Duurzaam. Het advies van de commissie is helder: het bezwaar wordt gegrond verklaard; het primaire besluit van 31 augustus 2019 te herroepen; en voor het komende festivalseizoen te handhaven conform de door de voorzieningen-echter opgelegde geluidsnormen, zodat geen slaapverstoring voor omwonenden meer optreedt. De commissie sluit af met de mededeling: “Binnenkort zullen burgemeester en wethouders een beslissing nemen. Deze beslissing wordt u eveneens toegezonden.”

Bijlage 3 De zoektocht naar een gezamenlijke oplossing nader beschouwd

Dit deel van de analyse berust anders dan de voorafgaande gedeeltes niet louter op een analyse van direct toegankelijke documenten, maar ook op de inhoud van gesprekken met directbetrokkenen en een serie brieven, e-mails en een gespreksverslag betreffende dit onderwerp⁷. In deze bijlage geeft de Rekenkamer een meer uitgebreide analyse van die periode tussen juli 2017 en januari 2018.

De oproep van de voorzieningenrechter op 18 juli 2017 tot nader overleg van betrokken partijen leidt al meteen tot een serie stellingnames via e-mails en brieven, tot overleg en gesprekken. Op 19 juli verklaart wethouder Sjoerd Feitsma in een e-mail als antwoord op een vraag van raadslid Serge Hollander aan de gemeenteraadsleden dat de festivals ‘Welcome to the Village’ en ‘Psy-Fi’ 2017 doorgang kunnen vinden binnen het “door u vastgestelde (en dus nu geldende) evenementen- en geluidsbeleid (eindtijd 2 uur ‘s nachts, nachtgeluid vanaf 1 uur)”. Daarnaast meldt hij: “De rechtbank heeft alle partijen (de drie festivals, stichting Groene Ster Duurzaam en gemeente) gevraagd om in gesprek te gaan over de voorwaarden waaronder festivals in dit gebied vanaf 2018 georganiseerd kunnen worden. Uitgangspunt van de gemeente daarbij is dialoog, op basis van de door u reeds gestelde kaders. Aanstaande vrijdag vindt een eerste gesprek plaats. Ook wordt er de komende tijd, in overleg met betrokken partijen, gezocht naar een onafhankelijk procesbegeleider. Voor de duidelijkheid: deze gesprekken gaan dus niet over de edities van de festivals deze zomer.” Deze stellingname wordt ook verwoord in de brief die het college van B&W van Leeuwarden op 20 juli 2017 aan de Stichting Groene Ster Duurzaam stuurt. Het college geeft aan de bij de zitting gedane toezegging om “in ge-

⁷ Daarbij gaat het om de volgende bronnen: E-mail van 18 juli 2017 van Serge Hollander aan de raadsleden, de wethouders Feitsma en Nicolai, en griffier Ransdorp met als onderwerp ‘Agendering bestemmingsplan Groene Ster’; E-mail van 19 juli 2017 wethouder Sjoerd Feitsma aan raadsleden, wethouder Nicolai en griffier Ransdorp met als onderwerp ‘Reactie Agendering bestemmingsplan Groene Ster’; Brief van het college van B&W van Leeuwarden aan de Stichting Groene Ster Duurzaam van 20 juli 2017; E-mail van Harrie Siegersma van 21 juli 2017 aan Theo van Gelder en Toine van Dalen met als onderwerp ‘Korte verwoording gesprek 21 juli’; E-mail van Theo van Gelder van 22 juli 2017 aan Harry Siegersma en Toine van Dalen met als onderwerp ‘Reactie korte verwoording gesprek 21 juli’; Brief van de Stichting Groene Ster Duurzaam aan de burgemeester en het college van B&W van Leeuwarden van 24 juli 2017; E-mail van Theo van Gelder van 31 juli 2017 aan Harrie Siegersma met als onderwerp ‘Vergadering van maandagmiddag 31 juli 2017’; E-mail van Harry Siegersma van 2 augustus 2017 aan Theo van Gelder met als onderwerp ‘Reactie vergadering van maandagmiddag 31 juli 2017’; E-mail van Theo van Gelder aan Harrie Siegersma, Suzanne Scholten en Roelof Offringa met als onderwerp ‘Samengevatte reactie op je mails van vandaag’; E-mail van Tineke Terpstra van 8 augustus 2017 aan Marga Stam, Roelof Offringa en Rianne Bonder met als onderwerp ‘Zoektochtproces begeleider’; E-mail van Harry Siegersma aan Theo van Gelder, Suzanne Scholten en Roelof Offringa met als onderwerp ‘Reactie samengevatte reactie op je mails van vandaag’; E-mail van Harrie Siegersma van 28 augustus aan Theo van Gelder en Toine van Dalen met als onderwerp ‘Voordracht procesbegeleider’; Brief van het college van B&W van Leeuwarden aan de Stichting Groene Ster Duurzaam van 8 september 2017; E-mail van wethouder Sjoerd Feitsma aan raadsleden met als onderwerp ‘Gesprekken GSD inz. evenementen Groene Ster’; Brief van de Stichting Groene Ster Duurzaam aan de sectormanager Evenementen en Stadstoezicht van de gemeente Leeuwarden, de heer H. Siegersma van 14 september 2017; Brief van de griffier van de Rechtbank Noord-Nederland aan de Stichting Groene Ster Duurzaam, vergezeld van het proces-verbaal van de zitting van 18 juli 2017; Brief van de Stichting Groene Ster Duurzaam aan het college van B&W van Leeuwarden van 18 november 2017; Brief van het college van B&W van Leeuwarden aan de Stichting Groene Ster Duurzaam van 2 januari 2018, met daaraan gekoppeld het ‘Verslag van het gesprek met GSD’ van 14 november 2017; een mailwisseling tussen het secretariaat van wethouder Feitsma en de heer van Gelder van de Stichting Groene Ster Duurzaam tussen 26 september en 8 november 2017.

sprek te gaan over de ruimtelijke inpasbaarheid van de festivals in de Groene Ster c.q. de voorwaarden waaronder de festivals in dit gebied vanaf 2018 georganiseerd kunnen worden” na te zullen komen. Het college bevestigt dat het bereid is in overleg te treden en te zoeken naar een onafhankelijke procesbegeleider. Daarnaast wordt in de brief verwezen naar het feit dat de rechter de gemeente gevraagd heeft van een hoger beroep af te zien inzake de uitspraken van de rechtbank van 26 juni en 14 juli 2017, en de Stichting Groene Ster Duurzaam af te zien van het verzoeken van een voorlopige voorziening voor de festivals ‘Welcome to the Village’ 2017 en ‘Psy-Fi’ 2017.

De Stichting reageert middels een brief van 24 juli 2017. Daarin stelt zij: “De afspraken zoals uw college die in de brief in referte subtiel verwoordt, zijn echter **niet** de afspraken zoals die ter zitting werden gemaakt.” De Stichting interpreteert de opdracht van de rechter ruimer, namelijk ook in gesprek gaan over de twee resterende festivals in 2017, te weten ‘Welcome to the Village’ 2017 en ‘Psy-Fi’ 2017.

De brieven maken duidelijk dat er een verschil van interpretatie bestaat over de uitspraak van de voorzieningenrechter. Wat heeft de rechter nu beoogd met zijn oproep tot gesprek? De Rekenkamer stelt in elk geval vast dat de rechter letterlijk uitsprekt dat “verzoekers (Stichting Groene Ster Duurzaam) zich in het algemeen redelijk opstellen en tot nu toe vaak gehoor vinden bij de rechtbank. Het lijkt me daarom belangrijk dat zij direct bij alle relevante besluitvorming worden betrokken... Een en ander verlangt van zowel verzoekers als verweerder (de gemeente Leeuwarden) nogal wat. Verweerder moet zijn besluitvorming openstellen en transparant maken en dulden dat derden er zich tegen aan gaan bemoeien. Het beperkt de speelruimte van verweerder nogal.”

De gemeente is van mening dat bovenstaande zinsnede, en ook de opmerking aangaande de juridische instrumenten, verwijzen naar het traject vanaf 2018. De Stichting Groene Ster Duurzaam oordeelt anders. De Stichting gaat ervan uit dat de rechter feitelijk de (wijzigingen van) omgevingsvergunningen voor festivals in de Groene Ster uit 2015 heeft vernietigd en ook de werking van de omgevingsvergunning van 2014 heeft beperkt. Gekoppeld aan de oproep tot het direct betrekken van de stichting bij alle relevante besluitvorming zou ook ruimte moeten bieden nog mee te spreken over de inrichting van de festivals in 2017. In een gesprek tussen de gemeente en de stichting, voorafgaande aan de brief van de stichting van 24 juli, op 21 juli is dat verschil in interpretatie ook onderwerp van gesprek. In een e-mail van de zijde van de gemeente (21 juli 2017) wordt vermeld: “Jullie (de Stichting Groene Ster Duurzaam) verschillen hierin van inzicht van ons. Jullie interpretatie van de actie van de rechter is zodanig dat de rechter heeft bedoeld dat er ook over de lopende festivals 2017 nog inbreng van GSD mogelijk is. Daarom hebben jullie ingestemd met het niet indienen van een voorlopige voorziening tegen Psy-Fi.” Vervolgens wordt gesteld: “Om hieruit te komen hebben wij twee afspraken gemaakt: 1. “Er komen twee extra meters bij WttV. Jullie mogen daarin ook real time meekijken. Nadrukkelijk hebben we afgesproken dat jullie hier tijdens het festival niet actief op zullen reageren. Over de uitkomsten van deze extra metingen zal wel een gesprek in de komende twee weken plaats vinden. Met de uitkomsten van dit gesprek doen jullie alleen wat als we het daarover eens zijn. 2. Over de vergunning Psy-Fi gaan we op korte termijn in gesprek om te zien wat er praktisch nog mogelijk is. Hierbij is de evenementen coördinator aanwezig en op grond van zijn ervaring bepaalt hij wat wel/niet haalbaar is. Jullie behouden je het recht voor om dan alsnog een voorlopige voorziening aan te vragen bij vergunning Psy-Fi. Wat de rechter hier dan mee doet, die vraag kunnen we beiden niet beantwoorden.”

In haar brief aan de gemeente Leeuwarden van 14 september schrijft de stichting: “Bij het eerste gesprek met jullie in de Koperen Tuin bleek dat onze interpretatie van wat op de zitting was afgesproken sterk verschilde met die van de gemeente. Jullie waren ervan overtuigd dat was afgesproken dat slechts over de festivals van 2018 gepraat zou worden. Wij waren ervan overtuigd dat wij juist ook de twee resterende festivals in 2017 in de gesprekken zouden meenemen. Met name het festival Psy-Fi

2017 dat toen nog bijna vier weken in het verschiet lag. Wij hebben jullie uitgelegd dat we anders nooit met het overlegmodel akkoord zouden zijn gegaan, omdat wij immers geen mogelijkheid zouden hebben om onze mening te geven over de zojuist uitgebrachte vergunning WttV 2017 en de komende vergunning Psy-Fi.”

Eind juli vinden nog drie gesprekken plaats: op 24 één en 31 juli twee gesprekken tussen vertegenwoordigers van de Stichting Groene Ster Duurzaam en de gemeente Leeuwarden. De inhoud betreft overleg over concrete zaken betreffende het ‘Psy-Fi’ festival in augustus: het mogelijk verplaatsen van de bezoekerscamping, waardoor twee strandjes en zwemplassen vrij zouden komen voor reguliere bezoekers, enkele mogelijke verbeterpunten aangaande het gemeentelijke geluidsbeleid en de als acuut ingeschatte parkeerproblemen rond het festival. De gesprekken lopen niet geheel lekker. In een e-mail van 31 juli 2017 aan de gemeente stelt de Stichting Groene Ster Duurzaam: “Wij moeten helaas constateren dat er vanmiddag geen sprake was van een open overleg. Waarom niet? Voor ons gevoel zijn wij bij het gesprek gevraagd om de schijn van dialoog overeind te houden maar niet om een reële bijdrage te leveren... Onze conclusie is: 1. Er was geen sprake van een overleg tussen drie partijen met de intentie om rekening te houden met elkaars belangen en ‘er samen uit te komen’. 2. Verbeteringen van de afgelopen jaren (zoals het parkeren op het WTC-terrein) worden weer tenietgedaan. 3. In feite wordt ons voorstel om openbare ruimte vrij te maken door het terrein van de grote grazers in te zetten nu misbruikt om nóg meer terrein aan de openbaarheid te onttrekken. 4. Noodzakelijke aanpassingen in de programmering en terreinindeling worden op de lange baan geschoven.” De gemeente reageert per e-mail op 2 augustus. “Het is jammer dat jullie het gesprek niet ervaren hebben als open. In mijn ogen paste deze afspraak juist wel goed in de tot nu toe ingezette lijn van communicatie op praktische zaken... Het gesprek was bedoeld om te kijken of er in goed overleg een oplossing te bedenken viel, die voor alle aanwezige partijen als een werkbaar alternatief gezien zou worden. Dit rekening houdend met de situatie dat het parkeren in Tytsjerksteradiel definitief niet vergund zou worden. Jullie hebben als GSD ook voldoende ruimte gekregen om jullie argumenten naar voren te brengen... De uitkomst van het gesprek was, dat er geen overeenstemming bereikt is... Ik constateer dat we weliswaar in gesprek zijn, maar nog niet in het open planproces dat de rechter beoogd heeft. De gemeente zal daarin, met alle betrokken partijen, een begin gaan maken. Daarvoor heb ik inmiddels wat lijnen lopen over mogelijke kandidaten voor de procesbegeleiding. Daarbij nemen we ook jullie kandidaat mee. In de open planvorming is het noodzakelijk dat alle betrokkenen mee gaan denken in kansen en mogelijkheden. De gesprekken die we na 18 juli met jullie hebben gehad, verliepen in goede sfeer. Wat mij daarin wel opvalt, is dat jullie wel heel veel bedenkingen en kritiek opwerpen. De procesbegeleider zal van alle partijen juist vragen om met de blik vooruit te gaan kijken, om het proces tot een succes te kunnen maken.”

Op 8 september 2017 stuurt het college van B&W van Leeuwarden een brief aan de Stichting Groene Ster Duurzaam. Zoals in het hoofdrapport betoogd, vraagt deze brief om een nadere analyse. Kort gezegd stelt de Rekenkamer in het hoofdrapport vast dat de brief tot doel heeft de gemeentelijke interpretatie van de uitspraak van de rechter van 18 juli 2017 op te leggen aan de Stichting Groene Ster Duurzaam. En die kan als volgt worden samengevat: Voor 2017, de festivals ‘Welcome to the Village’ 2017 en ‘Psy-Fi’ 2017 heeft u toegezegd geen procedures of andere formeel juridische stappen te ondernemen. Natuurlijk mag u formele juridische stappen ondernemen, maar dan sluit u de deur voor het gesprekstraject. En als wij de weg van overleg opgaan, dan spreken wij onder begeleiding van een externe procesbegeleider over de festivals van 2018.

In de brief schuift het college van B&W een nogal curieuze onderbouwing voor haar argumentatie naar voren middels het opvoeren van een expliciet citaat van een uitspraak van de rechter. *“Onlosmakelijk verbonden met de keuze voor bovengenoemd traject is voor uw Stichting het afzien van juridische procedures. Zoals de voorzieningenrechter expliciet heeft gesteld: ‘vertrouwen [als partijen in elkaar] moet je opbouwen. Part of the deal is dat er geen uitspraak in de aangevraagde voorlopige*

voorziening komt en dat u geen procedures tegen Psy-Fi 2017 aanspant. Stap uit de rechtsbeschermingsmodus en stap in de besluitvormingsmodus’.”

Dit citaat is in meerdere opzichten opmerkelijk. Om te beginnen betreft het een aspect waar de gemeente, gezien haar reactie op vragen van de zijde van de Rekenkamer, niet zo strikt en zorgvuldig in is als in de ogen van de Rekenkamer gewenst zou zijn. Wat is het geval? Het college beklaagt zich in de brief over de wijze waarop de Stichting Groene Ster Duurzaam is omgegaan met de afspraken van 18 juli 2017. In dat kader voert het college het citaat op als een expliciete uitspraak van de rechter.

Op het moment van het schrijven van de brief van 8 september, is het proces-verbaal van de zitting van 18 juli 2017 nog niet voorhanden. Als gevolg van vakantie van de rechter en de griffier wordt dit verbaal pas op 18 september (op verzoek) toegezonden aan de Stichting Groene Ster Duurzaam (via brief van de rechtbank vergezeld van het proces-verbaal). De geciteerde uitspraak van de rechter is niet terug te vinden in dat proces-verbaal. Bij uitspraken van de rechtbank is het feitelijk verder niet zo belangrijk wat er wel of niet gezegd is, het gaat om de inhoud van het proces-verbaal van de zitting. Daar staat wat de rechter expliciet te vertellen had. En dat betekent eenvoudigweg dat de betreffende passage, zo letterlijk uitgesproken of niet, in welke context dan ook niet als citaat gebruikt mag worden. Noch in een wetenschappelijk vertoog, noch in een officiële brief van overheidszijde. De betreffende passage is immers niet controleerbaar op basis van een expliciete en geautoriseerde bron. Natuurlijk kan de passage in een officiële brief gebruikt worden, maar dan niet als een als ‘expliciet’ aangeduid citaat, maar als een samenvatting of opsomming, opgetekend door een aanwezige vertegenwoordiger van de gemeente Leeuwarden. En dat laatste dient dan ook nog expliciet te worden vermeld, aangezien de passage niet voorkomt in het proces-verbaal. En daar verandert ook de verklaring van de gemeente niets aan: “Dat het citaat niet in het proces-verbaal van de zitting staat vermeld, betekent niet dat e.e.a. zo niet is gezegd. Een proces-verbaal van een zitting is de zakelijke weergave van het verhandelde, niet een letterlijk verslag. Het citaat was voor de gemeente van belang, maar procesmatig was dat voor de rechtbank veel minder zo. Wij vinden het begrijpelijk dat de geciteerde tekst niet in het proces-verbaal van de zitting is opgenomen. De rechtbank heeft op blad 4 van het proces-verbaal de voor de rechtbankprocedure relevante elementen zakelijk weergegeven. Van een letterlijke weergave van de zitting is geen sprake.” Sterker nog. Dit is glad ijs. Je kunt niet zomaar een niet-controleerbaar citaat als het ware virtueel toevoegen aan een proces-verbaal omdat dit citaat voor de gemeente wel van belang is, en voor de rechtbank niet van belang zou zijn.

Dan het ‘citaat’ zelve. Waarom wordt in de brief, en ook in de nadere toelichting van de zijde van de gemeente naar aanleiding van vragen van de Rekenkamer de indruk gewekt dat de rechter deze opmerking aan het adres van de Stichting Groene Ster Duurzaam richt? Waarbij vooral het woordje ‘u’ opvalt. De gemeente geeft de volgende lezing van de context van de betreffende passage. “Het verloop was, dat de voorzieningenrechter aan de gemeente vroeg of die bereid was tot het ingaan van het minnelijke traject. Na bevestigend antwoord werd dezelfde vraag gesteld aan de festivalorganisatie (derde belanghebbende). Tot slot werd de vraag gesteld aan GSD, die de vraag stelde hoe het dan zou komen met de uitspraak op de voorlopige voorziening, dat men de zekerheid van de uitspraak wilde omdat het vertrouwen in de gemeente er niet was. Toen heeft de rechter gezegd: ‘Vertrouwen moet je opbouwen. Part of de deal is dat er geen uitspraak in de aangevraagde voorlopige voorziening komt en dat u geen procedures tegen Psy-Fi 2017 aanspant. Stap uit de rechtsbeschermingsmodus en stap in de besluitvormingsmodus’.

Als het waar is dat de stichting aangeeft weinig vertrouwen in de gemeente te hebben, waarom zou een rechter dan de partij die het merendeel van de juridische procedures in haar voordeel beslecht ziet – iets waar de rechter in het proces-verbaal ook expliciet naar verwijst en als grondslag neemt voor zijn stelling dat de stichting ‘direct en indringend’ bij de besluitvorming betrokken dient te worden, dat de gemeente in dat kader de besluitvorming moet openstellen en transparant maken en

tevens moet dulden dat derden zich daar tegenaan gaan bemoeien – als hoofdadressant aanspreken. Het zou toch op zijn minst voor de hand liggen de gemeente en de stichting samen aan te spreken, en zelfs eerder de gemeente op de eerste plaats. Die vraag, en het woordje ‘u’ blijven de Rekenkamer bezighouden.

En tot slot. De toevoeging: “Het citaat was voor de gemeente van belang, maar procesmatig was dat voor de rechtbank veel minder zo”, is al helemaal opmerkelijk. Hoezo van belang? Om de gemeentelijke interpretatie van de uitspraak van de rechter te staven? De gemeente erkent dat eigenlijk ook in haar reactie op vragen van de Rekenkamer. “Het leek ons goed om daarbij aan te geven dat de koers van de gemeente in lijn was met wat de rechter had uitgesproken op 18 juli. Daarom is het betreffende citaat vermeld in de brief.” Waarvan akte.

In haar antwoord op de brief van 8 september, via haar brief van 14 september aan de gemeente Leeuwarden, kijkt de stichting nog eens terug op de periode tussen 18 juli en 14 september: “De gemeente (en Psy-Fi) hebben ons in de afgelopen overlegbijeenkomsten alleen aangehoord en vervolgens niets met het naar voren gebrachte gedaan. Sterker nog, ten opzichte van de vergunning van 2016 zijn er in 2017 nog een paar scheppen bovenop gedaan. Kort samengevat is er helemaal niets met onze inbreng gedaan... Terugkijkend op de zitting van 18 augustus (bedoeld is 18 juli) hebben noch Toine, noch ikzelf, op enig moment gedacht dat het overleg tussen de drie partijen pas in het najaar zou starten en slechts 2018 en verder zou betreffen. Zoals al eerder gezegd zou dat hebben betekend dat wij voor 2017 geen enkele invloed meer op de vergunningen zouden kunnen uitoefenen en volledig afhankelijk zouden zijn van de goede wil en redelijkheid van de gemeente. Daarmee zouden wij nooit hebben ingestemd. Wij hebben het voorstel van de voorzieningenrechter tijdens de zitting gezien als een kans om op korte termijn uit een negatieve spiraal te raken en in een positieve overlegsituatie te komen. Daarbij hebben wij beiden het direct na de zitting zwaar te verduren gekregen, omdat onze achterban het geheel niet met die overlegroute eens was en van mening was dat die tot niets zou leiden. Dat konden wij in eerste instantie pareren met de stelling dat met overleg de kans bestond dat onze doelstellingen sneller en met minder inspanning te bereiken zouden zijn dan met verder procederen. Zoals de voorzieningenrechter tijdens de zitting opmerkte zou onze stichting met de keuze voor overleg ‘hooguit een jaar verliezen’. Welnu, dat jaar is, gezien vanuit de doelstellingen van onze stichting, met de feitelijke uitvoering door de gemeente van WttV 2017 en PSY FI 2017 inderdaad volledig verloren gegaan.”

Uiteindelijk komt het toch nog tot een afspraak voor een overleg tussen de gemeente Leeuwarden en de Stichting Groene Ster Duurzaam. Over de precieze doelstelling van het overleg en de vraag wie er aan tafel zouden zitten bestaat achteraf geen overeenstemming. In de ogen van de gemeente ging het om een bestuurlijk overleg over vooraf bepaalde onderwerpen/stukken en niet expliciet over meer juridische kwesties. Deze agenda was ook ambtelijk voorbereid met de twee wethouders en het lag ook in de bedoeling dat twee ambtenaren van het niveau sectormanager of hoger aanwezig zouden zijn, te weten de heren (B...) en S(...). Deze setting komt overeen met de wensen van de stichting Groene Ster Duurzaam.⁸ Vooral de aanwezigheid van de (vervangende) sectormanager juridische en veiligheidszaken werd daarbij als belangrijke voorwaarde beschouwd aangezien in de debatten tussen gemeente en de stichting vooral juridische kwesties spelen. Ook de agenda voor het overleg kent voornamelijk juridische agendapunten, te weten de deeluitspraak van de rechter in de bodemprocedure Psy-Fi 2015 van 14 juli 2017, daarnaast de brief van het college van 20 juli 2017, het antwoord van de stichting op 24 juli 2017, de brief van het college van 8 september en het antwoord van de stichting van 14 september 2017. Deze briefwisseling betreft in belangrijke mate de interpretatie van

⁸ E-mail van Theo van Gelder van 28 september 2017 aan het secretariaat van wethouder Feitsma (secretariaat.feitsma@leeuwarden.nl) met als onderwerp ‘Bestuurlijk overleg GSD’. “Om voor beide partijen zinvol te kunnen overleggen, hebben wij de heer Siegersma twee voorstellen gedaan: a) Deelnemers aan het gesprek zijn de heren Van Daelen en mijzelf namens de stichting en vanuit de gemeente de twee portefeuillehouders en twee ambtenaren van het niveau sectormanager of hoger. Praktisch hebben wij het dan over de heren Siegersma en Borghardt.”

de oproep van de rechter op 18 juli 2017. Een interpretatieverschil dat als een rode draad door de gesprekken in dat najaar loopt. In een e-mail van 8 november 2017 antwoordt het secretariaat van wethouder Feitsma “Bijgevoegd vindt u de vergaderstukken voor het bestuurlijk overleg op 14 november a.s. Naast de wethouders Feitsma en Nicolai zijn de heren S(...) en O(...) ambtelijk vertegenwoordigd.”⁹ Wanneer een delegatie van de gemeente en van de stichting elkaar treffen op 14 november komt het niet tot een inhoudelijk gesprek. Na enige discussie geven de vertegenwoordigers van de stichting aan het op basis van de afwezigheid van een van de (in de mailwisseling) aangekondigde sectormanagers niet zinvol te achten verder overleg te plegen en verlaten vervolgens de vergadering. Het betreft de (vervangende) sectormanager juridische zaken, wiens aanwezigheid in de ogen van de Stichting Groene Ster Duurzaam expliciet gewenst was.

Vervolgens schrijft de Stichting Groene Ster Duurzaam op 18 november 2017 een ‘open brief aan het college van Leeuwarden’. Op 16 november 2017 heeft de Rechtbank Noord-Nederland twee uitspraken gedaan in een bodemprocedure met betrekking tot evenementen in de Groene Ster. Het betrof de evenementenvergunning en de geluidsontheffing voor het ‘Psy-Fi’ festival 2015. Beide worden door de rechter vernietigd. De stichting concludeert in haar brief: “Dit is de zesde en zevende keer op rij dat de gemeente Leeuwarden door de rechtbank in het ongelijk wordt gesteld en Groene Ster Duurzaam van de rechter gelijk krijgt. Bij de rechtbank loopt nog de zaak tegen de vergunningenset PSY FI 2016 en ‘in de pijplijn’ zitten nog de bezwaren en daaropvolgende procedures tegen de geluidsontheffing WttV 2017 en de vergunningenset PSY FI 2017. Voor ‘de Bühne’ heeft het college het afgelopen jaar het beleid aangepast (bijvoorbeeld door wijziging van de richtlijn geluid bij evenementen). Maar jullie weten net als wij dat na nauwgezet bestuderen van dit soort ‘aanpassingen’ overwegend sprake blijkt van een verslechtering van de positie van omwonenden en reguliere bezoekers van de Groene Ster ten voordele van de evenementenorganisaties. Dat zullen wij zeker ook onder de aandacht van de rechtbank brengen en de uitkomst van de nog lopende zaken staat daarmee vast.” Aan het einde van de brief formuleert de stichting aanbevelingen voor het college onder de noemer ‘Wat moet het college doen om te de-escaleren en de situatie ten goede te keren?’. En de brief sluit met de zinnsnede “Wij zijn ervan overtuigd dat als het college de door ons geschetste route volgt er op termijn een werkbaar evenwicht kan ontstaan tussen de gemeente en omwonenden voor wat betreft evenementen in de Groene Ster.”

Op 2 januari 2018 stuurt het college van B&W van Leeuwarden nog (in het kader van het overlegtraject) een laatste brief aan de Stichting Groene Ster Duurzaam. Aan de brief is een verslag van de bijeenkomst van 14 november 2017 gehecht. “Dit overleg was bedoeld om te spreken over de situatie rondom de festivals in De Groene Ster. U heeft dit overleg vroegtijdig verlaten vanwege de samenstelling van de ambtelijke delegatie. Helaas heeft u ons niet de gelegenheid gegeven deze samenstelling toe te lichten. Hetzelfde geldt voor de punten uit uw e-mail d.d. 14 november 2017 aan de heer Offringa. Hierover hadden wij nu juist op 14 november 2017 het gesprek willen aangaan. U heeft op 18 november 2017 een open brief aan het College gestuurd. Hierin gaat u in op een aantal rechtszaken en noemt u vanuit het perspectief van uw stichting tien punten hoe evenementen in De Groene Ster vormgegeven kunnen worden. Ook hier hadden wij op 14 november 2017 met u over kunnen spreken. Wij zijn voornemens een partiële herziening van het bestemmingsplan op te stellen. Hierbij zal voor belanghebbenden op de gebruikelijke manier ruimte voor inspraak worden geboden. Daarnaast is het de bedoeling de evenementen in 2018 via een tijdelijke omgevingsvergunning in te passen.”

⁹ E-mail van het secretariaat van wethouder Feitsma (secretariaat.feitsma@leeuwarden.nl) van 8 november 2017 aan Theo van Gelder met als onderwerp ‘Agenda en stukken bestuurlijk overleg van dinsdag 14 november a.s.’.

Bijlage 4 Het kostenplaatje

In deze bijlage wordt een schets gegeven van de kosten van de vergunningen- en ontheffingenverlening van de zijde van de gemeente Leeuwarden voor evenementen in de Groene Ster van 2015 tot en met 2019.

In de voorbereidende gesprekken van de raad met de Rekenkamer is de wens naar voren gebracht om de interne kosten die het gevolg zijn van de juridische trajecten door de jaren heen in kaart te brengen. Daar is iets voor te zeggen. De werkzaamheden voor een aantal van de juridische trajecten, naar inschatting van de Rekenkamer het overgrote deel van de werkzaamheden, kunnen betiteld worden als 'business as usual', passend bij het proces van 'learning by doing', en worden financieel afgedekt door reguliere financiële kaders. Het is daarnaast aannemelijk dat er toch ook wel extra werk is verricht in het kader van de 'strategie van aanpassen met tegenzin'. Wanneer de grenzen van 'het haalbare' vaker opgezocht worden, kost dat, naast het inhuren van expertise van buitenaf, ook extra inzet van interne mensen.

De Rekenkamer heeft de ambtelijke organisatie gevraagd of het mogelijk is een schatting te geven van die kosten. Dat is niet mogelijk gebleken aangezien niet expliciet tijd is geschreven voor de vergunningen- en ontheffingenverlening voor evenementen in de Groene Ster, en derhalve ook niet voor de specifieke extra kosten waar de Rekenkamer naar op zoek was. De conclusie op dit punt luidt derhalve (uiteraard met de voorzichtigheid die daarbij hoort): Er zijn ongetwijfeld extra kosten gemaakt in het kader van vergunningen- en ontheffingenverlening voor evenementen in de Groene Ster als gevolg van het opzoeken van de grenzen en tevens het traject tot het zoeken naar een gezamenlijke oplossing naar aanleiding van de oproep van de rechter op 18 juli 2017. Deze vormen naar inschatting van de Rekenkamer evenwel een bescheiden aandeel van de reguliere kosten. En afgewogen tegen de uitkomsten van het beleid in termen van effectiviteit en adequaatheid zijn deze wellicht ook aanvaardbaar. Dat is een afweging die niet aan de Rekenkamer is, maar aan de raad.

Dan de kosten voor werkzaamheden die wel op basis van (harde) cijfers in kaart te brengen zijn. Deze zijn in Tabel A samengebracht.

Tabel A: Overzicht van de kosten*

Uitgaveposten	2015	2016	2017	2018	2019	Totaal	Kosten bestemmingsplan
Juridische kosten	€ 25.424	€ 40.019		€ 148.897	€ 78.060	€ 292.400	€ 6.263
Jurist omgevingswet				€ 58.833		€ 58.833	
Bestemmingsplan				€ 24.886	€ 14.986	€ 39.674	€ 39.674
Ecologie	€ 1.990			€ 30.406	€ 10.276	€ 42.672	€ 39.071
Geluid	€ 3.877	€ 26.831	€ 18.872	€ 71.845	€ 30.028	€ 151.453	€ 63.114
Advies					€ 7.726	€ 7.726	
Billboards	€ 608			€ 4.465	€ 5.221	€ 10.294	
Schadevergoeding Kiosk			€ 16.933	€ 19.000		€ 35.933	
Subsidies			€ 20.000	€ 27.500	€ 100.000	€ 147.500	
Diverse kosten	€ 7.012	€ 34.473	€ 3.885	€ 14.815	€ 6.828	€ 67.012	€ 7.793
Totaal	€ 38.911	€ 101.323	€ 59.690	€ 400.447	€ 253.124	€ 853.495	€ 155.915

* In dit overzicht zijn de getallen naar hele euro's afgerond. Daardoor kunnen in de sommaties (heel) kleine verschillen optreden.

Enige korte verheldering bij de tabel.¹⁰ Dat betreft om te beginnen de compensatie voor het kiosk. De kosten voor 2015 en 2016 zijn rechtstreeks door de organisatoren betaald. De compensatie voor 2017 en 2018 kwam voor rekening van de gemeente. De compensatie voor 2019 is weer voor rekening van de organisatoren. Deze is ditmaal verdisconteerd in de huur voor het gebruik van het terrein.

¹⁰ Eerder is aan de gemeenteraad een kostenoverzicht verstrekt. In dit overzicht zijn voor het jaar 2018 nog een aantal kosten opgenomen, die eerder ontbraken. Dat betreft om te beginnen € 2.500 voor onderzoek stikstofdepositie en twee facturen (€ 4.024 en € 240) voor geluidsmetingen). Daarnaast zijn bij dat eerdere overzicht ook de kosten voor een geluidsonderzoek (€ 26.183) niet meegenomen. Ook de juridische kosten voor 2018 vallen ten opzichte van dit eerdere overzicht nog € 6.263 hoger uit omdat in het onderhavige overzicht ook de kosten voor het bestemmingsplan zijn opgenomen.

Subsidies voor festivals zijn in 2015 en 2016 verstrekt door LF2018 en niet door de gemeente Leeuwarden. De gemeente heeft in 2017 en 2018 aan 'Welcome to the Village' een cultuursubsidie verleend van € 20.000. Daarnaast is in 2018 ook nog een incidentele subsidie ('op weg naar een circulair festival') van € 7.500 verleend. Voor 2019 en 2020 hebben de gemeente Leeuwarden en de Provincie Fryslân een gezamenlijke subsidieregeling opgesteld. De afhandeling ligt bij de provincie. Het festival 'Welcome to the Village' ontvangt vanuit die regeling in 2019 en 2020 jaarlijks een subsidie van € 100.000. De financiering geschiedt op een fifty-fifty-basis. Dit bedrag heeft Rekenkamer voor 2019 opgenomen in het overzicht. Onder de post 'diverse kosten' voor het jaar 2016 zijn de bijdrages voor de meerkosten voor de festivals 'Promised Land' (€ 15.000) en 'Welcome to the Village' (€ 10.140) opgenomen. Deze kosten kwamen voort uit de noodzaak een deel van de evenementen als gevolg van de slechte terreinomstandigheden te verplaatsen. Voor 2018 betreft deze post proceskosten/ griffierecht, werkzaamheden van het mobiliteitsbureau, inzet van een drone-team, herstel- en opruimwerkzaamheden, de huur van een parkeersterrein op de Kenniscampus ten behoeve van Psy-Fi en het opruimen van een aantal wespennesten.

Bijlage 5 De informatievoorziening aan de raad

In deze bijlage wordt een overzicht gegeven van de informatievoorziening inzake de vergunningen- en ontheffingenverlening voor evenementen in de Groene Ster tussen 2014 en 2019. Dat betreft raadsvergaderingen, antwoorden op schriftelijke vragen, brieven aan de raad, brieven van colleges van B&W van naburige gemeenten, brieven van organisatoren van evenementen, evaluatierapporten, beleidsregels over geluid, plan van aanpak 'partiële herziening van bestemmingsplan' en mails aan raadsleden.

Datum	Soort informatievoorziening
22-9-2014	Raadsvergadering over geluid bij festivals. Organisatoren van het 'Psy-Fi' festival uitgenodigd, niet aanwezig.
1-12-2014	Raadsvergadering (opiniërende/informatieve vergadering) over geluid bij festivals. Organisatoren van het 'Psy-Fi' festival zijn uitgenodigd en aanwezig.
19-1-2015	Vrijwel unaniem aanvaarde moties gemeenteraad m.b.t. wijzigen geluidsbeleid inhoudende dat tot uiterlijk 03:00 een geluidsontheffing verstrekt mag worden voor maximaal 3 donderdagen per jaar, alsmede op vrijdag en zaterdag.
7-9-2015	Schriftelijke vragen CDA, VVD en CU over het 'Psy-Fi' festival 2015.
10-11-2015	Brief aan gemeenteraad van Leeuwarden over het 'Bevindingenrapport Psy-Fi 2015'.
30-11-2015	Politiek Podium over schriftelijke vragen die door de raad zijn gesteld en de bevindingen rapportage Psy-Fi 2015.
3-12-2015	Brief van de Stichting Psy-Fi aan Gemeenteraad van Leeuwarden.
5-1-2016	Brief aan gemeenteraad als reactie op brief van de Stichting Psy-Fi aan gemeenteraad inclusief chronologisch activiteitenoverzicht rond de 'Psy-Fi' festivals van 2015 en 2016.
23-8-2016	Brief van de gemeente Tytsjerksteradiel aan het college van B&W van de gemeente Leeuwarden (volgend op de motie op 17 juni aangenomen in de gemeenteraad van Tytsjerksteradiel) inzake de verwachte (geluids)overlast als gevolg van de opstelling van de podia tijdens het aanstaande 'Psy-Fi' festival 2016. Namens de gemeente Leeuwarden reageren de wethouders Feitsma en Diks per mail aan de gemeenteraad van Leeuwarden. Zij geven aan te betreuren dat er rond het festival inderdaad sprake is van een omissie. De podia zijn anders gesitueerd dan oorspronkelijk de bedoeling was. Inmiddels zijn de podia opgebouwd en is een correctie technisch en praktisch niet meer te realiseren.

Bronnen:

Brief van College van B&W van de gemeente Tytsjerksteradiel van 23 augustus 2016 betreffende 'Festival Psy Fi 2016' (dossier Z2015-08102)

Mailbericht van de wethouders Feitsma en Diks aan de gemeenteraad van Leeuwarden, 23 augustus 2016, 19:49:25 CEST

15-11-2016	Het college van B&W van Leeuwarden stuurt een brief naar de gemeenteraad waarin de raad wordt geïnformeerd over lopende zaken rond evenementen. Dat betreft: de discussienota evenementen, het feit dat in 2017 een uitvoeringsnotitie cultuur gaat worden vastgesteld, een herijking van de beleidsregels geluid, aanpassing van de APV, een aparte regeling voor evenementen in het kader van CH2018, de stand van zaken rond een aantal juridische procedures, een nieuwe evenementenlocatie (kenniscampus De Bult), aanpassing leges en precario evenementen, en de afstemming met de gemeente Tytsjerksteradiel.
24-1-2017	Brief aan de gemeenteraad van Leeuwarden inzake 'Beleidsregel geluid 2017, evenementen in de open lucht'.
15-5-2017	Debatnotitie Gemeentebelangen voor raadsdebat over beleidsregel geluid.
19-7-2017	Mail van wethouder aan de raadsleden over de start van het traject om tot een gezamenlijke oplossing te komen (waartoe de rechter op 18 juli heeft opgeroepen).
12-9-2017	Mail aan de raadsleden waarin de wethouder aangeeft dat het traject om tot een gezamenlijke oplossing te komen, is mislukt.
24-10-2017	Brief van het college van B&W van Leeuwarden aan de gemeenteraad van Leeuwarden inzake het 'Addendum Beleidsregel geluid – 2018'.
6-2-2018	Publicatie van 'Plan van aanpak Partiële herziening bestemmingsplan Leeuwarden – Recreatiegebied Groene Ster t.b.v. evenementen (festivals)'.
24-4-2018	Brief aan de gemeenteraad van Leeuwarden inzake de 'Beleidsregel geluid 2018. Evenementen in de open lucht 2018'.
18-12-2018	Brief van het college van B&W van Leeuwarden aan de gemeenteraad inzake stand van zaken partiële herziening bestemmingsplan Groene Ster en een nadere kaderstelling voor evenementen in 2019.

Bijlage 6 Overzicht ontwikkeling vergunningen

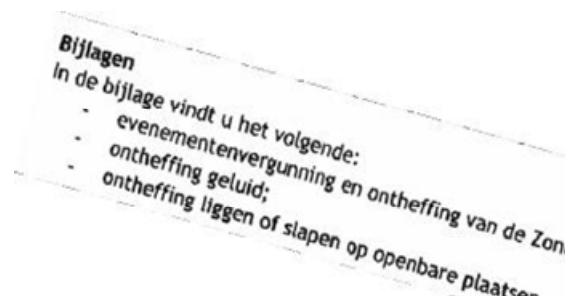
Overzicht ontwikkeling vergunningen

Evenementenvergunning

| Bevoegd gezag is burgemeester

Separate vergunningen/ontheffingen

De evenementenvergunning en de geluidsontheffing waren tot en met 2015 een integraal geheel. Hierdoor was niet goed duidelijk welk bestuursorgaan voor welk type besluit verantwoordelijk was. Dit is, mede op advies van de bezwaarcommissie d.d. 23 maart 2016, met ingang van 2016 uit elkaar gehaald. Naast duidelijkheid komt dit ook de rechtsbescherming van derden ten goede.

Nummering voorschriften

Met ingang van 2016 hebben de voorschriften van de evenementenvergunningen een duidelijke hoofdstukindeling en zijn de voorschriften genummerd. Dit komt de leesbaarheid en de handhaving ten goede.

Ter inzage legging/zienswijze

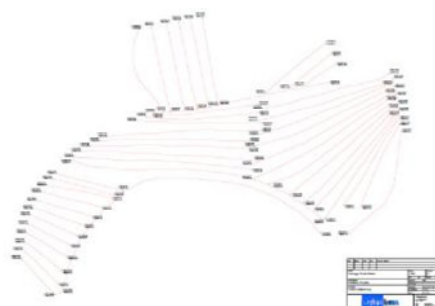
Met ingang van 2016 wordt de kennisgeving van de aanvraag om een vergunning gepubliceerd en wordt de aanvraag gedurende 2 weken ter inzage gelegd. Daarbij worden belanghebbenden in de gelegenheid gesteld een zienswijze in te dienen (overeenkomstig artikel 4:8 van de Algemene wet bestuursrecht). De zienswijzen worden betrokken bij de besluitvorming. De indieners van een zienswijze krijgen een afschrift van het genomen besluit. Komt de kwaliteit van de besluitvorming en de rechtsbescherming ten goede.

Introductie waarborgsom

Met ingang van 2016 wordt met de organisatoren van festivals in De Groene Ster een (privaatrechtelijke) huurovereenkomst gesloten voor het gebruik van het terrein. Hierbij is de betaling van een waarborgsom geïntroduceerd waarmee eventuele schade worden verrekend. Een waarborgsom kan namelijk niet als voorschrift aan een (publiekrechtelijke) evenementenvergunning worden verbonden. De waarborgsom is het gevolg van de evaluatie van Psy-Fi 2015.

Aanleg drainage

In het voorjaar van 2016 is drainage aangelegd op de zogenaamde Grote Zonneweide. De opbouw van de festivals vindt plaats in afstemming met het bedrijf dat de drainage heeft aangelegd c.q. de terreinbeheerders van de gemeente. Sinds 2018 wordt bij de vergunning een kaart gevoegd waarop de locatie van de drainage met GPS coördinaten is aangegeven.

Natuurbescherming

Met ingang van 2017 zijn de voorschriften op het gebied van Flora- en Fauna/ecologie uit de evenementenvergunning gehaald. Deze vergunning ziet namelijk primair toe op openbare orde en veiligheid. Bovendien is de provincie Fryslân per 1 januari 2017 het bevoegd gezag voor de Wet natuurbescherming. Eerder lag dit bij de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO).

Zero tolerance drugs

Met ingang van 2019 geldt een zero tolerance beleid ten aanzien van drugs. De enige uitzondering geldt voor een gebruikershoeveelheid soft-drugs tot maximaal 5 gram. Hiervoor blijft het in Nederland algemeen geaccepteerde gedoogbeleid gelden.

Verbod lachgas

Met ingang van 2020 is de verkoop en het gebruik van lachgas tijdens evenementen verboden.

Geluidsontheffing

| Bevoegd gezag is college van B&W

Maximaal 5 dagen

Met ingang van 2016 mag een meerdaags muziekevenement maximaal 5 dagen duren. Dit geldt specifiek voor Psy-Fi en is ingevoerd naar aanleiding van de evaluatie van de editie van 2015.

Einde op zondag

Met ingang van 2016 eindigen meerdaagse muziekevenementen op zondag. Dit is ingevoerd naar aanleiding van de evaluatie van Psy-Fi 2015.

Eindtijden/geluidsnormen

Voor de editie 2016 van Psy-Fi golden de eindtijden en normen van 2015, waarbij rekening is gehouden met de uitspraak van de rechtbank uit 2015. Buiten deze tijden mag geen muziekgeluid worden geproduceerd.

Eindtijden (1)

Op 24 januari 2017 is de beleidsregel geluid aangepast. Dit naar aanleiding van (lopende) juridische procedures en de evenementenseizoenen 2015 en 2016. De eindtijden in De Groene Ster zijn teruggebracht naar 02.00 uur voor de vrijdagen, zaterdagen en dagen waarop een vrije dag volgt (in lijn met de in de jurisprudentie aanvaarde Nota Limburg) en bij meerdaagse evenementen op maximaal 3 donderdagen per jaar. Daarbij geldt dat tussen 1.00 uur en 2.00 uur de geluidsnorm met 20 dB verlaagd wordt. Hiermee wordt invulling gegeven aan het beperken van de door omwonenden ondervonden overlast. Anderzijds wordt aan organisatoren meer geluidsruidte gegeven door de geluidsnormen voor de avondperiode te verlengen tot 1.00 uur.

Extra referentiepunten

Met ingang van het 2017 zijn, mede op instigatie van de Stichting Groene Ster Duurzaam en de gemeente Tytsjerksteradiel, 2 extra referentiepunten voor de geluidsmetingen toegevoegd. Het gaat om referentiepunt 6 (voor de woning op het Alddiel) en referentiepunt 7 (ten noorden van de Groningerstraatweg).

Akoestisch onderzoek

Met ingang van 2017 is voor de grote meerdaagse festivals het indienen van een akoestisch onderzoek verplicht. Uit dit onderzoek moet blijken of aan de geluidsnormen kan worden voldaan.

dB(C) norm (1)

Met ingang van 2017 wordt, in lijn met nieuwe inzichten en rekening houdend met uitspraken van de rechtbank, voortaan een dB(C) norm voor de lage frequenties tussen 20 en 25 meter van de geluidsbron (Front of House) gehanteerd. Dit komt direct ten goede aan de bescherming van de woningen rondom De Groene Ster.

Convenant preventie gehoorschade

Met ingang van 2017 is, ter bescherming van de bezoekers, een maximale norm tussen 20 en 25 meter vanaf de geluidsbron van 103 dB(A) ingevoerd, overeenkomstig het Convenant preventie gehoorschade muzieksector

Gevelonderzoek

Voortvloeiend uit het advies van de Stichting Advisering Bestuursrechtspraak en anticiperend op de uitspraak van de rechtbank van 26 juni 2017 over de geluidsontheffingen van Welcome to the Village 2015 en 2016 heeft de FUMO opdracht gekregen een gevelgeluidsweringsonderzoek uit te voeren bij de woningen rondom De Groene Ster. Dit onderzoek is op 28 juni 2017 gereed gekomen.

Eindtijden (2)

Op 24 april 2018 is de beleidsregel geluid aangepast. Dit naar aanleiding van het evenementenseizoen 2017, gerechtelijke- en bezwarenprocedures. De eindtijden in De Groene Ster zijn teruggebracht naar 1.00 uur voor de vrijdagen, zaterdagen en dagen waarop een officiële feestdag volgt. Op donderdag is de eindtijd 23.00 uur. Meerdaagse evenementen kunnen, na de reguliere eindtijd van 23.00 of 01.00 uur (versterkt) geluid maken. Met dien verstande dat daarvoor een wezenlijke lagere geluidsnorm geldt, te weten het maximale geluidsniveau waarbij geen slaapverstoring bij omliggende woningen op treedt in de zin van de Nota Limburg.

dB(C) norm (2)

Met ingang van 2018 wordt in lijn met nieuwe inzichten en rekening houdend met de uitspraken van de rechtbank zowel een dB(C) norm bij de woningen als tussen 20 en 25 meter vanaf de geluidsbron.

Affilteren geluid

Met ingang van 2018 moet geluid onder de 40 Hz worden af gefilterd. Dit ter beperking van de hinderlijke bastonen.

Uitbreiding rustperiode

Met ingang van 2018 is de rustperiode (na eindtijd van het hoge geluidsniveau) bij meerdaagse evenementen in De Groene Ster verlengd naar minimaal 9 uren, met uitzondering van de nacht van vrijdag op zaterdag 8 uren en de nacht van zaterdag op zondag 12 uren.

Weekenden zonder geluid

Met ingang van 2018 geldt dat tussen 2 meerdaagse evenementen in De Groene Ster minimaal 2 weekenden zonder geluid zitten. Voor de volledigheid wordt opgemerkt dat in De Groene Ster maximaal 12 geluidsdagen beschikbaar zijn voor maximaal 3 meerdaagse muziekfestivals.

Einde uiterlijk zondag 23.00 uur

Het geluid bij meerdaagse evenementen in De Groene Ster eindigt uiterlijk zondag 23.00 uur en duurt maximaal 5 dagen.

Meetprotocol

Met ingang van 2018 wordt het meetprotocol aangepast: in een tijdspanne van 5 minuten wordt 3 x 1 minuut gemeten (1 minuut wel, 1 minuut niet, 1 minuut wel etc.). Indien 3x een overschrijding gemeten wordt, kan geconcludeerd worden dat gedurende de gehele 5 minuten sprake is van een overschrijding.

Omgevingsvergunning | Bevoegd gezag is college van B&W

Wijziging op- en afbouw tijden

Met ingang van 2016 zijn de tijden voor op- en afbouw begrensd tussen 07.00 en 21.00 uur. Buiten deze tijden zijn alleen decoratieactiviteiten toegestaan, mits er hierbij geen geluidsoverlast en lichtoverlast plaatsvindt. Deze wijziging draagt bij aan het beperken van overlast.

Aanvragen omgevingsvergunning

De gemeente Leeuwarden heeft in 2014 en 2015 verschillende omgevingsvergunningen aan zichzelf verleend. Deze golden voor maximaal 10 jaar. Hiermee was een planologische basis voor de festivals gelegd. Sinds de uitspraak van de Rechtbank in 2017 vragen de festivals zelf een omgevingsvergunning (strijdig gebruik) aan.

Ruimtelijke onderbouwing

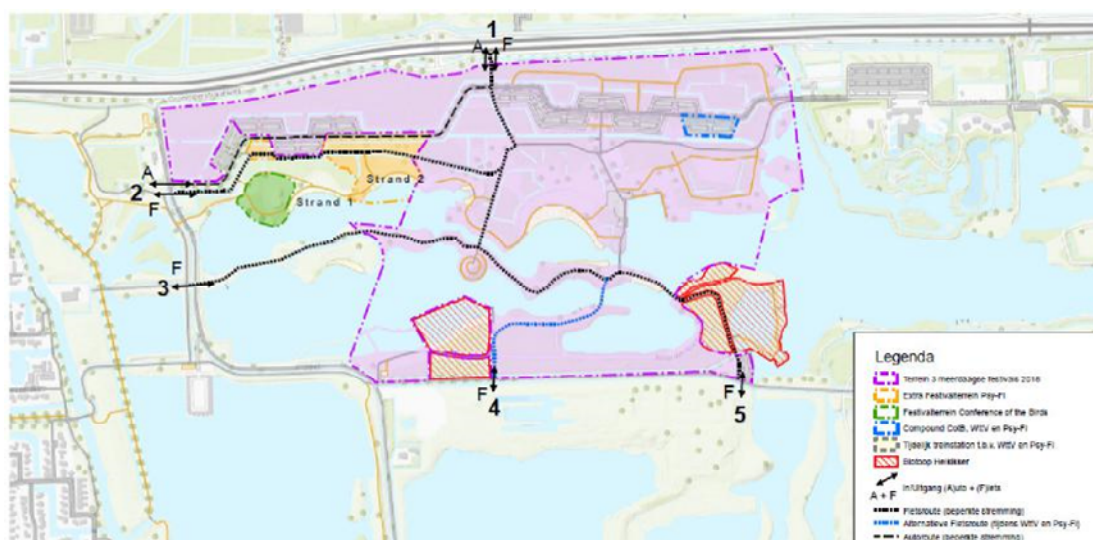
Met ingang van 2018 bevat de omgevingsvergunning een uitgebreide ruimtelijke onderbouwing waarin de evenementen in De Groene Ster in onderlinge samenhang planologisch worden beoordeeld. Daarbij zijn de gecumuleerde effecten, zoals tijdsbeslag, geluid, ecologie en de draagkracht van de bodem, in kaart gebracht.

Kaderstelling

In 2018 en 2019 is er een Kaderstelling opgesteld. Hierin wordt per onderdeel definitieve kaders gegeven. Het gaat daarbij om o.a. toegankelijkheid, gebied van de heikikkers, parkeren, kamperen, geluid, etc.

Vrijhouden stranden

Met ingang van 2018 wordt altijd een strand met ligweide en een parkeerterrein vrijgehouden voor recreanten. Bij de kleinere meerdaagse festivals worden er twee stranden vrijgehouden voor recreanten.

Toegankelijkheid

Met ingang van 2018 zijn nadere eisen gesteld ten aanzien van de fasering van de op- en afbouw van de evenementen. Voortaan moeten vooraf aangeven doorgaande fiets- en wandelroutes zo lang mogelijk vrij worden gehouden. Dit komt de toegankelijkheid voor recreanten ten goede.

Buiten zomervakantie

Met ingang van 2019 geldt dat evenementen in beginsel niet meer plaatsvinden in de zomervakantie (basisschool noord). Dit komt de toegankelijkheid voor recreanten ten goede.

Locatieprofiel De Groene Ster

In 2020 is het eerste locatieprofiel voor evenementen in Leeuwarden vastgesteld, namelijk locatieprofiel De Groene Ster. Het locatieprofiel is vooral bedoeld als hulpmiddel voor organisatoren van evenementen. In het locatieprofiel wordt daarom naast praktische informatie ook mogelijkheden en randvoorwaarden genoemd. Ook is er een kaart van het gebied hierin opgenomen.

4. Evenementenlocatie De Groene Ster

